DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref	Vår ref	Dato
	26/2326-	21. april 2026

Høring - endringer i Solvens II-direktivet

Finansdepartementet sender med dette på høring et høringsnotat utarbeidet av Finanstilsynet om gjennomføring i norsk rett av forventede EØS-regler som svarer til direktiv (EU) 2025/2 som endrer Solvens II-direktivet (direktiv 2009/138/EF).

Endringene i Solvens II-direktivet skal bl.a. styrke forsikringsforetakenes rolle som institusjonell investor i kapitalmarkedene, ta større hensyn til forholdsmessighet, gjøre kapitalkravet mer risikosensitivt, sikre håndtering av bærekraftsrisiko, styrke tilsynet med forsikringsgrupper og styrke forsikringssektorens motstandskraft mot systemrisiko.

De fleste endringene er foreslått gjennomført i Solvens II-forskriften, og Finanstilsynet foreslår å omarbeide hele forskriften. En tabell med alle paragrafene i Solvens II-forskriften som viser nåværende og nytt paragrafnummer etter forslaget er vedlagt nederst i høringsnotatet.

Finansdepartementet ber om eventuelle merknader **innen 14. juli 2026**. For å avgi høringsuttalelse, bruk den digitale løsningen for høringsuttalelser som ligger på regjeringen.no ved å klikke «Send inn høringssvar». Alle kan avgi høringsuttalelse. Høringsuttalelser er offentlige etter offentleglova og blir publisert sammen med øvrige høringsuttalelser på Finansdepartementets nettsider. Vi ber om at den enkelte høringsinstans vurderer behovet for å forelegge høringsbrevet for eventuelle underliggende enheter eller etater, medlemmer, organisasjoner mv.

Postadresse	Kontoradresse	Telefon*	Avdeling	Saksbehandler
Postboks 8008 Dep 0030 Oslo postmottak@fin.dep.no	Akersgata 40 www.fin.dep.no	22 24 90 90 Org.nr. 972 417 807	Finansmarkedsavdelingen	Kristin Fagerli 22 24 41 54

Med hilsen

Remy Edseth (e.f.)
underdirektør

Kristin Fagerli
førstekonsulent

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Adresseliste

Advokattilsynet			
Akademikerne	Fridtjof Nansens plass 6	0160	OSLO
Aksjonærforeningen	Postboks 1963	0125	OSLO
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	Postboks 8019 Dep	0030	OSLO
Arbeidsgiverforeningen Spekter	Pb. 7052 Majorstuen	0306	OSLO
Bankenes sikringsfond	Postboks 1213 Vika	0110	OSLO
Barne- og familiedepartementet	Postboks 8036 Dep	0030	OSLO
Brønnøysundregistrene	Havnegata 48	8900	BRØNNØYSUND
Datatilsynet	Postboks 458 sentrum	0105	OSLO
Den norske advokatforening	Kristian Augustsgt. 9	0164	OSLO
Den Norske Aktuarforening	Karenslyst Allé 11	0278	OSLO
Den norske Revisorforening	Postboks 2914 Solli	0230	OSLO
Direktoratet for forvaltning og økonomistyring	Lørenfaret 1 C	0585	OSLO
Direktoratet for forvaltning og økonomistyring	Lørenfaret 1 C	0585	OSLO
Eiendom Norge	Postboks 1107 Sentrum	0104	OSLO
Energidepartementet	Postboks 8148 Dep	0033	OSLO
Finans Norge	Postboks 2473	0202	OSLO
Finansforbundet	Postboks 9234 Grønland	0134	OSLO
Finansieringsselskapenes forening	Postboks 2330, Solli	0201	OSLO
Finansmarkedsfondet	Norges Forskningsråd	1327	LYSAKER
Finanstilsynet	Postboks 1187 Sentrum	0107	OSLO
Finanstilsynsklagenemnda			
Fintech Norway			
Folketrygdfondet	Postboks 1845 Vika	0123	OSLO

Forbrukerrådet	Postboks 463 Sentrum	0105	OSLO
Forbrukertilsynet	Porselensvegen 32	3920	PORSGRUNN
Forening for finansfag	Hansteens gate 2	0253	OSLO
Fornybar Norge	Postboks 7184 Majorstuen	0307	OSLO
Forsvarsdepartementet	Postboks 8126 Dep	0032	OSLO
Handelshøgskolen ved Nord universitet	Postboks 1490	8049	BODØ
Handelshøyskolen BI		0442	Oslo
Havtrygd Gjensidig Forsikring	Bontelabo 2	5003	BERGEN
Helse- og omsorgsdepartementet	Postboks 8011 Dep	0030	OSLO
Hovedorganisasjonen for universitets- og høyskoleutdannede	Stortingsgata 2	0158	OSLO
Hovedorganisasjonen Virke	Postboks 2900 Solli	0230	OSLO
Huseierne	Fred Olsensgt 5	0152	OSLO
Justis- og beredskapsdepartementet Klagenemndssekretariatet	Postboks 8005 Dep	0030	OSLO
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Kommunal- og distriktsdepartementet	Postboks 8112 Dep	0032	OSLO
Kommunalbanken AS	Postboks 1210, Vika	0110	OSLO
Konkurransetilsynet	Postboks 439 Sentrum	5805	BERGEN
KS	Postboks 1378 Vika	0114	OSLO
Kultur- og likestillingsdepartementet	Postboks 8030 Dep	0030	OSLO
Kunnskapsdepartementet	Postboks 8119 Dep	0032	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Landsorganisasjonen i Norge	Torggata 12	0181	OSLO

Likestillings- og diskrimineringsombudet	Postboks 9297 Grønland	0134	OSLO
Lotteri- og stiftelsestilsynet	Postboks 800	6805	FØRDE
Nasdaq OMX Oslo ASA	Postboks 443	0213	OSLO
NMBU - Norges miljø- og biovitenskapelige universitet	Postboks 5003	1433	ÅS
Nordic Trustee	Postboks 1470 Vika	0116	OSLO
NOREXECO ASA	Brugata 10	2212	KONGSVINGER
Norges Bank	Postboks 1179 Sentrum	0107	OSLO
Norges eiendomsmeglerforbund	Parkveien 55	0256	OSLO
Norges handelshøyskole	Helleveien 30	5045	BERGEN
Norges Kommunerevisorforbund	Postboks 1417 Vika	0115	OSLO
Norges Rederiforbund	Postboks 1452 Vika	0116	OSLO
Norsk Crowdfunding Forening	Edvard Storms gate2	0166	OSLO
Norsk Kapitalforvalterforening	c/o Advokatfirmaet BA-HR	0117	OSLO
Norsk Presseforbund	Skippergata 24	0154	OSLO
Norsk Venturekapitalforening	Hansteens gate 2	0253	OSLO
Norsk Økrimforening	Postboks 9070 Grønland	0133	OSLO
Norske Boligbyggelags Landsforbund SA	Postboks 452, Sentrum	0104	OSLO
Norske Forsikringsmegleres Forening	Postboks 1644 Vika	0119	OSLO
Næringslivets Hovedorganisasjon	Postboks 5250 Majorstuen	0303	OSLO
Oslo Børs	Postboks 460 Sentrum	0105	OSLO
Pensjonskasseforeningen	Postboks 2417 Solli	0201	OSLO
Personskadeforbundet LTN	Hausmanns gate 19	0182	OSLO
Regelrådet	Kartverksveien 21	3511	HØNEFOSS

Regjeringsadvokaten	Postboks 8012 Dep	0030	OSLO
Regnskap Norge	postboks 99 Sentrum	0101	OSLO
Riksadvokaten	Postboks 8002 Dep	0030	OSLO
Riksrevisjonen	Postboks 6835 St. Olavs plass	0130	OSLO
Samferdselsdepartementet	Postboks 8010 Dep	0030	OSLO
Sivilombudet	Postboks 3 Sentrum	0101	OSLO
Skattedirektoratet	Postboks 9200 Grønland	0134	OSLO
Skatteforsk – Centre for Tax Research			
SMB Norge	Rådhusgata 5B	0151	OSLO
Sparebankforeningen i Norge	Postboks 2521, Solli	0202	OSLO
Statens pensjonskasse	Postboks 10 Skøyen	0212	OSLO
Statistisk sentralbyrå	Postboks 2633 St. Hanshaugen	0131	OSLO
Statsministerens kontor	Postboks 8001 Dep	0030	OSLO
Stiftelsesforeningen Stø as	Bygdøy Allè 2	0257	OSLO
Tax Justice Norge	Postboks 265 Sentrum	0103	OSLO
The Nordic Association of Electricity Traders	c/o Nasdaq OMX Oslo ASA	1326	LYSAKER
The Nordic Association of Marine Insurers (CEFOR)	Hansteensgt. 2	0253	OSLO
Universitetet i Agder	Postboks 422	4604	KRISTIANSAND S
Universitetet i Bergen	Postboks 7800	5020	BERGEN
Universitetet i Oslo	Postboks 1072 Blindern	0316	OSLO
Universitetet i Sørøst-Norge	Kjølnes ring 56	3918	PORSGRUNN
Universitetet i Tromsø - Norges arktiske universitet	Postboks 6050 Langnes	9037	TROMSØ
Utenriksdepartementet	Postboks 8114 Dep	0032	OSLO

Verdipapirfondenes forening	Postboks 2524 Solli	0202	OSLO
Verdipapirforetakenes Forbund	Postboks 1501 Vika	0117	OSLO
Verdipapirsentralen ASA	Postboks 4	0051	Oslo
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund	Postboks 9232	0134	OSLO
ØKOKRIM	Postboks 2096 Vika	0125	OSLO
Økonomiforbundet	Østregt. 23	2317	HAMAR

FINANSTILSYNET
THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Høringsnotat om gjennomføring av endringer i solvens II-direktivet i norsk rett

Endringsdirektiv (EU) 2025/2

11. mars 2026

1. Innledning 8
1.1. Bakgrunn 8
1.1.1. Direktiv (EU) 2025/2 8
1.1.2. Om oppdraget 8
1.2. Oversikt over endringsforslagene 9
1.3. Bestemmelser i endringsdirektivet som det ikke er nødvendig å gjennomføre i lov eller forskrift 16
1.4. Begrepsbruk og henvisninger 17
2. Unntak fra solvens II-direktivets virkeområde 19
2.1. Unntak for små forsikringsforetak 19
2.1.1. Gjeldende rett 19
2.1.2. Endringsdirektivet 19
2.1.3. Finanstilsynets vurdering 20
2.2. Unntak for assistansevirksomhet 21
2.2.1. Gjeldende rett 21
2.2.2. Endringsdirektivet 22
2.2.3. Finanstilsynets vurdering 22
3. Søknad om tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet 25
3.1. Gjeldende rett 25
3.1.1. Søknader om tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet 25
3.1.2. Frist for å behandle konsesjonssøknad der tilsynsmyndigheten i en annen EØS-stat ber om felles vurdering av søknaden 25
3.2. Endringsdirektivet 25
3.2.1. Søknader om tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet 25
3.2.2. Frist for å behandle konsesjonssøknad der tilsynsmyndigheten i en annen EØS-stat ber om felles vurdering 25
3.3. Finanstilsynets vurdering 26
3.3.1. Søknader om tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet 26
3.3.2. Frist for å behandle søknader om tillatelse der tilsynsmyndigheten i en annen EØS-stat ber om felles vurdering av søknaden 28
4. Erverv av kvalifiserte eierandeler 29
4.1. Gjeldende rett 29
4.2. Endringsdirektivet 29
4.3. Finanstilsynets vurdering 29
5. Forholdsmessighetstiltak 30
5.1. Gjeldende rett 30
5.2. Generelt forholdsmessighetsprinsipp 30
5.2.1. Endringsdirektivet 30
5.2.2. Finanstilsynets vurdering 30
5.3. Definisjon av forholdsmessighetstiltak 31
5.3.1. Endringsdirektivet 31
5.3.2. Finanstilsynets vurdering 32
5.4. Små og ikke-komplekse forsikringsforetak 32

5.4.1. Endringsdirektivet 32
5.4.2. Finanstilsynets vurdering 36
5.5. Andre foretaks adgang til å søke om tillatelse til å benytte enkelte forholdsmessighetstiltak 37
5.5.1. Endringsdirektivet 37
5.5.2. Finanstilsynets vurdering 38
5.6. Overgangsregler 39
5.6.1. Endringsdirektivet 39
5.6.2. Finanstilsynets vurdering 40
6. Rapportering til tilsynsmyndighetene 41
6.1. Gjeldende rett 41
6.2. Endringsdirektivet 41
6.2.1. Generelle bestemmelser om rapporteringen 41
6.2.2. Rapport til tilsynsmyndighetene 42
6.2.3. Fritak og lettelser i kvantitativ tilsynsrapportering 42
6.2.4. Rapporteringsfrister 43
6.3. Finanstilsynets vurdering 44
6.3.1. Generelle bestemmelser om rapporteringen 44
6.3.2. Rapport til tilsynsmyndighetene 44
6.3.3. Fritak og lettelser i kvantitativ tilsynsrapportering 45
6.3.4. Rapporteringsfrister 46
7. Offentliggjøring/rapportering til markedet 47
7.1. Gjeldende rett 47
7.1.1. Krav til innholdet i rapport om solvens og finansiell stilling 47
7.1.2. Unntak fra krav om offentliggjøring 47
7.1.3. Revisjon av balansen i rapport om solvens og finansiell stilling 47
7.2. Endringsdirektivet 47
7.2.1. Krav til innholdet i rapport om solvens og finansiell stilling mv. 47
7.2.2. Unntak fra krav om offentliggjøring mv. 48
7.2.3. Revisjon av balansen i rapport om solvens og finansiell stilling 49
7.3. Finanstilsynets vurdering 49
7.3.1. Krav til innholdet i rapport om solvens og finansiell stilling mv. 49
7.3.2. Unntak fra krav om offentliggjøring mv. 49
7.3.3. Revisjon av balansen i rapport om solvens og finansiell stilling 51
7.3.4. Unntak fra kravet om revisjon for små og ikke komplekse forsikringsforetak 51
7.3.5. Rapport om revisjonens art og omfang mv. 52
7.3.6. Revisors plikter 52
8. Risikostyring og internkontroll 53
8.1. Gjeldende rett 53
8.1.1. Egnethet mv. 53
8.1.2. Retningslinjer 54
8.1.3. Kontrollfunksjoner – uavhengighet og rollekombinasjoner 54

8.1.4. Risikostyring 55
8.1.5. Egenvurdering av risiko og solvens 55
8.2. Endringsdirektivet 55
8.2.1. Egnethet mv. 55
8.2.2. Retningslinjer mv. 56
8.2.3. Kontrollfunksjoner – uavhengighet og rollekombinasjoner 56
8.2.4. Risikostyring 57
8.2.5. Egenvurdering av risiko og solvens 58
8.2.6. Bruk av makrotilsynsvirkemidler 60
8.3. Finanstilsynets vurdering 61
8.3.1. Egnethet 61
8.3.2. Retningslinjer mv. 62
8.3.3. Kontrollfunksjoner – uavhengighet og rollekombinasjoner 63
8.3.4. Risikostyring 63
8.3.5. Egenvurdering av risiko og solvens 66
8.3.6. Bruk av makrotilsynsvirkemidler 68
9. Tilsynsmyndighetenes taushetsplikt og informasjonsutveksling mellom myndigheter 70
9.1. Gjeldende rett 70
9.2. Endringsdirektivet 70
9.3. Finanstilsynets vurdering 70
10. Verdivurdering av forsikringstekniske avsetninger 72
10.1. Gjeldende rett 72
10.2. Endringsdirektivet 72
10.2.1. Risikomarginen 72
10.2.2. Forsiktig deterministisk verdivurdering 72
10.2.3. Ekstrapolering av rentekurven 72
10.2.4. Matching-justering 73
10.2.5. Volatilitetsjustering 73
10.2.6. Bestemmelser som i hovedsak er rettet mot EIOPA og EU-kommisjonen 75
10.3. Finanstilsynets vurdering 76
10.3.1. Risikomarginen 76
10.3.2. Forsiktig deterministisk verdivurdering 76
10.3.3. Ekstrapolering av rentekurven 77
10.3.4. Matching-justering 78
10.3.5. Volatilitetsjustering 78
10.3.6. Bestemmelser som i hovedsak er rettet mot EIOPA og EU-kommisjonen 80
11. Ansvarlig kapital 81
11.1. Gjeldende rett 81
11.2. Endringsdirektivet 81
11.3. Finanstilsynets vurdering 82
12. Solvenskapitalkrav 84
12.1. Gjeldende rett 84

12.1.1. Langsiktige aksjeinvesteringer 84
12.1.2. Forenklinger i beregningen av solvenskapitalkravet....84
12.1.3. Andre elementer i solvenskapitalkravet beregnet etter standardmetoden 84
12.1.4. Solvenskapitalkravet beregnet ved bruk av internmodell 84
12.2. Endringsdirektivet....84
12.2.1. Langsiktige aksjeinvesteringer 84
12.2.2. Forenklinger i beregningen av solvenskapitalkravet....85
12.2.3. Andre elementer i solvenskapitalkravet beregnet etter standardmetoden 86
12.2.4. Solvenskapitalkravet beregnet ved bruk av internmodell 87
12.3. Finanstilsynets vurdering 87
12.3.1. Langsiktige aksjeinvesteringer 87
12.3.2. Forenklinger i beregningen av solvenskapitalkravet....88
12.3.3. Andre elementer i solvenskapitalkravet beregnet etter standardmetoden 88
12.3.4. Solvenskapitalkravet beregnet ved bruk av internmodell 88
12.3.5. Endringer i solvens II-forordningen....89
12.3.6. Særlige kapitalkrav for pantelån 89
13. Kapitalforvaltning....92
13.1. Gjeldende rett....92
13.2. Endringsdirektivet....92
13.3. Finanstilsynets vurdering 92
14. Svekkelse av finansiell stilling....94
14.1. Gjeldende rett....94
14.2. Endringsdirektivet....94
14.2.1. Forverring av solvenssituasjonen 94
14.2.2. Manglende oppfyllelse av minstekapitalkravet 95
14.2.3. Pålegg mv. fra tilsynsmyndighetene ved svekket finansiell stilling....95
14.2.4. Tilbakekall av tillatelse....95
14.2.5. Makrotilsynsmessige virkemidler....96
14.3. Finanstilsynets vurdering 98
14.3.1. Forverring av solvenssituasjonen 98
14.3.2. Manglende oppfyllelse av minstekapitalkravet 100
14.3.3. Pålegg mv. fra tilsynsmyndighetene ved svekket finansiell stilling....101
14.3.4. Tilbakekall av tillatelse....101
14.3.5. Makrotilsynsmessige virkemidler....102
15. Grensekryssende virksomhet, filialetablering, samarbeidsplattformer mv. 105
15.1. Gjeldende rett....105
15.1.1. Lloyd´s 105
15.1.2. Plikt til å melde fra straks ved endringer som påvirker risikoen eller virksomheten i en vertsstat105
15.1.3. Samarbeidsplattformer og tilsynssamarbeid mv....105
15.2. Endringsdirektivet....106
15.2.1. Lloyd´s 106

15.2.2. Plikt til å melde fra straks ved endringer som påvirker risikoen eller virksomheten i en vertsstat106
15.2.3. Samarbeidsplattformer og tilsynssamarbeid mv.106
15.3. Finanstilsynets vurdering 107
15.3.1. Lloyd`s 107
15.3.2. Plikt til å melde fra straks ved endringer som påvirker risikoen eller virksomheten i en vertsstat107
15.3.3. Samarbeidsplattformer og tilsynssamarbeid mv.108
16. Forsikringsgrupper 109
16.1. Gruppetilsyn, definisjoner mv. 109
16.1.1. Gjeldende rett 109
16.1.2. Endringsdirektivet 112
16.1.3. Finanstilsynets vurdering 115
16.2. Gruppetilsynets virkeområde 119
16.2.1. Endringsdirektivet 119
16.2.2. Finanstilsynets vurdering 120
16.3. Hindringer for gruppetilsyn 121
16.3.1. Endringsdirektivet 121
16.3.2. Finanstilsynets vurdering 122
16.4. Beregning av gruppesolvens 124
16.4.1. Gjeldende rett 124
16.4.2. Endringsdirektivet 125
16.4.3. Finanstilsynets vurdering 131
16.5. Rapportering på gruppenivå 136
16.5.1. Gjeldende rett 136
16.5.2. Endringsdirektivet 137
16.5.3. Finanstilsynets vurdering 138
16.6. Risikostyring og internkontroll på gruppenivå 141
16.6.1. Gjeldende rett 141
16.6.2. Endringsdirektivet 141
16.6.3. Finanstilsynets vurdering 143
16.7. Krav til egnethet 145
16.7.1. Endringsdirektivet 145
16.7.2. Finanstilsynets vurdering 145
16.8. Forholdsmessighetstiltak på gruppenivå 145
16.8.1. Gjeldende rett 145
16.8.2. Endringsdirektivet 145
16.8.3. Finanstilsynets vurdering 148
16.9. Rapport om solvens og finansiell stilling på gruppenivå 148
16.9.1. Gjeldende rett 148
16.9.2. Endringsdirektivet 149
16.9.3. Finanstilsynets vurdering 150

16.10. Virkemidler overfor holdingforetak i forsikringsgrupper 151
16.10.1. Gjeldende rett 151
16.10.2. Endringsdirektivet 151
16.10.3. Finanstilsynets vurdering 153
16.11. Morselskap i tredjestat der ekvivalens ikke foreligger 154
16.11.1. Gjeldende rett 154
16.11.2. Endringsdirektivet 154
16.11.3. Finanstilsynets vurdering 155
17. Lovvalg ved reorganiseringstiltak 157
17.1. Gjeldende rett 157
17.2. Endringsdirektivet 157
17.3. Finanstilsynets vurdering 158
18. Overgangsordninger 161
18.1. Gjeldende rett 161
18.2. Endringsdirektivet 161
18.3. Finanstilsynets vurdering 163
19. Diverse andre endringer 166
19.1. Gjeldende rett 166
19.1.1. Artikkel 30 og artikkel 36 om tilsynsvirksomheten 166
19.1.2. Artikkel 37 om kapitalkravstillegg 166
19.2. Endringsdirektivet 166
19.2.1. Artikkel 30 og artikkel 36 om tilsynsvirksomheten 166
19.2.2. Artikkel 37 om kapitalkravstillegg 167
19.3. Finanstilsynets vurdering 167
19.3.1. Artikkel 30 og artikkel 36 om tilsynsvirksomheten 167
19.3.2. Artikkel 37 om kapitalkravstillegg 167
19.4. Endring i regnskapsdirektivet 167
20. Økonomiske og administrative konsekvenser 169
20.1. Innledning 169
20.2. Konsekvenser for forsikringsforetakene 169
20.3. Konsekvenser for forsikringsforetakenes kunder 170
20.4. Konsekvenser for det offentlige 170
21. Forslag til lov- og forskriftsendringer 171
21.1. Forslag til endringer i finansforetaksloven 171
21.2. Forslag til endringer i solvens II-forskriften og finansforetaksforskriften 174
21.3. Forslag til ny forskrift om fastsetting av rentekurver 216

1. Innledning

1.1. Bakgrunn

1.1.1. Direktiv (EU) 2025/2

Europaparlamentet og Rådet for Den europeiske Union vedtok 27. november 2024 direktiv (EU) 2025/2[1] om endring av direktiv 2009/138/EF for så vidt gjelder forholdsmessighet, kvaliteten på tilsyn, rapportering, tiltak vedrørende langsiktige garantier, makrotilsynsverktøy, bærekraftrisiko samt gruppetilsyn og tilsyn med grenseoverskridende virksomhet, og om endring av direktivene 2002/87/EF og 2013/34/EU (heretter omtalt som "endringsdirektivet"). Endringsdirektivet endrer solvens II-direktivet (direktiv 2009/138/EF, heretter omtalt som "solvens II-direktivet" eller "direktivet") på en rekke områder[2].

Da solvens II-direktivet ble innført i 2016 medførte dette vesentlige endringer i rammebetingelsene for norske forsikringsforetak. Direktivet innebar blant annet skjerpede og mer risikosensitive kapitalkrav for forsikringsforetakene, tydeligere krav til styring og kontroll av virksomheten, endrede regler for tilsynsprosessene og mer omfattende krav til forsikringsforetakenes rapportering og offentliggjøring av informasjon.

Det overordnede formålet med endringsdirektivet er blant annet å gi forsikringsforetak insitamenter til å investere i samsvar med de politiske prioriteringene i EU, spesielt med hensyn til å finansiere gjenopprettingen etter Covid-19, fullføre kapitalmarkedsunionen og fremme investeringer knyttet til EUs grønne vekststrategi (European Green Deal). Endringsdirektivet inneholder en rekke nye regler som skal gjøre kapitalkravet mer risikosensitivt. Det er også gitt nye regler som presiserer forholdsmessighetsprinsippet. Blant annet er det fastsatt kriterier for å identifisere lavrisikoforetak, såkalte små og ikke-komplekse foretak, og regler som skal sikre at forholdsmessighetstiltak automatisk er tilgjengelige for foretak med lav risikoprofil og etter tillatelse fra tilsynsmyndigheten for andre forsikringsforetak. Endringsdirektivet inneholder blant annet også nye regler som skal bidra til å sikre håndtering av bærekraftsrisiko, styrke tilsynet med forsikringsgrupper og styrke sektorens motstandskraft mot systemrisiko gjennom nye makrotilsynsverktøy.

Solvens II-direktivet inneholder ikke regler for hvordan et forsikringsforetak i krise skal håndteres av myndighetene i medlemslandene. Europaparlamentet og Rådet for Den europeiske Union vedtok 27. november 2024, samme dag som endringsdirektivet ble vedtatt, direktiv (EU) 2025/1[3] om fastsettelse av et rammeverk for gjenoppretting og avvikling av forsikrings- og gjenforsikringsselskaper (heretter omtalt som krisehåndteringsdirektivet eller IRRD). IRRD skal bidra til å harmonisere EU-landenes regler for krisehåndtering av forsikrings- og gjenforsikringsforetak.

I EU skal nasjonale regler som gjennomfører endringsdirektivet til solvens II-direktivet og IRRD gjelde fra 30. januar 2027. Verken endringsdirektivet eller IRRD er foreløpig tatt inn i EØS-avtalen.

1.1.2. Om oppdraget

Finansdepartementet ba i brev av 17. september 2025[4] Finanstilsynet om å utrede norsk gjennomføring av forventede EØS-regler som svarer til endringene i solvens II-direktivet og IRRD, med frist 27. februar 2026. Utredning om gjennomføringen av endringene i IRRD er

[1] https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2025/2/oj/eng

[2] Revisjonen av direktivet er i mange sammenhenger omtalt som "solvens II review".

[3] https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2025/1/oj/eng

[4] https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/ber-finanstilsynet-utrede-endringer-i-solvens-ii-direktivet-og-nytt-krisehandteringsregelverk-for-forsikringsforetak/id3119341/

behandlet i et eget høringsnotat. Finansdepartementet har videre supplert oppdraget knyttet til endringene i solvens II-direktivet med enkelte tilleggsoppdrag. Finanstilsynet vil følge opp tilleggsoppdragene i eget høringsnotat på et senere tidspunkt.

I dette høringsnotatet utredes kun gjennomføringen av endringene i solvens II-direktivet i norsk rett.

Solvens II-direktivet utgjør sammen med solvens II-forordningen (forordning (EU) 2015/35) og en rekke andre nivå 2-forordninger, EUs regelverk for forsikringsforetak. Solvens II-regelverket er i norsk rett i hovedsak gjennomført i finansforetaksloven, finansforetaksforskriften og solvens II-forskriften.

Finanstilsynet foreslår i dette høringsnotatet endringer i finansforetaksloven, solvens II-forskriften og finansforetaksforskriften for å gjennomføre endringsdirektivet i norsk rett.

Endringsdirektivet inneholder i all hovedsak fullharmoniserte bestemmelser, slik at det ikke er nasjonalt handlingsrom til verken å ha strengere eller lempeligere regler enn det direktivet forutsetter. Endringsdirektivet gir bare nasjonalt handlingsrom på et par mindre punkter. Det gjelder spørsmål om andre deler av rapport om solvens og finansiell stilling enn balansen skal revideres. Videre gjelder kravet om revisjon i utgangspunktet ikke foretak som er klassifisert som små og ikke-komplekse, men EU/EØS-statene kan bestemme at også deres rapport om solvens og finansiell stilling skal revideres. Finanstilsynet foreslår at det ikke fastsettes strengere regler i norsk rett enn direktivets minstekrav.

Punkt 1.2 nedenfor inneholder en kort oppsummering av de ulike temaene som behandles i høringsnotatet og en oversikt over en noen av endringsforslagene. Lov- og forskriftsforslagene fremgår av punkt 21.

I tråd med oppdragsbrevet punkt 5 etablerte Finanstilsynet en referansegruppe for å legge til rette for innspill fra representanter fra forsikringsnæringen mv. underveis i utredningen. Finanstilsynet inviterte Finans Norge, Cefor[5], Pensjonskasseforeningen, Garantiordningen for skadeforsikring og Forbrukerrådet til å delta i referansegruppen. Det har vært avholdt ett møte i referansegruppen i løpet av arbeidet med høringsnotat.

1.2. Oversikt over endringsforslagene

Punkt 2 behandler unntak fra virkeområdet til solvens II-direktivet for små forsikringsforetak og assistansevirksomhet i form av veihjelp, se artikkel 4 og 6. Endringsdirektivet artikkel 4 hever terskelverdiene for hvilke foretak som skal anses som små forsikringsforetak. Finansforetaksloven inneholder forskriftshjemler som åpner for å gjøre helt eller delvis unntak fra blant annet kapitalkravene for små forsikringsforetak som oppfyller nærmere vilkår, se § 14-15. Slike forskrifter er per i dag ikke gitt. Små forsikringsforetak, slik dette er definert i solvens II-direktivet artikkel 4, er derfor etter norske nasjonale regler underlagt alle kravene i finansforetaksloven på linje med andre forsikringsforetak. Finanstilsynet foreslår ingen endringer i dette. Finanstilsynet foreslår imidlertid en ny forskriftshjemmel i finansforetaksloven § 2-6 nytt femte ledd, som gjør unntak fra lovens virkeområde for små forsikringsforetak og andre typer forsikringsvirksomheter. Når det gjelder foretak som tilbyr veihjelpsassistanse er disse etter fast praksis ikke ansett å drive forsikringsvirksomhet, og har vært unntatt krav til konsesjon. Finanstilsynet foreslår å forskriftsfeste unntak fra finansforetaksloven for veihjelpsassistanse i tråd med direktivet artikkel 6. Se nærmere omtale i punkt 2.

I punkt 3 foreslår Finanstilsynet at foretak som søker om tillatelse til å drive konsesjonspliktig virksomhet etter finansforetaksloven, skal opplyse om det har fått avslag på søknad om å drive virksomhet i en annen EØS-stat, eller om tillatelse til å drive slik virksomhet i en annen EØS-stat har blitt tilbakekalt, samt om årsakene til avslaget eller tilbakekallet. Forslaget skal

[5] The Nordic Association of Marine Insurers

gjennomføre endringsdirektivet til solvens II-direktivet artikkel 18 nr. 1 ny bokstav i. Videre foreslår Finanstilsynet at organisasjons- og driftsplanen som skal følge med søknader om tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet, skal inneholde opplysninger om i hvilke medlemsstater og tredjestater foretaket planlegger å drive virksomhet. Forslaget skal gjennomføre endringsdirektivet artikkel 23 nr. 1 bokstav f. Finanstilsynet foreslår at de norske gjennomføringsbestemmelsene skal gjelde alle typer virksomhet som er konsesjonspliktig etter finansforetaksloven, og ikke bare søknader om tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet. Se punkt 3 for en nærmere omtale av forslagene.

I punkt 4 omtales en presisering i solvens II-direktivet artikkel 62 nr. 1, der det framgår at tilsynsmyndighetens plikt til å treffe nødvendige tiltak der en eier av en kvalifisert eierandel i et forsikringsforetak ikke er egnet som eier av eierandelen, omfatter eierandeler som allerede besittes av en eier. Presiseringen krever etter Finanstilsynets vurdering ikke endringer i lov eller forskrift.

Punkt 5 omhandler forholdsmessighetstiltak. Endringsdirektivet artikkel 29a til 29c innfører en ny kategori forsikringsforetak; små og ikke-komplekse foretak. Foretak som oppfyller detaljerte krav til blant annet maksimal størrelse på premieinntekter, skal kunne sende melding til sin tilsynsmyndighet om at det vil bli kategorisert som et lite og ikke-komplekst foretak. Hvis tilsynsmyndigheten ikke avslår meldingen innen to måneder, skal foretaket klassifiseres som lite og ikke-komplekst. Slik klassifisering gir foretaket rett til å benytte forholdsmessighetstiltak. Forholdsmessighetstiltak er definert i endringsdirektivet, og omfatter blant annet lettelser i kravene til beregning av forsikringstekniske avsetninger, rapportering, egenvurdering av risiko og solvens, styring og kontroll og planer for styring av likviditetsrisiko. Tilsynsmyndigheten skal kunne pålegge et foretak som er kategorisert som lite og ikke-komplekst å ikke benytte forholdsmessighetstiltak dersom det foreligger alvorlige betenkeligheter knyttet til foretakets risikoprofil. Finanstilsynet foreslår at reglene om små og ikke-komplekse foretak gjennomføres i solvens II-forskriften nytt kapittel 8. Ifølge endringsdirektivet artikkel 29d skal andre enn små og ikke-komplekse forsikringsforetak kunne søke tilsynsmyndighetene om tillatelse til å benytte ett eller flere forholdsmessighetstiltak. Tilsynsmyndighetene skal behandle slike søknader innen to måneder etter at fullstendig søknad er mottatt. Hvis foretakets risikoprofil har endret seg, kan tilsynsmyndighetene endre eller tilbakekalle slike tillatelser. Finanstilsynet foreslår at bestemmelsene gjennomføres i solvens II-forskriften ny § 8-7.

Punkt 6 omhandler rapportering til Finanstilsynet. Det er tatt inn bestemmelser i direktivet artikkel 35 om den regelmessige rapporten til tilsynsmyndighetene, som tidligere bare var regulert i solvens II-forordningen. Det fremgår at full rapport skal sendes inn hvert tredje år, mens små og ikke-komplekse foretak kan søke om å få sende inn rapporten hvert femte år. Videre er det i ny artikkel 35b tatt inn bestemmelser om rapporteringsfrister som tidligere fremgikk av solvens II-forordningen. Disse endringene foreslås gjennomført i solvens II-forskriften §§ 12-2 og 12-4.

I punkt 7 foreslår Finanstilsynet at det fastsettes i solvens II-forskriften at balansen i rapport om solvens og finansiell stilling skal revideres av en revisor eller et revisjonsselskap. Forslaget skal gjennomføre endringsdirektivet ny artikkel 51a. Formålet med kravet om revisjon, er at opplysningene som offentliggjøres skal være mest mulig nøyaktige. Medlemsstatene har nasjonalt handlingsrom til å utvide kravet om revisjon til å gjelde andre deler av rapporten om solvens og finansiell stilling enn balansen. Videre gjelder kravet om revisjon av balansen ifølge direktivet ikke små og ikke-komplekse forsikringsforetak, men medlemsstatene kan bestemme at kravet også gjelder slike foretak. Finanstilsynet foreslår ikke norske regler som går ut over direktivets minstekrav. Selv om det normalt vil være foretakets valgte revisor som vil avgi bekreftelsen, og dermed kan bygge på arbeid utført som ledd i årsregnskapsrevisjonen, vil kravet om revisjon og revisors beskrivelse av arten og resultatene av revisjonen, føre til økte kostnader for forsikringsforetakene.

I punkt 8 foreslås det endringer i reglene om risikostyring og internkontroll, herunder foreslås det nye regler om foretakets egenvurdering av risiko og solvens (ORSA). Finanstilsynet foreslår at det fastsettes i solvens II-forskriften at foretakene skal utpeke forskjellige personer til å ivareta risikostyringsfunksjonen, aktuarfunksjonen, etterlevelsesfunksjonen og internrevisjonsfunksjonen. I små og ikke-komplekse foretak kan personer som har ansvaret for risikostyrings-, aktuar- eller etterlevelsesfunksjonen også ivareta andre nøkkelfunksjoner, bortsett fra internrevisjonsfunksjonen. Det er en forutsetning at interessekonflikter håndteres, og at rollekombinasjonen ikke utgjør noen fare for personens evne til å ivareta sine oppgaver. Tilsvarende gjelder for andre foretak som har fått tillatelse fra Finanstilsynet til å benytte slikt forholdsmessighetstiltak. Forslaget skal gjennomføre endringsdirektivet artikkel 41 ny nr. 2a. Finanstilsynet foreslår videre at det fastsettes i solvens II-forskriften at meldinger til Finanstilsynet om skifte av personer i foretakets daglige ledelse eller av ledere for nøkkelfunksjoner, skal inneholde opplysninger om årsaken til personskiftet. Forslaget skal gjennomføre endringsdirektivet artikkel 42 nr. 2.

Når det gjelder foretakets egenvurdering av risiko og solvens, følger det av endringsdirektivet artikkel 45 at egenvurderingen skal omfatte vurdering og analyse av den makroøkonomiske situasjonen og mulig utvikling i makroøkonomien og finansmarkedene. Etter forespørsel fra tilsynsmyndighetene skal vurderingen også omfatte makroøkonomiske forhold som kan påvirke risikoprofilen mv., samt vurdering av foretakets aktiviteter som kan påvirke utviklingen i makroøkonomien og finansmarkedene og som er potensielle kilder til systemrisiko. I endringsdirektivet ny artikkel 45 a er det tatt inn krav om at foretaket skal vurdere om det har en vesentlig eksponering for klimarisiko og dokumentere dette i egenvurderingen. Videre er det presisert at egenvurderingen av likviditetsrisikoen skal omfatte foretakets kapasitet til å gjøre opp sine finansielle forpliktelser overfor forsikringstakere og andre motparter når disse forfaller, også under stressede forhold. Det er også tatt inn krav om egenvurdering av bruk av justeringer i rentekurven. Finanstilsynet har foreslått nye bestemmelser i solvens II-forskriften §§ 7-5 til 7-7 om foretakets egenvurdering som skal sikre oppfyllelse av direktivkravene.

I punkt 9 omtales endringer i direktivets bestemmelser om tilsynsmyndighetenes taushetsplikt og informasjonsutveksling mellom myndigheter. Ingen av bestemmelsene krever etter Finanstilsynets vurdering endringer i lov eller forskrift.

Punkt 10 omhandler verdivurdering av forsikringstekniske avsetninger. Kravet til risikomargin reduseres ved lavere kapitalkostnadsrente og tidsavhengig nedjustering av fremtidige solvenskapitalkrav. Ettersom dette følger av den utfyllende solvens II-forordningen, foreslås det ikke regelverksendringer på dette punkt. Det samme gjelder endret metode for ekstrapolering av rentekurven, men en overgangsordning knyttet til denne foreslås gjennomført i solvens II-forskriften § 15-4. En vesentlig endring er at volatilitetsjusteringen iht. artikkel 77d heretter skal være en foretaksspesifikk beregning som avhenger av foretakets eiendeler og forpliktelser, og at foretak som ønsker å benytte den i fremtiden skal søke tilsynsmyndigheten om dette. Bestemmelsene om dette foreslås gjennomført i solvens II-forskriften § 2-4. Foretak som har fått tillatelse fra tilsynsmyndigheten kan bruke en forsiktig deterministisk verdivurdering av beste estimat for livsforsikringsforpliktelser med opsjoner og garantier som ikke er vesentlige. Finanstilsynet foreslår at denne bestemmelsen tas inn i solvens II-forskriften ny § 2-3.

Endringer i bestemmelser om ansvarlig kapital omtales i punkt 11. Artikkel 92 er endret i samsvar med parallelle bestemmelser i bankregelverket. Det fremgår nå at forsikringsforetak kan få tillatelse til å ikke trekke fra investeringer i kredittinstitusjoner mv., dersom den aktuelle deltakerinteressen sammen med forsikringsforetaket inngår i en gruppe som er underlagt tilsyn på gruppenivå og oppfyller ytterligere vilkår. Dette forslås gjennomført i solvens II-forskriften § 3-1. I solvens II-forordningen fastsettes det i ny artikkel 70b at det ikke gjelder krav om forhåndsgodkjenning fra tilsynsmyndigheten hvis foretaket kjøper tilbake egne aksjer og benytter disse til utøvelse av aksjeopsjonsrettigheter innen en måned etter

tilbakekjøpet. Finanstilsynet foreslår på denne bakgrunn en tilføyelse i finansforetaksloven § 10-5 tredje ledd om at departementet i forskrift kan gjøre unntak fra kravet om Finanstilsynets godkjennelse ved erverv av egne aksjer.

Punkt 12 omhandler solvenskapitalkrav. I direktivet er det tatt inn en ny artikkel 105a om langsiktige aksjeinvesteringer, som kan underlegges kapitalkrav på 22 prosent gitt at en rekke vilkår i direktivet og utfyllende regler i solvens II-forordningen er oppfylt. Bestemmelsene er vesentlig mer omfattende enn reglene som i gjeldende regelverk er fastsatt i solvens II-forordningen. I direktivet artikkel 109 om forenklede beregninger av solvenskapitalkravet etter standardmetoden, er det tatt inn kvalitative og kvantitative vilkår for bruk av forenklede metoder for beregning av kapitalkrav som har begrenset betydning for det samlede solvenskapitalkravet. Det følger av endret artikkel 112 at foretak som bruker intern modell til beregning av solvenskapitalkravet, skal rapportere solvenskapitalkravet beregnet med standardmetoden minst hvert andre år til tilsynsmyndighetene. Videre er det i artikkel 122 tatt inn vilkår for at foretak i en internmodell kan medregne effekten av endringer i kredittmarginen (credit spread) på endringer i volatilitetsjusteringen. Finanstilsynet foreslår at disse bestemmelsene gjennomføres i solvens II-forskriften § 4-3, § 4-4, § 4-6 og § 4-12. Finanstilsynet foreslår videre at gulvet for beregning av tap ved mislighold for pantelån kan senkes som følge av redusert risikovekt for boliglån med lav belåningsgrad i bankregelverket, jf. forslag til solvens II-forskriften § 14-1 andre ledd. Finanstilsynet gjør for øvrig oppmerksom på at det er fastsatt flere endringer i reglene for beregning av kapitalkrav i den utfyllende solvens II-forordningen, herunder skjerpet kapitalkrav for renterisiko og nytt kapitalkrav for naturkatastrofer knyttet til flomrisiko.

I punkt 13 omtales endringer i direktivets bestemmelser om kapitalforvaltning. I direktivet artikkel 132 er det tilføyd at foretakene skal ta hensyn til mulig utvikling i makroøkonomien og finansmarkedene når de fastsetter sin investeringsstrategi. Etter forespørsel fra tilsynsmyndigheten skal foretakene vurdere hensyn til makroøkonomiske forhold og vurdere i hvilken grad investeringsstrategien kan påvirke utviklingen i makroøkonomien og finansmarkedene og ha potensial til å bli en kilde til systemrisiko. Disse hensynene skal inngå som del av investeringsbeslutningene. Videre fremgår det at i fastsettelsen av investeringsstrategien skal foretakene også ta hensyn til virkninger av bærekraftsrisiko på investeringene og mulige langsiktige virkninger av investeringene på bærekraftsfaktorer. Finanstilsynet foreslår at disse bestemmelsene gjennomføres i solvens II-forskriften § 6-2.

I punkt 14 behandles direktivets bestemmelser om svekkelse av et foretaks finansielle stilling. Ifølge endringsdirektivet ny artikkel 136a skal tilsynsmyndighetene ha myndighet til å iverksette tiltak hvis et foretaks finansielle stilling er svekket. Blant annet skal tilsynsmyndighetene kunne pålegge foretaket å oppdatere sin forebyggende gjenopprettingsplan, eller å begrense eller forby utbetaling av prestasjonsbetinget godtgjørelse eller utbetaling av utbytte og renter på kapitalinstrumenter. Formålet er å gi tilsynsmyndighetene et tydelig grunnlag for å kunne pålegge foretak med svekket finansiell stilling preventive tiltak, slik at problemene ikke eskalerer. Finanstilsynet foreslår at direktivet ny artikkel 136a gjennomføres i finansforetaksloven § 14-14. Videre foreslår Finanstilsynet en ny bestemmelse i finansforetaksloven ny § 14-14A, som gir tilsynet adgang til å pålegge forsikringsforetak midlertidige tiltak for styrke likviditeten under ekstraordinære omstendigheter. Slike tiltak kan blant annet omfatte suspensjon av gjenkjøpsretten til forsikringstakere i livsforsikring i inntil 3 måneder av gangen. Bestemmelsen skal gjennomføre endringsdirektivet ny artikkel 144b. Dessuten foreslår Finanstilsynet at det fastsettes i finansforetaksloven ny § 14-14B at Finanstilsynet skal kunne pålegge forsikringsforetak med en særlig sårbar risikoprofil å begrense utbetaling av prestasjonsbetinget godtgjørelse og utbetaling av utbytte og renter på kapitalinstrumenter ved sektoromfattende sjokk. Forslaget skal gjennomføre endringsdirektivet ny artikkel 144c.

Endringer i direktivets bestemmelser om grensekryssende virksomhet, etablering av filialer og tilsynssamarbeid omtales i punkt 15. Der foreslår Finanstilsynet at det fastsettes i

finansforetaksforskriften § 4-3 at forsikringsforetak som driver grensekryssende virksomhet i en annen EØS-stat, skal gi melding til Finanstilsynet ved endringer i virksomheten som i vesentlig grad påvirker foretakets risikoprofil eller tjenestene i en eller flere vertsstater. Forslaget skal gjennomføre endringsdirektivet artikkel 149 ny nr. 2.

I kapittel 16 behandles endringene i solvens II-direktivets bestemmelser om gruppetilsyn.

Solvens II-direktivets regler om forsikringsgrupper er i norsk rett gjennomført i solvens II-forskriften kapittel 11. I endringsdirektivet artikkel 212 nr. 1 bokstav c er definisjonen av "grupper" utvidet til også å omfatte tilfeller der to eller flere foretak ledes samlet og rent faktisk utgjør en gruppe, såkalte horisontale grupper. Det er videre gitt nye regler som gir tilsynsmyndigheten myndighet til å fastslå at det foreligger en horisontal gruppe, og som angir hvilke kriterier tilsynsmyndigheten skal hensynta i en slik vurdering, jf. artikkel 212 nr. 3 og 4. Tilsynsmyndigheten skal også kunne fastslå at det foreligger henholdsvis et morselskap og datterforetak der det foreligger sentralisert koordinering av det andre foretakets beslutninger. Se artikkel 212 nr. 2. Finanstilsynet foreslår nye bestemmelser i solvens II-forskriften §§ 13-1 og 13-2 fjerde til sjette ledd som skal gjennomføre nevnte bestemmelser. Se nærmere omtale i punkt 16.1.

Punkt 16.2 gjelder virkeområdet for gruppetilsynet. Direktivet artikkel 214 har regler som skal bidra til å avklare virkeområdet for gruppetilsynet, herunder skal foretak med ubetydelig interesse for gruppetilsynet kunne utelukkes etter beslutning fra gruppetilsynsmyndigheten. Endringsdirektivet utdyper hva som i denne sammenheng menes med "ubetydelig interesse". Finanstilsynet foreslår at bestemmelsen gjennomføres i solvens II-forskriften ny § 13-3 sjette ledd. Tilsynsmyndigheten skal videre kunne beslutte at en faktisk gruppe som omtalt i punkt 16.1, skal omfattes av gruppetilsynet, og at ett av foretakene i gruppen skal utpekes som morselskap. Finanstilsynet har forslått nye bestemmelser i solvens II-forskriften § 13-2 sjuende til ellevte ledd, som skal gjennomføre endringene i artikkel 214. Se høringsnotatet punkt 16.2.

Punkt 16.3 om hindringer for gruppetilsyn omtaler ny artikkel 213b som blant annet stiller krav til forsikringsholdingforetak og blandede finansielle holdingforetak om å sørge for at organiseringen av gruppen ikke forvansker eller hindrer holdingforetaket i å etterleve gruppereglene i direktivet. Kravet foreslås gjennomført i solvens II-forskriften § 13-6 andre ledd. Finanstilsynet foreslår også å gjennomføre kravet i artikkel 213b nr. 2 andre avsnitt, om at tilsynsmyndigheten bare i ekstraordinære tilfeller skal kunne pålegge holdingforetaket endringer i gruppestrukturen, se forslag til solvens II-forskriften ny § 13-24 andre ledd. Hvis den organisatoriske strukturen i en gruppe består av foretak med felles ledelse og deres tilknyttede foretak, eller av foretak som tilsynsmyndigheten har besluttet rent faktisk utgjør en gruppe, og gruppestrukturen er til hinder for at gruppen oppfyller reglene som gjelder for forsikringsgrupper, skal tilsynsmyndigheten etter artikkel 213b nr. 3 kunne pålegge gruppen å etablere et holdingforetak i finanskonsern eller et annet foretak i EØS-stat som gjennom sentralisert koordinering faktisk utøver dominerende innflytelse over forsikringsforetakene som inngår i gruppen, og som skal ha ansvar for å oppfylle gruppereglene. Finanstilsynet har foreslått en hjemmel for Finanstilsynet i solvens II-forskriften § 13-2 tolvte ledd til å pålegge etablering av slikt foretak i tilfeller som nevnt, og som skal gjennomføre kravet i artikkel 213b nr. 3.

Punkt 16.4 omhandler regler for beregning av gruppesolvens. Ny artikkel 229a åpner for under forutsetning av tilsynsmyndighetenes godkjenning, bruk av en forenklet metode for å inkludere ikke-vesentlige tilknyttede foretak i beregningen av gruppesolvensen, basert på fastsatte terskelverdier for vesentlighet. I endringsdirektivet er det omfattende presiseringer av reglene for beregning av gruppesolvens i artikkel 220 til 233b, herunder spesifisering av behandlingen av tilknyttede kredittinstitusjoner og verdipapirforetak mv. i artikkel 228. Dette er delvis presiseringer i direktivet som tidligere bare fremgikk av solvens II-forordningen, og

delvis nye presiseringer som tidligere ikke fremgikk av regelverket. Finanstilsynet foreslår nye regler i solvens II-forskriften § 13-9 og §§ 13-11 til 13-15.

Punkt 16.5 gjelder rapportering på gruppenivå. Her er det i endringsdirektivet tatt inn en ny artikkel 256b om den kvalitative regelmessige rapporten til tilsynsmyndighetene. Det åpnes for at det kan leveres en samlet rapport med informasjon på gruppenivå og for hvert enkelt datterforetak i gruppen, som skal identifiseres individuelt. Videre er det tatt inn bestemmelser om rapporteringsfrister på gruppenivå. Finanstilsynet foreslår at de nye bestemmelsene gjennomføres i solvens II-forskriften § 13-19 og § 19-20.

Punkt 16.6 omhandler risikostyring og internkontroll på gruppenivå. I endringsdirektivet artikkel 246 er det tatt inn presiseringer og utfyllende bestemmelser om virksomhetsstyringen i gruppen. Finanstilsynet anser at disse reglene følger av gjeldende norske regelverk som bl.a. fastsetter at krav til foretakenes risikostyring og internkontroll skal oppfylles på gruppenivå. I ny artikkel 246a er det tatt inn bestemmelser om plan for styring av likvidtetsrisiko på gruppenivå, hvor det fremgår at tilsynsmyndigheten kan kreve at det leveres en rapport på foretaksnivå hvis rapporten på gruppenivå ikke inneholder tilstrekkelig informasjon om foretaket eller hvis foretaket har en spesifikk likviditetssårbarhet. I ny artikkel 246b fremgår det at artikkel 144b og artikkel 144c om makrotilsynsvirkemidler knyttet til henholdsvis likviditet og finansiell stilling under ekstraordinære omstendigheter, skal anvendes så langt de passer på gruppenivå. Disse bestemmelsene foreslås gjennomført i solvens II-forskriften § 7-4 og § 13-25.

I endringsdirektivet artikkel 257 utvides personkretsen som må oppfylle krav til egnethet i forsikringsholdingforetak og blandede finansielle holdingforetak i forsikringsgrupper, til også å omfatte personer med ansvar for nøkkelfunksjoner der dette er relevant. Finanstilsynet foreslår en ny bestemmelse i solvens II-forskriften § 13-5 som gjennomfører egnethetskravene som stilles til styret, ledelsen og nå også personer med ansvar for nøkkelfunksjoner i holdingforetak i grupper som omfattes av forskriften § 13-2 første ledd bokstav b og som ikke har tillatelse som holdingforetak i finanskonsern etter finansforetaksloven § 17-5. Se punkt 16.7.

Punkt 16.8 omhandler forholdsmessighetstiltak på gruppenivå. Endringsdirektivet ny artikkel 213a innebærer at de samme reglene om forholdsmessighetstiltak som gjelder på foretaksnivå, skal gjelde på gruppenivå. På tilsvarende måte som reglene om forholdsmessighetstiltak på foretaksnivå, skal forsikringsgrupper som på gruppenivå oppfyller kravene i endringsdirektivet ny artikkel 213a nr. 1, jf. nr. 4, kunne klassifiseres som små og ikke-komplekse. Finanstilsynet foreslår å gjennomføre reglene i artikkel 213a i solvens II-forskriften § 13-23.

I punkt 16.9 foreslår Finanstilsynet at endringer i direktivbestemmelsene om den offentlige rapporten om solvens og finansiell stilling gjennomføres i solvens II-forskriften § 13-21. I artikkel 256 er kravet til innholdet presisert som følge av endrede innholdskrav på foretaksnivå. Videre er fristen for offentliggjøring forlenget sammenlignet med gjeldende frister. Finanstilsynet foreslår videre at det fastsettes i solvens II-forskriften at balansen i rapport om solvens og finansiell stilling på gruppenivå skal revideres. Forslaget skal gjennomføre endringsdirektivet artikkel 256c. Kravet om revisjon av balansen gjelder ifølge endringsdirektivet ikke grupper som er klassifisert som små og ikke-komplekse, men EU/EØS-statene har nasjonalt handlingsrom til å bestemme at kravet skal gjelde også for slike grupper. EU/EØS-statene har også nasjonalt handlingsrom til å bestemme at andre deler av rapporten om solvens og finansiell stilling enn balansen skal revideres. Finanstilsynet foreslår ikke regler som går ut over direktivets minstekrav.

Endringsdirektivet artikkel 258 ny nr. 2b, jf. ny nr. 2a, fastsetter et minimumssett av forvaltningstiltak som kan anvendes overfor forsikringsholdingforetak og blandede finansielle holdingforetak som ikke oppfyller gruppetilsynskravene i direktivets avdeling III. Flere av

tiltakene må etter Finanstilsynets vurdering anses som inngripende, for eksempel forbud mot å utøve stemmerett knyttet til aksjer i datterforsikringsforetak som innehas av holdingforetaket. Av hensyn til å sikre tydelige hjemler foreslår Finanstilsynet at det tas inn en bestemmelse i solvens II-forskriften § 13-24 første ledd om Finanstilsynets virkemidler overfor holdingforetak i grupper som nevnt i forskriften § 13-2 første ledd bokstav b, som minst omfatter virkemidlene i direktivet artikkel 258 ny nr. 2b. Se nærmere omtale i punkt 16.10.

Punkt 16.11 omhandler tilsyn på gruppenivå med forsikrings- og gjenforsikringsforetak i grupper der morselskapet er et forsikringsholdingforetak eller et blandet finansielt holdingforetak med hovedsete utenfor EØS, og tilsynet i tredjestaten ikke er vurdert som ekvivalent (likeverdig) med tilsynet som følger av solvens II-direktivet avdeling III om gruppetilsyn, jf. direktivet artikkel 262. Endringene i artikkel 262 går blant annet ut på at målene for bruk av alternative metoder for tilsyn med slike grupper presiseres, i tillegg til at oppregningen av alternative metoder (enn solvens II-direktivets bestemmelser om gruppetilsyn) utvides. Finanstilsynet foreslår nye bestemmelser i solvens II-forskriften § 13-26 til gjennomføring av endringene i artikkel 262.

Kapittel 17 omhandler lovvalgsregler ved reorganisering av forsikringsforetak i solvens II-direktivet avdeling IV. Solvens II-direktivet inneholder ikke regler for gjennomføring av reorganisering eller avvikling av et forsikringsforetak, men fastsetter at det som hovedregel skal være lovgivningen i hjemstaten som skal legges til grunn for reorganiseringen eller avviklingen. Regler for gjenoppretting og avvikling av forsikringsforetak følger nå av IRRD. I endringsdirektivet er det gjort mindre justeringer som følge av vedtakelsen av IRRD. Blant annet skal nærmere bestemte lovvalgsregler om reorganisering også få anvendelse ved bruk av nærmere angitte krisetiltak og krisehåndteringsfullmakter i IRRD når disse anvendes på blant annet gjenforsikringsforetak og holdingforetak i forsikringskonsern, se artikkel 267 nytt andre avsnitt. Finanstilsynet har foreslått endringer i virkeområdet til finansforetaksforskriften kapittel 21a, jf. § 21a-1 nytt tredje ledd, som skal gjennomføre artikkel 267 nytt andre avsnitt i endringsdirektivet. Se nærmere omtale i punkt 17.

Punkt 18 gjelder endringer i bestemmelser knyttet til overgangsordninger i gjeldende direktiv. Den viktigste overgangsordningen har vært overgangsordningen for forsikringstekniske avsetninger, som utløper ved utgangen av 2031. Blant annet som følge av renteøkningen har ingen av foretakene hatt noen effekt av ordningen de siste årene, men den kan få effekt igjen ved et betydelig rentefall. I artikkel 308b, 308c og 308d er det tilføyd bestemmelser med sikte på å begrense nye tillatelser til bruk av overgangsordninger og begrense avhengigheten av overgangsordningene. Når en gruppe i vesentlig grad er avhengig av bruk av overgangsordningene, kan tilsynsmyndigheten iverksette tiltak, herunder redusere den ansvarlige kapitalen som stammer fra bruk av overgangsbestemmelsen som kan anses tilgjengelig for å dekke solvenskapitalkravet på gruppenivå. I artikkel 308e er det tatt inn bestemmelser om at forsikringsforetak som ikke oppfyller solvenskapitalkravet uten bruk av den nye overgangsbestemmelsen for ekstrapolering av rentekurven, umiddelbart skal informere Finanstilsynet om dette. Slik Finanstilsynet forstår bestemmelsen, gjelder samme meldeplikt dersom foretaket ikke oppfyller solvenskapitalkravet uten bruk av et gulv for negative renter som inngår i beregningen av renterisiko. Finanstilsynet foreslår at den sistnevnte bestemmelsen gjennomføres i solvens II-forskriften ny § 4-5, mens bestemmelser knyttet til overgangsordninger gjennomføres i solvens II-forskriften kapittel 13.

I punkt 19 omtales en endring i direktivet artikkel 37 om kapitalkravstillegg. Her fremgår det at kapitalkravstillegg kan pålegges hvis et foretak benytter overgangsbestemmelsen for forsikringstekniske avsetninger. Dette gjelder hvis foretaket ikke oppfyller solvenskapitalkravet uten bruk av overgangsordningen, og foretaket ikke har oversendt rapporter til tilsynsmyndigheten i samsvar med artikkel 308e. Finanstilsynet foreslår at dette gjennomføres i solvens II-forskriften § 9-1 om kapitalkravstillegg.

Finanstilsynet foreslår å gjennomføre de fleste endringene i endringsdirektivet i solvens II-forskriften. Finanstilsynet foreslår også, uavhengig av endringsdirektivet, at det tas inn et nytt kapittel 1 i solvens II-forskriften som angir virkeområdet for forskriften. I forslaget til ny § 1-1 fremgår det at forskriften gir regler som utfyller finansforetaksloven og gjelder for forsikringsforetak, med mindre noe annet fremgår av de enkelte bestemmelsene. Forslaget til ny § 1-1 omtales ikke ytterligere i høringsnotatet. Finanstilsynet foreslår ellers å omnummerere hele solvens II-forskriften selv om dette normalt bør unngås. Finanstilsynet har særlig lagt vekt på at det foreslås flere nye bestemmelser og to nye kapitler (kapittel 1 og 8), og at forskriften uansett delvis må omnummereres. Finanstilsynet har derfor valgt å gjengi hele solvens II-forskriften i punkt 21.2 med ny nummerering, og der endringene som foreslås i høringsnotatet fremgår i kursiv. Kapittel- og paragrafoverskriftene er videreført med mindre annet fremgår. I vedlegg til høringsnotatet er det tatt inn en tabell med alle paragrafene i solvens II-forskriften som viser nåværende og nytt paragrafnummer etter forslaget.

Finanstilsynet foreslår også en forskriftshjemmel i finansforetaksloven ny § 1-9 første ledd, som skal dekke gjennomføring av EØS-regler på nivå 2 for forsikringsforetak. En tilsvarende regel er gitt for kredittinstitusjoner og verdipapirforetak i finansforetaksloven § 1-8. Forslaget til ny § 1-9 første ledd fastsetter at departementet i forskrift kan fastsette nærmere regler som gjennomfører EØS-regler om virksomheten i forsikringsforetak og tilsynet med disse. Forslaget omtales ikke ytterligere.

I punkt 21.3 foreslår Finanstilsynet en ny forskrift om fastsetting av rentekurver til bruk ved beregning av forsikringstekniske avsetninger og basiskapital (rentekurveforskriften), som skal fastsettes av Finanstilsynet. Forskriftsforslaget innebærer at gjennomføringen av EU-kommisjonens forordninger om slike rentekurver flyttes ut av solvens II-forskriften § 53b (etter forslaget § 14-3), og over i egen forskrift som bare skal ha dette virkeområdet. Forslaget er kun av forskriftsteknisk art. Finanstilsynet ser det likevel som hensiktsmessig at forslaget gjøres kjent og sendes på høring sammen med forskriftsendringer som skal fastsettes av Finansdepartementet. Forslaget er nærmere omtalt i punkt 10.3.3.

1.3. Bestemmelser i endringsdirektivet som det ikke er nødvendig å gjennomføre i lov eller forskrift

Flere av bestemmelsene i endringsdirektivet er det ikke nødvendig å gjennomføre i lov eller forskrift, fordi de ikke gir private parter konkrete rettigheter eller plikter, eller fordi bestemmelsene ikke pålegger offentlige myndigheter plikter som bør synliggjøres i lov eller forskrift. Nedenfor følger noen eksempler på slike bestemmelser.

Enkelte av bestemmelsene i endringsdirektivet retter seg bare mot EIOPA og EU-kommisjonen, ved at EIOPA skal foreslå utfyllende regelverk til direktivet, og som EU-kommisjonen skal vedta. Slike bestemmelser skal ikke gjennomføres i norsk rett. Disse hjemlene for EU-organer til å gi nivå 2-regler til direktivet, vil i dette høringsnotatet bare bli omtalt kort under redegjørelsen for endringsdirektivet. Formålet er å gi høringsinstansene informasjon om at det forventes å komme mer detaljerte regler på disse områdene.

Tilsvarende gjelder bestemmelser i endringsdirektivet som gir EIOPA fullmakter til å gi nærmere retningslinjer om ulike temaer. Det gjelder for eksempel artikkel 41 nr. 1 tredje avsnitt, der det framgår at EIOPA skal gi retningslinjer om begrepet mangfold som skal hensyntas ved utvelgelsen av nye styremedlemmer i forsikringsforetak.

EIOPAs plikt til å ha en ajourført database med oversikt over alle avslag på tillatelser til å drive forsikringsvirksomhet som nasjonale tilsynsmyndigheter har oversendt, er et annet eksempel på plikter som ligger til EUs myndigheter, og som ikke skal gjennomføres i norsk rett. Se endringsdirektivet artikkel 25 nr. 3 andre avsnitt andre punktum.

Bestemmelser som gjelder EIOPAs plikt til å utarbeide en rapport om hvorvidt det er behov for en særlig tilsynsmessig behandling av eksponeringer knyttet til virksomhet som i betydelig grad er forbundet med bærekraftsmål, skal heller ikke gjennomføres i lov eller forskrift, jf. endringsdirektivet artikkel 304c. Det samme gjelder artikkel 304d om EIOPAs plikt til å vurdere kravet om separasjon mellom livsforsikring og skadeforsikring, samt overvåke virkningen av bufferkrav i bankregelverket på solvenskapitalkravene på gruppenivå. Dette gjelder også artikkel 304e om EIOPAs plikt til å vurdere behovet for utsettelse av rapporteringsfrister under ekstraordinære omstendigheter.

Et annet eksempel på bestemmelser som ikke krever gjennomføring i lov eller forskrift, er nasjonale tilsynsmyndigheters plikt til å informere EIOPA om ulike forhold. Det gjelder blant annet alle avslag på søknader om tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet, se for eksempel artikkel 25 nr. 3 nytt andre avsnitt første punktum. Slike bestemmelser retter seg kun mot myndighetene, uten å gi direkte plikter eller rettigheter for private parter. Det anses ikke nødvendig å gjennomføre slike bestemmelser i lov eller forskrift.

Det samme gjelder nasjonale tilsynsmyndigheters plikt til å rådføre seg med EIOPA (eller EFTAs overvåkningsorgan) og andre berørte tilsynsmyndigheter i visse tilfeller. Det gjelder for eksempel der utelukkelse av et foretak som er øverste morselskap i en forsikringsgruppe fra gruppetilsyn, vil føre til at bestemmelsene i solvens II-direktivet avdeling III om gruppetilsyn ikke vil gjelde. Se artikkel 214 nr. 3 andre avsnitt. Der framgår det at før en gruppetilsynsmyndighet fatter en slik beslutning, skal den rådføre seg med EIOPA og andre berørte tilsynsmyndigheter.

Enkelte steder i endringsdirektivet er henvisninger til ulike EU-organer oppdatert. For eksempel vises det i artikkel 25a nå til EIOPA, og ikke forgjengeren CEIOPS. Videre vises det i artikkel 70 nr. 1 bokstav a til ECB, der det tidligere var vist til Den europeiske sentralbanken. Slike endringer skal heller ikke gjennomføres i norsk rett.

Videre er henvisninger til annet sektorregelverk på finansmarkedsområdet oppdatert noen steder i endringsdirektivet. Det gjelder for eksempel artikkel 213 nr. 5, der det nå vises til gjeldende EU-direktiv for kredittinstitusjoner, det vil si direktiv 2013/36/EU (CRD IV, kapitalkravsdirektivet), i stedet for forgjengeren, som var direktiv 2006/48/EF. Et annet eksempel er artikkel 133 nr. 3, der det nå vises til direktiv 2009/65/EF, som er EUs gjeldende direktiv om UCITS-fond, og ikke forgjengeren som var direktiv 85/611/EØF. Disse oppdateringene krever heller ikke lov- eller forskriftsendringer.

Dessuten er særlige bestemmelser som gjaldt Storbritannia opphevet som følge av Storbritannias uttreden fra EU. Det gjelder blant annet vedlegg III til solvens II-direktivet, der britiske selskapstyper er tatt ut av teksten.

1.4. Begrepsbruk og henvisninger

Solvens II-direktivet gjelder både forsikringsforetak og gjenforsikringsforetak. I de enkelte direktivbestemmelsene nevnes derfor begge typer forsikringsforetak, med mindre noe annet gjelder. I Norge finnes det for tiden ingen rene gjenforsikringsforetak. Av fremstillingsmessige hensyn, særlig for å øke lesbarheten, benyttes "forsikringsforetak" som fellesbetegnelse for begge foretakstypene slik det også gjøres i finansforetaksloven, hvis det ikke er nødvendig å skille.

Det foreligger på tidspunktet for ferdigstillelse av høringsnotatet ingen endelig norsk oversettelse av endringsdirektivet. Sitater fra direktivet er hentet særlig fra den danske og engelske versjonen. I noen tilfeller har Finanstilsynet gjort en uoffisiell oversettelse av teksten til norsk og benyttet denne i fremstillingen, for eksempel der det kun er gjort mindre justeringer i endringsdirektivet i forhold til opprinnelig tekst i solvens II-direktivet eller der norsk oversettelse ellers synes kurant. Finanstilsynet gjør særlig oppmerksom på at i

oversettelsen av solvens II-direktivets regler om forsikringsgrupper i avdeling III, benytter den danske versjonen "koncern", mens den norske versjonen (i likhet med den engelske og svenske versjonen) bruker "gruppe". "Koncern"-begrepet i dansk versjon kan ikke uten videre forstås som "konsern" etter norsk rett, men må leses i lys av definisjonen av hva som etter direktivet kan utgjøre en gruppe. Se også omtale i punkt 16.1.1.

I solvens II-direktivet, herunder i endringsdirektivet, vises det flere steder til "administrations-, ledelses- og tilsynsorganer" (dansk versjon av direktivet), for eksempel i artikkel 40. I høringsnotatet her benyttes normalt "ledelsesorgan" som samlebetegnelse når endringsdirektivets regler om dette beskrives. For norske forhold vil dette normalt være styret, og eventuelt også daglig leder og faktiske ledere av virksomheten.

Når det i høringsnotatet vises til IRRD, er dette direktiv (EU) 2025/1 krisehåndteringsdirektivet for forsikringsforetak (Insurance Recovery and Resolution Directive).

Når det i høringsnotatet vises til kapitalkravdirektivet eller CRD, er dette direktiv 2013/36/EU (Capital Requirements Directive).

Solvens II-forordningen (EU) 2015/35 er gjennomført i solvens II-forskriften § 53 første ledd. Forordningen er endret gjennom endringsforordning (EU) 2026/269[6]. Denne er ikke gjennomført i norsk rett. I høringsnotatet her vil forordning (EU) 2015/35 løpende bli omtalt som "solvens II-forordningen", og der det er relevant vil det i tilfelle bli vist særskilt til (EU) 2026/269, alternativt "endringsforordningen" eller "den reviderte solvens II-forordningen".

Gjennomgangen av direktivbestemmelsene opp mot kommisjonsforordningen viser at det på enkelte områder er overlappende regulering. Finanstilsynet har så langt det er mulig forsøkt å unngå dobbeltregulering. Der det er dobbelregulering i henholdsvis solvens II-direktivet og solvens II-forordningen, foreslås normalt ikke nye regler som tilsvarer reglene i direktivet ettersom reglene i solvens II-forordningen gjelder som norsk forskrift.

[6] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202600269

2. Unntak fra solvens II-direktivets virkeområde

2.1. Unntak for små forsikringsforetak

2.1.1. Gjeldende rett

Foretak som driver forsikringsvirksomhet må i utgangspunktet ha tillatelse som forsikringsforetak etter finansforetaksloven uavhengig av størrelsen på virksomheten, se finansforetaksloven § 2-6 jf. § 2-12. I finansforetaksforskriften er imidlertid enkelte forsikringsvirksomheter unntatt fra finansforetakslovens virkeområde. Dette gjelder forsikring av husdyr gjennom foretak som oppfyller nærmere vilkår, herunder må årlige premieinntekter være under en million euro, jf. finansforetaksforskriften § 1-2. I finansforetaksforskriften § 1-3 er det gjort unntak for begravelseskasser og hjelpekasser som yter en maksimumsstøtte lik folketrygdens grunnbeløp. Videre følger det av forskriften § 1-4 at finansforetaksloven ikke gjelder forsikringsforeninger som går inn under lov 3. juli 1953 nr. 2 om sjøtrygdelag. Sjøtrygdelag er gjensidige forsikringsselskaper som etter sine vedtekter har et begrenset geografisk virkeområde og som tegner forsikringer med begrenset ansvar for egen regning av fartøy, fiskeredskaper mv.

Ved gjennomføringen av solvens II-direktivet i norsk rett ble det vurdert om små forsikringsforetak som oppfyller kravene i direktivet artikkel 4, og som direktivet ikke gjelder for, skulle være underlagt de samme reglene i forslaget til ny finansforetakslov med forskrifter som forsikringsforetak ellers, jf. at direktivet overlater til medlemsstatene å bestemme om små forsikringsforetak skal registreres eller være underlagt tilsyn. Det vises til Prop. 125 L (2013-2014) punkt 6.9.5[7]. Som begrunnelse for å la finansforetaksloven med forskrifter gjelde fullt ut også for små forsikringsforetak ble det blant annet lagt vekt på hensynet til likebehandling av alle selskaper, og at anvendelsen av forholdsmessighetsprinsippet normalt vil gi tilstrekkelig handlingsrom ved fastsettelse av kravene til de små selskapene. Det ble likevel foreslått, som en sikkerhetsventil, å ta inn forskriftshjemler med adgang til å gjøre unntak blant annet fra kapitalkravene.

I finansforetaksloven § 14-15 er det tatt inn slik forskriftshjemmel. Den fastsetter at departementet i forskrift kan gjøre helt eller delvis unntak fra bestemmelsene i §§ 14-7 til 14-14 for små forsikringsforetak som oppfyller nærmere vilkår fastsatt i forskrift. §§ 14-7 til 14-14 omfatter blant annet krav til avsetninger, verdivurdering av eiendeler og forpliktelser, ansvarlig kapital, solvenskapitalkrav og minstekapitalkrav. Videre følger det av finansforetaksloven § 13-5 andre ledd og § 13-6 sjuende ledd siste punktum at departementet i forskrift kan gjøre unntak for små foretak fra kravet til uavhengige kontrollfunksjoner og fra reglene om vurdering av risiko og samlet kapitalbehov. Det er foreløpig ikke gitt forskrifter som angir vilkårene for hva slags foretak som skal anses som små forsikringsforetak i henhold til finansforetaksloven § 14-15. Begrepet "små forsikringsforetak" må for øvrig ikke forveksles med begrepet "små og ikke-komplekse foretak" som benyttes ved anvendelsen av forholdsmessighetsprinsippet.

2.1.2. Endringsdirektivet

Solvens II-direktivet omfatter i utgangspunktet alle livs- og skadeforsikringsselskaper i EU/EØS-området. Direktivet unntar imidlertid små forsikringsforetak, og i endringsdirektivets fortale punkt 10 uttales følgende:

Direktiv 2009/138/EF udelukker visse selskaber fra direktivets anvendelsesområde på grund af deres størrelse. Efter de første års anvendelse af direktiv 2009/138/EF og for at sikre, at det ikke uretmæssigt finder anvendelse på mindre selskaber, er det hensigtsmæssigt at

[7] Gjennomføring av direktivet artikkel 4 i norsk rett er omtalt i Prop. 125 L (2013-2014) Lov om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven) punkt 6.9, og i Finanstilsynets høringsnotat om gjennomføring av Solvens II av 12. august 2011, punkt 9.

gennemgå disse udelukkelser ved at forhøje de pågældende grænseværdier, således at små selskaber, der opfylder visse betingelser, ikke er omfattet af nævnte direktiv. Som det allerede er tilfældet med forsikringsselskaber, der er udelukket fra anvendelsesområdet for direktiv 2009/138/EF, bør selskaber, der drager fordel af sådanne forhøjede grænseværdier, have mulighed for at beholde eller søge om at blive meddelt tilladelse i henhold til nævnte direktiv for at drage fordel af den enhedstilladelse, der er fastsat i nævnte direktiv, og det bør være muligt for medlemsstaterne at lade forsikringsselskaber, der er udelukket fra anvendelsesområdet for direktiv 2009/138/EF, være omfattet af bestemmelser, der svarer til eller er identiske med dem, der er fastsat i nævnte direktiv.

Ifølge solvens II-direktivet artikkel 4 skal mindre selskaper som oppfyller nærmere angitte unntakskriterier, ikke omfattes av direktivet med mindre de selv ønsker å ha konsesjon som forsikringsforetak.

Etter artikkel 4 nr. 1 bokstav a til c må årlige tegnede bruttopremieinntekter ikke overstige 5 millioner euro og samlede forsikringstekniske avsetninger, både på solo- og gruppenivå, må ikke overstige 25 millioner euro. Videre er det vilkår om at selskapets virksomhet ikke omfatter ansvarsforsikringsvirksomhet eller kreditt- eller kausjonsforsikringsvirksomhet, eller driver gjenforsikringsvirksomhet i et vesentlig omfang etter nærmere angitte kriterier, se artikkel 4 nr. 1 bokstav d og e. Dersom noen av beløpene fastsatt i nr. 1 overstiges tre år på rad, følger det av direktivet artikkel 4 nr. 2 at direktivet skal få anvendelse fra og med det fjerde året.

Videre følger det noe forenklet av artikkel 4 nr. 3 at direktivet også skal få anvendelse på foretak som søker om tillatelse til å utøve forsikringsvirksomhet, der det må forventes at foretaket i løpet av de første fem årene i virksomhet vil overstige noen av beløpene i nr. 1.

Etter artikkel 4 nr. 4 skal direktivet opphøre å gjelde for forsikringsforetak tilsynsmyndigheten har fastslått ikke har oversteget grenseverdiene fastsatt i nr. 1 de tre foregående år, og ikke forventes at blir oversteget i løpet av de kommende fem år. Selskapet må heller ikke drive filialvirksomhet eller grenseoverskridende virksomhet.

Det følger av artikkel 4 nr. 5 at nr. 1 og nr. 4 ikke skal være til hinder for at et foretak skal kunne søke tillatelse eller opprettholde tillatelse i henhold til direktivet.

I endringsdirektivet er terskelverdien for maksimal størrelse på årlige bruttopremieinntekter hevet fra 5 til 15 millioner euro, jf. artikkel 4 nr. 1 bokstav a. Videre er terskelverdien for samlede forsikringstekniske avsetninger, både på solo- og gruppenivå, hevet fra 25 til 50 millioner euro, jf. artikkel 4 nr. 1 bokstav b og c.

2.1.3. Finanstilsynets vurdering

Finanstilsynet forstår direktivet slik at solvens II-direktivet ikke gjelder for små forsikringsforetak som oppfyller vilkårene i artikkel 4. For små forsikringsforetak som direktivet ikke gjelder for, kan medlemsstaten likevel kreve registrering eller underlegge tilsyn. Finanstilsynet legger til grunn at dette betyr at medlemsstatene kan fastsette gjennom nasjonale regler hvilke krav som skal gjelde for slike foretak.

Unntakskriteriene i artikkel 4 nr. 1 er ikke gjennomført i finansforetaksloven med forskrifter, og det er heller ikke gjort unntak for små forsikringsforetak fra virksomhetsreglene i finansforetaksloven med forskrifter, jf. at det ikke er gitt forskrifter i medhold av loven § 14-15, § 13-5 andre ledd og § 13-6 sjuende ledd siste punktum. Endringene i de kvantitative tersklene for når konsesjonsplikt etter direktivet inntrer, medfører derfor teknisk sett ikke et behov for å endre norsk rett. Finanstilsynet ser uansett ikke behov for å foreslå endringer i regelverket på dette punkt. Finanstilsynet mener at krav til konsesjon fortsatt bør være utgangspunktet for all forsikringsvirksomhet, og viser ellers til at finansforetaksloven åpner for å kunne unnta små forsikringsforetak fra sentrale krav i loven gjennom forskrifter, jf.

finansforetaksloven §§ 14-15, 13-5 andre ledd og 13-6 sjuende ledd. Det vises i tillegg til at de nye reglene i solvens II-direktivet har etablert egne prosesser som skal sikre at forholdsmessighet er en integrert del av tilsynet med foretakene. Finanstilsynet viser til omtalen av forholdsmessighetstiltak i høringsnotatets punkt 5.

Finanstilsynet foreslår imidlertid at det etableres en ny felles forskriftshjemmel i finansforetaksloven som kan dekke unntak fra lovens virkeområde for små forsikringsforetak og andre særskilte typer forsikringsvirksomheter. Det vises til at forskriftshjemlene for å unnta "små forsikringsforetak" fra krav i loven er spredt på bestemmelser i kapittel 13 og 14. Forslaget etablerer også en tydeligere hjemmel for unntak for de forsikringsvirksomhetene som allerede er unntatt fra lovens virkeområde i finansforetaksforskriften kapittel 1.

Både finansforetaksloven kapittel 1 om formål og virkeområde og kapittel 2 om krav til konsesjon mv., kan være hensiktsmessige plasseringer for en slik ny bestemmelse. Finanstilsynet foreslår at ny forskriftshjemmel plasseres i finansforetaksloven § 2-6 nytt femte ledd der departementet i forskrift helt eller delvis kan gjøre unntak fra kravene i loven for små forsikringsforetak og særlige typer forsikringsvirksomhet som oppfyller nærmere vilkår fastsatt i forskrift. Adgangen til å gjøre unntak i forskrift gjelder også unntak fra kravet til tillatelse. Finanstilsynet foreslår videre at departementet skal kunne gi regler om hvilke krav som i tilfelle skal gjelde for slik virksomhet. Finanstilsynet foreslår samtidig å oppheve forskriftshjemmelen i § 14-15, og at små forsikringsforetak tas ut av forskriftshjemlene i finansforetaksloven §§ 13-5 andre ledd tredje punktum og 13-6 sjuende ledd tredje punktum. Se forslag til lovendringer i punkt 21.1.

2.2. Unntak for assistansevirksomhet

2.2.1. Gjeldende rett

Skadeforsikringsvirksomhet kan bare drives av foretak som har tillatelse til dette etter finansforetaksloven, jf. finansforetaksloven § 2-6. Tillatelse til å drive virksomhet som skadeforsikringsforetak gir adgang til å overta forsikringer som regnes som skadeforsikring, jf. § 2-14. Tillatelse gis for én eller flere forsikringsklasser, jf. finansforetaksforskriften § 2-12 andre ledd. Finansforetaksforskriften § 2-12 nr. 18 definerer assistanse til personer som kommer i vanskeligheter under reise eller under fravær fra bostedet eller sitt faste oppholdssted, som en forsikringsklasse i skadeforsikring.

Det er lagt til grunn at assistansevirksomhet knyttet til veihjelp (bilredning) i utgangspunktet er forsikringsvirksomhet som dekkes av skadeforsikringsklasse nr. 18 i finansforetaksforskriften § 2-12. Samtidig er bilredning i visse tilfeller ansett ikke å være forsikringsvirksomhet. Dette kommer blant annet til uttrykk i NOU 1983: 52 vedlegg 6 s. 150 hvor det uttales:

"*Det er godtatt at abonnement på visse tjenester i et skadetilfelle ikke er forsikringsvirksomhet. Eksempel på det er at bilredningsfirmaene mot betaling overtar risikoen for medlemmenes utgifter til bistand.*

Når en slik virksomhet ikke reguleres av forsikringsloven, må begrunnelsen være at hovedformålet er å sikre medlemmene rask og billig hjelp, ens overtakelse av risiko er av underordnet betydning."

Finanstilsynet har i sin konsesjonspraksis lagt til grunn at slik virksomhet ikke krever tillatelse som skadeforsikringsvirksomhet.

2.2.2. Endringsdirektivet

Solvens II-direktivet får ikke anvendelse på assistansevirksomhet knyttet til veihjelp som oppfyller alle vilkårene i artikkel 6 nr. 1 bokstav a til c. Bestemmelsen er ikke særskilt gjennomført i finansforetaksloven med forskrifter. Endringsdirektivet gjør kun endringer i artikkel 6 nr. 1 bokstav a og nr. 2, men i det følgende redegjøres for hele bestemmelsen.

Etter artikkel 6 nr. 1 bokstav a må assistansen ytes ved ulykke eller havari hvor veigående kjøretøy er involvert. Ulykken eller skaden må dessuten ha inntruffet i den medlemsstaten der forsikringsgiveren er hjemmehørende. I punkt 11 i fortalen til endringsdirektivet uttales det at sistnevnte vilkår innebærer et krav om tillatelse som forsikringsforetak for leverandører av veihjelpsassistanse der ulykker eller skader har skjedd rett over grensen til nabolandet, og at dette kan ha unødig negativ effekt på muligheten til å yte assistanse. I endringsdirektivet er artikkel 6 nr. 1 bokstav a endret, slik at bestemmelsen også omfatter ulykke eller havari som har skjedd i naboland til medlemsstaten der forsikringsgiver er hjemmehørende.

Etter artikkel 6 nr. 1 bokstav b underpunkt i til iii, kreves det at ansvaret for assistansen er begrenset til følgende virksomhet for at direktivet ikke skal gjelde:

i. veihjelp på stedet, der forsikringsgiveren i de fleste tilfeller benytter eget personell og utstyr,

ii. transport av kjøretøyet til nærmeste eller mest hensiktsmessige sted der reparasjon kan utføres, og eventuelt transport av fører og passasjerer, normalt med samme bergingskjøretøy, til nærmeste sted der de kan fortsette reisen med andre transportmidler, og

iii. der dette er fastsatt av den medlemsstat der forsikringsgiveren er hjemmehørende, transport av kjøretøyet og eventuelt fører og passasjerer til deres hjem, avreisested eller opprinnelige bestemmelsessted i samme stat,

Det er dermed opp til medlemsstatens nasjonale valg om virksomhet som nevnt i underpunkt iii også skal være unntatt fra konsesjonsplikt, eventuelt lempeligere tilsynsregler.

Etter artikkel 6 nr. 1 bokstav c er det i tillegg et vilkår at assistansen ikke utføres av et foretak som er omfattet av direktivet.

Det følger av artikkel 6 nr. 2 at i tilfeller som nevnt i nr. 1 bokstav b underpunkt i og ii, gjelder ikke kravet om at ulykken eller havariet må ha skjedd i den medlemsstaten der forsikringsgiveren er hjemmehørende, dersom den begunstigede er medlem av den institusjonen som yter dekningen, og veihjelp eller transport av kjøretøyet ytes av en tilsvarende institusjon i det aktuelle landet etter en gjensidig avtale, mot fremvisning av medlemskort og uten ekstra premie. I endringsdirektivet er artikkel 6 nr. 2 endret ved at Storbritannia er tatt ut av teksten, og nr. 3 som gjelder veiassistanse i Irland og Nord-Irland utgår også helt. Artikkel 6 nr. 4 er en spesialbestemmelse for en nærmere angitt assistansevirksomhet i Luxembourg.

Det følger av solvens II-direktivets fortale punkt 6 at "[d]et bør være mulig for medlemsstatene å kreve at foretak som utøver forsikrings- og gjenforsikringsvirksomhet, og som er unntatt fra dette direktivs virkeområde, registres [sic]. Medlemsstatene kan også underlegge slike foretak tilsyn".

2.2.3. Finanstilsynets vurdering

På samme måte som for artikkel 4 og "små forsikringsforetak", jf. punkt 2.1.3 over, forstår Finanstilsynet artikkel 6 slik at solvens II-direktivet ikke gjelder for assistansevirksomhet som oppfyller vilkårene i artikkel 6. Samtidig legger Finanstilsynet til grunn at uttalelsen i fortalen punkt 6, om at medlemsstatene likevel skal kunne underlegge slike foretak tilsyn, også

omfatter assistansevirksomhet etter artikkel 6. Finanstilsynet legger til grunn at dette betyr at medlemsstatene kan fastsette gjennom nasjonale regler hvilke krav som skal gjelde for slike foretak.

Finansforetaksloven med forskrifter har ingen særskilt bestemmelse som tilsvarer solvens II-direktivet artikkel 6, og har dermed ikke et lovfestet unntak fra konsesjonsplikt for slik avgrenset assistansevirksomhet. Finanstilsynet har imidlertid praktisert unntak for konsesjonsplikt innenfor rammene av artikkel 6. Mens "små forsikringsforetak" i utgangspunktet kan tilby forsikringer innenfor alle forsikringsklasser i konkurranse med andre forsikringsforetak, utgjør assistansevirksomheten i form av veihjelp svært begrenset forsikringsvirksomhet. Hensynet til å sikre likebehandling av foretakene har etter Finanstilsynets mening derfor mindre vekt i dette tilfellet, og tilsier at praksisen med unntak for slik virksomhet videreføres. Finanstilsynet viser også til at assistansevirksomhet etter direktivet artikkel 6 er unntatt etter den danske forsikringsvirksomhetsloven[8], og det samme synes tilfelle etter svensk rett[9] men unntaket er der utformet med andre vilkår.

Finanstilsynet foreslår at unntaket for assistansevirksomhet kommer klart til uttrykk i lov eller forskrift. Finanstilsynet foreslår at unntaket tas inn i finansforetaksforskriften kapittel 1 på linje med de øvrige unntakene fra finansforetaksloven, og at unntaket hjemles i forslaget til ny forskriftshjemmel i finansforetaksloven § 2-6 nytt femte ledd, se punkt 2.1.3 over. Det vises til forslaget til finansforetaksforskriften ny § 1-11 i punkt 21.2 del II, som skal gjennomføre direktivet artikkel 6 nr. 1 og 2.

Foretaket som tilbyr veiassistansen kan ikke være et forsikringsforetak, se forslag til ny § 1-11 første ledd første punktum. Kravene gjennomfører direktivet artikkel 6 nr. 1 bokstav a og c. Dersom assistansevirksomheten ytes av et forsikringsforetak, gjelder direktivet fullt ut. I henhold til ny § 1-11 første ledd bokstav a må assistansevirksomheten dessuten gjelde et veigående kjøretøy som har vært utsatt for en ulykke eller skade i Norge, Sverige eller Finland. Dette er i tråd med endringsdirektivet artikkel 6 nr. 1 bokstav a om at ulykken eller skaden også kan ha oppstått i naboland til det medlemsland der foretaket eller organisasjonen er hjemmehørende.

Vilkårene i forslag til forskrift § 1-11 første ledd bokstav b, underpunktene i til iii, begrenser hvilke tjenester assistansen kan omfatte for at assistansevirksomheten skal være unntatt fra konsesjonskravet og finansforetaksloven:

I henhold til forslag til § 1-11 første ledd bokstav b, underpunkt i, kan assistansen bare omfatte "på-stedet"-veihjelp. Veihjelp på stedet kan omfatte alle reparasjoner og utskiftninger av deler på bilen. Reparasjonene må i hovedsak utføres ved bruk av foretakets eget personell, utstyr og materiell. Bestemmelsen skal gjennomføre solvens II-direktivet artikkel 6 nr. 1 bokstav b punkt i.

I henhold til § 1-11 første ledd bokstav b, underpunkt ii, kan assistansen bare omfatte transport/borttransportering av kjøretøyet til nærmeste eller mest hensiktsmessige sted der reparasjon kan foretas. Transporten kan også omfatte bilfører og passasjerer, normalt med samme bergingskjøretøy, til nærmeste sted hvor de kan fortsette reisen på annen måte. Etter denne bestemmelsen er det ikke et vilkår at foretaket eller organisasjonen bruker eget personell, utstyr og materiell. Finanstilsynet antar ut fra en mer til det mindre betraktning, som et alternativ til borttransportering av bilen, at assistanse etter dette punktet også kan omfatte helt mindre reparasjoner og utskiftninger av deler på bilen som er nødvendige for å

[8] Se lov nr. 718 af 13. juni 2023 om forsikringsvirksomhed § 14 stk. 4 til 6: Bekendtgørelse af lov om forsikringsvirksomhed i tværgående pensionskasser, livsforsikringsselskaber og skadesforsikringsselskaber m.v. (lov om forsikringsvirksomhed)

[9] Se försäkringsrörelseslag (2010:2043) 1 kap. 20 § stk 2: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forsakringsrorelselag-20102043_sfs-2010-2043/

kunne kjøre bilen videre. Bestemmelsen skal gjennomføre direktivet artikkel 6 nr. 1 bokstav b punkt ii.

Finanstilsynet foreslår også at handlingsrommet i artikkel 6 nr. 1 bokstav b, underpunkt iii, benyttes fullt ut, slik at assistanse som beskrevet i underpunkt iii også unntas fra finansforetaksloven. Finanstilsynet kan ikke se at det er vektige grunner som taler mot å ikke benytte dette handlingsrommet. I forslaget til ny § 1-11 første ledd bokstav b, underpunkt iii, foreslås det derfor at assistansen også kan omfatte transport av kjøretøyet, eventuelt også bilfører og passasjerer, til deres bopel, utgangspunktet for reisen eller bestemmelsesstedet her i landet. Bestemmelsen innebærer at transporteringen av kjøretøyet og eventuelt bilfører og passasjerer må skje til ett av de nevnte stedene, dvs. enten til bopel, stedet som var utgangspunkt for reisen eller til bestemmelsesstedet. Finanstilsynet legger til grunn at transporten må skje til det av de tre alternativene som ligger nærmest skade- eller ulykkesstedet. Bestemmelsen skal gjennomføre direktivet artikkel 6 nr. 1 bokstav b punkt iii.

Av forslaget til § 1-11 andre ledd følger det at vilkåret i første ledd bokstav a om at skaden må være skjedd her i landet, ikke må være oppfylt hvis den sikrede er medlem av organisasjonen som tilbyr assistanseforsikring (veihjelp), og dersom reparasjon eller transport av kjøretøyet foretas kun på grunnlag av fremvisning av medlemskort og uten betaling av tilleggspremie av en tilsvarende organisasjon i utlandet og i henhold til en avtale om gjensidighet. Bestemmelsen innebærer at ytere av assistansevirksomhet som omfattet av paragrafen, kan slutte seg til internasjonale ordninger hvor veihjelpen i utlandet ytes av en søsterorganisasjon eller foretak i henhold til avtale om gjensidighet. Bestemmelsen skal gjennomføre solvens II-direktivet artikkel 6 nr. 2.

3. Søknad om tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet

3.1. Gjeldende rett

3.1.1. Søknader om tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet

Finansforetaksloven § 3-1 inneholder krav til hva søknader om tillatelse til å drive konsesjonspliktig virksomhet etter finansforetaksloven skal inneholde. Ifølge bestemmelsens andre ledd skal søknaden inneholde de opplysninger som må anses å være av betydning for behandling av søknaden. Søknad om tillatelse til å etablere og drive virksomhet som finansforetak skal også inneholde en organisasjons- og driftsplan for de tre første driftsårene, jf. finansforetaksloven § 3-1 tredje ledd. Planen skal redegjøre for de sentrale deler av den konsesjonspliktige virksomheten. I § 3-1 tredje ledd andre punktum bokstav a til j er det stilt nærmere krav til innholdet i organisasjons- og driftsplanen.

3.1.2. Frist for å behandle konsesjonssøknad der tilsynsmyndigheten i en annen EØS-stat ber om felles vurdering av søknaden

Avgjørelse av en søknad om tillatelse etter finansforetaksloven skal meddeles søkeren innen seks måneder etter at søknaden er mottatt, jf. finansforetaksloven § 3-2 fjerde ledd første punktum. Dersom søknaden ikke inneholder de opplysninger som er nødvendige for å avgjøre om tillatelse skal gis, regnes fristen fra det tidspunkt slike opplysninger ble mottatt, men slik at søknaden i alle tilfelle skal være avgjort innen tolv måneder etter at den er mottatt, jf. § 3-2 fjerde ledd tredje punktum.

3.2. Endringsdirektivet

3.2.1. Søknader om tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet

Ifølge artikkel 18 nr. 1 ny bokstav i skal foretak som søker om tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet angi om foretaket har fått avslag på søknad om, eller fått tilbakekalt tillatelse til, å drive forsikrings- eller gjenforsikringsvirksomhet, forsikringsformidlingsvirksomhet eller virksomhet som annet regulert foretak i en annen medlemsstat. Foretaket skal også opplyse om årsakene til avslaget eller tilbakekallet. Regulert foretak er definert i artikkel 13 nytt punkt 41. Der er det vist til definisjonen av regulert foretak i direktiv 2002/87/EF (konglomeratdirektivet) artikkel 2 punkt 4, som omfatter kredittinstitusjoner, verdipapirforetak, forvaltningsselskaper for verdipapirfond og forvaltere av alternative investeringsfond. I tillegg omfattes tjenestepensjonsforetak av definisjonen av regulert foretak i endringsdirektivet artikkel 13 nytt punkt 41.

Ifølge endringsdirektivet artikkel 23 nr. 1 ny bokstav f skal organisasjons- og driftsplanen som skal følge med søknader om tillatelse til å drive forsikrings- eller gjenforsikringsvirksomhet inneholde opplysninger om i hvilke medlemsstater og tredjestater foretaket planlegger å drive virksomhet. Hvis tillatelse til å drive virksomhet i en tredjestat bare gjelder spesifikke geografiske områder, skal det også opplyses om dette.

3.2.2. Frist for å behandle konsesjonssøknad der tilsynsmyndigheten i en annen EØS-stat ber om felles vurdering

I artikkel 25 nr. 3 første avsnitt – der det framgår at søknad om tillatelse til å drive forsikrings- eller gjenforsikringsvirksomhet som ikke er avgjort av tilsynsmyndigheten innen seks måneder skal kunne prøves av domstolene – er det tilføyd at der tilsynsmyndigheten i en annen EØS-stat har bedt om en felles vurdering av søknaden etter artikkel 26 ny nr. 4, skal søknader som ikke er avgjort innen åtte måneder kunne prøves av domstolene. Ifølge artikkel 26 ny nr. 4 kan tilsynsmyndigheter i andre medlemsstater be om en felles vurdering

av konsesjonssøknaden blant annet der søkeren er datterforetak av et forsikringsforetak som har tillatelse fra tilsynsmyndigheten i en annen medlemsstat.

3.3. Finanstilsynets vurdering

3.3.1. Søknader om tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet

Som det framgår under redegjørelsen for gjeldende rett ovenfor, er det ikke noe uttrykkelig krav om at søknader om tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet skal inneholde opplysninger om foretaket har fått avslag på lignende søknader, eller fått tilbakekalt sin tillatelse, i en annen EU/EØS-stat, jf. endringsdirektivet artikkel 18 nr. 1 ny bokstav i. Finanstilsynet legger til grunn at det må foreslås regelendringer for å oppfylle direktivets krav på dette punkt.

Etter Finanstilsynets vurdering bør det vurderes om en uttrykkelig plikt til å gi slike opplysninger skal gjelde søknader om tillatelse til å drive alle typer virksomhet som krever tillatelse etter finansforetaksloven, eller bare søknader om å drive forsikringsvirksomhet. Finanstilsynet viser i den forbindelse til at de generelle kravene til innholdet i konsesjonssøknader i finansforetaksloven § 3-1 andre ledd, tredje ledd første og andre punktum og fjerde ledd gjelder for alle typer finansforetak, men slik at det stilles noen tilleggskrav til søknader om tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet i § 3-1 tredje ledd tredje og fjerde punktum. Videre stilles det tilleggskrav til innholdet i søknader om tillatelse til å drive virksomhet som kredittinstitusjon i forordning (EU) 2022/2580[10], som er gjennomført i CRR/CRD-forskriften § 2 andre ledd nr. 63. Ifølge nevnte forordning artikkel 2 bokstav a underpunkt ii og iii skal det i søknader om tillatelse som kredittinstitusjon opplyses om søknader eller tillatelser til å yte finansielle tjenester som har blitt avslått eller tilbakekalt i andre EØS-stater eller i en tredjestat.

I utgangspunktet framstår det etter Finanstilsynets syn som hensiktsmessig om alle foretak som søker om konsesjon etter finansforetaksloven får en uttrykkelig plikt til å opplyse om avslag og tilbakekall av søknader fra myndigheter i andre EØS-stater. Behovet for å få slik informasjon må antas å være det samme uavhengig av om konsesjonssøknaden gjelder forsikringsvirksomhet eller andre typer konsesjonspliktig virksomhet etter finansforetaksloven. En slik løsning vil også gi en helhetlig regulering, som vil harmonere godt med finansforetakslovens utgangspunkter, der mange av de overordnede reglene gjelder uavhengig av hvilken type finansforetak det dreier seg om. Det taler for å la den nye bestemmelsen gjelde for søknader om tillatelse til å drive alle typer virksomhet som krever tillatelse etter finansforetaksloven.

Samtidig kan det stilles spørsmål om hvor mye informasjon en slik bestemmelse vil gi i praksis. Dersom plikten til å gi informasjon kun gjelder det konkrete foretaket med dets organisasjonsnummer, kan det være forholdsvis enkelt å omgå reglene ved å opprette et nytt foretak med nytt organisasjonsnummer. Det kan tilsi at bestemmelsen begrenses til å gjelde det som er nødvendig for å gjennomføre endringsdirektivet til solvens II-direktivet, det vil si søknader om tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet.

Videre vil en løsning der plikten til å opplyse om avslag og tilbakekall i andre stater skal gjelde alle søknader om tillatelse til å drive konsesjonspliktig virksomhet etter finansforetaksloven, innebære dobbeltregulering for kredittinstitusjoner, se omtale av forordning (EU) 2022/2580 ovenfor. Det kan tilsi at reglene som foreslås nå begrenses til å gjelde søknader om tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet. Det er imidlertid allerede delvis dobbeltregulering mellom kravene til søknader om tillatelse som kredittinstitusjon i finansforetaksloven § 3-1 og nevnte forordning, blant annet når det gjelder innholdet i organisasjons- og driftsplanen. En ny bestemmelse i finansforetaksloven § 3-1 om plikt til å

[10] https://lovdata.no/static/NLX3/32022r2580.pdf

gi informasjon om avslag på søknader og tilbakekall av tillatelser i andre EØS-stater vil være mer generell enn de detaljerte kravene i forordning (EU) 2022/2580 artikkel 2. Plikten til å gi informasjon etter forordning (EU) 2022/2580 gjelder imidlertid både avslag på søknader og tilbakekall av tillatelser i andre EØS-stater og i tredjestater, mens endringsdirektivet til solvens II-direktivet artikkel 18 nr. 1 bokstav i bare gjelder avslag og tilbakekall i andre EØS-stater. For å unngå at det oppstår spørsmål om motstrid mellom finansforetaksloven og forordning (EU) 2022/2580 på dette punkt, foreslår Finanstilsynet at den nye bestemmelsen i finansforetaksloven skal gjelde avslag og tilbakekall i både andre EØS-stater og i tredjestater. Finanstilsynet legger til grunn at endringsdirektivet til solvens II-direktivet artikkel 18 nr. 1 ikke er til hinder for en slik bestemmelse. På denne bakgrunn foreslår Finanstilsynet at søknader om tillatelse til å drive konsesjonspliktig virksomhet etter finansforetaksloven skal inneholde opplysninger om søknad om tillatelse til å drive virksomhet som forsikringsforetak, forsikringsformidlingsforetak, kredittinstitusjon, tjenestepensjonsforetak, verdipapirforetak, forvaltningsselskap for verdipapirfond eller forvalter av alternative investeringsfond har blitt avslått eller tilbakekalt av tilsynsmyndigheter i en annen stat, samt om årsakene til avslaget eller tilbakekallet, jf. forslaget til finansforetaksloven § 3-1 tredje ledd andre punktum ny bokstav k.

Videre er det tatt inn et nytt krav i endringsdirektivet artikkel 23 nr. 1 bokstav f om at organisasjons- og driftsplanen som skal følge med søknader om tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet, skal inneholde opplysninger om i hvilke medlemsstater og tredjestater foretaket planlegger å drive virksomhet. Finanstilsynet viser til at det ikke er noe uttrykkelig vilkår etter norsk rett om at konsesjonssøknader skal inneholde slike opplysninger. For å gjennomføre endringsdirektivet på dette punkt, bør det etter Finanstilsynets vurdering fastsettes i finansforetaksloven § 3-1 at slike opplysninger skal framgå av organisasjons- og driftsplanen som skal følge med konsesjonssøknader.

Også her bør det vurderes om norske regler som gjennomfører endringsdirektivet bare skal gjelde for søknader om tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet, eller for søknader om tillatelse til å drive alle typer virksomhet som er konsesjonspliktig etter finansforetaksloven. På lignende måte som beskrevet ovenfor, vil det innebære dobbeltregulering for kredittinstitusjoner dersom bestemmelsen skal gjelde for alle typer finansforetak. Finanstilsynet viser til at forordning (EU) 2022/2580 artikkel 5 nr. 1 bokstav a underpunkt i inneholder lignende[11], men mer detaljerte krav til innholdet i søknader om tillatelse til å drive virksomhet som kredittinstitusjon. Finanstilsynet kan imidlertid ikke se at det blir direkte motstrid mellom reglene i finansforetaksloven og nevnte forordning for kredittinstitusjoner selv om den nye bestemmelsen i finansforetaksloven gjøres gjeldende for søknader om alle typer konsesjonspliktig virksomhet etter finansforetaksloven.

Etter Finanstilsynets vurdering er det hensiktsmessig om plikten til å gi opplysninger om hvilke medlemsstater og tredjestater foretaket planlegger å drive virksomhet i, kan gjelde for alle typer konsesjonssøknader. Det vil gi Finanstilsynet og departementet[12] bedre oversikt over foretakets planer om virksomhet utenfor Norge når konsesjonssøknaden behandles, og ikke først når foretaket sender melding om grensekryssende virksomhet, eller melding eller søknad om å opprette filial etter reglene i finansforetaksloven kapittel 4. Det vises til at slik aktivitet vil kunne ha betydning for kravene som stilles i tillatelsen til blant annet foretakets systemer for styring og kontroll og kapital. Finanstilsynet foreslår på denne bakgrunn at det fastsettes i finansforetaksloven § 3-1 andre ledd ny bokstav l at drifts- og organisasjonsplanen som skal følge med søknader om tillatelse til å drive konsesjonspliktig virksomhet skal inneholde opplysninger om i hvilke andre stater foretaket planlegger å drive

[11] "en oversigt over den geografiske fordeling af de aktiviteter, som det ansøgende kreditinstitut påtænker at udøve i hjemlandet og i enhver anden medlemsstat eller ethvert tredjeland, herunder gennem filialer eller datterselskaber eller ved direkte levering af tjenester, og planer om fremtidig udvidelse" (dansk versjon)

[12] Behandling av søknader om etablering av filial i tredjestater etter finansforetaksloven § 4-4 er ikke delegert fra departementet til Finanstilsynet.

virksomhet. Finanstilsynet foreslår også at det skal framgå uttrykkelig av bestemmelsen at foretaket skal opplyse om geografiske begrensninger for tillatelser til å drive virksomhet i en tredjestat, slik at det ikke oppstår tvil om endringsdirektivet artikkel 23 nr. 1 ny bokstav f er gjennomført fullt ut.

3.3.2. Frist for å behandle søknader om tillatelse der tilsynsmyndigheten i en annen EØS-stat ber om felles vurdering av søknaden

I artikkel 25 nr. 3 er det tatt inn en ny frist, slik at forsikringsforetak skal ha rett til å bringe saken inn for domstolene dersom en konsesjonssøknad der tilsynsmyndigheten i en annen EØS-stat har bedt om en felles vurdering av søknaden etter artikkel 26 nr. 4, ikke er behandlet innen åtte måneder etter at fullstendig søknad er mottatt.

Finanstilsynet viser til at lignende bestemmelser tidligere er gjennomført i norsk rett slik at tilsynsmyndighetens frist for å avgjøre søknaden er tatt inn i sektorlovgivningen, og at dette - sammenholdt med reglene i tvisteloven – er vurdert av lovgiver som tilstrekkelig til å oppfylle direktivenes bestemmelser om at det skal være adgang til å reise søksmål der en søknad ikke er avgjort innen fristen. Se Prop. 125 L (2013-2014), spesialmerknaden til finansforetaksloven § 3-2, der departementet viste til NOU 2011:8 Bind B side 710 til 713, som viser videre til Ot.prp. nr. 45 (1995-1996) side 10 til 12.

Finanstilsynet legger til grunn at samme tilnærming bør gjelde for den nye fristen i endringsdirektivet artikkel 25 nr. 3. Finanstilsynet foreslår på denne bakgrunn at fristen på åtte måneder for å behandle konsesjonssøknader fra forsikringsforetak i saker der en tilsynsmyndighet fra en annen EØS-stat har bedt om en felles vurdering av søknaden etter artikkel 26 ny nr. 4, gjennomføres i finansforetaksloven § 3-2 nytt femte ledd.

4. Erverv av kvalifiserte eierandeler

4.1. Gjeldende rett

For å få tillatelse til å erverve eierandel som vil medføre at vedkommende blir eier av en kvalifisert eierandel i et finansforetak, må erververen være egnet som eier av eierandelen, jf. finansforetaksloven § 6-1, § 6-3 og § 6-4. Departementet kan tilbakekalle en tillatelse dersom det er grunn til å anta at innehaveren utviser slik handlemåte at forutsetningene for tillatelsen ikke lenger er til stede, jf. § 6-4 femte ledd.

Finansforetaksloven § 22-2 tredje ledd lyder:

> (3) Eierandel ervervet i strid med regler om eierkontroll skal umiddelbart tvangsselges. Det samme gjelder dersom en tillatelse er tilbakekalt etter § 6-4 femte ledd. Tvangsfullbyrdelsesloven § 10-6 jf. § 8-16, kommer ikke til anvendelse. Det kan ikke utøves stemmerett for slike eierandeler. Dersom departementet[13] har grunn til å anta at en eier av en kvalifisert eierandel i et finansforetak utviser eller vil utvise handlemåte som vil være i strid med forsvarlig og betryggende forvaltning av finansforetaket, kan departementet treffe vedtak om pålegg eller forbud etter reglene i første og annet ledd, herunder at det ikke kan utøves stemmerett for eierandelene.

Finanstilsynet har også en generell hjemmel til å pålegge retting av forhold som er i strid med finansforetaksloven, jf. finansforetaksloven § 22-2 første ledd. Den som ikke etterkommer slikt pålegg, kan ilegges tvangsmulkt. Lignende bestemmelser følger også av finanstilsynsloven § 4-1 og § 4-3.

4.2. Endringsdirektivet

I artikkel 62 nr. 1 første avsnitt første punktum, der det framgår at tilsynsmyndigheten i forsikrings- eller gjenforsikringsforetakets hjemstat skal treffe nødvendige tiltak der en erverver av en kvalifisert eierandel ikke er egnet som eier av eierandelen, er det tatt inn en presisering om at plikten til å treffe tiltak – i tillegg til der eierandelen søkes ervervet eller økt – gjelder eierandeler som allerede besittes av en eier. Ifølge bestemmelsens andre punktum, som ikke er endret, kan slik tiltak blant annet omfatte påbud, sanksjoner overfor styret og ledelsen eller midlertidig oppheving av utøvelse av stemmeretter knyttet til vedkommende aksjeeieres eller deltakeres aksjer eller andeler.

4.3. Finanstilsynets vurdering

Etter Finanstilsynets vurdering er det ikke nødvendig å foreslå regelendringer for at norsk rett skal være i samsvar med endringsdirektivet på dette punkt. Bestemmelsene om tvangssalg i finansforetaksloven § 22-2 tredje ledd omfatter eierandeler som allerede er ervervet. Det samme gjelder de generelle hjemlene til å pålegge retting med videre.

[13] Myndigheten er delegert til Finanstilsynet, jf. vedtak 29. mars 2022 nr. 22 om delegering av myndighet fra Finansdepartementet til Finanstilsynet § 10 første ledd nr. 68

5. Forholdsmessighetstiltak

5.1. Gjeldende rett

Finansforetaks styrings- og kontrollordninger samt retningslinjer og rutiner skal være tilpasset risikoen ved og omfanget av virksomheten i foretaket, jf. finansforetaksloven § 13-5 tredje ledd. Bestemmelsen gjennomfører solvens II-direktivet artikkel 41 nr. 2.

Når det er forsvarlig ut fra arten, omfanget og kompleksiteten til risikoene foretaket står overfor, og det er uforholdsmessig å kreve full beregning, kan et forsikringsforetak benytte forenklet beregning for deler av solvenskapitalkravet, jf. solvens II-forskriften § 9. Bestemmelsen gjennomfører solvens II-direktivet artikkel 109. Utfyllende regler framgår av solvens II-forordningen artikkel 88 til 112, som er gjennomført i solvens II-forskriften § 53.

Ifølge solvens II-forordningen artikkel 56 nr. 1, jf. solvens II-forskriften § 53, skal foretakene benytte metoder for beregning av forsikringstekniske avsetninger som står i forhold til risikoens art, omfang og kompleksitet. Nærmere bestemmelser om forenklede beregninger knyttet til forsikringstekniske avsetninger følger av solvens II-forordningen artikkel 57 flg.

Finanstilsynet kan gjøre unntak fra kravet om kvartalsvis rapportering hvis innrapportering av opplysningene vil være uforholdsmessig sett i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten av de risikoer som knytter seg til foretakets eller gruppens virksomhet, og opplysningene sendes Finanstilsynet minst årlig, jf. solvens II-forskriften § 36. Videre kan Finanstilsynet på visse vilkår gjøre unntak fra den regelmessige tilsynsrapporteringen, eller gjøre helt unntak fra krav om å sende inn detaljerte oppgaver hvis rapporteringen av opplysningene vil være uforholdsmessig sett i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten av de risikoer som knytter seg til virksomheten, jf. solvens II-forskriften § 37. Forskriftsbestemmelsene gjennomfører solvens II-direktivet artikkel 35 nr. 6 og 7[14].

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om hvilke foretak som skal anses som mindre og ikke komplekse foretak etter finansforetaksloven, jf. nevnte lov § 1-5 ellevte ledd.

5.2. Generelt forholdsmessighetsprinsipp

5.2.1. Endringsdirektivet

I artikkel 29 nr. 3, der det framgår at medlemsstatene skal sikre at kravene i solvens II-direktivet anvendes på en måte som står i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten til de risikoene som et forsikrings- eller gjenforsikringsforetaks virksomhet innebærer, er det tilføyd i endringsdirektivet at dette særlig gjelder for små og ikke-komplekse foretak.

5.2.2. Finanstilsynets vurdering

Finanstilsynet kan ikke se at tilføyelsen om små og ikke-komplekse foretak i artikkel 29 nr. 3 gjør det nødvendig å foreslå lov- eller forskriftsendringer. Solvens II-direktivet artikkel 29 inneholder generelle prinsipper for tilsynet med at forsikringsforetak overholder solvens II-direktivet, der forholdsmessighetsprinsippet i bestemmelsens nr. 3 er et av prinsippene. Bestemmelsen retter seg etter Finanstilsynets vurdering mot tilsynsmyndighetene, og Finanstilsynet vil være forpliktet til å følge tilføyelsen i bestemmelsen når endringsdirektivet er tatt inn i EØS-avtalen.

[14] Bestemmelsene i artikkel 35 nr. 6 og 7 er flyttet til ny artikkel 35a i endringsdirektivet.

5.3. Definisjon av forholdsmessighetstiltak

5.3.1. Endringsdirektivet

Endringsdirektivet artikkel 13 ny nr. 43 inneholder følgende definisjon av forholdsmessighetstiltak (dansk versjon):

> "proportionalitetsforanstaltning" enhver af de foranstaltninger, der er omhandlet i artikel 35, stk. 5a, artikel 41, artikel 45, stk. 1b og 5, artikel 45a, stk. 5, artikel 51, stk. 6, artikel 51a, stk. 1, artikel 77, stk. 8, og artikel 144a, stk. 4, eller enhver foranstaltning, der er omhandlet i delegerede retsakter vedtaget i henhold til dette direktiv, og som udtrykkeligt finder anvendelse på små og ikkekomplekse selskaber i overensstemmelse med artikel 29c"

Oppsummeringsvis betyr det at følgende anses som forholdsmessighetstiltak:

- å utarbeide regelmessig rapport til tilsynsmyndighetene hvert femte år hvis tilsynsmyndighetene tillater det, i stedet for hvert tredje år, jf. artikkel 35 ny nr. 5a
- at systemet for risikostyring og internkontroll skal stå i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten av foretakets virksomhet, jf. artikkel 41 nr. 2
- at personer som ivaretar risikostyringsfunksjonen, aktuarfunksjonen og etterlevelsesfunksjonen kan kombinere dette med andre nøkkelfunksjoner (bortsett fra internrevisjonsfunksjonen), enhver annen funksjon eller være medlem i foretakets styre, jf. artikkel 41 ny nr. 2a
- adgang til å gjennomgå retningslinjer om risikostyring og internkontroll mv. sjeldnere enn årlig, jf. artikkel 41 nr. 3
- unntak fra bestemmelsene om at tilsynsmyndighetene kan kreve at foretakenes egenvurdering av risiko og solvens (ORSA) skal inneholde en analyse av den makroøkonomiske utviklingen og utviklingen i finansmarkedene som omfatter klimaendringer med videre, jf. artikkel 45 ny nr. 1b, jf. nr. 1 bokstav e
- adgang til å gjennomføre egenvurdering av risiko og solvens annethvert år i stedet for årlig, jf. artikkel 45 nr. 5
- unntak fra plikten til å redegjøre for klimaendringsscenarioer og å vurdere deres innvirkning på foretakets virksomhet i egenvurderingen av risiko og solvens, jf. ny artikkel 45a nr. 5
- adgang til å offentliggjøre kun kvantitative opplysninger som kreves i nivå 2-forordninger som nevnt i artikkel 56 i den delen av rapporten om solvens og finansiell stilling som er rettet mot profesjonelle markedsaktører mv., forutsatt at foretaket offentliggjør en fullstendig rapport med alle opplysninger hvert tredje år, jf. artikkel 51 ny nr. 6
- unntak fra kravet om revisjon av balansen i rapporten om solvens og finansiell stilling, jf. ny artikkel 51a nr. 1
- adgang til å benytte en forsiktig deterministisk verdivurdering av beste estimat for livsforsikringsforpliktelser med opsjoner og garantier som ikke er vesentlige ved beregning av forsikringstekniske avsetninger, jf. artikkel 77 ny nr. 8[15]

[15] EU-kommisjonen har vedtatt nærmere bestemmelser om dette i ny artikkel 34a i solvens II-forordningen, jf. endringsforordning (EU) 2026/269: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202600269

- unntak fra plikten til å utarbeide en plan for styring av likviditetsrisiko, jf. ny artikkel 144a nr. 4

- alle tiltak som er omhandlet i delegerte rettsakter vedtatt i henhold til direktivet der det framgår uttrykkelig at de får anvendelse på små og ikke-komplekse foretak i samsvar med artikkel 29c

Finanstilsynet gjør oppmerksom på at EU-kommisjonen i sitt forslag[16] til endringer i solvens II-forordningen har foreslått et nytt forholdsmessighetstiltak, slik at små og ikke-komplekse foretak skal kunne verdivurdere innskudd med løpetid under 1 år til kostpris eller amortisert kost i visse tilfeller, jf. forslaget til solvens II-forordningen artikkel 16 nr. 1 nytt andre avsnitt.

5.3.2. Finanstilsynets vurdering

Finanstilsynet foreslår at definisjonen av forholdsmessighetstiltak i endringsdirektivet artikkel 13 nr. 43 gjennomføres i solvens II-forskriften ny § 8-1 første ledd, og at gjennomføringen gjøres direktivnær. Finanstilsynet foreslår at det i forskriftsteksten vises direkte til de relevante artiklene i solvens II-direktivet som omhandler forholdsmessighetstiltak, og ikke til de norske lov- og forskriftsbestemmelsene som gjennomfører artiklene. Formålet er å sikre etterlevelse av direktivforpliktelsene.

5.4. Små og ikke-komplekse forsikringsforetak

5.4.1. Endringsdirektivet

Melding, saksbehandling, avslag mv.

Endringsdirektivet artikkel 29a til artikkel 29c innfører en ny kategori forsikringsforetak; små og ikke-komplekse foretak. Forsikringsforetak som oppfyller kravene i ny artikkel 29a, skal klassifiseres som små og ikke-komplekse hvis de sender melding til tilsynsmyndighetene som har gitt foretaket konsesjon, jf. artikkel 29b nr. 1. Meldingen skal ifølge artikkel 29b nr. 2 inneholde følgende opplysninger:

a. dokumentasjon for at alle kravene i artikkel 29a som gjelder for foretaket er oppfylt

b. en erklæring om at foretaket ikke planlegger noen strategiske endringer som vil føre til at noen av kravene i artikkel 29a ikke lenger er oppfylt i løpet av de neste tre årene

c. en angivelse av hvilke forholdsmessighetstiltak foretaket vil benytte, og særlig om forenklingen knyttet til beste estimat skal benyttes og hvorvidt foretaket planlegger å benytte den forenklede metoden for beregning av tekniske avsetninger i artikkel 77 nr. 8

Tilsynsmyndighetene kan ifølge artikkel 29b nr. 3 bare motsette seg at et foretak klassifiseres som lite og ikke-komplekst foretak hvis foretaket:

a. ikke oppfyller vilkårene i artikkel 29a

b. ikke oppfyller solvenskapitalkravet uten overgangsregler som nevnt i artikkel 77a nr. 2, artikkel 308c, artikkel 308d eller artikkel 111 nr. 1 andre avsnitt, eller

c. har en markedsandel på minst 5 prosent av livsforsikringsmarkedet i sin hjemstat, eller av skadeforsikringsmarkedet i samsvar med artikkel 35a nr. 1

Tilsynsmyndighetenes avgjørelser om å motsette seg at et foretak klassifiseres som lite og ikke-komplekst skal begrunnes og meddeles foretaket skriftlig, jf. artikkel 29b nr. 4 første

[16] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202600269

avsnitt. Hvis tilsynsmyndighetene ikke har avgjort saken innen to måneder etter at fullstendig melding er mottatt, skal foretaket klassifiseres som lite og ikke-komplekst, jf. artikkel 26b nr. 4 andre avsnitt.

Klassifisering som lite og ikke-komplekst foretak gir foretaket rett til å benytte alle forholdsmessighetstiltak, jf. artikkel 29c nr. 1.

Forbud mot å benytte forholdsmessighetstiltak

Tilsynsmyndighetene skal kunne pålegge foretaket å ikke benytte forholdsmessighetstiltak hvis de har alvorlige betenkeligheter knyttet til foretakets risikoprofil, jf. artikkel 29c nr. 2. Følgende alternativer anses som alvorlige betenkeligheter:

a. foretaket oppfyller ikke solvenskapitalkravet, eller det er risiko for underoppfyllelse i løpet av de neste tre månedene uten bruk av overgangsregler som nevnt i artikkel 77a nr. 2, artikkel 308c, artikkel 308d eller artikkel 111 nr. 1 andre avsnitt

b. foretakets system for styring og kontroll er ikke effektivt i artikkel 41[17] sin betydning

c. vesentlige endringer i foretakets risikoprofil kan føre til betydelige brudd på ett eller flere av kravene i artikkel 29a nr. 1

Krav som må være oppfylt for å bli klassifisert som lite og ikke-komplekst forsikringsforetak

Ny artikkel 29a inneholder detaljerte krav som må være oppfylt for at et forsikringsforetak skal klassifiseres som lite og ikke-komplekst. Bestemmelsens nr. 1 inneholder tre alternative regelsett[18], henholdsvis bokstav a, b og c, der foretaket må oppfylle ett av regelsettene for å bli klassifisert som lite og ikke-komplekst. Felles for alle de tre alternativene er at foretaket må oppfylle følgende krav:

a. solvenskapitalkravet

b. foretakets samlede årlige brutto premieinntekter fra virksomhet i andre EØS-stater enn hjemstaten er mindre enn 20 000 000 euro, eller mindre enn 10 prosent av foretakets samlede brutto premieinntekter

c. foretakets mottatte gjenforsikring overstiger ikke 50 prosent av foretakets samlede årlige brutto premieinntekter

d. summen av følgende overstiger ikke 20 prosent av de samlede investeringene:

    1. markedsrisikomodulen, jf. artikkel 105 nr. 5

    2. den delen av motpartsrisikomodulen nevnt i artikkel 105 nr. 6 som tilsvarer eksponeringer i verdipapirisering, derivater, fordringer mot mellommenn og investeringer som ikke er omfattet av undermodulen for kredittmarginrisiko

    3. ethvert kapitalkrav som gjelder investeringer i immaterielle eiendeler som ikke er dekket av moduler for markedsrisiko eller motpartsrisiko

Artikkel 29a nr. 1 bokstav a oppstiller videre krav for foretak som driver livsforsikringsvirksomhet, eller som driver både livs- og skadeforsikringsvirksomhet slik at de forsikringstekniske avsetningene knyttet til livsforsikringsvirksomheten utgjør minst 20

[17] Artikkel 41 stiller generelle krav til foretakenes styring og kontroll med videre. Blant annet kreves det at foretakene skal ha en klar organisasjonsstruktur og ansvarsfordeling samt klare og hensiktsmessige styrings- og kontrollordninger. Bestemmelsen er i hovedsak gjennomført i norsk rett i finansforetaksloven § 13-5.

[18] For egenforsikringsforetak inneholder endringsdirektivet særskilte bestemmelser, se nærmere om disse nedenfor.

prosent av de samlede tekniske avsetningene uten fradrag for beløp som kan kreves tilbakebetalt etter gjenforsikringsavtaler og fra spesialforetak som har til formål å overta forsikringsrisiko fra forsikringsforetak, samtidig som årlig brutto premieinntekter knyttet til skadeforsikringsvirksomheten utgjør mindre enn 40 prosent av de samlede brutto premieinntektene. Slike foretak må oppfylle følgende krav:

- undermodulen for renterisiko som nevnt i artikkel 105 nr. 5 andre avsnitt bokstav a er ikke høyere enn 5 prosent av de tekniske avsetningene uten fradrag for beløp som kan kreves tilbakebetalt etter gjenforsikringsavtaler og fra spesialforetak som har til formål å overta forsikringsrisiko fra forsikringsforetak

- forsikringstekniske avsetninger fra livsforsikringsvirksomhet uten fradrag for beløp som kan kreves tilbakebetalt etter gjenforsikringsavtaler og fra spesialforetak som har til formål å overta forsikringsrisiko fra forsikringsforetak overstiger ikke 1 000 000 000 euro

I artikkel 29a nr. 1 bokstav b er det stilt krav til foretak som driver skadeforsikringsvirksomhet, eller som driver både livs- og skadeforsikringsvirksomhet der den årlige bruttopremieinntekten knyttet til skadeforsikringsvirksomheten utgjør minst 40 % av den samlede årlige brutto premieinntekten, og der de forsikringstekniske avsetningene knyttet til livsforsikringsvirksomheten utgjør mindre enn 20 % av de samlede forsikringstekniske avsetningene uten fradrag for beløp som kan kreves tilbakebetalt etter gjenforsikringsavtaler og fra spesialforetak som har til formål å overta forsikringsrisiko fra forsikringsforetak. Slike foretak må oppfylle følgende krav:

- gjennomsnittlig kombinertprosent (combined ratio) for skadeforsikringsvirksomheten for egen regning de siste tre årene er mindre enn 100 prosent

- den årlige brutto premieinntekten fra skadeforsikringsvirksomheten overstiger ikke 100 000 000 euro

- summen av de årlige brutto premieinntektene i forsikringsklasse 5-7, 11, 12, 14 og 15 i vedlegg 1 del A til solvens II-direktivet overstiger ikke 30 prosent av de samlede årlige premieinntektene fra skadeforsikringsvirksomheten

I artikkel 29a bokstav c er det stilt krav til foretak som driver både livs- og skadeforsikringsvirksomhet, der de forsikringstekniske avsetningene knyttet til livsforsikringsvirksomheten utgjør minst 20 prosent av de samlede tekniske avsetningene uten fradrag for beløp som kan kreves tilbakebetalt etter gjenforsikringsavtaler og fra spesialforetak som har til formål å overta forsikringsrisiko fra forsikringsforetak, samtidig som årlig brutto premieinntekter knyttet til skadeforsikringsvirksomheten utgjør minst 40 prosent av de samlede brutto premieinntektene. Slike foretak må oppfylle følgende krav:

- undermodulen for renterisiko som nevnt i artikkel 105 nr. 5 andre avsnitt bokstav a utgjør maksimalt 5 prosent av de tekniske avsetningene uten fradrag for beløp som kan kreves tilbakebetalt etter gjenforsikringsavtaler og fra spesialforetak som har til formål å overta forsikringsrisiko fra forsikringsforetak

- gjennomsnittlig kombinertprosent (combined ratio) for skadeforsikringsvirksomheten uten gjenforsikring de siste tre årene er mindre enn 100 prosent

- forsikringstekniske avsetninger fra livsforsikringsvirksomhet uten fradrag for beløp som kan kreves tilbakebetalt etter gjenforsikringsavtaler og fra spesialforetak som har til formål å overta forsikringsrisiko fra forsikringsforetak, jf. artikkel 76, overstiger ikke 1 000 000 000 euro

- den årlige brutto premieinntekten fra skadeforsikringsvirksomheten overstiger ikke 100 000 000 euro

- summen av de årlige brutto premieinntektene i forsikringsklasse 5-7, 11, 12, 14 og 15 i vedlegg 1 del A til solvens II-direktivet overstiger ikke 30 prosent av de samlede årlige premieinntektene fra skadeforsikringsvirksomheten

Kravene i artikkel 29a må være oppfylt i de to siste regnskapsårene før foretaket sender melding om klassifisering som lite og ikke-komplekst foretak, jf. innledningen til artikkel 29a nr. 1. Hvis foretaket har fått tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet i løpet av de siste to regnskapsårene, vurderes kravene på bakgrunn av det siste regnskapsåret, jf. artikkel 29a nr. 2. Hvis foretaket har fått tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet i løpet av de siste 12 månedene, skal kravene vurderes på bakgrunn av organisasjons- og driftsplanen som skal følge med søknader om tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet.

EU-kommisjonen skal vedta nivå 2-regler om kravene for å bli klassifisert som små og ikke-komplekse foretak, og om metoder som skal benyttes ved klassifiseringen, jf. endringsdirektivet artikkel 29 nr. 5 bokstav a og b.

Unntak

Ifølge artikkel 29a nr. 3 skal følgende forsikringsforetak aldri klassifiseres som små og ikke-komplekse, selv om de ellers oppfyller kravene for slik klassifisering:

a. foretak som benytter full eller partiell intern modell for å beregne solvenskapitalkravet

b. foretak som er morselskap i et finansielt konglomerat som definert i direktiv 2002/87/EF (konglomeratdirektivet) artikkel 2 nr. 14, eller i en gruppe som definert i solvens II-direktivet artikkel 212, og som er underlagt gruppetilsyn etter artikkel 213 nr. 2 bokstav a eller b, med mindre gruppen er klassifisert som en lite og ikke-kompleks gruppe

c. foretak som er morselskap for et foretak som nevnt i artikkel 228 nr. 1 bokstav a til e (tilknyttede foretak i finansiell sektor)

d. foretak som forvalter kollektive pensjonsmidler som definert i artikkel 2 nr. 3 bokstav b underpunkt iii[19] og iv[20], hvis verdien av de kollektive pensjonsmidlene overstiger 1 000 000 000 euro

Særlige bestemmelser for egenforsikringsforetak

I artikkel 29a nr. 1 andre avsnitt framgår det at kravet om at maksimale årlige brutto premieinntekter fra virksomhet i andre EØS-stater må være under 20 000 000 euro eller mindre enn 10 prosent av premieinntekter, ikke gjelder for egenforsikringsforetak. Kravet om at foretakets mottatte gjenforsikring ikke må overstige 50 prosent av foretakets samlede brutto premieinntekter gjelder heller ikke for egenforsikringsforetak.

Videre framgår det av artikkel 29a nr. 1 siste avsnitt at egenforsikringsforetak kan klassifiseres som små og ikke-komplekse foretak selv om de ikke oppfyller kravene i artikkel 29a nr. 1 første avsnitt a, b eller c, forutsatt at følgende krav er oppfylt:

a. de forsikrede og begunstigede er juridiske enheter i samme konsern som egenforsikringsforetaket, eller fysiske personer som kan være dekket av

[19] "forvaltning av kollektive pensjonsmidler, som omfatter forvaltning av investeringer og særlig eiendeler som utgjør avsetningene til institusjoner som foretar utbetalinger ved død, ved en oppnådd fastsatt alder eller ved bortfall eller nedsettelse av arbeidsførhet"

[20] "virksomhet nevnt i iii), når den er knyttet til en forsikring som enten omfatter bevaring av kapitalen eller utbetaling av en minsterente"

konsernets forsikringsavtaler dersom virksomheten som dekker de fysiske personene fortsatt utgjør under 5 prosent av de forsikringstekniske avsetningene

b. de underliggende forsikringsforpliktelsene og -avtalene som ligger til grunn for egenforsikringsforetakets gjenforsikringsavtaler består ikke av obligatorisk ansvarsforsikring overfor tredjeparter

Opphør av klassifisering som lite og ikke-komplekst foretak

I artikkel 29b nr. 6 første avsnitt er det presisert at et foretak skal være klassifisert som lite og ikke-komplekst så lenge klassifiseringen ikke har opphørt i samsvar med andre eller tredje avsnitt.

Hvis et foretak ikke lenger oppfyller kravene i artikkel 29a nr. 1, skal det straks melde fra til tilsynsmyndigheten, jf. artikkel 29b nr. 6 andre avsnitt. Hvis manglende oppfyllelse fortsetter i to år på rad, skal foretaket melde fra til tilsynsmyndigheten, og klassifiseringen som lite og ikke-komplekst foretak gjelder ikke lenger fra neste regnskapsår.

Hvis et foretak som er klassifisert som lite og ikke-komplekst omfattes av et av unntakene i artikkel 29a nr. 3, skal foretaket straks underrette Finanstilsynet, og klassifiseringen opphører fra neste regnskapsår, se artikkel 29b nr. 6 andre avsnitt.

Rapportering til tilsynsmyndighetene mv.

Foretak som er klassifisert som små og ikke-komplekse, skal ifølge artikkel 29e nr. 1 innen ett år etter klassifiseringen rapportere om hvilke forholdsmessighetstiltak de anvender som del av den regelmessige tilsynsrapporteringen etter artikkel 35. Hvis et foretak har planer om å endre hvilke forholdsmessighetstiltak de vil benytte, skal foretaket straks informere tilsynsmyndighetene.

5.4.2. Finanstilsynets vurdering

Finanstilsynet viser til at forsikringsforetak som oppfyller et av de alternative regelsettene i ny artikkel 29 nr. 1 bokstav a, b eller c, skal ha rett til å benytte forholdsmessighetstiltak hvis de sender melding til sine tilsynsmyndigheter, og tilsynsmyndighetene ikke innen to måneder nekter foretaket å bli klassifisert som lite og ikke-komplekst foretak. Bestemmelsene om små og ikke-komplekse foretak framstår etter Finanstilsynets oppfatning som fullharmoniserte, slik at det ikke er handlingsrom til å fastsette avvikende regler nasjonalt. De må derfor gjennomføres i norsk rett i samsvar med direktivet.

Når det gjelder spørsmålet om plassering av nye regler om små og ikke-komplekse foretak i norsk rett, har bestemmelsene i endringsdirektivet artikkel 29a til 29c en slik detaljgrad og et slikt omfang at de etter Finanstilsynets vurdering bør gjennomføres i forskrift, og ikke i lov. Finanstilsynets adgang til å nekte et foretak å bli klassifisert som lite og ikke-komplekst, kan imidlertid ha vesentlig betydning for foretakene det gjelder. Det samme gjelder adgangen til å forby et foretak å benytte forholdsmessighetstiltak. Slike vedtak bør etter Finanstilsynets vurdering ha tydelig hjemmel i lov. Finanstilsynet foreslår derfor en ny forskriftshjemmel i finansforetaksloven ny § 1-9 andre ledd, slik at departementet kan gi forskrift om forsikringsforetaks adgang til å benytte forholdsmessighetstiltak, herunder om forbud mot og tilbakekall av tillatelse til å benytte slike tiltak.

Finanstilsynet foreslår videre at de nye bestemmelsene i endringsdirektivet artikkel 29a til 29c om små og ikke-komplekse foretak gjennomføres i solvens II-forskriften nytt kapittel 8.

Forskriftsforslaget § 8-2 inneholder forslag til gjennomføring av de materielle kravene i direktivet artikkel 29a som foretakene må oppfylle for å bli klassifisert som små og ikke-komplekse foretak.

Kravene til innholdet i meldinger fra foretak som vil klassifiseres som små og ikke-komplekse, foreslås gjennomført i forskriften ny § 8-3. Forskriftsbestemmelsen vil gjennomføre endringsdirektivet artikkel 29b nr. 2.

Finanstilsynet foreslår videre at direktivets bestemmelser om tilsynsmyndighetenes saksbehandling av slike meldinger gjennomføres i solvens II-forskriften ny § 8-4. Forslaget skal gjennomføre artikkel 29b nr. 3 om adgangen til å nekte et foretak klassifisering som lite og ikke-komplekst. Videre skal forslaget gjennomføre artikkel 29b nr. 4, der det blant annet framgår at hvis tilsynsmyndighetene ikke har avgjort saken innen to måneder etter at fullstendig melding er mottatt, skal foretaket klassifiseres som lite og ikke-komplekst.

Når det gjelder kravet i endringsdirektivet artikkel 29b nr. 4 første avsnitt om at tilsynsmyndighetenes avgjørelser om å nekte et foretak klassifisering som lite og ikke-komplekst, skal være skriftlig og begrunnet, viser Finanstilsynet til at slike avgjørelser vil være enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Det følger av forvaltningsloven § 23 at enkeltvedtak skal være skriftlig. Videre følger det av forvaltningsloven § 24 at enkeltvedtak skal begrunnes. Finanstilsynet legger til grunn at reglene i forvaltningsloven oppfyller direktivets krav på dette punkt, slik at det ikke er behov for å foreslå regelendringer.

Finanstilsynet foreslår at bestemmelsene i endringsdirektivet ny artikkel 29c nr. 2 om forbud mot å benytte forholdsmessighetstiltak hvis det foreligger alvorlige betenkeligheter knyttet til foretakets risikoprofil, gjennomføres i solvens II-forskriften ny § 8-5.

Finanstilsynet foreslår videre at bestemmelsen i endringsdirektivet artikkel 29e nr. 1 andre punktum og nr. 2 om at foretaket skal melde fra til Finanstilsynet hvis det planlegger endringer i hvilke forholdsmessighetstiltak det vil benytte, eller hvis det vil slutte å benytte slike tiltak, gjennomføres i forskriften § 8-6 Det samme gjelder foretakenes plikt til å melde fra til Finanstilsynet dersom de ikke lenger oppfyller kravene for små og ikke-komplekse foretak, jf. artikkel 29b nr. 6 andre og tredje avsnitt.

5.5. Andre foretaks adgang til å søke om tillatelse til å benytte enkelte forholdsmessighetstiltak

5.5.1. Endringsdirektivet

Andre forsikrings- og gjenforsikringsforetak enn dem som er klassifisert som små og ikke-komplekse, kan ifølge endringsdirektivet ny artikkel 29d søke om tillatelse fra tilsynsmyndighetene til å benytte de samme forholdsmessighetstiltakene som små og ikke-komplekse foretak, bortsett fra følgende tiltak:

- unntak fra plikten til å redegjøre for klimaendringsscenarioer og å vurdere deres innvirkning på foretakets virksomhet i egenvurderingen av risiko og solvens, jf. ny artikkel 45a nr. 5

- adgang til å offentliggjøre kun kvantitative opplysninger som kreves i nivå 2-forordninger som nevnt i artikkel 56 i den delen av rapporten om solvens og finansiell stilling som er rettet mot profesjonelle markedsaktører, forutsatt at foretaket offentliggjør en fullstendig rapport med alle opplysninger hvert tredje år, jf. artikkel 51 nr. 6

- unntak fra kravet om revisjon av balansen i rapporten om solvens og finansiell stilling, jf. ny artikkel 51a nr. 1

Søknad om tillatelse til å benytte forholdsmessighetstiltak skal ifølge artikkel 29d nr. 1 inneholde følgende opplysninger:

a. en liste over hvilke forholdsmessighetstiltak foretaket vil benytte, og en begrunnelse for hvorfor disse tiltakene er berettiget opp mot arten, omfanget og kompleksiteten til risikoene knyttet til foretakets virksomhet

b. all annen vesentlig informasjon om foretakets risikoprofil

c. en erklæring om at foretaket ikke planlegger noen strategiske endringer som kan påvirke foretakets risikoprofil de neste tre årene

Tilsynsmyndighetene skal vurdere søknaden i løpet av to måneder etter at den er mottatt, jf. artikkel 29d nr. 2. Hvis tilsynsmyndighetene ber om flere opplysninger i saken, suspenderes fristen inntil svar er mottatt, jf. artikkel 29d nr. 3. Ytterligere forespørsler fra tilsynsmyndighetene om flere opplysninger, forlenger ikke fristen.

Hvis tilsynsmyndighetene tillater bruk av forholdsmessighetstiltak på visse vilkår, skal tillatelsen inneholde en begrunnelse for vilkårene. Helt eller delvis avslag på søknader skal være skriftlige og begrunnes, og begrunnelsen skal være knyttet til foretakets risikoprofil, jf. artikkel 29d nr. 2.

Hvis foretakets risikoprofil har endret seg, kan tilsynsmyndighetene endre eller tilbakekalle tillatelsen til å anvende forholdsmessighetstiltak, jf. artikkel 27d nr. 5. Slike avgjørelser skal være skriftlige og begrunnes.

Hvis et foretak som har fått tillatelse til å benytte forholdsmessighetstiltak beslutter å ikke benytte ett eller flere av disse tiltakene lenger, skal det informere tilsynsmyndighetene, jf. artikkel 29e nr. 2.

EU-kommisjonen har myndighet til å fastsette nivå 2-regler om kravene for å få tillatelse, og om tilbakekall av tillatelse, til å anvende forholdsmessighetstiltak, jf. endringsdirektivet artikkel 29 nr. 5 bokstav c. Slike regler er nylig vedtatt [21] i nytt kapittel XIV i endringsforordning (EU) 2026/269 til solvens II-forordningen.

5.5.2. Finanstilsynets vurdering

Ifølge endringsdirektivet artikkel 29d skal foretak som ikke oppfyller kriteriene for små og ikke-komplekse foretak, kunne søke tilsynsmyndighetene om tillatelse til å benytte ett eller flere forholdsmessighetstiltak. Bestemmelsene i artikkel 29d framstår etter Finanstilsynets vurdering som fullharmoniserte. Finanstilsynet foreslår at artikkel 29d gjennomføres i solvens II-forskriften ny § 8-7.

Finanstilsynet foreslår herunder at det fastsettes i forskriftsbestemmelsens første ledd at det kreves særskilt tillatelse fra Finanstilsynet for at andre enn små og ikke-komplekse foretak skal kunne benytte forholdsmessighetstiltak. Bestemmelsen skal gjennomføre endringsdirektivet artikkel 29d nr. 1 første avsnitt.

Videre foreslår Finanstilsynet at kravene til innholdet i søknader om å benytte forholdsmessighetstiltak gjennomføres i forskriftsbestemmelsens andre ledd. Bestemmelsen skal gjennomføre endringsdirektivet artikkel 29d nr. 1 andre avsnitt.

Bestemmelsene i endringsdirektivet artikkel 29d nr. 2 og 3 om tilsynsmyndighetenes saksbehandling av søknader om å benytte forholdsmessighetstiltak, foreslås gjennomført i solvens II-forskriften ny § 8-7 tredje ledd. Ifølge endringsdirektivet artikkel 29d nr. 2 andre punktum skal vilkår som tilsynsmyndighetene stiller for å gi et foretak tillatelse til å benytte

[21] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202600269

forholdsmessighetstiltak begrunnes. Finanstilsynet legger til grunn at krav om begrunnelse av slike vilkår etter norsk rett følger av forvaltningsloven § 24. Det er derfor ikke behov for å foreslå regelendringer for at norsk rett skal være i tråd med endringsdirektivet på dette punkt.

Det kreves videre i endringsdirektivet artikkel 29d nr. 2 fjerde punktum at begrunnelsen for avslag på søknad om tillatelse til å anvende forholdsmessighetstiltak skal være knyttet til foretakets risikoprofil. Finanstilsynet viser til at avslag på søknader om å benytte forholdsmessighetstiltak vil være enkeltvedtak etter norsk rett, slik at det kreves begrunnelse etter reglene i forvaltningsloven § 24. For å gjennomføre det konkrete kravet i direktivet om at begrunnelsen skal være knyttet til foretakets risikoprofil, foreslår Finanstilsynet at dette skal framgå uttrykkelig av solvens II-forskriften § 8-7 fjerde ledd.

Finanstilsynet foreslår videre at det fastsettes i solvens II-forskriften § 8-7 sjette ledd at forsikringsforetak som ikke lenger vil benytte ett eller flere forholdsmessighetstiltak som det har fått tillatelse til, skal underrette Finanstilsynet. Bestemmelsen skal gjennomføre endringsdirektivet artikkel 29e nr. 2.

Når det gjelder endringsdirektivet artikkel 29d nr. 5 første punktum, der det framgår at tilsynsmyndighetene skal kunne endre eller tilbakekalle tillatelse til å benytte forholdsmessighetstiltak dersom foretakets risikoprofil har endret seg, foreslår Finanstilsynet at bestemmelsen gjennomføres i solvens II-forskriften § 8-7 femte ledd. Siden avgjørelser om tilbakekall av tillatelse til å benytte forholdsmessighetstiltak kan ha stor betydning for foretakene det gjelder, bør forskriftsbestemmelsen etter Finanstilsynets vurdering ha tydelig hjemmel i lov. Finanstilsynet har ovenfor foreslått en ny forskriftshjemmel i finansforetaksloven § 1-9 andre ledd, der det framgår uttrykkelig at det kan gis forskrift om tilbakekall av tillatelse til å benytte forholdsmessighetstiltak.

Når det gjelder endringsdirektivet artikkel 29d nr. 5 andre punktum, der det kreves at avgjørelser om å endre eller tilbakekalle tillatelser til å benytte forholdsmessighetstiltak skal begrunnes, viser Finanstilsynet til at slike avgjørelser vil være enkeltvedtak etter norsk rett, som må begrunnes etter reglene i forvaltningsloven § 24. Norsk rett er derfor i samsvar med direktivets krav på dette punkt.

Som det framgår under redegjørelsen for endringsdirektivet ovenfor, har EU-kommisjonen vedtatt nye regler i solvens II-forordningen nytt kapittel XVI om kravene for å få tillatelse til å anvende forholdsmessighetstiltak, og om tilbakekall av slik tillatelse, jf. endringsdirektivet artikkel 29 nr. 5 bokstav c. Bestemmelsene i solvens II-forordningen vil - når endringsforordningen til solvens II-forordningen er tatt inn i EØS-avtalen og gjennomført i norsk rett - utfylle reglene som er foreslått i solvens II-forskriften ny § 8-7.

5.6. Overgangsregler

5.6.1. Endringsdirektivet

Forsikringsforetak som anvender forholdsmessighetstiltak som tilsvarer eksisterende tiltak etter direktivet per 28. januar 2025, skal ifølge artikkel 29e nr. 3 kunne fortsette med dette uten at kravene i artikkel 29b, 29c og 29d får anvendelse i en periode på inntil fire regnskapsår.

Videre er det gitt overgangsregler i artikkel 27b nr. 5 og artikkel 27d nr. 4 om henholdsvis meldinger om klassifisering som små og ikke-komplekse foretak, og om søknader om å benytte forholdsmessighetstiltak fra andre enn små og ikke-komplekse foretak. For meldinger og søknader som tilsynsmyndighetene mottar de første seks månedene etter at endringsdirektivet trer i kraft i EU 30. januar 2027, forlenges saksbehandlingsfristen til fire måneder (i stedet for to måneder).

5.6.2. Finanstilsynets vurdering

Finanstilsynet foreslår at overgangsbestemmelsene i direktivet som er omtalt ovenfor, gjennomføres i solvens II-forskriftens kapittel om overgangsregler, se forslag til ny § 15-10.

6. Rapportering til tilsynsmyndighetene

6.1. Gjeldende rett

Finanstilsynsloven § 3-1, finansforetaksloven § 13-8 og solvens II-forskriften kapittel 10 inneholder regler om rapportering til Finanstilsynet. Utfyllende regler er gitt i forordninger som er gjennomført i norsk rett ved henvisning i solvens II-forskriften kapittel 12, herunder solvens II-forordningen, og forordning 2023/894 om rapportering av kvantitativ informasjon (rapporteringsforordningen).

Av solvens II-forskriften § 36 følger det at Finanstilsynet kan gjøre unntak fra kravet om kvartalsvis rapportering for forsikringsforetak hvis innrapporteringen av opplysningene vil være uforholdsmessig sett i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten av de risikoer som knytter seg til foretakets eller gruppens virksomhet, og opplysningene oversendes Finanstilsynet minst årlig.

Av solvens II-forskriften § 37 følger det at Finanstilsynet kan gjøre unntak fra kravene i den regelmessige tilsynsrapporteringen eller gjøre helt unntak fra krav om å sende inn detaljerte oppgaver (post-for-post-rapportering) hvis

a. rapporteringen av opplysningene vil være uforholdsmessig sett i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten av de risikoer som knytter seg til virksomheten,
b. rapporteringen av de aktuelle opplysningene ikke er nødvendig for et effektivt tilsyn med foretaket
c. unntaket ikke undergraver stabiliteten av de berørte finansielle systemer i EØS, og
d. foretaket kan fremlegge opplysningene på forespørsel.

6.2. Endringsdirektivet

6.2.1. Generelle bestemmelser om rapporteringen

Artikkel 35 nr. 1 fastsetter at forsikringsforetak skal rapportere til tilsynsmyndighetene informasjon som er nødvendig for tilsynsformål, under hensyn til bestemmelsene om tilsyn i artikkel 27 og 28. I endringsdirektivet er det presisert at det også skal tas hensyn til tilsynsprinsipper fastsatt i artikkel 29, spesielt forholdsmessighetsprinsippet.

Artikkel 35 nr. 9 om EU-kommisjonens fastsettelse av gjennomføringsbestemmelser er endret. Det fremgår ikke lenger at disse forordningene skal fastsette rapporteringsfrister, ettersom fristene er tatt inn i ny artikkel 35b i direktivet. Videre fremgår det at gjennomføringsbestemmelsene skal inneholde kriterier for begrensninger i rapporteringen for egenforsikringsforetak på grunnlag av arten, omfanget og kompleksiteten av foretakets virksomhet, med sikte på en hensiktsmessig tilsynsmessig konvergens.

I henhold til artikkel 35 nr. 10 skal EIOPA utarbeide utkast til tekniske standarder med skjemaer for den regelmessige tilsynsrapporteringen. I endringsdirektivet presiseres det at dette inkluderer risikobaserte terskler for rapporteringskrav eller eventuelle unntak for egenforsikringsforetak eller andre typer foretak på grunnlag av arten, omfanget og kompleksiteten av foretakets virksomhet.

I artikkel 35 ny nr. 12 fremgår det at EIOPA innen 29. januar 2027 skal sende en rapport til EU-kommisjonen om tiltak for integrert datainnsamling. Tiltakene skal samordne forsikringsforetakenes rapporteringskrav med andre rapporteringskrav for finanssektoren og legge til rette for deling av data rapportert etter EU-regler, samt bidra til lavere kostnader for etterlevelse av rapporteringskrav. I dette arbeidet skal EIOPA prioritere informasjon knyttet til foretak for kollektiv investering (fond og gjennomskjæring av fond) og derivater, og samarbeide med andre europeiske og nasjonale tilsynsmyndigheter og den europeiske sentralbanken (ECB).

6.2.2. Rapport til tilsynsmyndighetene

I artikkel 35 er det i ny nr. 5a tatt inn bestemmelser om regelmessig rapport til tilsynsmyndighetene ("regular supervisory report" – RSR). I gjeldende direktiv er det ikke eksplisitte regler om denne rapporten, men bestemmelser er gitt i solvens II-forordningen, herunder artikkel 307 til 311 om innholdet i rapporten. I endringsdirektivet fremgår det at forsikringsforetak skal sende inn en regelmessig rapport med informasjon om foretakets virksomhet og resultater, systemet for risikostyring og internkontroll, risikoprofil, verdivurdering for solvensformål og kapitalstyring i rapporteringsperioden. For små og ikke-komplekse foretak skal rapporten sendes hvert tredje år, eller hvert femte år hvis tilsynsmyndigheten har godkjent dette. For andre foretak skal rapporten sendes inn hvert tredje år, men tilsynsmyndigheten kan ved behov kreve hyppigere rapportering.

6.2.3. Fritak og lettelser i kvantitativ tilsynsrapportering

Artikkel 35 nr. 6, 7, 8 og 11 i gjeldende direktiv slettes. Dette gjelder bestemmelser om lettelser i kravene i kvartalsvis rapportering og post-for-post-rapportering, samt tilsynsmyndighetenes vurdering av slike lettelser og EIOPAs retningslinjer for vurderingene. Disse bestemmelsene erstattes av ny artikkel 35a om lettelser i den kvantitative tilsynsrapporteringen.

Ny artikkel 35a nr. 1 gjelder lettelser i rapportering som er hyppigere enn årlig, altså kvartalsvis rapportering. Det fremgår at tilsynsmyndigheten kan begrense kvartalsrapporteringen hvis den er uforholdsmessig byrdefull sett i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten av risikoen knyttet til foretakets virksomhet, og informasjonen rapporteres minst årlig. Fritak og lettelser kan kun gis til foretak som samlet sett representerer inntil 20 prosent av henholdsvis livsforsikringsmarkedet målt ved brutto forsikringstekniske avsetninger og skadeforsikringsmarkedet målt ved brutto forfalt premie. I vurderingen av hvilke foretak som skal gis lettelser skal tilsynsmyndighetene prioritere små og ikke-komplekse foretak. I gjeldende direktiv fremgår det at prioritet skal gis til små foretak, men bortsett fra dette er artikkel 35a nr. 1 identisk med bestemmelser i artikkel 35 nr. 6 i gjeldende direktiv.

Ny artikkel 35a nr. 2 gjelder lettelser i post-for-post-rapporteringen, som er rapportering av blant annet hver enkelt eiendel eller hvert enkelt derivat som foretaket har investert i. Tilsynsmyndigheten kan begrense post-for-post-rapporteringen hvis den er uforholdsmessig byrdefull sett i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten av risikoen knyttet til foretakets virksomhet, rapporteringen ikke er nødvendig for et effektivt tilsyn med foretaket og fritak ikke undergraver den finansielle stabiliteten i EU. Videre er det et vilkår at foretaket kan fremskaffe informasjonen på forespørsel. Fritak kan kun gis til foretak som samlet sett representerer mindre enn 20 prosent av henholdsvis livsforsikringsmarkedet målt ved brutto forsikringstekniske avsetninger og skadeforsikringsmarkedet målt ved brutto forfalt premie. I vurderingen av hvilke foretak som skal gis lettelser skal tilsynsmyndighetene prioritere små og ikke-komplekse foretak. I gjeldende direktiv fremgår det at prioritet skal gis til små foretak, men bortsett fra dette er artikkel 35a nr. 2 identisk med bestemmelser i artikkel 35 nr. 7 i gjeldende direktiv.

I gjeldende direktiv artikkel 35 nr. 6 og nr. 7 fremgår det at tilsynsmyndigheter ikke skal gi fritak for kvartalsrapportering eller post-for-post-rapportering til foretak som inngår i en gruppe, med mindre foretaket kan godtgjøre på en måte som tilsynsmyndigheten finner tilfredsstillende at rapporteringen ikke er hensiktsmessig sett i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten av risikoen knyttet til gruppens virksomhet, herunder hensyn til finansiell stabilitet når det gjelder fritak for post-for-post-rapporteringen. Disse bestemmelsene er fjernet fra det reviderte direktivet.

I ny artikkel 35a nr. 3 fremgår det at egenforsikringsforetak skal fritas fra post-for-post-rapporteringen hvis følgende krav er oppfylt:

a. De forsikrede og begunstigede er juridiske enheter i samme konsern som egenforsikringsforetaket, eller fysiske personer som kan være dekket av konsernets forsikringsavtaler dersom virksomheten som dekker de fysiske personene fortsatt utgjør under 5 prosent av de forsikringstekniske avsetningene.

b. Forsikringsforpliktelsene og forsikringsavtalene som ligger til grunn for egenforsikringsforetakets gjenforsikringsforpliktelser består ikke av obligatorisk ansvarsforsikring overfor tredjeparter.

Av ny artikkel 35a nr. 4 fremgår det at tilsynsmyndighetene i sin tilsynsprosess for små og ikke-komplekse foretak skal vurdere om kvartalsrapporteringen og post-for-post-rapporteringen er uforholdsmessig byrdefull sett i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten av risikoen knyttet til foretakets virksomhet. I vurderingen skal det minst tas hensyn til markedsrisikoen foretakets investeringer medfører, nivået på risikokonsentrasjoner, mulige effekter på finansiell stabilitet av forvaltningen av foretakets eiendeler, samt foretakets systemer for rapportering til tilsynsmyndighetene og styrefastsatte skriftlige retningslinjer for rapportering i henhold til artikkel 35 nr. 5.

I ny artikkel 35a nr. 5 er det gitt tilsvarende bestemmelse for vurdering av fritak for kvartalsrapporteringen og post-for-post-rapporteringen for foretak som ikke er klassifisert som små og ikke-komplekse. I tillegg til forholdene angitt i nr. 4 skal det tas hensyn til størrelsen på foretakets premier, tekniske avsetninger og eiendeler, volatiliteten til erstatninger og ytelser dekket av foretaket og antall forsikringsklasser foretakets konsesjon omfatter. Videre skal det tas hensyn til hensiktsmessigheten av foretakets system for risikostyring og internkontroll, nivået på ansvarlig kapital til dekning av solvenskapitalkravet og minstekapitalkravet, samt om foretaket er et egenforsikringsforetak som kun dekker risiko knyttet til konsernet foretaket tilhører.

Kriteriene i ny artikkel 35a nr. 4 og nr. 5 er de samme som i gjeldende direktiv artikkel 35 nr. 8.

Det følger av ny artikkel 35a nr. 6 at EIOPA skal publisere retningslinjer for beregning av markedsandeler vist til i nr. 1 og nr. 2. Tilsvarende bestemmelse er gitt i gjeldende direktiv artikkel 35 nr. 11. Det presiseres i ny artikkel 35a nr. 6 at EIOPAs retningslinjer skal omfatte tilsynsmyndighetenes prosess for å informere foretakene om lettelser og fritak.

6.2.4. Rapporteringsfrister

I ny artikkel 35b er det tatt inn bestemmelser om rapporteringsfrister som hittil har vært regulert i solvens II-forordningen. Det følger av nr. 1 at rapportering i henhold til artikkel 35 nr. 1 til nr. 4 på årlig basis eller sjeldnere skal sendes til tilsynsmyndighetene innen 16 uker etter utgangen av foretakets regnskapsår. Dette gjelder generelt for kvantitativ og kvalitativ årsrapportering, og fristen på 14 uker fastsatt i gjeldende solvens II-forordning utvides dermed med to uker. Av nr. 3 følger det imidlertid at fristen for regelmessig kvalitativ rapport til tilsynsmyndighetene (RSR) i henhold til artikkel 35 ny nr. 5a er 18 uker etter utgangen av regnskapsåret. Dette er fire uker lenger enn dagens frist gitt i solvens II-forordningen.

Av ny artikkel 36 nr. 2 følger det at rapportering i henhold til artikkel 35 nr. 1 til nr. 4 på kvartalsbasis skal sendes til tilsynsmyndighetene innen 5 uker etter utgangen av kvartalet. Dette er den samme fristen for den kvantitative kvartalsrapporteringen som gjelder i dag i henhold til solvens II-forordningen.

Av ny artikkel 304e nr. 1 følger det at EIOPA under ekstreme hendelser, som f.eks. pandemier og naturkatastrofer, skal vurdere om dette i vesentlig grad påvirker forsikringsforetakenes drift og evne til å overholde rapporteringsfrister. Vurderingen kan iverksettes på eget initiativ eller ved forespørsel fra nasjonale tilsynsmyndigheter eller EU-kommisjonen, og skal utføres i nært samarbeid med berørte tilsynsmyndigheter. EIOPA skal oversende sin vurdering til EU-kommisjonen uten ugrunnet opphold og innen en uke etter mottatt forespørsel. Hvis EIOPA vurderer at hendelsene hindrer foretakene i å møte

rapporteringsfristen, skal EIOPA og berørte tilsynsmyndigheter offentliggjøre dette på sine nettsider. EU-kommisjonen kan utsette de aktuelle rapporteringsfristene ved en delegert rettsakt.

I artikkel 304e nr. 2 fremgår det EU-kommisjonen ved individuelle ekstreme hendelser kan fastsette forordning som spesifiserer omfang av foretak som skal gis rapporteringsutsettelser, de forlengede fristene som gjelder og som kan være inntil ti uker senere enn opprinnelige frister, samt hvilke typer rapportering de forlengede fristene gjelder for. Hvis EIOPA ikke har sendt en vurdering i henhold til nr. 1, skal EU-kommisjonen innhente synspunkter fra EIOPA der det er hensiktsmessig, før forordningen fastsettes.

6.3. Finanstilsynets vurdering

6.3.1. Generelle bestemmelser om rapporteringen

I det reviderte direktivet er det presisert i artikkel 35 nr. 1 at forsikringsforetakenes rapportering til tilsynsmyndighetene også skal ta hensyn til tilsynsprinsipper fastsatt i artikkel 29, spesielt forholdsmessighetsprinsippet. Disse overordnede prinsippene for utformingen av rapporteringskrav supplerer de øvrige prinsippene det er vist til i gjeldende direktiv artikkel 35 nr. 1, og som ikke er tatt inn i solvens II-forskriften. Det er gitt konkrete og omfattende utfyllende bestemmelser om rapportering og forholdsmessighetstiltak som ivaretar disse prinsippene i direktivet og i utfyllende forordninger. Finanstilsynet ser ikke behov for å ta inn den angitte presiseringen i solvens II-forskriften.

Endringene i direktivet artikkel 35 nr. 9 om EU-kommisjonens fastsettelse av gjennomføringsbestemmelser, herunder kriterier for begrensninger i rapporteringen for egenforsikringsforetak, skal ikke gjennomføres i norsk rett.

Endringene i artikkel 35 nr. 10 om at EIOPA skal utarbeide utkast til tekniske standarder med skjemaer for den regelmessige tilsynsrapporteringen, skal ikke gjennomføres i norsk rett. Det samme gjelder artikkel 35 ny nr. 12 om at EIOPA skal oversende en rapport til EU-kommisjonen om integrert datainnsamling.

6.3.2. Rapport til tilsynsmyndighetene

I artikkel 35 er det i ny nr. 5a tatt inn bestemmelser om regelmessig rapport til tilsynsmyndighetene (RSR), som i gjeldende regelverk er regulert ved bestemmelser i solvens II-forordningen. I endringsdirektivet fremgår det at forsikringsforetak skal sende inn en regelmessig rapport med informasjon om foretakets virksomhet og resultater, systemet for risikostyring og internkontroll, risikoprofil, verdivurdering for solvensformål og kapitalstyring i rapporteringsperioden. Det nærmere innholdet i rapporten er presisert i solvens II-forordningen. For små og ikke-komplekse foretak skal rapporten sendes hvert tredje år, eller hvert femte år hvis tilsynsmyndigheten har godkjent dette. For andre foretak skal rapporten sendes inn hvert tredje år, men tilsynsmyndigheten kan ved behov kreve hyppigere rapportering.

Finanstilsynet foreslår at det tas inn en overordnet bestemmelse om rapporten, og at Finanstilsynet kan godkjenne at små og ikke-komplekse foretak kan sende inn rapporten hvert femte år. Det legges til grunn at foretak som ønsker slik reduksjon av rapporteringsfrekvens søker Finanstilsynet om dette. Videre foreslås det å ta inn i forskriften at Finanstilsynet ved behov kan kreve hyppigere rapportering enn hvert tredje år. Se forskriftsforslaget § 12-4.

EU-kommisjonen har vedtatt endringer i solvens II-forordningen som vil gjennomføres i norsk rett ved henvisning i solvens II-forskriften. I den reviderte solvens II-forordningen følger det av artikkel 312 at hvis det ikke er krav om rapportering av RSR et år, skal foretaket rapportere om vesentlige endringer det siste året fra informasjonen som ble rapportert i

forrige RSR. Dette gjelder uavhengig av reglene om rapporteringshyppighet angitt i direktivet, og er i samsvar med gjeldende regelverk.

6.3.3. Fritak og lettelser i kvantitativ tilsynsrapportering

Ny artikkel 35a nr. 1 gjelder lettelser i den kvartalsvise kvantitative rapporteringen. Bestemmelsen er identisk med bestemmelser i artikkel 35 nr. 6 i gjeldende direktiv, med unntak av at små og ikke-komplekse foretak skal prioriteres for fritak, mens det i gjeldende direktiv kun er vist til små foretak. Gjeldende direktivbestemmelser er gjennomført i solvens II-forskriften § 36 om begrensninger i rapporteringsfrekvens, hvor det fremgår at Finanstilsynet kan gjøre unntak fra kravet til kvartalsvis rapportering hvis denne er uforholdsmessig og hvis opplysningene rapporteres årlig. Direktivbestemmelsen om at det kun skal gis fritak til inntil 20 prosent av markedet og at det skal gis prioritet til små foretak fremgår ikke av forskriften, ettersom bestemmelsene retter seg mot tilsynsmyndighetenes forvaltning av unntakshjemlene. Det er etter Finanstilsynets vurdering derfor ikke behov for endringer i forskriften som følge av denne ovennevnte direktivendringen.

Ny artikkel 35a nr. 2 gjelder lettelser i post-for-post-rapporteringen. Bestemmelsen er identisk med bestemmelser i artikkel 35 nr. 7 i gjeldende direktiv, med unntak av at små og ikke-komplekse foretak skal prioriteres for fritak, mens det i gjeldende direktiv kun er vist til små foretak. Gjeldende direktivbestemmelser er gjennomført i solvens II-forskriften § 37 om unntak fra rapporteringskrav. Det fremgår at Finanstilsynet kan gjøre unntak fra kravene til post-for-post-rapportering hvis rapporteringen er uforholdsmessig og ikke nødvendig for effektivt tilsyn med foretaket, unntaket ikke undergraver finansiell stabilitet og foretaket kan fremlegge opplysningene på forespørsel. Direktivbestemmelsen om at det kun skal gis fritak til inntil 20 prosent av markedet og at det skal gis prioritet til små foretak, fremgår ikke av forskriften, ettersom bestemmelsene retter seg mot tilsynsmyndighetenes forvaltning av unntakshjemlene. Det er etter Finanstilsynets vurdering derfor ikke behov for endringer i forskriften som følge av ovennevnte direktivendring.

I gjeldende direktiv artikkel 35 nr. 6 og nr. 7 fremgår det at tilsynsmyndigheter ikke skal gi fritak for kvartalsrapportering eller post-for-post-rapportering til foretak som inngår i en gruppe, med mindre foretaket kan godtgjøre på en måte som tilsynsmyndigheten finner tilfredsstillende at rapporteringen ikke er hensiktsmessig sett i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten av risikoen knyttet til gruppens virksomhet, herunder hensyn til finansiell stabilitet når det gjelder fritak for post-for-post-rapporteringen. Disse bestemmelsene er fjernet fra det reviderte direktivet.

Disse bestemmelsene retter seg mot tilsynsmyndighetenes forvaltning av unntakshjemlene og er ikke direkte gjennomført i solvens II-forskriften. I § 36 er det imidlertid vist til at det kan gis fritak for kvartalsvis rapportering hvis "innrapporteringen av opplysningene vil være uforholdsmessig sett i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten av de risikoer som knytter seg til foretakets eller gruppens virksomhet (…)". Ettersom det reviderte direktivet ikke inneholder referanser til grupper når det gjelder dette fritaket, foreslår Finanstilsynet å fjerne referansen til gruppens virksomhet i solvens II-forskriften § 12-2 (nåværende § 36) fjerde ledd.

I ny artikkel 35a nr. 3 fremgår det at egenforsikringsforetak skal fritas fra post-for-post-rapporteringen hvis følgende krav er oppfylt:

a. De forsikrede og begunstigede er juridiske enheter i samme konsern som egenforsikringsforetaket, eller fysiske personer som kan være dekket av konsernets forsikringsavtaler dersom virksomheten som dekker de fysiske personene fortsatt utgjør under 5 prosent av de forsikringstekniske avsetningene.
b. De underliggende forsikringsforpliktelsene og -avtalene som ligger til grunn for egenforsikringsforetakets gjenforsikringsavtaler består ikke av obligatorisk ansvarsforsikring overfor tredjeparter.

Finanstilsynet forslår at disse bestemmelsene tas inn i solvens II-forskriften § 12-3 (nåværende § 37) nytt andre ledd.

Av ny artikkel 35a nr. 4 fremgår kriterier for tilsynsmyndighetens vurdering av om kvartalsrapporteringen og post-for-post-rapporteringen er uforholdsmessig byrdefull for små og ikke-komplekse foretak. I ny artikkel 35a nr. 5 er det gitt tilsvarende bestemmelse for foretak som ikke er klassifisert som små og ikke-komplekse. Kriteriene i ny artikkel 35a nr. 4 og nr. 5 er de samme som i gjeldende direktiv er fastsatt i artikkel 35 nr. 8. Disse bestemmelsene som gjelder tilsynsmyndighetenes forvaltning av unntakshjemlene er ikke gjennomført i solvens II-forskriften, og Finanstilsynet foreslår derfor ingen endringer her.

Ny artikkel 35a nr. 6 om at EIOPA skal publisere retningslinjer skal ikke gjennomføres i norsk rett.

6.3.4. Rapporteringsfrister

I ny artikkel 35b er det tatt inn bestemmelser om rapporteringsfrister som hittil har vært regulert i solvens II-forordningen. Etter gjeldende praksis publiserer Finanstilsynet informasjon om rapporteringsfristene på Finanstilsynets nettsider. Med denne praksisen har det vært mulig å gi raske og fleksible utsettelser i rapporteringsfrister i særskilte tilfeller, herunder under pandemien etter beslutning fra EIOPA og ved kvartalsrapportering med frist tidlig i august. Utsettelse av rapporteringsfristen i august har ikke vært i samsvar med gjeldende forordning, men har likevel vært kommunisert av hensyn til foretakenes ferieavvikling, slik det også har blitt gjort i Sverige.

Finanstilsynet foreslår å gjennomføre fristene som følger av ny artikkel 35b i solvens II-forskriften § 12-2 (nåværende § 36) nytt første til tredje ledd. Nåværende § 36 flyttes som følge av dette til fjerde ledd i forslaget til § 12-2. Finanstilsynet legger opp til å videreføre praksisen med fristutsettelse, for eksempel i forbindelse med ferieavvikling som omtalt over.

I henhold til solvens II-forordningen artikkel 304 skal den offentlige rapporten om solvens og finansiell stilling på gruppenivå sendes inn til tilsynsmyndigheten. Ettersom rapporteringsfristene generelt er flyttet til direktivet, står det ikke lenger noen frister i den reviderte solvens II-forordningen. Rapporteringen til Finanstilsynet skal fortsatt ha samme frist som fristen for publisering av rapporten, som i endringsdirektivet artikkel 51 nr. 7 er fastsatt til 18 uker etter utgangen av regnskapsåret, dvs. fire uker lenger enn dagens frist. Finanstilsynet foreslår at også denne rapporteringsfristen tas inn i solvens II-forskriften ny § 13-20.

7. Offentliggjøring/rapportering til markedet

7.1. Gjeldende rett

7.1.1. Krav til innholdet i rapport om solvens og finansiell stilling

Forsikringsforetak skal minst en gang i året offentliggjøre en rapport om sin solvens og finansielle stilling ("Solvency and Financial Condition Report" – SFCR), jf. finansforetaksloven § 14-12 første ledd første punktum. Ved endringer som vesentlig påvirker informasjonen som er offentliggjort, skal foretaket offentliggjøre oppdatert informasjon, jf. bestemmelsens andre punktum. Solvens II-forordningen, jf. solvens II-forskriften § 53 første ledd, artikkel 290 til 303 inneholder utfyllende bestemmelser om foretakenes plikt til å offentliggjøre informasjon, herunder om krav til innholdet i rapport om solvens og finansiell stilling.

7.1.2. Unntak fra krav om offentliggjøring

Finanstilsynet kan gjøre unntak fra kravet om offentliggjøring for enkelte opplysninger dersom nærmere vilkår er oppfylt, jf. solvens II-forskriften § 34 første ledd. Adgangen til å gjøre unntak gjelder ikke for opplysninger om foretakets kapitalforhold, jf. bestemmelsens tredje ledd.

7.1.3. Revisjon av balansen i rapport om solvens og finansiell stilling

Det er etter gjeldende rett ikke krav om at balansen eller andre deler av foretakenes årlige rapport om solvens og finansiell stilling skal revideres.

7.2. Endringsdirektivet

7.2.1. Krav til innholdet i rapport om solvens og finansiell stilling mv.

I endringsdirektivet er det fastsatt endringer i artikkel 51 om kravene til innholdet i foretakenes offentlige rapport om solvens og finansiell stilling. I artikkel 51 nr. 1 fremgår det at rapporten heretter skal bestå av to deler som offentliggjøres sammen. Den ene delen er rettet mot forsikringstakere og begunstigede, mens den andre delen er rettet mot profesjonelle markedsaktører.

Det følger av endringer i artikkel 51 nr. 1a at den delen av rapporten som er rettet mot forsikringstakere og begunstigede skal inneholde en kort beskrivelse av foretakets virksomhet og resultater, en kort beskrivelse av foretakets kapitalforhold (kapitalstyring) og risikoprofil, herunder med hensyn til bærekraftsrisiko, samt en uttalelse om foretaket offentliggjør omstillingsplaner for overgangen til en bærekraftig økonomi i samsvar med direktiv 2013/34/EU artikkel 19a eller 29a.

Artikkel 51 ny nr. 1b inneholder krav til den delen av rapporten som er rettet mot profesjonelle markedsaktører. Dette er i hovedsak en videreføring av kravene i gjeldende direktiv. Det er tilføyd at foretak som er relevante for finansiell stabilitet i EU skal inkludere informasjon om risikosensitivitet i informasjonen om foretakets kapitalforhold, jf. nr. 1b bokstav d. Videre er det i nr. 1b bokstav e tilføyd at foretaket skal indikere om det har vesentlig eksponering for klimarisiko i samsvar med vesentlighetsvurderingen i ny artikkel 45a nr. 1, og om det i tilfelle har iverksatt tiltak. Også i denne delen av rapporten skal foretaket opplyse om det offentliggjør omstillingsplaner for overgangen til en bærekraftig økonomi, jf. nr. 1b bokstav f.

I artikkel 51 ny nr. 1c presiseres det at informasjon knyttet til bruk av matching-justering skal tas inn i beskrivelsen av ansvarlig kapital og kapitalkrav i den delen av rapporten som er

rettet mot profesjonelle markedsaktører. Det samme gjelder informasjon om volatilitetsjusteringen. I tillegg er det føyd til at foretaket skal offentliggjøre volatilitetsjusteringen og tilhørende beste estimat for hver relevant valuta og hvert relevant land.

Det følger av artikkel 51 ny nr. 7 at fristen for publisering av rapporten om solvens og finansiell stilling og fristen for innsendelse av rapporten til tilsynsmyndighetene er 18 uker etter utgangen av regnskapsåret.

7.2.2. Unntak fra krav om offentliggjøring mv.

I endringsdirektivet er det fastsatt i artikkel 51 ny nr. 3 at egenforsikringsforetak er unntatt fra kravet om å offentliggjøre den delen av rapporten om solvens og finansiell stilling som er rettet mot forsikringstakere og begunstigede, og kun skal publisere kvantitative data i delen som er rettet mot profesjonelle markedsaktører. Dette gjelder hvis følgende krav er oppfylt:

a. De forsikrede og begunstigede er juridiske enheter i samme konsern som egenforsikringsforetaket, eller fysiske personer som kan være dekket av konsernets forsikringsavtaler dersom virksomheten som dekker de fysiske personene fortsatt utgjør under 5 prosent av de forsikringstekniske avsetningene.
b. Forsikringsforpliktelsene består ikke av obligatorisk ansvarsforsikring overfor tredjeparter.

Det følger av artikkel 51 ny nr. 4 at egenforsikringsforetak er unntatt fra kravet om å offentliggjøre den delen av rapporten om solvens og finansiell stilling som er rettet mot forsikringstakere og begunstigede, og kun skal publisere kvantitative data i delen som er rettet mot profesjonelle markedsaktører. Dette gjelder hvis følgende krav er oppfylt:

a. De forsikrede og begunstigede er juridiske enheter i samme konsern som egenforsikringsforetaket, eller fysiske personer som kan være dekket av konsernets forsikringsavtaler dersom virksomheten som dekker de fysiske personene fortsatt utgjør under 5 prosent av de forsikringstekniske avsetningene.
b. Forsikringsavtalene som ligger til grunn for egenforsikringsforetakets gjenforsikringsforpliktelser består ikke av obligatorisk ansvarsforsikring overfor tredjeparter.
c. Lån til foretak i gruppen, inkludert konsernkontoordninger, overstiger ikke 20 prosent av egenforsikringsforetakets samlede eiendeler.
d. Maksimalt tap fra brutto forsikringstekniske avsetninger kan fastsettes deterministisk uten bruk av stokastiske metoder.

Av artikkel 51 ny nr. 5 følger det at gjenforsikringsforetak kan velge å ikke offentliggjøre den delen av rapporten om solvens og finansiell stilling som er rettet mot profesjonelle markedsaktører.

Det fremgår av artikkel 51 ny nr. 6 at små og ikke-komplekse foretak bare er forpliktet til å offentliggjøre kvantitative data i delen som er rettet mot profesjonelle markedsaktører, forutsatt at de offentliggjør en full rapport hvert tredje år.

I artikkel 51 ny nr. 8 fremgår det at foretakets rapport om solvens og finansiell stilling skal inneholde informasjon om effekten av å ikke benytte overgangsordningen for ekstrapolering av rentekurven. Dette gjelder imidlertid ikke for valutaer hvor ett av følgende vilkår er oppfylt:

a. Andelen av alle fremtidige kontantstrømmer knyttet til forsikringsforpliktelsene som gjelder kontantstrømmer i den aktuelle valutaen overstiger ikke 5 prosent.
b. Andelen av kontantstrømmen knyttet til forsikringsforpliktelsene i den aktuelle valutaen som gjelder løpetider hvor den risikofrie løpetiden beregnes med ekstrapolering overstiger ikke 10 prosent.

I endringsdirektivet artikkel 53, som gjelder tilsynsmyndighetens adgang til å gjøre unntak fra forsikringsforetaks plikt til å offentliggjøre opplysninger i den årlige rapporten om solvens og finansiell stilling i visse tilfeller, er det tilføyd at adgangen til å gjøre unntak – i tillegg til opplysninger om kapitalstyringen – ikke gjelder opplysninger om foretakets risikoprofil, herunder bærekraftsrisiko, jf. henvisningen i artikkel 53 nr. 4 til artikkel 51 nr. 1a bokstav b og artikkel 51 nr. 1b bokstav d. Videre er det tilføyd at tilsynsmyndigheten heller ikke kan gjøre unntak fra plikten til å offentliggjøre opplysninger om foretakets eksponering mot risikoer knyttet til klimaendringer, og om foretaket har iverksatt tiltak for å imøtegå slik risiko, jf. endringsdirektivet artikkel 53 nr. 4, jf. artikkel 51 nr. 1b bokstav e.

7.2.3. Revisjon av balansen i rapport om solvens og finansiell stilling

Ifølge ny artikkel 51a nr. 1 skal balansen i forsikringsforetakets årlige offentlige rapport om solvens og finansiell stilling revideres. Det er presisert i artikkel 51a nr. 4 at revisjonen skal gjennomføres av en revisor eller et revisjonsselskap (heretter omtalt som revisor) i samsvar med gjeldende revisjonsstandarder i henhold til direktiv 2006/43/EF (revisjonsdirektivet) artikkel 26. Revisorene skal ved utførelsen av denne oppgaven oppfylle revisors plikter som nevnt i artikkel 72, jf. artikkel 51a nr. 4 andre punktum.

Kravet om revisjon gjelder i utgangspunktet ikke for foretak som er klassifisert som små og ikke-komplekse eller for egenforsikringsforetak, men medlemsstatene kan utvide kravet om revisjon til å gjelde slike foretak, jf. artikkel 51a nr. 2.

Medlemsstatene kan også utvide kravet om revisjon til å omfatte andre elementer i rapporten om solvens og finansiell stilling enn balansen, jf. artikkel 51a nr. 3.

Forsikringsforetakene skal sende tilsynsmyndigheten en særskilt rapport utarbeidet av revisoren med en beskrivelse av revisjonens art og resultater, jf. artikkel 51a nr. 6. Rapporten skal sendes tilsynsmyndigheten sammen med rapporten om solvens og finansiell stilling.

7.3. Finanstilsynets vurdering

7.3.1. Krav til innholdet i rapport om solvens og finansiell stilling mv.

Det fremgår av endringsdirektivet artikkel 51 at foretakenes offentlige rapport om solvens og finansiell stilling skal bestå av to deler som skal publiseres sammen. I artikkelen stilles krav til innholdet i de to delene. Det gis detaljerte utfyllende bestemmelser om innholdet i rapporten i solvens II-forordningen. I den reviderte forordningen er krav til innhold beskrevet i artikkel 290 til 297a. Det er derfor etter Finanstilsynets vurdering ikke behov for å ta inn direktivbestemmelsene om innholdet i solvens II-forskriften. Finanstilsynet foreslår å kun ta inn en overordnet bestemmelse om at rapporten skal bestå av en del rettet mot forsikringstakere og begunstigede og en del er rettet mot profesjonelle markedsaktører, jf. forslag til ny § 11-2 første ledd.

Det følger av artikkel 51 ny nr. 7 at fristen for publisering av rapporten om solvens og finansiell stilling og fristen for innsendelse av rapporten til tilsynsmyndighetene er 18 uker etter utgangen av regnskapsåret. Dette er en utvidelse av fristen på 14 uker som følger av gjeldende solvens II-forordning. Finanstilsynet foreslår at fristen gjennomføres i solvens II-forskriften § 11-1 (nåværende § 33) nytt femte ledd.

7.3.2. Unntak fra krav om offentliggjøring mv.

Det følger av endringsdirektivet artikkel 51 ny nr. 3 at egenforsikringsforetak ikke er forpliktet til å offentliggjøre den delen av rapporten om solvens og finansiell stilling som er rettet mot forsikringstakere og begunstigede, og kun må publisere kvantitative data i delen som er rettet mot profesjonelle markedsaktører. Dette gjelder hvis foretaket oppfyller vilkår som begrenser foretakets forpliktelser overfor andre enn foretak i samme konsern. Etter nr. 4 gis det

tilsvarende fritak for egenforsikringsforetak som er gjenforsikringsforetak, med et par tilleggsvilkår. Finanstilsynet foreslår at disse bestemmelsene gjennomføres i solvens II-forskriften § 11-2 andre ledd.

Av artikkel 51 ny nr. 5 følger det at gjenforsikringsforetak kan velge å ikke publisere den delen av rapporten om solvens og finansiell stilling som er rettet mot profesjonelle markedsaktører. Finanstilsynet foreslår å gjennomføre denne bestemmelsen i solvens II-forskriften ny § 11-2 tredje ledd.

Det fremgår av artikkel 51 ny nr. 6 at små og ikke-komplekse foretak kan publisere kun kvantitative data i delen som er rettet mot profesjonelle markedsaktører, forutsatt at de publiserer en full rapport hvert tredje år. Finanstilsynet foreslår å gjennomføre denne bestemmelsen i solvens II-forskriften § 11-2 fjerde ledd.

I artikkel 51 ny nr. 8 fremgår det foretakets rapport om solvens og finansiell stilling skal inneholde informasjon om effekten av å ikke benytte overgangsordningen for ekstrapolering av rentekurven. Dette fremgår imidlertid også av den reviderte solvens II-forordningen artikkel 296 nr. 2 bokstav d, og det er derfor ikke behov for særskilt gjennomføring av dette kravet i solvens II-forskriften. Etter endringsdirektivet artikkel 51 nr. 8 kan det imidlertid gis unntak fra dette kravet dersom foretaket har lite forpliktelser i den aktuelle valutaen eller lite langsiktige forpliktelser som skal beregnes med den ekstrapolerte delen av rentekurven. Finanstilsynet antar at det vil være lite aktuelt for de fleste norske foretakene å søke om å få benytte overgangsordningen som gjelder t.o.m. utgangen av 2031. Det foreslås å gjennomføre unntaket i artikkel 51 nr. 8 i solvens II-forskriftens kapittel om overgangsregler, se forslag til ny § 15-4 andre ledd.

I endringsdirektivet artikkel 53, som gjelder tilsynsmyndighetens adgang til å gjøre unntak fra forsikringsforetaks plikt til å offentliggjøre opplysninger i den årlige rapporten om solvens og finansiell stilling i visse tilfeller, er det tilføyd at adgangen til å gjøre unntak – i tillegg til opplysninger om kapitalstyringen – ikke gjelder opplysninger om foretakets risikoprofil, herunder bærekraftsrisiko, jf. henvisningen i artikkel 53 nr. 4 til artikkel 51 nr. 1a bokstav b og artikkel 51 nr. 1b bokstav d. Videre er det tilføyd at tilsynsmyndigheten heller ikke kan gjøre unntak fra plikten til å offentliggjøre opplysninger om foretakets eksponering mot risikoer knyttet til klimaendringer, og om foretaket har iverksatt tiltak for å imøtegå slik risiko, jf. endringsdirektivet artikkel 53 nr. 4, jf. artikkel 51 nr. 1b bokstav e.

Når det gjelder artikkel 53, som gjelder tilsynsmyndighetenes adgang til å gjøre unntak fra foretakenes plikt til å offentliggjøre opplysninger i rapport om solvens og finansiell stilling i visse tilfeller, forstår Finanstilsynet endringsdirektivet slik at adgangen er noe innsnevret sammenlignet med tidligere versjoner av solvens II-direktivet. Tidligere var det bare opplysninger om kapitalstyringen som ikke kunne unntas fra offentlighet, mens det nå har blitt tilføyd at heller ikke beskrivelsen av foretakets risikoprofil kan unntas fra offentlighet. Finanstilsynet foreslår på denne bakgrunn å endre solvens II-forskriften § 11-3 (nåværende § 34) tredje ledd første punktum, slik at det framgår av bestemmelsen at Finanstilsynet ikke kan gjøre unntak fra plikten til å offentliggjøre opplysninger om foretakets risikoprofil. Forslaget skal gjennomføre endringsdirektivet artikkel 53 nr. 4, jf. artikkel 51 nr. 1a bokstav b og nr. 1b bokstav d. Finanstilsynet foreslår samtidig å justere ordlyden i forskriftens § 11-3 tredje ledd første punktum (nåværende § 34 tredje ledd første punktum), ved å erstatte "kapitalforhold" med "kapitalstyringen" av hensyn til å sikre en mer direktivnær ordlyd. Endringen er ikke ment å innebære materielle endringer.

Videre foreslår Finanstilsynet at det fastsettes i solvens II-forskriften 11-3 (nåværende § 34) tredje ledd nytt andre punktum at det heller ikke kan gjøres unntak fra plikten til å offentliggjøre informasjon om klimarisiko og tiltak som er iverksatt for å imøtegå slik risiko. Kravet om at rapporten om solvens og finansiell stilling skal inneholde opplysninger om klimarisiko og tiltak som er iverksatt for å imøtegå slik risiko, framgår – i tillegg til i endringsdirektivet artikkel 51 nr. 1b bokstav e - av endringene i solvens II-forordningen

artikkel 297a nr. 3. Finanstilsynet foreslår derfor at den nye bestemmelsen i solvens II-forskriften utformes slik at det ikke kan gis unntak fra kravet om offentliggjøring for opplysninger som nevnt i solvens II-forordningen artikkel 297a nr. 3 om klimarisiko og tiltak som er iverksatt for å imøtegå slik risiko. Forslaget skal gjennomføre endringsdirektivet artikkel 53 nr. 4, jf. artikkel 51 nr. 1b bokstav e.

7.3.3. Revisjon av balansen i rapport om solvens og finansiell stilling

Ifølge endringsdirektivet ny artikkel 51a nr. 1, jf. nr. 4 skal balansen i den årlige rapporten om solvens og finansiell stilling revideres. Formålet er å sikre at opplysningene som offentliggjøres er mest mulig nøyaktige, se endringsdirektivets fortale punkt 37. Finanstilsynet foreslår at det fastsettes i solvens II-forskriften § 11-1 (som er flyttet fra § 33) nytt fjerde ledd at forsikringsforetakene skal sørge for at balansen i rapporten om solvens og finansiell stilling revideres av en revisor eller et revisjonsselskap. Revisjon av balansen vil være et oppdrag om revisorbekreftelse og være regulert av revisorloven § 9-10. Finanstilsynet viser til at sistnevnte bestemmelse blant annet stiller krav om at oppdraget skal utføres i samsvar med god revisjonsskikk. Den rettslige standarden "god revisjonsskikk" utfylles av internasjonalt bransjefastsatte standarder som benyttes i EØS-området. Finanstilsynet legger til grunn at det i praksis vil være foretakets valgte revisor som avgir bekreftelsen knyttet til foretakets rapport om solvens og finansiell stilling. Revisorlovens uavhengighetsregler vil imidlertid gjelde også om det er en annen enn valgt revisor som påtar seg oppdraget, se revisorloven § 9-10 andre ledd.

Endringsdirektivet gir medlemsstatene nasjonalt handlingsrom til å bestemme at også andre deler av rapporten om solvens og finansiell stilling enn balansen skal revideres, jf. ny artikkel 51a nr. 3. Etter Finanstilsynets vurdering bør det ikke foreslås regler i norsk rett som går ut over direktivets minstekrav på dette punkt. Selv om det normalt vil være foretakets valgte revisor som vil avgi bekreftelsen, og dermed kan bygge på arbeid utført som ledd i årsregnskapsrevisjonen, vil kravet om revisjon og revisors beskrivelse av arten og resultatene av revisjonen, føre til økte kostnader for forsikringsforetakene. Rapport om solvens og finansiell stilling er omfattende og inneholder en rekke både kvantitative og kvalitative opplysninger om forsikringsforetakenes virksomhet. Et krav om revisjon av hele eller større deler av rapporten, vil medføre merarbeid for revisor. Et slik krav bør etter Finanstilsynets vurdering ikke innføres med mindre det er nødvendig. Finanstilsynet viser i den forbindelse til at det fram til nå ikke har vært krav om revisjon av rapport om solvens og finansiell stilling. Den nye revisorbekreftelsen skal avgis med en betryggende sikkerhet og revisjon av balansen vil gi brukerne betryggende sikkerhet for at denne er uten vesentlige feil. Det nye minstekravet om revisjon av balansen vil etter Finanstilsynet syn også kunne bidra til å heve kvaliteten på andre opplysninger i rapport om solvens og finansiell stilling enn balansen, blant annet fordi revisor får økt oppmerksomhet på rapporten og fordi flere opplysninger i rapporten vil kunne ha innvirkning på den balansen som revisor avgir sin revisorbekreftelse på. Finanstilsynet foreslår på denne bakgrunn at norske myndigheter ikke benytter handlingsrommet til å kreve at andre deler av rapport om solvens og finansiell stilling enn balansen må revideres.

7.3.4. Unntak fra kravet om revisjon for små og ikke komplekse forsikringsforetak

Som nevnt ovenfor gjelder direktivets krav om ekstern revisjon av balansen i rapport om solvens og finansiell stilling i utgangspunktet ikke for foretak som er klassifisert som små og ikke-komplekse, eller for egenforsikringsforetak. I endringsdirektivets fortale punkt 37 er dette begrunnet med at slike foretak ikke forventes å ha betydning for finansiell stabilitet. Det er også vist til at risikoprofilen til slike foretak gjør at de ikke bør pålegges krav om revisjon. Endringsdirektivet gir medlemsstatene nasjonalt handlingsrom til å bestemme at kravet om revisjon likevel skal gjelde for slike foretak, jf. artikkel 51a nr. 2.

Etter Finanstilsynets vurdering er behovet for revisjon av balansen i rapport om solvens og finansiell stilling i utgangspunktet like stort for små og ikke-komplekse forsikringsforetak som for andre forsikringsforetak. Det legges til grunn at krav om revisjon vil forbedre kvaliteten på opplysningene, noe som vil være til fordel for kunder, markedsaktører og andre som bruker rapport om solvens og finansiell stilling. Finanstilsynet legger videre til grunn at et krav om revisjon for små og ikke-komplekse foretak vil være mindre kostnadskrevende enn for større foretak, siden virksomheten forutsettes å være mindre og enklere. Finanstilsynet foreslår likevel ikke at norske myndigheter fastsetter strengere regler enn direktivets minstekrav. Finanstilsynet viser til at det vil kunne pålegge et lite og ikke-komplekst forsikringsforetak å sørge for at balansen blir revidert dersom det foreligger alvorlige betenkeligheter knyttet til det enkelte foretakets risikoprofil, jf. endringsdirektivet artikkel 29c nr. 2 og forslaget til solvens II-forskriften ny § 8-5, som er omtalt under punkt 5.4.2. Slike pålegg må fattes etter en konkret vurdering i det enkelte tilfelle. Påleggene vil kunne utformes slik at foretaket blir nektet å benytte forholdsmessighetstiltak i form av unntak fra krav om at balansen i rapport om solvens og finansiell stilling skal revideres. Etter Finanstilsynets vurdering vil slike pålegg kunne være et mer målrettet virkemiddel enn et generelt krav i forskrift til revisjon av balansen for alle små og ikke-komplekse foretak. Videre har Finanstilsynet en forventning om at foretakenes internrevisjon regelmessig går gjennom solvens II-balansen. Det er etter Finanstilsynets vurdering derfor ikke nødvendig på det nåværende tidspunkt å benytte det nasjonale handlingsrommet i endringsdirektivet til å pålegge alle små og ikke-komplekse foretak eller egenforsikringsforetak krav om revisjon av balansen.

7.3.5. Rapport om revisjonens art og omfang mv.

Ifølge endringsdirektivet artikkel 51a nr. 6 skal forsikringsforetaket, sammen med rapporten om solvens og finansiell stilling, sende Finanstilsynet en rapport fra revisor som beskriver arten og omfanget av revisjonen. Det anses som hensiktsmessig at Finanstilsynet i samarbeid med Revisorforeningen vurderer utformingen av revisors bekreftelse og hva som skal dekkes i revisors beskrivelse av arten og omfanget av revisjonen, herunder om revisors konklusjon og beskrivelse kan inntas i samme dokument. Det forutsettes at revisjonen skal gi betryggende sikkerhet for at den reviderte balansen er uten vesentlige feil. Finanstilsynet foreslår at det fastsettes i solvens II-forskriften § 11-1 (nåværende § 33) nytt fjerde ledd andre punktum at forsikringsforetaket skal sende Finanstilsynet en rapport fra revisor som beskriver arten og omfanget av revisjonen. Bestemmelsen skal gjennomføre endringsdirektivet artikkel 51a nr. 6. Finanstilsynet foreslår videre at det presiseres uttrykkelig i forskriften at revisjonen skal gi betryggende grad av sikkerhet for at balansen er uten vesentlige feil. Finanstilsynet legger til grunn at en slik presisering vil være i tråd med formålet bak de nye kravene til revisjon i endringsdirektivet, og at endringsdirektivet ikke er til hinder for en slik bestemmelse.

7.3.6. Revisors plikter

I endringsdirektivet artikkel 51a nr. 4 andre punktum framgår det at revisor skal oppfylle pliktene som nevnt i artikkel 72 ved revisjonen av balansen i rapport om solvens og finansiell stilling. Artikkel 72 er ikke endret materielt ved endringsdirektivet til solvens II-direktivet, og er gjennomført i finanstilsynsloven § 3-3 andre og tredje ledd. Rapporteringsplikten etter finanstilsynsloven gjelder også for forhold revisor blir kjent med i arbeid med revisorbekreftelser. Det er derfor ikke behov for regelverksendringer knyttet til dette for at norsk rett skal oppfylle kravene i direktivet.

8. Risikostyring og internkontroll

8.1. Gjeldende rett

8.1.1. Egnethet mv.

I finansforetaksloven § 3-5 første ledd stilles det krav om at styremedlemmer, daglig leder og andre personer i den faktiske ledelsen av virksomheten i finansforetak må være egnet. Bestemmelsen lyder:

> (1) Foretaket kan ikke ha styremedlemmer, daglig leder eller andre personer i den faktiske ledelse av virksomheten eller deler av denne som:
>
> a. ikke kan antas å ha de nødvendige kvalifikasjoner og yrkeserfaring til å utøve stillingen eller vervet,
>
> b. er dømt for straffbart forhold, og det straffbare forholdet gir grunn til å anta at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen eller vervet på en forsvarlig måte,
>
> c. i stilling eller ved utøvelsen av andre verv har utvist en slik adferd at det er grunn til å anta at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen eller vervet på en forsvarlig måte.

Første ledd gjelder tilsvarende for andre personer med nøkkelfunksjoner i foretaket, jf. bestemmelsens tredje ledd.

Det følger også av solvens II-forordningen artikkel 258 nr. 1 bokstav d, jf. solvens II-forskriften § 53 første ledd, at hvert enkelt styremedlem skal ha tilstrekkelige kvalifikasjoner, kompetanse, ferdigheter og erfaring til å utføre sine oppgaver.

Søknad om tillatelse til å drive virksomhet som finansforetak skal inneholde ordinær politiattest etter politiregisterloven § 45 for personene som kravene om egnethet gjelder for, jf. finansforetaksloven § 3-1 fjerde ledd. Kravet om politiattest gjelder også ved endringer i foretakets styre, daglig ledelse, faktisk ledelse og leder for nøkkelfunksjoner, jf. finansforetaksloven § 8-14 første ledd, § 8-9 andre ledd og finansforetaksforskriften § 3-1 andre ledd.

Finansforetak skal gi melding til Finanstilsynet ved endringer i styret, daglig og faktisk ledelse og ved skifte av leder for nøkkelfunksjoner, jf. finansforetaksloven § 8-9 første ledd og § 8-14 første ledd og finansforetaksforskriften § 3-1 andre ledd. Melding om endring i styrets sammensetning skal ifølge finansforetaksloven § 8-9 andre ledd inneholde opplysninger som nevnt i § 3-1 fjerde ledd, det vil si samme dokumentasjon som ved søknader om konsesjon. Reglene i finansforetaksloven § 8-9 andre ledd om endringer i styret gjelder tilsvarende ved endringer i daglig og faktisk ledelse og ved skifte av leder for nøkkelfunksjoner, se finansforetaksloven § 8-14 første ledd og finansforetaksforskriften § 3-1 andre ledd.

Ifølge finansforetaksforskriften § 3-1 tredje ledd skal finansforetak gi melding til Finanstilsynet når personer som nevnt i finansforetaksloven § 3-1 fjerde ledd er skiftet ut fordi de ikke lenger oppfyller egnethetskravene. Solvens II-forskriften § 29 inneholder tilsvarende bestemmelse.

I finansforetaksloven § 8-4 første ledd første punktum framgår det at styret skal være "allsidig sammensatt". Videre kreves det at foretakets styre skal ha tilstrekkelig kunnskap og erfaring til å kunne forstå foretakets virksomhet, herunder risikofaktorer forbundet med virksomheten,

jf. finansforetaksforskriften § 9-2 femte ledd første punktum[22]. Tilsvarende bestemmelse følger av solvens II-forordningen artikkel 258 nr. 1 bokstav d, jf. jf. solvens II-forskriften § 53 første ledd.

Finansforetaksloven § 8-9 om endringer i styrets sammensetning, fastsetter i tredje ledd at Finanstilsynet kan gi pålegg om endringer dersom det foreligger forhold som nevnt i § 3-5. Finansforetaksloven § 8-9 tredje ledd gjelder tilsvarende ved endringer i daglig ledelse og ved skifte av leder for nøkkelfunksjon, jf. finansforetaksloven § 8-14 første ledd og finansforetaksforskriften § 3-1 andre ledd.

Departementet kan gi pålegg om at forhold i strid med finansforetaksloven eller bestemmelse gitt med hjemmel i loven skal opphøre, jf. finansforetaksloven § 22-2 første ledd. Myndigheten er delegert til Finanstilsynet[23]. Lignende bestemmelse framgår også av finanstilsynsloven § 4-1.

8.1.2. Retningslinjer

Krav om revurdering - frekvens

Finansforetak skal ha hensiktsmessige retningslinjer og rutiner for å identifisere, styre, overvåke og rapportere risiko foretaket er, eller kan bli, eksponert for, jf. finansforetaksloven § 13-5 første ledd tredje punktum. Lignende bestemmelser framgår også av solvens II-forordningen artikkel 258, jf. solvens II-forskriften § 53 første ledd. Foretakets styrings- og kontrollordninger samt retningslinjer og rutiner skal være tilpasset risikoen ved og omfanget av virksomheten i foretaket, jf. finansforetaksloven § 13-5 tredje ledd. Forsikringsforetaks systemer for risikostyring og internkontroll skal evalueres jevnlig, jf. solvens II-forordningen artikkel 258 nr. 6. Det følger også av finansforetaksloven § 13-6 fjerde ledd at styret jevnlig skal vurdere om finansforetakets styrings- og kontrollordninger er tilpasset risikonivå og omfang av virksomheten.

Mangfold og kjønnsbalanse

Finansforetak skal ha et styre som er allsidig sammensatt, jf. finansforetaksloven § 8-4 første ledd første punktum. Allmennaksjeloven § 6-11a og aksjeloven § 6-11a stiller konkrete kvantitative krav til kjønnssammensetning i styrer.

8.1.3. Kontrollfunksjoner – uavhengighet og rollekombinasjoner

Et finansforetak skal ha uavhengige kontrollfunksjoner med ansvar for internrevisjon, risikostyring og etterlevelse av krav fastsatt i lov eller i medhold av lov eller forskrift, jf. finansforetaksloven § 13-5 andre ledd. Forsikringsforetak skal i tillegg ha uavhengige kontrollfunksjoner med ansvar for aktuarfaglige oppgaver. Solvens II-forordningen artikkel 268, som er gjennomført i solvens II-forskriften § 53 første ledd, inneholder også bestemmelser om at kontrollfunksjonene skal organiseres slik at de kan ivareta sine oppgaver på en objektiv og uavhengig måte. Det framgår også av forordningen at hver kontrollfunksjon skal rapportere direkte til foretakets ledelsesorgan. I solvens II-forordningen artikkel 271 nr. 1 er det fastsatt at personer som ivaretar internrevisjonsfunksjonen ikke skal være ansvarlige for andre funksjoner.

Finanstilsynet har i sin tilsynspraksis lagt til grunn at andrelinjefunksjonene (risikostyringsfunksjonen, etterlevelsesfunksjonen og aktuarfunksjonen) skal være uavhengig av førstelinjen. Leder av den enkelte kontrollfunksjon bør organisatorisk være direkte underlagt daglig leder. Internrevisjonsfunksjonen skal være underlagt styret. Ved

[22] I høringsnotat 17. januar 2025 om gjennomføring av CRD 6 i norsk rett er det foreslått å presisere i bestemmelsen at bærekraftsrisikoer inngår i risikofaktorer som styret skal kunne forstå.

[23] Se vedtak 29. mars 2022 nr. 484 om delegering av myndighet fra Finansdepartementet til Finanstilsynet § 10 første ledd nr. 66.

anvendelsen av forholdsmessighetsprinsippet på organiseringen av de uavhengige kontrollfunksjonene har Finanstilsynet særlig vektlagt risikoen for mulige interessekonflikter. Finanstilsynet har akseptert at risikostyringsfunksjonen og aktuarfunksjonen er integrert om det ikke oppstår interessekonflikter. I små foretak har Finanstilsynet akseptert at samme person utøver flere andrelinjefunksjoner om dette ikke medfører interessekonflikter.

8.1.4. Risikostyring

Det følger av finansforetaksloven § 13-5 første ledd at forsikringsforetak skal ha hensiktsmessige retningslinjer og rutiner for å identifisere, styre, overvåke og rapportere risiko foretaket er, eller kan bli, eksponert for. Av solvens II-forskriften § 24 følger det at forsikringsforetakets system for risikostyring etter finansforetaksloven skal omfatte de risikoer som inngår i beregningen av solvenskapitalkravet, samt eventuelle andre relevante risikoer. Systemet for risikostyring skal minst omfatte tegning av forsikringer, fastsettelse av forsikringstekniske avsetninger, balansestyring, investeringer, herunder derivater og tilsvarende (bindende) avtaler, styring av likviditets- og konsentrasjonsrisiko, styring av operasjonell risiko og gjenforsikring og andre risikoreduserende teknikker.

Det følger av solvens II-forskriften § 25 at forsikringsforetaket skal vurdere hvor sensitive de forsikringstekniske avsetningene og den tellende ansvarlige kapitalen er for valget av forutsetningene som ligger til grunn for ekstrapoleringen av rentekurven, volatilitetsjusteringen og matching-justeringen, herunder endringer i sammensetningen av den tilordnede porteføljen av eiendeler. Ved bruk av volatilitetsjustering eller matching-justering skal foretaket også vurdere mulige virkninger av førtidig salg av eiendeler. Foretaket skal utarbeide en likviditetsplan for kontantstrømmer som er gjenstand for volatilitets- eller matching-justering og jevnlig vurdere virkningen av at slik justering bortfaller. Hvis virkningen er at solvenskapitalkravet ikke lenger er oppfylt, skal foretaket vurdere tiltak som kan iverksettes for å øke den ansvarlige kapitalen eller redusere risikoprofilen slik at solvenskapitalkravet oppfylles. Vurderingen skal sendes Finanstilsynet. Foretak som benytter volatilitetsjustering, skal ha skriftlige retningslinjer som omfatter kriteriene for anvendelse av slik justering.

8.1.5. Egenvurdering av risiko og solvens

Det følger av finansforetaksloven § 13-6 sjette ledd at forsikringsforetak skal jevnlig vurdere foretakets risikoprofil og ansvarlige kapital, herunder samlet kapitalbehov, ut fra risiko foretaket er eller kan bli utsatt for på kortere og lengre sikt, foretakets løpende etterlevelse av kapitalkravene og krav til forsikringstekniske avsetninger, samt avvik mellom foretakets risikoprofil og de forutsetninger som er lagt til grunn ved beregning av solvenskapitalkravet.

Av solvens II-forskriften § 25 følger det at i egenvurderingen av risiko og solvens skal forsikringsforetaket gjøre rede for metoder og prosesser foretaket benytter for å påvise og vurdere risikoer. Hvis foretaket anvender volatilitets- eller matching-justering eller overgangsbestemmelsen for forsikringstekniske avsetninger, skal egenvurderingen også omfatte en vurdering av hvordan kravene ville ha vært oppfylt uten slike tilpasninger. Egenvurderingen skal gjennomføres umiddelbart ved vesentlige endringer i foretakets risikoprofil.

8.2. Endringsdirektivet

8.2.1. Egnethet mv.

I artikkel 40 har det blitt tatt inn krav om at medlemmene i foretakets ledelsesorgan til enhver tid må ha et godt omdømme, og samlet sett ha tilstrekkelig kunnskap, ferdigheter og erfaring til å kunne ivareta sine oppgaver. Det framgår videre av den nye bestemmelsen at medlemmene i ledelsesorganet ikke må være dømt for alvorlige eller gjentatte lovovertredelser knyttet til hvitvasking eller terrorfinansiering eller andre overtredelser som

kan skape tvil om deres omdømme, i løpet av minst de siste ti årene før de skal utøve sine oppgaver i foretaket.

I artikkel 42 nr. 2, der det kreves at foretakene skal sende melding til tilsynsmyndigheten ved skifte av faktiske ledere og personer som har ansvar for andre nøkkelfunksjoner i foretaket, har det kommet inn et nytt krav om at meldingen skal inneholde opplysninger om årsaken til endringen.

I artikkel 42 nr. 3, der det framgår at foretakene skal underrette tilsynsmyndigheten hvis en person som inngår i foretakets faktiske ledelse eller innehar nøkkelfunksjoner ikke lenger oppfyller kravene til egnethet, er det tilføyd at plikten til å underrette tilsynsmyndigheten også gjelder der en person har blitt skiftet ut fra sin rolle fordi vedkommende ikke lenger oppfyller kravene til egnethet.

Ifølge artikkel 42 ny nr. 4 skal tilsynsmyndigheten kunne pålegge et foretak å fjerne faktiske ledere eller ansatte i andre nøkkelfunksjoner fra stillingen dersom vedkommende ikke oppfyller kravene i nr. 1 om faglige kvalifikasjoner og omdømme.

8.2.2. Retningslinjer mv.

Styrets sammensetning mv.

I artikkel 41, som gjelder generelle krav til styring og kontroll, er det tilføyd en ny bestemmelse i nr. 1 tredje avsnitt. Der framgår det at den interne, regelmessige evalueringen av foretakets system for styring og kontroll skal omfatte en vurdering av hvor hensiktsmessig sammensetningen, effektiviteten og den interne styringen av ledelsesorganet er, der det tas hensyn til virksomhetens størrelse, kompleksitet og risiko.

Krav om revurdering - frekvens

I artikkel 41 nr. 3 andre avsnitt, der det kreves at foretakene skal gjennomgå retningslinjene for risikostyring, internkontroll, internrevisjon, godtgjørelse og utkontraktering minst årlig, er det tilføyd en ny bestemmelse. Ifølge den nye bestemmelsen kan små og ikke-komplekse foretak gjennomgå retningslinjene mindre hyppig, men minst hvert femte år, med mindre tilsynsmyndighetene mener det er behov for hyppigere gjennomgang på grunn av særlige forhold knyttet til det enkelte foretaket.

Mangfold og kjønnsbalanse

Videre har det kommet inn et uttrykkelig krav om at foretakene skal ha retningslinjer som fremmer mangfold i ledelsesorganet, inkludert konkrete, kvantitative mål for kjønnsbalanse, jf. artikkel 41 nr. 1 nytt fjerde avsnitt. EIOPA skal gi retningslinjer om begrepet mangfold.

8.2.3. Kontrollfunksjoner – uavhengighet og rollekombinasjoner

Ifølge artikkel 41 ny nr. 2a skal foretakene utpeke forskjellige personer til å ivareta risikostyringsfunksjonen, aktuarfunksjonen, etterlevelsesfunksjonen og internrevisjonsfunksjonen. Funksjonene skal ivaretas uavhengig av hverandre for å unngå interessekonflikter. I foretak som er klassifisert som små og ikke-komplekse etter artikkel 29b, kan personer som har ansvaret for risikostyrings-, aktuar- eller etterlevelsesfunksjonen også ivareta andre nøkkelfunksjoner, bortsett fra internrevisjonsfunksjonen, og enhver annen oppgave/funksjon, eller være medlem i ledelsesorganet hvis følgende vilkår er oppfylt:

a. potensielle risikokonflikter håndteres korrekt

b. rollekombinasjonen ikke utgjør noen fare for personens evne til å ivareta sine oppgaver

Det samme gjelder foretak som har fått tillatelse fra tilsynsmyndighetene til å benytte forholdsmessighetstiltak etter bestemmelsene i artikkel 29d.

8.2.4. Risikostyring

Cybersikkerhet

I artikkel 44 som gjelder krav til foretakenes risikostyring er nr. 2 endret. I oversikten over risikoer foretakets risikostyringssystem skal dekke er det tilføyd under operasjonell risiko i nr. 2 bokstav e at dette skal inkludere cybersikkerhet som definert i forordning (EU) 2019/881 artikkel 2, punkt 1.

Bruk av justeringer i rentekurven

I direktivet legges det til i artikkel 44 nr. 2 at foretakets likviditetsplaner skal ta hensyn til bruken av volatilitetsjustering og vurdere om likviditetsbegrensninger kan oppstå som ikke er forenlige med bruken av volatilitetsjustering.

I artikkel 44 nr. 2a om balansestyring fjernes kravet i bokstav b punkt i om at foretak som benytter matching-justering jevnlig skal vurdere den mulige effekten av et tvunget salg av eiendeler på foretakets ansvarlige kapital. Videre fjernes kravet om jevnlig vurdering av effekten av at matching-justeringen reduseres til null.

I artikkel 44 nr. 2a om balansestyring presiseres det i bokstav c at foretak som benytter volatilitetsjustering jevnlig skal vurdere sensitiviteten til tekniske avsetninger og ansvarlig kapital for endringer i økonomiske forhold som vil påvirke den risikokorrigerte kredittmarginen vist til i artikkel 77d nr. 3. Dette erstatter kravet i gjeldende direktiv om vurdering av sensitiviteten for underliggende forutsetninger i beregningen av volatilitetsjusteringen og mulig effekt av et tvunget salg av eiendeler på foretakets ansvarlige kapital. Videre fjernes kravet om jevnlig vurdering av effekten av at volatilitetsjusteringen reduseres til null. I tillegg fremgår det at foretakets skriftlige retningslinjer for risikostyring skal ta hensyn til volatilitetsjusteringen. Dette erstatter kravet i gjeldende direktiv om at retningslinjene skal omfatte retningslinjer om kriterier for bruk av volatilitetsjustering.

Bærekraftsrisiko

I artikkel 44 nr. 2 legges det til at forsikringsforetak skal ta hensyn til effekter på kort, mellomlang og lang sikt i vurderingen av bærekraftsrisiko. Det legges også til at tilsynsmyndighetene skal sikre at foretakene som del av deres risikostyring har strategier, retningslinjer, prosesser og systemer for identifisering, måling, styring og overvåking av bærekraftsrisiko på kort sikt, mellomlang sikt og lang sikt.

Det følger av artikkel 44 ny nr. 2b at forsikringsforetakene skal utvikle og overvåke gjennomføringen av spesifikke planer for styring av bærekraftsrisiko. Planen skal omfatte kvantifiserte mål og prosesser for overvåking og styring av finansiell risiko på kort, mellomlang og lang sikt knyttet til bærekraftsfaktorer. Dette inkluderer risiko knyttet til tilpasninger og overgangstrender i sammenheng med regulatoriske formål og regelverk i EU og på nasjonalt nivå, spesielt de som er fastsatt i forordning (EU) 2021/1119. De kvantifiserte målene og prosessene skal ta i betraktning de seneste rapportene og tiltakene foreskrevet av European Scientific Advisory Board on Climate Change, Planene skal være konsistente med omstillingsplaner for overgangen til en bærekraftig økonomi i samsvar med direktiv 2013/34/EU artikkel 19a eller 29a, hvis foretaket har utarbeidet disse. Herunder skal begge planene inkludere konsistente handlinger knyttet til foretakets forretningsmodell og strategi. Planene skal også være konsistent med eventuell informasjon som foretaket har offentliggjort om metoder og forutsetninger for målene, forpliktelser og strategiske beslutninger. Det fremgår også at planene skal være forholdsmessige sett i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten av bærekraftsrisikoen knyttet til foretakets forretningsmodell.

Det fremgår av artikkel 44 nr. 2c at EIOPA skal utarbeide forslag til tekniske standarder, som kan fastsettes av EU-kommisjonen, for å spesifisere minimumskrav til metoder for identifisering, måling, styring og overvåking av bærekraftsrisiko. Standardene skal videre spesifisere elementene knyttet til planen for styring av bærekraftsrisiko, tilsynsprosesser knyttet til planen, samt elementer av planen som skal offentliggjøres i samsvar med artikkel 51.

Det fremgår av artikkel 44 ny nr. 2d at foretaket skal offentliggjøre på årlig basis de kvantifiserte målene i planen for styring av bærekraftsrisiko. Av ny nr. 2e fremgår det at hvis det er krav om at et foretak utarbeider en plan for styring av bærekraftsrisiko på gruppenivå, skal forsikringsforetak som inngår i gruppen og er dekket av planen fritas fra å utarbeide planen på foretaksnivå.

Likviditetsrisiko

I endringsdirektivet er det tilføyd en ny artikkel 144a om styring av likviditetsrisiko. I nr. 1 presiseres det at forsikringsforetakenes styring av likviditetsrisiko som angitt i artikkel 44 nr. 2 skal sikre at foretakene opprettholder forsvarlig likviditet til å gjøre opp sine forpliktelser overfor forsikringstakere og andre motparter når de forfaller, også under stressede forhold.

Av ny artikkel 144a nr. 2 følger det at foretaket skal ha en oppdatert plan for styring av likviditetsrisiko som dekker likviditetsanalyser på kort sikt med fremskrivning av inngående og utgående kontantstrømmer knyttet til foretakets eiendeler og forpliktelser. Når tilsynsmyndigheten krever det, skal planen for styring av likviditetsrisiko også dekke likviditetsanalyser på mellomlang og lang sikt. Foretakene skal ha et oppdatert sett av likviditetsindikatorer for å identifisere, overvåke og håndtere potensielt likviditetspress. Det følger videre av nr. 3 at foretakene skal oversende planen for styring av likviditetsrisiko til tilsynsmyndigheten.

Det følger av ny artikkel 144a nr. 3 at små og ikke-komplekse foretak og foretak som har fått tillatelse av tilsynsmyndigheten i samsvar med artikkel 29d ikke må utarbeide plan for styring av likviditetsrisiko som nevnt i nr. 2.

Videre følger det av ny artikkel 144a nr. 5 at foretak som benytter matching-justering eller volatilitetsjustering kan kombinere planen for styring av likviditetsrisiko i henhold til nr. 2 i denne artikkelen med planen angitt i artikkel 44 nr. 2 fjerde avsnitt.

8.2.5. Egenvurdering av risiko og solvens

Makroøkonomiske vurderinger

I endringsdirektivet er det fastsatt endringer i artikkel 45 om foretakets egenvurdering av risiko og solvens ("Own Risk and Solvency Assessment" – ORSA). Det er tilføyd nye punkter i oversikten over forhold som skal dekkes av egenvurderingen i artikkel 45 nr. 1. Av andre avsnitt ny bokstav d fremgår det at vurderingen skal omfatte vurdering og analyse av den makroøkonomiske situasjonen og mulig utvikling i makroøkonomien og finansmarkedene.

Det følger videre av ny bokstav e at etter begrunnet forespørsel fra tilsynsmyndigheten skal vurderingen omfatte vurdering og analyse av makroøkonomiske forhold som kan påvirke risikoprofilen, godkjente risikotoleransegrenser, forretningsstrategi, forsikringsvirksomheten, investeringsbeslutninger og det samlede kapitalbehovet. Vurderingene og analysene skal også omfatte foretakets aktiviteter som kan påvirke utviklingen i makroøkonomien og finansmarkedene og som har potensial til å bli kilder til systemrisiko.

Av artikkel 45 ny nr. 1a spesifiseres det at utviklingen i makroøkonomien og finansmarkedene nevnt i nr. 1 bokstav d og e skal inneholde minst følgende: nivået på renter og kredittmarginer, nivået på finansmarkedsindekser, inflasjon, sammenkoblinger med andre finansmarkedsaktører, samt klimaendringer, pandemier, andre omfattende hendelser og

andre katastrofer som kan påvirke forsikringsforetak. Makroøkonomiske forhold som omtalt i nr. 1 bokstav e skal minst omfatte mulige ugunstige fremtidige scenarioer og risiko knyttet til kredittsyklusen og økonomisk nedgang, flokkadferd i investeringer eller overdreven eksponeringskonsentrasjon på sektornivå.

Det følger av artikkel 45 ny nr. 1b at analysene av den makroøkonomiske situasjonen og mulig utvikling i makroøkonomien og finansmarkedene i henhold til nr. 1 bokstav d skal være i samsvar med arten, omfanget og kompleksiteten av foretakets virksomhet. Små og ikke-komplekse foretak og foretak som har fått tillatelse av tilsynsmyndigheten i samsvar med artikkel 29d må ikke gjennomføre analyse av klimaendringer, pandemier, andre omfattende hendelser og andre katastrofer som kan påvirke forsikringsforetak som nevnt i nr. 1a bokstav e.

Av artikkel 45 ny nr. 8 fremgår det at tilsynsmyndighetene skal dele funnene fra deres makrotilsynsmessige vurdering av forsikringsforetakenes egenvurdering av risiko og solvens med andre nasjonale myndigheter som har et makrotilsynsmessig mandat. Tilsynsmyndigheten skal samarbeide med andre myndigheter med makrotilsynsmessig mandat for å analysere resultatene, og skal identifisere eventuelle relevante forhold knyttet til hvordan foretakenes aktivitet kan påvirke utviklingen i makroøkonomien og finansmarkedene. Videre fremgår det at tilsynsmyndigheten skal dele eventuelle makroøkonomiske forhold og parametere som er relevante for vurderingen med det berørte foretaket.

Det følger av artikkel 45 ny nr. 9 at når tilsynsmyndigheten bestemmer at et foretak som er et datterforetak i en gruppe skal utføre analyser i henhold til nr. 1 bokstav e, dvs. vurderinger og analyser av makroøkonomiske forhold, skal tilsynsmyndigheten ta hensyn til om noen av disse analysene er gjennomført på gruppenivå og dekker datterforetakets virksomhet. Videre fremgår det av nr. 9 at nasjonale tilsynsmyndigheter på årlig basis skal notifisere EIOPA og European Systemic Risk Board (ESRB) om hvilke foretak og grupper tilsynsmyndigheten har bedt gjennomføre supplerende vurderinger av makroøkonomiske forhold.

Vurderinger av likviditetsrisiko

Av artikkel 45 nr. 1 andre avsnitt ny bokstav f følger det at vurderingen skal omfatte foretakets kapasitet til å gjøre opp sine finansielle forpliktelser overfor forsikringstakere og andre motparter når disse forfaller, også under stressede forhold.

Bruk av justeringer i rentekurven

I artikkel 45 nr. 2a fremgår det at foretak som benytter volatilitetsjustering, matching-justering eller overgangsregler for tekniske avsetninger eller rentekurven skal vurdere oppfyllelsen av kapitalkrav i henhold til nr. 1 bokstav b, både med og uten bruk av disse justeringene og overgangsreglene. Her er det tilføyd at dette også skal gjelde de nye overgangsreglene for ekstrapolering av rentekurven og eventuell overgangsregel for renterisiko. Dette gjelder likevel ikke for overgangsregelen for ekstrapolering av rentekurven hvis følgende vilkår er oppfylt:

a. Andelen av alle fremtidige kontantstrømmer knyttet til forsikringsforpliktelsene som gjelder kontantstrømmer i den aktuelle valutaen overstiger ikke 5 prosent.

b. Andelen av kontantstrømmen knyttet til forsikringsforpliktelsene i den aktuelle valutaen som gjelder løpetider hvor den risikofrie løpetiden beregnes med ekstrapolering overstiger ikke 10 prosent.

Det følger videre av artikkel 45 ny nr. 2b at for foretak som benytter volatilitetsjustering skal vurderingene angitt i nr. 1 i tillegg omfatte en vurdering av i hvilken grad foretakets risikoprofil avviker vesentlig fra de forutsetningene som ligger til grunn for volatilitetsjusteringen.

Hyppighet av egenvurderingen

I henhold til artikkel 45 nr. 5 skal foretakene skal utføre egenvurderingen regelmessig og ved enhver vesentlig endring i risikoprofil. I endringsdirektivet er det presisert at den regelmessige vurderingen skal utføres årlig, men at den for visse foretak kan utføres hvert andre år med mindre tilsynsmyndigheten har bestemt på bakgrunn av spesifikke omstendigheter for foretaket at en hyppigere egenvurdering er nødvendig. Dette gjelder små og ikke-komplekse foretak og egenforsikringsforetak som oppfyller følgende vilkår:

a. De forsikrede og begunstigede er juridiske enheter i samme konsern som egenforsikringsforetaket, eller fysiske personer som kan være dekket av konsernets forsikringsavtaler dersom virksomheten som dekker de fysiske personene fortsatt utgjør under 5 prosent av de forsikringstekniske avsetningene.

b. Forsikringsforpliktelsene og forsikringsavtalene som ligger til grunn for egenforsikringsforetakets gjenforsikringsforpliktelser består ikke av obligatorisk ansvarsforsikring overfor tredjeparter

Kravet i artikkel 45 nr. 5 om at egenvurderingen skal gjennomføres ved enhver vesentlig endring i risikoprofil gjelder fortsatt, uavhengig av de ovennevnte lettelsene i krav til regelmessig egenvurdering. Det presiseres også at unntak fra årlig egenvurdering ikke skal være til hinder for at foretaket identifiserer, måler, styrer, overvåker og rapporterer risikoer på kontinuerlig basis.

Klimarisiko

I endringsdirektivet er det tilføyd en ny artikkel 45a om klimascenarioanalyser. Det fremgår av nr. 1 at med hensyn til identifisering og måling av risikoer angitt i artikkel 45, skal foretaket også vurdere om det har en vesentlig eksponering for klimarisiko og dokumentere dette i egenvurderingen av risiko og solvens.

Av ny artikkel 45a ny nr. 2 følger det at hvis foretaket har vesentlig eksponering mot klimarisiko, skal det spesifisere minst to langsiktige klimascenarioer. Dette skal omfatte et langsiktig klimascenario hvor den globale temperaturøkningen forblir under 2 grader og et langsiktig klimascenario hvor den globale temperaturøkningen er vesentlig høyere enn to grader.

Det fremgår i ny artikkel 45a nr. 3 at egenvurderingen med jevne mellomrom skal omfatte en analyse av virkningen på foretakets virksomhet av de langsiktige klimascenarioene i henhold til nr. 2. Hyppigheten av disse analysene skal være forholdsmessige sett i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten av klimarisikoen knyttet til foretakets virksomhet, men skal ikke være sjeldnere enn hvert tredje år. Det følger videre av nr. 4 at de langsiktige klimascenarioene skal revurderes minst hvert tredje år, og oppdateres ved behov. I revurderingen av scenarioene skal forsikringsforetakene ta hensyn til hvordan verktøy og prinsipper brukt i tidligere klimascenarioer har fungert, med sikte på å øke effektiviteten av disse.

I ny artikkel 45a nr. 5 fremgår det at små og ikke-komplekse foretak ikke behøver å spesifisere klimascenarioer og vurdere virkningen av scenarioene på foretakets virksomhet.

8.2.6. Bruk av makrotilsynsvirkemidler

I endringsdirektivet er det tilføyd en ny artikkel 144d om bruk av makrotilsynsvirkemidler. Det følger av nr. 1 at EIOPA skal utarbeide forslag til tekniske standarder, som kan fastsettes av EU-kommisjonen, om kriteriene tilsynsmyndighetene skal ta hensyn til når de definerer hvilke forsikringsforetak og grupper som skal

a. gjennomføre makroøkonomiske analyser angitt i artikkel 45 nr. 1 bokstav e som del av egenvurderingen av solvens og finansiell stilling

b. inkludere makroøkonomiske hensyn som del av prinsippet om forsvarlig kapitalforvaltning vist til i artikkel 132 nr. 6

c. ha en oppdatert plan for styring av likviditetsrisiko som dekker likviditetsanalyser på mellomlang og lang sikt i samsvar med artikkel 144a nr. 2.

Det følger av ny artikkel 144d nr. 2 at EIOPA skal utarbeide forslag til tekniske standarder, som kan fastsettes av EU-kommisjonen, som spesifiserer innholdet i og frekvensen for oppdatering av planer for styring av likviditetsrisiko, jf. artikkel 144a nr. 2.

I ny artikkel 144d nr. 3 fremgår det at med hensyn til kriterier for hvilke foretak og grupper som skal inkludere makroøkonomiske vurderinger i egenvurderingen og som del av prinsippet for forsvarlig kapitalforvaltning, jf. nr. 1 bokstav a og b, skal kriteriene være forholdsmessige sett i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten av risikoene, og spesielt graden av sammenkoblinger med finansmarkedene, grensekryssende forsikringsvirksomhet og foretakets investeringer.

Videre fremgår det i ny artikkel 144d nr. 4 at med hensyn til kriterier for hvilke foretak og grupper som skal gjennomføre likviditetsanalyser på mellomlang og lang sikt, jf. nr. 1 bokstav c, skal kriteriene være forholdsmessige sett i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten av risikoene, og spesielt sammensetningen av porteføljene av eiendeler og forpliktelser, arten og variabiliteten av forsikringsforpliktelsene og eksponeringen til eiendelenes forventede kontantstrømmer for fluktuasjoner i markedene.

8.3. Finanstilsynets vurdering

8.3.1. Egnethet

Når det gjelder det nye kravet i artikkel 40 andre avsnitt om at medlemmene i foretakets styre til enhver tid må ha et godt omdømme, og samlet sett ha tilstrekkelig kunnskap, ferdigheter og erfaring til å kunne ivareta sine oppgaver, oppfyller norsk rett etter Finanstilsynets vurdering direktivets krav. Finanstilsynet viser til redegjørelsen for gjeldende rett ovenfor, se særlig omtalen av kravene til egnethet i finansforetaksloven § 3-5 og kravene til styrets samlede kompetanse i finansforetaksforskriften § 9-2 femte ledd første punktum og i solvens II-forordningen artikkel 258 nr. 1 bokstav c. Det er derfor ikke behov for regelendringer på dette punkt.

Det samme gjelder etter Finanstilsynets vurdering kravet i artikkel 40 nytt tredje avsnitt om at styremedlemmene ikke må være dømt for alvorlige eller gjentatte lovovertredelser som kan skape tvil om deres vandel i løpet av minst de siste ti årene før de skal utføre oppgaver i foretaket. Finanstilsynet viser til at det følger av finansforetaksloven § 3-5 at finansforetak ikke kan ha styremedlemmer som er dømt for straffbart forhold som gir grunn til å anta at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen eller vervet på en forsvarlig måte. Sett i sammenheng med kravet om politiattest i finansforetaksloven § 3-5 fjerde ledd, legger Finanstilsynet til grunn at norsk rett er oppfyller bestemmelsene i direktivet.

Når det gjelder tilføyelsen i direktivet artikkel 42 nr. 2 om at melding til tilsynsmyndigheten om skifte av faktiske ledere og personer som har ansvar for nøkkelfunksjoner skal inneholde opplysninger om årsaken til endringen, foreslår Finanstilsynet at kravet gjennomføres i solvens II-forskriften § 7-7 (nåværende § 29) nytt andre ledd. Forslaget innebærer at meldinger til Finanstilsynet etter finansforetaksloven § 8-14 om skifte av personer i den daglige ledelsen eller den faktiske ledelsen av virksomheten eller deler av denne, skal inneholde opplysninger om årsaken til personskiftet. Tilsvarende skal ifølge forslaget gjelde

for meldinger etter finansforetaksforskriften § 3-1 andre ledd ved skifte av leder for nøkkelfunksjoner[24].

Ifølge artikkel 42 ny nr. 4 skal tilsynsmyndigheten kunne pålegge et foretak å fjerne faktiske ledere eller ansatte i nøkkelfunksjoner fra stillingen dersom vedkommende ikke oppfyller kravene i nr. 1 om faglige kvalifikasjoner og hederlighet. Etter Finanstilsynets vurdering oppfyller norsk rett kravene i direktivet på dette punkt, slik at det ikke er behov for regelendringer. Finanstilsynet viser til redegjørelsen for gjeldende rett ovenfor, der det framgår at Finanstilsynet kan pålegge finansforetak endringer dersom det foreligger forhold som nevnt i § 3-5, jf. finansforetaksloven § 8-14 første ledd og finansforetaksforskriften § 3-1 andre ledd, som gir finansforetaksloven § 8-9 tredje ledd om endringer i styrets sammensetning tilsvarende anvendelse. Finanstilsynet viser også til at det har generelle hjemler til å pålegge retting i finansforetaksloven § 22-2 første ledd og finanstilsynsloven § 4-1.

8.3.2. Retningslinjer mv.

Styrets sammensetning mv.

Når det gjelder det nye kravet i direktivet artikkel 41 nr. 1 tredje avsnitt om at den regelmessige evalueringen av foretakets system for styring og kontroll skal omfatte en vurdering av hvor hensiktsmessig sammensetningen, effektiviteten og den interne styringen av ledelsesorganet er, viser Finanstilsynet til at EU-kommisjonen har vedtatt en bestemmelse med det samme innholdet i solvens II-forordningen artikkel 258 nr. 6, jf. endringsforordning (EU) 2026/269 til solvens II-forordningen[25]. Når endringsforordningen til solvens II-forordningen er tatt inn i EØS-avtalen og gjennomført som forskrift, vil norsk rett oppfylle kravet i endringsdirektivet artikkel 41 nr. 1 tredje avsnitt om regelmessig evaluering av styret. Etter Finanstilsynets vurdering er det ikke ønskelig eller nødvendig å foreslå ytterligere regelendringer på dette punkt, da dette vil føre til dobbeltregulering.

Krav om revurdering - frekvens

Ifølge solvens II-direktivet artikkel 41 nr. 3 andre avsnitt skal foretakenes skriftlige retningslinjer om risikostyring, internkontroll, internrevisjon, godtgjørelse og utkontraktering gjennomgås minst årlig, mens det etter norsk rett er krav om at foretakene jevnlig gjennomgår sitt system for styring og kontroll, jf. solvens II-forordningen artikkel 258 nr. 6, jf. solvens II-forskriften § 53 første ledd og finansforetaksloven § 13-6 fjerde ledd. For å sikre en mer presis gjennomføring av kravet i artikkel 41 nr. 3 andre avsnitt om at foretaket skal gjennomgå sine retningslinjer for styring og kontroll minst årlig, foreslår Finanstilsynet at dette fastsettes i solvens II-forskriften § 7-1 (nåværende § 24) nytt fjerde ledd.

Videre foreslår Finanstilsynet at det nye unntaket i endringsdirektivet artikkel 41 nr. 3 nytt andre avsnitt for små og ikke-komplekse foretak gjennomføres i samme bestemmelse. Forslaget innebærer at slike foretak skal gjennomgå retningslinjene minst hvert femte år, men slik at Finanstilsynet kan kreve hyppigere gjennomgang dersom det er nødvendig på grunn av særlige forhold knyttet til det enkelte foretaket.

For ordens skyld gjør Finanstilsynet oppmerksom på at alle forsikringsforetak, uavhengig av størrelse og kompleksitet, har plikt til å vurdere sine retningslinjer på forhånd ved vesentlige endringer i systemet for styring og kontroll eller i det relevante området, jf. solvens II-direktivet artikkel 41 nr. 3 andre avsnitt. En slik plikt følger av solvens II-forordningen artikkel

[24] I Finanstilsynets høringsnotat om gjennomføring av CRD 6 i norsk rett datert 17. januar 2025 er det i punkt 9 foreslått endringer i regelverket om egnethet i finansforetaksloven og finansforetaksforskriften. Forslaget i høringsnotatet her tar utgangspunkt i gjeldende rett.

[25] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202600269

259 nr. 1 bokstav d, jf. solvens II-forskriften § 53 første ledd (etter forslaget § 14-1). Denne plikten gjelder i tillegg til kravene som er omtalt ovenfor om å revurdere retningslinjene årlig eller minst hvert femte år.

Mangfold og kjønnsbalanse

I endringsdirektivet artikkel 41 nr. 1 nytt fjerde avsnitt er det tatt inn et uttrykkelig krav om at foretakene skal ha retningslinjer som fremmer mangfold i ledelsesorganet, inkludert kvantitative mål for kjønnsbalanse. Selv om allmennaksjeloven § 6-11a og aksjeloven § 6-11a inneholder regler om kjønnsbalanse i foretakenes styrer, og finansforetaksloven § 8-4 første ledd krever at styret i et finansforetak skal være allsidig sammensatt, er det så vidt Finanstilsynet kan se ikke noe uttrykkelig krav i norsk rett om at foretakenes retningslinjer skal fremme mangfold og kjønnsbalanse i styret. Finanstilsynet foreslår på denne bakgrunn en ny bestemmelse i solvens II-forskriften § 7-1 (nåværende § 24) nytt tredje ledd, der det kreves at foretakenes retningslinjer skal framme mangfold i styret, inkludert kvantitative mål for kjønnsbalanse. Forslaget skal gjennomføre endringsdirektivet artikkel 41 nr. 1 nytt fjerde avsnitt.

8.3.3. Kontrollfunksjoner – uavhengighet og rollekombinasjoner

Når det gjelder kravet i direktivet artikkel 41 ny nr. 2a første avsnitt om at foretakene skal utpeke forskjellige personer til å ivareta risikostyringsfunksjonen, aktuarfunksjonen, etterlevelsesfunksjonen og internrevisjonsfunksjonen, slik at funksjonene ivaretas uavhengig av hverandre for å unngå interessekonflikter, viser Finanstilsynet til at det følger av finansforetaksloven § 13-5 andre ledd at kontrollfunksjonene skal være uavhengige. Kravet om uavhengighet innebærer blant annet at kontrollfunksjonene ikke skal involveres i utøvelsen av de tjenestene eller funksjonene som de skal kontrollere. Videre skal kontrollfunksjonene være uavhengig av foretakets førstelinje. Som nevnt ovenfor har Finanstilsynet for små foretak akseptert at de samme personene utøver flere andrelinjefunksjoner (kontrollfunksjoner) om det ikke medfører interessekonflikter. Finanstilsynet forstår endringsdirektivet slik at hovedregelen er at kontrollfunksjonene skal være separate seg imellom, men at unntak[26] gjelder for små og ikke-komplekse foretak, se beskrivelsen av endringsdirektivet ovenfor. For å gjennomføre kravene i endringsdirektivet artikkel 41 ny nr. 2a første avsnitt, foreslår Finanstilsynet en ny bestemmelse i solvens II-forskriften § 7-6. Finanstilsynet foreslår videre at unntakene for små og ikke-komplekse foretak gjennomføres i samme paragraf, jf. endringsdirektivet artikkel 41 nr. 2a andre avsnitt. Forskriftsforslaget innebærer en direktivnær gjennomføring i norsk rett.

8.3.4. Risikostyring

Cybersikkerhet

I artikkel 44 nr. 2 er det tilføyd under operasjonell risiko i nr. 2 bokstav e at dette skal inkludere cybersikkerhet som definert i forordning (EU) 2019/881 artikkel 2, punkt 1. I solvens II-forskriften § 24 er styring av operasjonell risiko opplistet som et av elementene systemet for risikostyring skal omfatte. Finanstilsynet foreslår å føye til ", herunder IKT-risiko", se forslag til solvens II-forskriften § 7-1 (nåværende § 24) andre ledd bokstav f.

Bruk av justeringer i rentekurven

I artikkel 44 nr. 2 er det tilføyd at foretakets likviditetsplaner skal ta hensyn til bruken av volatilitetsjustering og vurdere om likviditetsbegrensninger kan oppstå som ikke er forenlige med bruken av volatilitetsjustering. Finanstilsynet foreslår at den tilføyde bestemmelsen fastsettes i solvens II-forskriften § 7-2 (nåværende § 25) andre ledd.

[26] Det er ikke adgang til å gjøre unntak for internrevisjonsfunksjonen

I endringsdirektivet fremgår det i artikkel 44 nr. 2a at når foretaket benytter volatilitetsjustering, skal de skriftlige retningslinjene om risikostyring ta hensyn til volatilitetsjusteringen. Dette erstatter bestemmelsen i gjeldende direktiv om at foretakets retningslinjer for risikostyring skal omfatte retningslinjer om kriterier for bruk av volatilitetsjusteringen. Kravet i gjeldende direktiv er gjennomført i solvens II-forskriften § 7-2 (nåværende § 25) fjerde ledd, og Finanstilsynet foreslår at forskriftsbestemmelsen tilpasses i samsvar med direktivendringen.

I artikkel 44 nr. 2a presiseres det at foretak som benytter volatilitetsjustering jevnlig skal vurdere sensitiviteten til tekniske avsetninger og ansvarlig kapital for endringer i økonomiske forhold som vil påvirke den risikokorrigerte kredittmarginen. Dette erstatter kravet i gjeldende direktiv om vurdering av sensitiviteten for underliggende forutsetninger i beregningen av volatilitetsjusteringen. Kravet i gjeldende direktiv er gjennomført i solvens II-forskriften § 7-2 (nåværende § 25) første ledd, og Finanstilsynet foreslår at forskriftsbestemmelsen tilpasses i samsvar med direktivendringen.

I endringsdirektivet fjernes kravene i gjeldende direktiv artikkel 44 nr. 2a om at foretak som benytter volatilitetsjustering eller matching-justering jevnlig skal vurdere den mulige effekten av et tvunget salg av eiendeler på foretakets ansvarlige kapital. Videre fjernes kravene om at foretak som benytter volatilitetsjustering eller matching-justering jevnlig skal vurdere effekten av at disse justeringene reduseres til null. Imidlertid stiller direktivet fortsatt krav til at foretakene, dersom en reduksjon av disse justeringene til null ville ført til at solvenskapitalkravet ikke lenger oppfylles, skal oversende en analyse av mulige tiltak for å gjenopprette solvensen i en slik situasjon. Kravene i gjeldende direktiv er gjennomført i solvens II-forskriften § 7-2 (nåværende § 25) andre og tredje ledd, og Finanstilsynet foreslår at disse bestemmelsene tilpasses til direktivendringene.

Bærekraftsrisiko

I artikkel 44 nr. 2 legges det til at forsikringsforetak skal ta hensyn til effekter på kort, mellomlang og lang sikt i vurderingen av bærekraftsrisiko. Det legges også til at tilsynsmyndighetene skal sikre at foretakene som del av deres risikostyring har strategier, retningslinjer, prosesser og systemer for identifisering, måling, styring og overvåking av bærekraftsrisiko på kort sikt, mellomlang sikt og lang sikt. Finanstilsynet foreslår å gjennomføre dette, bla. ved å fastsette at foretakets system for risikostyring skal omfatte bærekraftsrisiko, i ny § 7-3 om styring av bærekraftsrisiko i solvens II-forskriften, første ledd.

Det følger av artikkel 44 nr. 2b at forsikringsforetakene skal utvikle og overvåke gjennomføringen av spesifikke planer for styring av bærekraftsrisiko, med kvantifiserte mål og prosesser for overvåking og styring av finansiell risiko på kort, mellomlang og lang sikt knyttet til bærekraftsfaktorer. Dette inkluderer risiko knyttet til tilpasninger og overgangstrender i sammenheng med regulatoriske formål og regelverk i EU og på nasjonalt nivå, spesielt de som er fastsatt i forordning (EU) 2021/1119. De kvantifiserte målene og prosessene skal ta i betraktning de seneste rapportene og tiltakene foreskrevet av European Scientific Advisory Board on Climate Change. Planene skal være konsistente med omstillingsplaner for overgangen til en bærekraftig økonomi i samsvar med direktiv 2013/34/EU artikkel 19a eller 29a, hvis foretaket har utarbeidet disse. Herunder skal begge planene inkludere konsistente handlinger knyttet til foretakets forretningsmodell og strategi. Planene skal også være konsistente med eventuell informasjon som foretaket har offentliggjort om metoder og forutsetninger for målene, forpliktelser og strategiske beslutninger. Det fremgår også at planene skal være forholdsmessige sett i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten av bærekraftsrisikoen knyttet til foretakets forretningsmodell.

Forordning (EU) 2021/1119, som omtales som "EUs klimalov", er ikke ansett som EØS-relevant. Artiklene om bærekraftsrapportering, herunder omstillingsplaner, i direktiv 2013/34/EU er til vurdering for innlemmelse i EØS-avtalen, og Finanstilsynet anser at det

ikke er hensiktsmessig å referere til disse. Finanstilsynet foreslår, i likhet med i høringsnotatet om gjennomføring av bankregelverket CRD 6 i norsk rett, at den norske gjennomføringen i stedet viser til myndighetenes krav som er satt for å nå klimamål og rapporteringskrav, uten at det vises spesifikt til EU-regelverket. Finanstilsynet foreslår å vise generelt til at planene skal være konsistente med informasjon foretaket har offentliggjort om bærekraftsrisiko. Det foreslås også å fastsette i forskriften at planene skal være forholdsmessige sett i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten av bærekraftsrisikoen knyttet til foretakets forretningsmodell. Se forslag til ny § 7-3 andre ledd.

Ifølge artikkel 44 nr. 2c skal EIOPA skal utarbeide forslag til tekniske standarder, som kan fastsettes av EU-kommisjonen, for å spesifisere minimumskrav til metoder for identifisering, måling, styring og overvåking av bærekraftsrisiko, elementene knyttet til planen for styring av bærekraftsrisiko, tilsynsprosesser knyttet til planen, samt elementer av planen som skal offentliggjøres i samsvar med artikkel 51. EU-kommisjonen har imidlertid besluttet at en slik standard ikke skal fastsettes inntil videre. Ettersom bestemmelsene retter seg mot EIOPA og EU-kommisjonen, skal de ikke gjennomføres i norsk rett.

Det fremgår av artikkel 44 nr. 2d at foretaket skal offentliggjøre på årlig basis de kvantifiserte målene i planen for styring av bærekraftsrisiko. Dette følger av innholdskravene til rapporten om solvens og finansiell stilling, som er spesifisert i solvens II-forordningen. Det er derfor ikke behov for å ta inn denne direktivbestemmelsen i solvens II-forskriften.

Av artikkel 44 nr. 2e fremgår det at hvis det er krav om at et foretak utarbeider en plan for styring av bærekraftsrisiko på gruppenivå, skal forsikringsforetak som inngår i gruppen og er dekket av planen fritas fra å utarbeide planen på foretaksnivå. Finanstilsynet foreslår å gjennomføre denne bestemmelsen i ny § 7-3 tredje ledd.

Styring av likviditetsrisiko

I endringsdirektivet er det tilføyd en ny artikkel 144a om styring av likviditetsrisiko. I nr. 1 presiseres det at forsikringsforetakenes styring av likviditetsrisiko skal sikre at foretakene opprettholder forsvarlig likviditet til å gjøre opp sine forpliktelser overfor forsikringstakere og andre motparter når de forfaller, også under stressede forhold. Finanstilsynet legger til grunn at dette følger naturlig av kravet i solvens II-forskriften § 24 andre ledd bokstav e om at foretakets system for risikostyring skal omfatte styring av likviditetsrisiko. Av hensyn til en helhetlig gjennomføring av de nye bestemmelsene om likviditetsrisiko foreslår Finanstilsynet likevel at denne bestemmelsen gjennomføres i solvens II-forskriften i ny § 7-4 om styring av likviditetsrisiko, første ledd.

Av artikkel 144a nr. 2 følger det at foretaket skal ha en oppdatert plan for styring av likviditetsrisiko som dekker likviditetsanalyser på kort sikt med fremskrivning av inngående og utgående kontantstrømmer knyttet til foretakets eiendeler og forpliktelser. Når tilsynsmyndigheten krever det, skal planen for styring av likviditetsrisiko også dekke likviditetsanalyser på mellomlang og lang sikt. Foretakene skal ha et oppdatert sett av likviditetsindikatorer for å identifisere, overvåke og håndtere potensielt likviditetspress. Det følger videre av nr. 3 at foretakene skal oversende planen for styring av likviditetsrisiko til tilsynsmyndigheten. Finanstilsynet foreslår at disse bestemmelsene gjennomføres i solvens II-forskriften i ny § 7-4 andre ledd.

Det følger av artikkel 144a nr. 3 at små og ikke-komplekse foretak og foretak som har fått tillatelse av tilsynsmyndigheten i samsvar med artikkel 29d ikke må utarbeide plan for styring av likviditetsrisiko som nevnt i nr. 2. Dette foreslås gjennomført i ny § 7-4 tredje ledd.

Av artikkel 144a nr. 5 følger det at foretak som benytter matching-justering eller volatilitetsjustering kan kombinere planen for styring av likviditetsrisiko i henhold til nr. 2 i denne artikkelen med planen angitt i artikkel 44 nr. 2 fjerde avsnitt. Dette foreslås gjennomført i ny § 7-4 fjerde ledd.

8.3.5. Egenvurdering av risiko og solvens

Makroøkonomiske vurderinger

I endringsdirektivet er det fastsatt endringer i artikkel 45 om foretakets egenvurdering av risiko og solvens (ORSA). Det er tilføyd i nr. 1 andre avsnitt ny bokstav d at vurderingen skal omfatte vurdering og analyse av den makroøkonomiske situasjonen og mulig utvikling i makroøkonomien og finansmarkedene. Det følger videre av ny bokstav e at etter begrunnet forespørsel fra tilsynsmyndigheten skal vurderingen omfatte vurdering og analyse makroøkonomiske forhold som kan påvirke risikoprofilen, godkjente risikotoleransegrenser, forretningsstrategi, forsikringsvirksomheten, investeringsbeslutninger og det samlede kapitalbehovet. Vurderingene og analysene skal også omfatte foretakets aktiviteter som kan påvirke utviklingen i makroøkonomien og finansmarkedene og som har potensial til å bli kilder til systemrisiko.

Minstekravene til egenvurderingen i gjeldende direktiv artikkel 45 nr. 1 er gjennomført i finansforetaksloven § 13-6 sjette ledd, hvor det følger at et "forsikringsforetak skal jevnlig vurdere foretakets risikoprofil og ansvarlige kapital, herunder samlet kapitalbehov, ut fra risiko foretaket er eller kan bli utsatt for på kortere og lengre sikt, foretakets løpende etterlevelse av kapitalkravene og krav til forsikringstekniske avsetninger, samt avvik mellom foretakets risikoprofil og de forutsetninger som er lagt til grunn ved beregning av solvenskapitalkravet." Finanstilsynet er i tvil om det er hensiktsmessig å utvide denne lovbestemmelsen for å ta hensyn til de nye elementene som skal inkluderes i egenvurderingen. Finanstilsynet foreslår derfor at de tas inn i solvens II-forskriften § 7-5 (nåværende § 26) som nytt første ledd, og at nåværende første ledd blir nytt femte ledd.

I artikkel 45 nr. 1a spesifiseres det at utviklingen i makroøkonomien og finansmarkedene nevnt i nr. 1 bokstav d og e skal inneholde minst følgende: nivået på renter og kredittmarginer, nivået på finansmarkedsindekser, inflasjon, sammenkoblinger med andre finansmarkedsaktører, samt klimaendringer, pandemier, andre omfattende hendelser og andre katastrofer som kan påvirke forsikringsforetak. Makroøkonomiske forhold som omtalt i nr. 1 bokstav e skal minst omfatte mulige ugunstige fremtidige scenarioer og risiko knyttet til kredittsyklusen og økonomisk nedgang, flokkadferd i investeringer eller overdreven eksponeringskonsentrasjon på sektornivå. Finanstilsynet foreslår å gjennomføre dette i solvens II-forskriften ny § 7-6 om egenvurdering av makroøkonomiske forhold, første og andre ledd.

Det følger av artikkel 45 nr. 1b at analysene av den makroøkonomiske situasjonen og mulig utvikling i makroøkonomien og finansmarkedene i henhold til nr. 1 bokstav d skal være i samsvar med arten, omfanget og kompleksiteten av foretakets virksomhet. Små og ikke-komplekse foretak og foretak som har fått tillatelse av tilsynsmyndigheten i samsvar med artikkel 29d må ikke gjennomføre analyse av klimaendringer, pandemier, andre omfattende hendelser og andre katastrofer som kan påvirke forsikringsforetak som nevnt i nr. 1a bokstav e. Dette foreslås gjennomført i solvens II-forskriften ny § 7-6 tredje ledd.

Av artikkel 45 nr. 8 fremgår det at tilsynsmyndighetene skal dele funnene fra deres makrotilsynsmessige vurdering av forsikringsforetakenes egenvurdering av risiko og solvens med eventuelle andre nasjonale myndigheter som har et makrotilsynsmessig mandat, og samarbeide med disse for å analysere resultatene og identifisere eventuelle makroøkonomiske forhold knyttet til hvordan foretakenes aktivitet kan påvirke utviklingen i makroøkonomien og finansmarkedene. Videre fremgår det at tilsynsmyndigheten skal dele eventuelle makroøkonomiske forhold og parametere som er relevante for vurderingen med det berørte foretaket. Finanstilsynet legger til grunn at det ikke er behov for å fastsette bestemmelser om Finanstilsynets virksomhet og samarbeid med andre myndigheter i solvens II-forskriften, så lenge de ikke medfører rettigheter eller plikter for foretakene. Det foreslås å ta inn i forskriften i ny § 7-6 fjerde ledd at foretakenes egenvurdering av makroøkonomiske forhold skal vurderes av Finanstilsynet, og at eventuelle vurderinger

knyttet til foretakenes påvirkning på utviklingen i makroøkonomien og finansmarkedene skal deles med de berørte foretakene.

Det følger av artikkel 45 nr. 9 at når tilsynsmyndigheten bestemmer at et foretak som er et datterforetak i en gruppe skal utføre analyser i henhold til nr. 1 bokstav e, altså vurderinger og analyser av makroøkonomiske forhold, skal det tas hensyn til om noen av disse analysene er gjennomført på gruppenivå og dekker datterforetakets virksomhet. Bestemmelsen legger visse føringer for Finanstilsynets utøvelse av skjønn i valg av foretak som skal gjennomføre disse vurderingene. Videre fremgår det av nr. 9 at nasjonale tilsynsmyndigheter på årlig basis skal notifisere EIOPA og ESRB om hvilke foretak og grupper tilsynsmyndigheten har bedt gjennomføre supplerende vurderinger av makroøkonomiske forhold. Bestemmelsen gjelder Finanstilsynets samarbeid med andre aktører. Det er etter Finanstilsynets vurdering ikke nødvendig å ta disse bestemmelsene inn i solvens II-forskriften.

Vurderinger av likviditetsrisiko

Av artikkel 45 nr. 1 andre avsnitt ny bokstav f følger det at egenvurderingen skal omfatte foretakets kapasitet til å gjøre opp sine finansielle forpliktelser overfor forsikringstakere og andre motparter når disse forfaller, også under stressede forhold. Finanstilsynet foreslår å gjennomføre denne bestemmelsen i solvens II-forskriften § 7-5 (nåværende § 26) nytt første ledd bokstav b.

Bruk av justeringer i rentekurven

I artikkel 45 nr. 2a fremgår det at foretak som benytter volatilitetsjustering, matching-justering eller overgangsregler for tekniske avsetninger eller rentekurven skal vurdere oppfyllelsen av kapitalkrav i henhold til nr. 1 bokstav b, både med og uten bruk av disse justeringene og overgangsreglene. Denne bestemmelsen er gjennomført i solvens II-forskriften § 26 gjeldende andre ledd. I direktivet er det tilføyd at dette også skal gjelde de nye overgangsreglene for ekstrapolering av rentekurven og eventuell overgangsregel for renterisiko. Dette gjelder likevel ikke for overgangsregelen for ekstrapolering av rentekurven hvis følgende vilkår er oppfylt:

a. Andelen av alle fremtidige kontantstrømmer knyttet til forsikringsforpliktelsene som gjelder kontantstrømmer i den aktuelle valutaen overstiger ikke 5 prosent.

b. Andelen av kontantstrømmen knyttet til forsikringsforpliktelsene i den aktuelle valutaen som gjelder løpetider hvor den risikofrie løpetiden beregnes med ekstrapolering overstiger ikke 10 prosent.

Finanstilsynet foreslår å føye til i solvens II-forskriften § 7-5 (nåværende § 26) tredje ledd at dette gjelder også overgangsregelen for ekstrapolering av rentekurven, med de angitte unntaksvilkårene. Av den endrede solvens II-forordningen fremgår det EU-kommisjonen har valgt å ikke innføre en femårig overgangsordning for renterisiko, og det er derfor ikke behov for å nevne denne i § 7-5.

Det følger videre av artikkel 45 ny nr. 2b at for foretak som benytter volatilitetsjustering skal vurderingene angitt i nr. 1 i tillegg omfatte en vurdering av i hvilken grad foretakets risikoprofil avviker vesentlig fra de forutsetningene som ligger til grunn for volatilitetsjusteringen. Finanstilsynet foreslår å gjennomføre denne bestemmelsen i solvens II-forskriften § 7-5 (nåværende § 26) fjerde ledd.

Hyppighet av egenvurderingen

I henhold til artikkel 45 nr. 5 skal foretakene skal utføre egenvurderingen regelmessig og ved enhver vesentlig endring i risikoprofil. I endringsdirektivet er det presisert at den regelmessige vurderingen skal utføres årlig, men at den for visse foretak kan utføres hvert

andre år med mindre tilsynsmyndigheten har bestemt på bakgrunn av spesifikke omstendigheter for foretaket at en hyppigere egenvurdering er nødvendig. Dette gjelder små og ikke-komplekse foretak og egenforsikringsforetak som oppfyller følgende vilkår:

a. De forsikrede og begunstigede er juridiske enheter i samme konsern som egenforsikringsforetaket, eller fysiske personer som kan være dekket av konsernets forsikringsavtaler dersom virksomheten som dekker de fysiske personene fortsatt utgjør under 5 prosent av de forsikringstekniske avsetningene.

b. Forsikringsforpliktelsene og forsikringsavtalene som ligger til grunn for egenforsikringsforetakets gjenforsikringsforpliktelser består ikke av obligatorisk ansvarsforsikring overfor tredjeparter.

Finanstilsynet foreslår at endringene gjennomføres i solvens II-forskriften § 7-5 (nåværende § 26) sjette ledd.

Klimarisiko

I ny artikkel 45a nr. 1 fremgår det at foretaket skal vurdere om det har en vesentlig eksponering for klimarisiko og dokumentere dette i egenvurderingen av risiko og solvens. Av nr. 2 følger det at hvis foretaket har vesentlig eksponering mot klimarisiko, skal det spesifisere minst to langsiktige klimascenarioer. Dette skal omfatte et langsiktig klimascenario hvor den globale temperaturøkningen forblir under 2 grader og et langsiktig klimascenario hvor den globale temperaturøkningen er vesentlig høyere enn to grader.

Det fremgår videre av artikkel 45a nr. 3 at egenvurderingen med jevne mellomrom skal omfatte en analyse av virkningen på foretakets virksomhet av de langsiktige klimascenarioene i henhold til nr. 2. Hyppigheten av disse analysene skal være forholdsmessige sett i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten av klimarisikoen knyttet til foretakets virksomhet, men skal ikke være sjeldnere enn hvert tredje år. Det følger videre av nr. 4 at de langsiktige klimascenarioene skal revurderes minst hvert tredje år, og oppdateres ved behov. I revurderingen av scenarioene skal forsikringsforetakene ta hensyn til hvordan verktøy og prinsipper brukt i tidligere klimascenarioer har fungert, med sikte på å øke effektiviteten av disse.

I ny artikkel 45a nr. 5 fremgår det at små og ikke-komplekse foretak ikke behøver å spesifisere klimascenarioer og vurdere virkningen av scenarioene på foretakets virksomhet.

Finanstilsynet foreslår at disse nye kravene gjennomføres i solvens II-forskriften ny § 7-7 om egenvurdering av klimarisiko.

Rapporteringsfrist

I endringsdirektivet er det ikke fastsatt noen frist for innsending av egenvurderingen av risiko og solvens (ORSA-rapporten), og rapporteringsfristen fastsatt i solvens II-forordningen er opphevet. Finanstilsynet legger til grunn at egenvurderingen fortsatt bør sendes til Finanstilsynet innen to uker etter at vurderingen er fullført, og foreslår å fastsette dette i solvens II-forskriften § 7-5 åttende ledd (nåværende § 26).

8.3.6. Bruk av makrotilsynsvirkemidler

I artikkel 144d nr. 1 fremgår det at EIOPA skal utarbeide forslag til tekniske standarder, som kan fastsettes av EU-kommisjonen, om kriteriene tilsynsmyndighetene skal ta hensyn til når de definerer hvilke forsikringsforetak og grupper som skal gjennomføre analyser av makroøkonomiske forhold angitt i artikkel 45 nr. 1 bokstav e som del av egenvurderingen av solvens og finansiell stilling, inkludere makroøkonomiske hensyn som del av prinsippet om forsvarlig kapitalforvaltning vist til i artikkel 132 nr. 6, og ha en oppdatert plan for styring av likviditetsrisiko som dekker likviditetsanalyser på mellomlang og lang sikt i samsvar med

artikkel 144a nr. 2. Av nr. 3 og nr. 4 følger det at kriteriene skal være forholdsmessige. Av nr. 2 følger det at EIOPA skal utarbeide forslag til tekniske standarder, som kan fastsettes av EU-kommisjonen, som spesifiserer innholdet i og frekvensen for oppdatering av planer for styring av likviditetsrisiko, jf. artikkel 144a nr. 2.

Disse bestemmelsene som retter seg mot EIOPA og EU-kommisjonen skal ikke gjennomføres i norsk rett.

9. Tilsynsmyndighetenes taushetsplikt og informasjonsutveksling mellom myndigheter

9.1. Gjeldende rett

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan har taushetsplikt om noens personlige forhold og om tekniske innretninger og fremgangsmåter samt drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysningen angår, jf. forvaltningsloven § 13 første ledd. Etter forvaltningsloven § 13b første ledd nr. 5 er taushetsplikten ikke til hinder for at forvaltningsorganet "gir andre forvaltningsorganer opplysninger om en persons forbindelse med organet og om avgjørelser som er truffet og ellers slike opplysninger som det er nødvendig for å fremme avgiverorganets oppgaver etter lov, instruks eller oppnevningsgrunnlag". Taushetsplikten er heller ikke til hinder for at forvaltningsorganet gir opplysninger "om lovbrudd til påtalemyndighetene eller vedkommende kontrollmyndighet, når det finnes ønskelig av allmenne omsyn eller forfølgning av lovbruddet har naturlig sammenheng med avgiverorganets oppgaver", jf. forvaltningsloven § 13b første ledd nr. 6.

Finanstilsynets styremedlemmer og ansatte har også taushetsplikt om det som de i sitt arbeid får kjennskap til om en kundes forhold, jf. finanstilsynsloven § 2-7 første ledd.

Taushetsplikten etter forvaltningsloven og finanstilsynsloven gjelder ikke overfor blant annet EIOPA når opplysningene er nødvendige for at sistnevnte skal kunne uføre oppgaver som følger av lov eller regler fastsatt med hjemmel i lov, jf. finanstilsynsloven § 2-7 andre ledd bokstav h.

Opplysninger som Finanstilsynet har mottatt fra andre lands tilsynsmyndigheter, kan bare formidles videre med samtykke fra vedkommende myndighet og bare for de formål samtykket omfatter, jf. forskrift 27. mars 2025 nr. 543 til finanstilsynsloven (finanstilsynsforskriften) § 4-2 andre ledd.

9.2. Endringsdirektivet

I artikkel 64, som gjelder taushetsplikt for tilsynsmyndighetenes ansatte, er det tilføyd i ny nr. 4 at taushetsplikten etter bestemmelsens nr. 1 til 3 ikke er til hinder for at tilsynsmyndighetene offentliggjør resultatene fra stresstester som er gjennomført i samsvar med artikkel 34 nr. 4 (tilsynsmyndighetenes evalueringsprosess), eller i samsvar med forordning (EU) nr. 1094/2010 om opprettelse av Den europeiske tilsynsmyndighet for forsikring og tjenestepensjon artikkel 32 (EIOPAs vurderinger av markedsutviklingen), eller at tilsynsmyndighetene videresender resultatene fra stresstestene til EIOPA for offentliggjøring i EU.

I artikkel 68 nr. 1, som omhandler informasjonsutveksling mellom nasjonale tilsynsmyndigheter og andre myndigheter, er det tilføyd at bestemmelsene om taushetsplikt i artikkel 64 nr. 1 og bruk av fortrolige opplysninger i artikkel 67 ikke er til hinder for utveksling av opplysninger mellom tilsynsmyndigheter og skattemyndigheter i den samme medlemsstaten i den utstrekning slik informasjonsutveksling er tillatt etter nasjonal rett. Hvis opplysningene stammer fra en annen medlemsstat, kan de bare videreformidles etter uttrykkelig samtykke fra myndighetene som opplysningene stammer fra.

9.3. Finanstilsynets vurdering

Etter Finanstilsynets vurdering er det ikke behov for å foreslå regelendringer for at norsk rett skal være i tråd med direktivet artikkel 64 ny nr. 4. Der fremgår det at bestemmelsene om tilsynsmyndighetenes taushetsplikt i artikkel 64 nr. 1 til 3 ikke skal være til hinder for at

resultater fra stresstester skal kunne offentliggjøres av Finanstilsynet eller EIOPA. Finanstilsynet viser til at utgangspunktet etter norsk rett er at forvaltningsorganer kan offentliggjøre opplysninger om sakene de behandler[27], med mindre opplysningene er underlagt taushetsplikt. Finanstilsynet legger til grunn at det ikke er behov for regelendringer for at norsk rett skal være i samsvar med endringsdirektivet artikkel 64 ny nr. 4.

Når det gjelder endringen i direktivet artikkel 68 nr. 1 knyttet til unntak fra taushetsplikt og informasjonsutveksling med skattemyndighetene, forstår Finanstilsynet direktivet slik at meningen er å presisere at direktivet ikke er til hinder for informasjonsutveksling mellom nasjonale tilsynsmyndigheter og skattemyndigheter, jf. punkt 30 i fortalen til direktivet. Der framgår det at informasjonsutvekslingen mellom tilsynsmyndigheter og skattemyndigheter ikke bør forhindres, og at denne informasjonsutvekslingen bør skje i henhold til nasjonal lovgivning. Finanstilsynet legger videre til grunn at adgangen til å utveksle taushetsbelagte opplysninger med skattemyndighetene reguleres av de generelle reglene i forvaltningsloven, jf. omtalen av gjeldende rett ovenfor, særlig av unntakene fra taushetsplikten etter forvaltningsloven § 13b.

Når det gjelder Finanstilsynets adgang til å videreformidle opplysninger som er mottatt fra tilsynsmyndigheter i en annen EØS-stat til skattemyndighetene, viser Finanstilsynet til at slike opplysninger bare kan formidles videre med samtykke fra vedkommende myndighet, og bare for de formål samtykket omfatter, jf. finanstilsynsforskriften § 4-2 andre ledd. Bestemmelsen er generell, og gjelder herunder overfor skattemyndighetene. Etter Finanstilsynets vurdering er det ikke er behov for å foreslå regelendringer.

[27] Se f.eks. Prop. 62 L (2015-2016) punkt 25.1, andre avsnitt

10. Verdivurdering av forsikringstekniske avsetninger

10.1. Gjeldende rett

Finansforetaksloven § 14-8 og solvens II-forskriften kapittel 1 inneholder regler om beregning av forsikringstekniske avsetninger. Utfyllende regler er gitt i forordninger som er gjennomført i norsk rett ved henvisning i solvens II-forskriften kapittel 12, herunder solvens II-forordningen.

Av solvens II-forskriften § 3 første ledd følger det at forsikringsforetak ved verdivurderingen av forsikringsforpliktelsene skal benytte de risikofrie rentekurvene som til enhver tid er offentliggjort av Finanstilsynet. På Finanstilsynets nettsider opplyses det at foretakene skal benytte rentekurven som EIOPA beregner og publiserer for ulike valutaer. Etter hvert som rentekurvene formelt fastsettes hvert kvartal gjennom forordninger gitt av EU-kommisjonen, og disse blir tatt inn i EØS-avtalen, blir de gjennomført ved henvisninger i solvens II-forskriften § 53b.

Det følger av solvens II-forskriften § 3 andre ledd at foretaket kan benytte rentekurver med volatilitetsjustering, med mindre annet er fastsatt av Finanstilsynet. Videre fremgår det av tredje ledd at Finanstilsynet kan tillate at rentekurven tilpasses renten på en portefølje bestående av obligasjoner og andre aktiva med lignende kontantstrømegenskaper som er direkte knyttet til forpliktelsene (matching-justering).

I solvens II-forordningen, som etter solvens II-forskriften § 53 første ledd gjelder som norsk forskrift, er det gitt detaljerte regler om forsikringstekniske avsetninger i artikkel 17 til 61, herunder regler om risikomargin, fastsettelse av rentekurven, volatilitetsjustering og matching-justering.

10.2. Endringsdirektivet

10.2.1. Risikomarginen

Det er tatt inn en endring i artikkel 77 nr. 5 om at risikomarginen skal beregnes ved å bruke tidsjusterte fremtidige solvenskapitalkrav, hvor tidsjusteringen består av en eksponentiell tidsavhengig faktor. I ny nr. 6 fastsettes det at kapitalkostnadssatsen ("Cost-of-Capital rate") skal være 4,75 prosent, mot tidligere 6 prosent. Videre fremgår det at satsen ikke skal revurderes av EU-kommisjonen før 31. januar 2032.

10.2.2. Forsiktig deterministisk verdivurdering

I artikkel 77 er det presisert i ny nr. 7 at for kontrakter som inneholder opsjoner eller garantier, skal beregningen av beste estimat reflektere at nåverdien av kontantstrømmene knyttet til kontraktene kan avhenge av både forventet utfall av fremtidige hendelser og av mulige avvik fra forventet utfall i visse scenarioer. I ny nr. 8 fremgår det at foretak som er klassifisert som små og ikke-komplekse eller som har fått tillatelse fra tilsynsmyndigheten kan bruke en forsiktig deterministisk verdivurdering av beste estimat for livsforsikringsforpliktelser med opsjoner og garantier som ikke er vesentlige.

10.2.3. Ekstrapolering av rentekurven

I artikkel 77a er det i ny nr. 1 tatt inn endrede og mer omfattende bestemmelser om ekstrapolering av den risikofrie rentekurven. Det fastsettes at første utjevningspunkt er den lengste løpetiden for en valuta der markedet for finansielle instrumenter er dypt, likvid og transparent, samtidig som andelen utestående obligasjoner med denne løpetiden eller lengre løpetider er tilstrekkelig høyt. For løpetider utover første utjevningspunkt skal rentekurven ekstrapoleres, ved at forwardrentene konvergerer jevnt mot en endelig forwardrente

("Ultimate Forward Rate" – UFR). Den ekstrapolerte forwardrenten skal være lik et vektet gjennomsnitt av en likvid forwardrente og UFR, hvor den likvide forwardrenten er basert på en eller flere forwardrenter knyttet til den lengste løpetiden hvor markedet for det finansielle instrumentet er dypt, likvid og transparent. For løpetider som er minst 40 år lengre enn første utjevningspunkt skal vekten for UFR være minst 77,5 prosent. Det fremgår videre at den ekstrapolerte delen av rentekurven skal ta hensyn til andre finansielle instrumenter enn obligasjoner dersom disse instrumentene omsettes i et dypt, likvid og transparent marked. I ny nr. 3 fastsettes det at 28. januar 2025 skal første utjevningspunkt for euro være 20 år.

Det fremgår videre av artikkel 77a ny nr. 2 at forsikringsforetak etter godkjennelse fra tilsynsmyndigheten kan benytte en overgangsordning for innfasing av den endrede rentekurven. Ordningen skal fastsettes slik at konvergeringsparameterne gir en rentekurve som er tilstrekkelig lik rentekurven beregnet med gjeldende regler 29. januar 2027, og med lineær reduksjon av parameterne frem til overgangsperioden avsluttes 1. januar 2032. Foretak som benytter overgangsordningen, skal opplyse om effekten av å ikke bruke ordningen i sin offentlige rapport om solvens og finansiell stilling (SFCR).

10.2.4. Matching-justering

I artikkel 77b om matching-justering er det tatt inn en presisering i nr. 1 om at kollektive livsforsikringskontrakter skal regnes som en enkelt kontrakt i forbindelse med vilkåret om at forpliktelsene knyttet til en kontrakt ikke skal splittes i ulike deler ved sammensetningen av en portefølje av forsikringsforpliktelser for bruk av matching-justering.

10.2.5. Volatilitetsjustering

Det er fastsatt vesentlige endringer i artikkel 77d om volatilitetsjustering av rentekurven, som nå blir en foretaksspesifikk beregning. Av endret nr. 1 fremgår det at et foretak kan benytte volatilitetsjustering hvis de har fått tillatelse til dette av tilsynsmyndigheten og tilfredsstiller minst følgende vilkår:

a. Volatilitetsjusteringen for en valuta skal benyttes i beregningen av beste estimat for alle forsikringsforpliktelser i den samme valutaen, med unntak av forpliktelser som er beregnet med matching-justering.
b. Foretaket kan godtgjøre overfor tilsynsmyndigheten at det har etablert tilstrekkelige prosesser for å beregne volatilitetsjusteringen i samsvar med regelverket.

Av artikkel 77d ny nr. 1a fremgår det at foretak som har benyttet volatilitetsjustering før 29. januar 2026 kan fortsette å benytte denne uten godkjennelse fra tilsynsmyndigheten, forutsatt at de tilfredsstiller vilkårene for godkjennelse som angitt ovenfor. Videre fremgår det av ny nr. 1b at tilsynsmyndigheten skal ha myndighet til å pålegge foretak å slutte å benytte volatilitetsjusteringen når foretaket ikke lenger oppfyller vilkårene for godkjennelse som er fastsatt i nasjonalt regelverk i samsvar med nr. 1. Dersom vilkårene igjen blir oppfylt kan foretaket søke om å få benytte volatilitetsjusteringen på nytt.

Av artikkel 77d nr. 2, som ikke er vesentlig endret, fremgår det at volatilitetsjusteringen av den risikofrie rentekurven for en valuta skal baseres på kredittmarginen (spreaden) mellom renten som kan opptjenes for en referanseportefølje av investeringer i renteinstrumenter i valutaen og renten gitt ved den risikofrie rentekurven. Referanseporteføljen skal være representativ for eiendelene (denominert i samme valuta) som forsikringsforetakene investerer i for å dekke beste estimat for forsikringsforpliktelsene i den samme valutaen.

I artikkel 77d ny nr. 4a fastsettes det at kredittmarginen for en valuta skal være den verdivektede summen av gjennomsnittlig kredittmargin for statsobligasjoner og gjennomsnittlig kredittmargin for øvrige obligasjoner, lån og verdipapiriseringer. De respektive vektene skal være forholdet mellom verdien av statsobligasjoner i referanseporteføljen og verdien av alle eiendeler i referanseporteføljen, og tilsvarende forholdet mellom verdien av øvrige obligasjoner, lån og verdipapiriseringer i referanseporteføljen og verdien av alle eiendeler i referanseporteføljen.

I artikkel 77d nr. 3 er det gitt nye bestemmelser om den nye beregningen av volatilitetsjusteringen. Den skal beregnes ved følgende formel:

$$VA_{cu} = 85\,\% \cdot CSSR_{cu} \cdot RCS_{cu}.$$

der VA_{cu} er volatilitetsjusteringen for valuta cu,

$CSSR_{cu}$ er foretakets kredittmarginfølsomhetsgrad for valuta cu, og

RCS_{cu} er risikokorrigert kredittmargin for valuta cu.

Det fremgår at volatilitetsjusteringen skal benyttes for den delen av rentekurven som ikke er beregnet ved ekstrapolering i samsvar med artikkel 77a. Hvis den ekstrapolerte delen av den risikofrie rentekurven er beregnet ved bruk av informasjon fra andre finansielle instrumenter enn obligasjoner, skal volatilitetsjusteringen benyttes for rentene som er avledet av disse instrumentene. Ekstrapoleringen av rentekurven skal baseres på volatilitetsjusterte renter.

Kredittmarginfølsomhetsgraden ("credit spread sensitivity ratio") skal ikke være negativ og ikke høyere enn 1. Den skal være mindre enn 1 når følsomheten til foretakets eiendeler for endringer i kredittmarginer er lavere enn følsomheten til foretakets forsikringstekniske avsetninger for endringer i rentene.

Den risikokorrigerte kredittmarginen ("risk-corrected spread") skal beregnes som forskjellen mellom kredittmarginen for referanseporteføljen og andelen av denne kredittmarginen som reflekterer en realistisk vurdering av forventede tap eller uventet kredittrisiko eller annen risiko knyttet til investeringene. Denne andelen skal beregnes som en prosentandel av kredittmarginer. Prosentandelen skal avta når kredittmarginene øker, og skal som et minimum skille mellom følgende tilfeller:

a. Kredittmarginene overstiger ikke det langsiktige gjennomsnittet.
b. Kredittmarginene overstiger det langsiktige gjennomsnittet, men overstiger ikke to ganger det langsiktige gjennomsnittet.
c. Kredittmarginene overstiger to ganger det langsiktige gjennomsnittet.

Det presiseres videre at risikokorrigeringen av kredittmarginen aldri skal overstige en passende prosentandel av det langsiktige gjennomsnittet for kredittmarginen.

Foretak med hovedkontor i land hvor valutaen er knyttet til euro og kriteriene for å hensynta dette i beregningen av valutarisiko er tilfredsstilt, kan beregne en felles kredittmarginfølsomhetsgrad for den lokale valutaen og euro.

Av artikkel 77d fremgår det av ny nr. 1c at forsikringsforetak etter godkjennelse fra tilsynsmyndigheten kan anvende en foretaksspesifikk justering av den risikokorrigerte kredittmarginen omtalt ovenfor, dersom følgende vilkår er oppfylt:

a. Den risikokorrigerte kredittmarginen oversteg den risikokorrigerte kredittmarginen beregnet på grunnlag av foretakets investeringer i renteinstrumenter for de fire siste kvartalene før rapporteringsdatoen.
b. Informasjonen om foretakets relevante eiendeler, og som rapporteres til tilsynsmyndighetene, har tilstrekkelig kvalitet for en robust og pålitelig beregning av justeringen.

Justeringen skal tilsvare forholdet mellom den risikokorrigerte kredittmarginen beregnet på grunnlag av foretakets investeringer i renteinstrumenter og den risikokorrigerte kredittmarginen beregnet på grunnlag av referanseporteføljen for den aktuelle valutaen. Justeringen skal uansett ikke være høyere enn 105 prosent. Den risikokorrigerte kredittmarginen basert på foretakets investeringer skal beregnes på samme måte som den risikokorrigerte kredittmarginen basert på referanseporteføljen for den aktuelle valutaen, men ved bruk av foretaksspesifikke data om vekter og gjennomsnittlig durasjon for de aktuelle delene av foretakets portefølje av renteinstrumenter i den aktuelle valutaen.

Foretaket skal umiddelbart slutte å bruke den foretaksspesifikke justeringen hvis den fører til en økning av den risikokorrigerte kredittmarginen i to påfølgende kvartaler. Når den foretaksspesifikke justeringen benyttes, skal volatilitetsjusteringen ikke kunne økes ved makrovolatilitetsjusteringen omtalt nedenfor.

Artikkel 77d nr. 4 inneholder nye regler for beregning av makrovolatilitetsjusteringen for euro. Dette er et påslag på den ordinære volatilitetsjusteringen, som fastsettes hvis den risikokorrigerte kredittmarginen for et euro-land overstiger den risikokorrigerte kredittmarginen for euro i tilstrekkelig grad. Den risikokorrigerte kredittmarginen for et land skal beregnes på samme måte som for en valuta, men basert på en referanseportefølje som er representativ for eiendelene som forsikringsforetakene investerer i for å dekke beste estimat av forsikringsforpliktelsene for produkter solgt i forsikringsmarkedet i det aktuelle landet og denominert i euro. Artikkel 77d nr. 4 inneholder formler og nærmere bestemmelser om beregningen av makrovolatilitetsjusteringen for euro.

10.2.6. Bestemmelser som i hovedsak er rettet mot EIOPA og EU-kommisjonen

Det er fastsatt visse endringer i artikkel 77e nr. 1 som gjelder den tekniske informasjonen om rentekurven som skal publiseres av EIOPA. Det er tilføyd en bestemmelse om at EIOPA skal publisere informasjon om den risikofrie rentekurven beregnet uten bruk av overgangsregelen for ekstrapolering som fastsatt i artikkel 77a nr. 2. Videre fremgår det at EIOPA skal publisere et sett av scenarioer som skal benyttes i den forsiktige deterministiske verdivurderingen av beste estimat for livsforsikringsforpliktelser i henhold til artikkel 77 nr. 8. Bestemmelsen om at EIOPA skal publisere volatilitetsjusteringen er erstattet av en bestemmelse om at EIOPA skal publisere den risikokorrigerte kredittmarginen som foretakene skal benytte i deres beregning av volatilitetsjusteringen. I tillegg er det tilføyd en bestemmelse om at EIOPA skal, som grunnlag for beregningen av makrovolatilitetsjusteringen for hvert enkelt land, publisere prosentandelen investeringer i renteinstrumenter som andel av totale eiendeler holdt av forsikringsforetak i landet.

Det fremgår videre av artikkel 77e ny nr. 1a at for valutaer og løpetider hvor det eksisterer et dypt, likvid og transparent marked for obligasjoner, skal EIOPA minst årlig publisere andelen utestående obligasjoner med den lengste likvide løpetiden eller lengre løpetid som andel av alle obligasjoner i markedet, jf. artikkel 77a nr. 1.

Det fremgår av artikkel 77e nr. 2 at EU-kommisjonen kan fastsette gjennomføringsbestemmelser som formelt fastsetter i regelverket informasjon om rentekurven tilsvarende informasjonen EIOPA publiserer. I denne bestemmelsen er det presisert at EU-kommisjonen også kan fastsette første utjevningspunkt i samsvar med artikkel 77a nr. 1.

Det følger av artikkel 77e nr. 3 at foretakene skal benytte informasjonen fastsatt av EU-kommisjonen i samsvar med nr. 2. Her er det presisert at for valutaer som EU-kommisjonen ikke har fastsatt risikokorrigert kredittmargin for, skal det ikke benyttes volatilitetsjustering. Tilsvarende gjelder for makrovolatilitetsjusteringen for land med euro som valuta, hvis EU-kommisjonen ikke har fastsatt risikokorrigert kredittmargin og prosentandel investeringer i renteinstrumenter som andel av totale eiendeler holdt av forsikringsforetak i landet.

Av artikkel 77e fremgår det av ny nr. 4 at første utjevningspunkt for en valuta ikke skal endres, med mindre en vurdering av andelen utestående obligasjoner med den lengste likvide løpetiden eller lengre løpetid som andel av alle obligasjoner i markedet indikerer et annet første utjevningspunkt i samsvar med artikkel 77a nr. 1 i minst to påfølgende år.

I artikkel 86 nr. 1, som angir hvilke gjennomføringsbestemmelser EU-kommisjonen skal fastsette, er det tilføyd en ny bokstav aa om at de skal omfatte forsiktig deterministisk verdivurdering i samsvar med artikkel 77 nr. 8 og vilkårene for bruk av denne. Omtalen av rentekurven i bokstav b er endret og utvidet med spesifikke referanser til de nye reglene om ekstrapolering av rentekurven, beslutninger om markedet skal anses som dypt, likvid og

transparent, hvilken andel utestående obligasjoner med den lengste likvide løpetiden eller lengre løpetid som andel av alle obligasjoner som skal anses som lav i henhold til artikkel 77a nr. 1, samt overgangsordningen for innfasing av den nye rentekurven. Videre er omtalen av volatilitetsjusteringen i bokstav i endret. Det vises nå til at gjennomføringsbestemmelsene skal fastsette en formel for beregning av kredittmarginfølsomhetsgraden, samt regler om andelen av kredittmarginen som reflekterer en realistisk vurdering av forventet tap, uventet kredittrisiko eller annen risiko.

I artikkel 86 fremgår det av ny nr. 1a at EU-kommisjonen kan fastsette nærmere regler om hvilke eiendeler som kan inngå i en portefølje for matching-justering. Videre er det tilføyd i ny nr. 1b at dersom kapitalkostnadssatsen ikke lenger anses passende, kan EU-kommisjonen bare fastsette en sats som ikke er lavere enn 4 prosent eller høyere enn 5 prosent. Det er også fastsatt i ny nr. 2a at EIOPA skal lage utkast til teknisk standard om forsiktig deterministisk verdivurdering i henhold til artikkel 77 nr. 8, og at EU-kommisjonen kan fastsette teknisk standard om dette.

10.3. Finanstilsynets vurdering

10.3.1. Risikomarginen

Det fremgår av det reviderte solvens II-direktivet artikkel 77 nr. 5 at risikomarginen skal beregnes ved å bruke tidsjusterte fremtidige solvenskapitalkrav, og i ny nr. 6 fastsettes det at kapitalkostnadssatsen ("Cost-of-Capital rate") skal være 4,75 prosent, mot tidligere 6 prosent, og at satsen ikke skal revurderes før 31. januar 2032.

Det er gitt detaljerte bestemmelser om beregning av risikomarginen i solvens II-forordningen artikkel 37 til 39. EU-kommisjonen har vedtatt endringer i solvens II-forordningen gjennom forordning (EU) 2026/269, som vil gjennomføres i norsk rett ved henvisning i solvens II-forskriften. Den endrede forordningen dekker fortsatt hele beregningen av risikomarginen, og er tilpasset slik at den er i samsvar med direktivendringene. Ettersom de samme bestemmelsene som står i endringsdirektivet også vil følge av solvens II-forordningen, er det etter Finanstilsynets vurdering ikke behov for å ta inn særskilte bestemmelser om dette i solvens II-forskriften.

10.3.2. Forsiktig deterministisk verdivurdering

I det endringsdirektivet artikkel 77 er det presisert i ny nr. 7 at for kontrakter som inneholder opsjoner eller garantier, skal beregningen av beste estimat reflektere at nåverdien av kontantstrømmene knyttet til kontraktene kan avhenge av både forventet utfall av fremtidige hendelser og av mulige avvik fra forventet utfall i visse scenarioer. Etter Finanstilsynets vurdering følger dette av finansforetaksloven § 14-8 fjerde ledd der det fremgår at beste estimat av forpliktelsene skal tilsvare det sannsynlighetsvektede gjennomsnitt av fremtidige kontantstrømmer der det tas hensyn til tidsverdien av penger beregnet ved hjelp av den relevante risikofrie rentekurven. Videre følger dette av de utfyllende bestemmelsene i solvens II-forordningen, herunder artikkel 23 og 34 som eksplisitt referer til scenarioer og artikkel 30 hvor det fremgår at beregningene skal ta hensyn til usikkerheten i kontantstrømmene. Norsk rett er derfor allerede i samsvar med direktivets krav på dette punkt, og det er etter Finanstilsynets vurdering derfor ikke nødvendig å foreslå lov- eller forskriftsendringer.

I direktivet artikkel 77 ny nr. 8 fremgår det at foretak som er klassifisert som små og ikke-komplekse eller som har fått tillatelse fra tilsynsmyndigheten kan bruke en forsiktig deterministisk verdivurdering av beste estimat for livsforsikringsforpliktelser med opsjoner og garantier som ikke er vesentlige. Finanstilsynet foreslår at denne bestemmelsen tas inn i solvens II-forskriften ny § 2-3.

10.3.3. Ekstrapolering av rentekurven

I solvens II-forskriften § 3 er det fastsatt at forsikringsforetakene må benytte rentekurvene som er offentliggjort av Finanstilsynet, som på sine nettsider informerer om at foretakene skal benytte rentekurven som EIOPA beregner og publiserer for ulike valutaer. Etter hvert som rentekurvene formelt fastsettes hvert kvartal gjennom forordninger gitt av EU-kommisjonen, og disse blir tatt inn i EØS-avtalen, blir de gjennomført ved henvisning i solvens II-forskriften § 53b. Den formelle gjennomføringen av de kvartalsvise forordningene kommer imidlertid en stund etter kvartalets slutt og etter at foretakene må ha benyttet rentekurvene for solvensberegninger som rapporteres til Finanstilsynet. Dersom EU-kommisjonen i et hypotetisk tilfelle skulle ønske å fastsette andre rentekurver enn det EIOPA har beregnet og publisert, vil Finanstilsynet opplyse om dette på sine nettsider.

Ettersom EIOPA beregner og publiserer rentekurven som foretakene skal benytte, har det ikke vært behov for å gjennomføre regler om selve beregningen av rentekurven i norsk rett. I det endrede direktivet er det tatt inn endrede og mer omfattende bestemmelser om ekstrapolering av den risikofrie rentekurven i artikkel 77a. EIOPA skal fortsatt beregne og publisere rentekurven uten volatilitetsjustering, men foretak som benytter volatilitetsjustering må nå selv beregne den ekstrapolerte delen av rentekurven.

EU-kommisjonen har vedtatt endringer i solvens II-forordningen gjennom forordning (EU) 2026/269, som vil gjennomføres i norsk rett ved henvisning i solvens II-forskriften. I den reviderte solvens II-forordningen gis det detaljerte regler om beregning av den risikofrie rentekurven i artikkel 43 til 48. Disse detaljerte reglene dekker de mer overordnede reglene i direktivet om beregning og ekstrapolering av rentekurven, noe som tilsier at det ikke er behov for å ta inn regler om beregningen i solvens II-forskriften. EIOPA publiserer for øvrig utfyllende teknisk informasjon om beregningen av rentekurven, som skal gjøre det mulig å gjenskape rentekurvene som EIOPA beregner og publiserer.

Det fremgår videre av artikkel 77a ny nr. 2 at forsikringsforetak etter godkjennelse fra tilsynsmyndigheten kan benytte en overgangsordning for innfasing av den endrede rentekurven. Etter Finanstilsynets vurdering vil endringen i rentekurven antakelig ha liten betydning for rentekurven i norske kroner, og det vil sannsynligvis være lite aktuelt for de fleste norske foretakene å søke om å få benytte overgangsordningen. Den tekniske beregningen av overgangsordningen fremgår av utfyllende regler og EIOPAs publisering av informasjon, men det forhold at foretakene kan få godkjennelse til å bruke overgangsordningen bør etter Finanstilsynets vurdering gjennomføres i solvens II-forskriften ny § 15-4.

Det fremgår videre at artikkel 77a ny nr. 2 at foretak som benytter overgangsordningen skal gi opplysninger om dette i sin offentlige rapport om solvens og finansiell stilling (SFCR). Dette fremgår imidlertid også av den reviderte solvens II-forordningen artikkel 296 nr. 2 bokstav d, og det er derfor ikke behov for særskilt gjennomføring av dette kravet i solvens II-forskriften. Det er for øvrig fastsatt enkelte unntak fra dette kravet i endringsdirektivet artikkel 51 ny nr. 8, dersom foretaket har lite forpliktelser i den aktuelle valutaen eller lite langsiktige forpliktelser som skal beregnes med den ekstrapolerte delen av rentekurven.

Når det gjelder de kvartalsvise forordningene fra EU-kommisjonen som formelt fastsetter de rentekurvene som skal benyttes av foretakene, er disse fortløpende gjennomført i norsk rett ved henvisning i solvens II-forskriften § 53b (etter forslaget § 14-3). Disse forordningene oppheves ikke i EU selv om de gjelder beregninger flere år tilbake i tid og dermed ikke er relevante for de nyere solvensberegningene og den tilsynsmessige oppfølgingen av disse. Norske myndigheter er gjennom EØS-avtalen forpliktet til at disse forordningene fortsatt skal være gjeldende i norsk regelverk, og de kan derfor ikke oppheves før de eventuelt oppheves i EU. Solvens II-forskriften § 53b har nå om lag 40 ledd som dekker disse kvartalsvise rentekurvene fra solvens II-regelverket trådte i kraft 1. januar 2016. Av hensyn til å unngå at solvens II-forskriften stadig øker i omfang etter hvert som det gis nye kvartalsvise forordninger om rentekurven, foreslår Finanstilsynet at disse flyttes over i egen forskrift.

Finanstilsynet foreslår videre at tilsynet får hjemmel i solvens II-forskriften § 14-3 (nåværende § 53b) til å gjennomføre EØS-forpliktelser som tilsvarer forordninger om rentekurver. Forslaget til § 14-3 vil da bare inneholde en forskriftshjemmel, og de eksisterende leddene i § 53b flyttes til den nye forskriften nevnt over. Forslag til slik forskrift med oversikt over tidligere gjennomførte rentekurver, er ikke tatt inn i høringsnotatet her. Forslag til ny forskrift om fastsetting av rentekurver fremover i tid i medhold av solvens II-forskriften § 14-3 (nåværende § 53b), fremgår av punkt 21.3.

10.3.4. Matching-justering

I artikkel 77b om matching-justering er det tatt inn en presisering om at kollektive livsforsikringskontrakter skal regnes som en enkelt kontrakt i forbindelse med vilkåret om at forpliktelsene knyttet til en kontrakt ikke skal splittes i ulike deler ved sammensetningen av en portefølje av forsikringsforpliktelser for bruk av matching-justering.

Ved gjennomføringen av solvens II-regelverket i norsk rett pekte Finanstilsynet i høringsnotatet på at de fastsatte vilkårene for bruk av matching-justering i utgangspunktet ikke vil være oppfylt for produkter som tilbys av norske foretak, selv om det ikke kunne utelukkes at det i fremtiden kan komme nye produkter med egenskaper som tilsier at det kan bli aktuelt å godkjenne matching-justering. Finanstilsynet anså det derfor som lite hensiktsmessig å inkludere de omfattende bestemmelsene om matching-justering i forskriften, men foreslo å ta inn en overordnet bestemmelse om at Finanstilsynet kan tillate bruk av matching-justering, jf. solvens II-forskriften § 3 tredje ledd. Finanstilsynet anser at situasjonen er den samme i dag, og foreslår derfor at den ovennevnte presiseringen i endringsdirektivet heller ikke tas inn i solvens II-forskriften.

10.3.5. Volatilitetsjustering

Det er fastsatt vesentlige endringer i artikkel 77d om volatilitetsjustering av rentekurven, som nå blir en foretaksspesifikk beregning. Av endret nr. 1 fremgår det at foretakene kan benytte volatilitetsjustering hvis de har fått tillatelse til dette av tilsynsmyndigheten, og tilfredsstiller minst følgende vilkår:

a. Volatilitetsjusteringen for en valuta skal benyttes i beregningen av beste estimat for alle forsikringsforpliktelser i den samme valutaen, med unntak av forpliktelser som er beregnet med matching-justering.
b. Foretaket kan godtgjøre overfor tilsynsmyndigheten at det har etablert tilstrekkelige prosesser for å beregne volatilitetsjusteringen i samsvar med regelverket.

De angitte vilkårene er minimumsvilkår som må være oppfylt for at det kan gis tillatelse, men dette utelukker ikke at tilsynsmyndigheten også vurderer andre forhold. Dette tilsier at tilsynsmyndigheten kan utøve et visst skjønn i vurderingen, og at foretaket må sende en søknad som tilsynsmyndigheten skal ta stilling til. Finanstilsynet legger til grunn at det kan gis avslag på søknader i særskilte tilfeller hvis foretakets eiendeler og forpliktelser avviker vesentlig fra de underliggende forutsetningene for beregning av volatilitetsjusteringen eller bruk av volatilitetsjusteringen gir et misvisende bilde av foretakets risiko og solvens.

Av artikkel 77d ny nr. 1a fremgår det at foretak som har benyttet volatilitetsjustering før 29. januar 2026 kan fortsette å benytte denne uten godkjennelse fra tilsynsmyndigheten, forutsatt at de tilfredsstiller vilkårene for godkjennelse som angitt ovenfor. Videre fremgår det av ny nr. 1b at tilsynsmyndigheten skal ha fullmakt til å pålegge foretak å slutte å benytte volatilitetsjusteringen når foretaket ikke lenger oppfyller vilkårene for godkjennelse som er fastsatt i nasjonalt regelverk i samsvar med nr. 1. Dersom vilkårene igjen blir oppfylt kan foretaket på nytt søke om å få benytte volatilitetsjusteringen.

I solvens II-forskriften § 3 andre ledd fremgår det at foretaket kan benytte rentekurver med volatilitetsjustering, med mindre annet er fastsatt av Finanstilsynet. Finanstilsynet foreslår å endre denne bestemmelsen slik at det fremgår at foretakene kan benytte volatilitetsjustering etter tillatelse fra Finanstilsynet, og dersom de tilfredsstiller de angitte minimumsvilkårene i

direktivet. Videre foreslås det å føye til et vilkår om at bruk av volatilitetsjusteringen ikke skal gi et misvisende bilde av foretakets risiko og soliditet, eller at foretakets risikoprofil ikke avviker vesentlig fra forutsetningene som ligger til grunn for volatilitetsjusteringen. Det foreslås også å gjennomføre direktivbestemmelsen om at foretak som har benyttet justeringen før 29. januar 2026 kan fortsette å gjøre dette hvis de angitte vilkårene er tilfredsstilt. Se forslag til endringer i solvens II-forskriften § 2-4 (nåværende § 3). Finanstilsynet legger til grunn at det kan pålegge et foretak å ikke lenger bruke volatilitetsjustering hvis vilkårene for bruk av volatilitetsjustering ikke lenger er oppfylt, jf. finansforetaksloven § 22-2 første ledd.

I direktivet artikkel 77 nr. 2, nr. 3, nr. 4 og nr. 4a er det bestemmelser om beregningen av volatilitetsjusteringen, som i vesentlig grad er endret fra gjeldende beregning. Bestemmelser om beregningen er ikke tatt inn i gjeldende versjon av solvens II-forskriften, ettersom volatilitetsjusteringen beregnes av EIOPA og er lik for alle foretak. Med de nye reglene blir det derimot en foretaksspesifikk beregning som avhenger av foretakets eiendeler og forpliktelser. I den reviderte solvens II-forordningen gis det detaljerte regler om beregning av volatilitetsjusteringen i artikkel 49 til 51b. Disse dekker store deler av beregningen, men ikke selve formelen for beregning av volatilitetsjusteringen for en valuta. Finanstilsynet foreslår å ta denne formelen inn i solvens II-forskriften § 2-4 (nåværende § 3) fjerde ledd, sammen med en overordnet beskrivelse av beregningen av risikokorrigert kredittmargin som heller ikke fremgår eksplisitt av forordningen.

Det fremgår videre av artikkel 77 nr. 1 at volatilitetsjusteringen skal benyttes for den delen av rentekurven som ikke er beregnet ved ekstrapolering, og at ekstrapoleringen av rentekurven skal baseres på volatilitetsjusterte renter. Hvis den ekstrapolerte delen av den risikofrie rentekurven er beregnet ved bruk av informasjon fra andre finansielle instrumenter enn obligasjoner, skal volatilitetsjusteringen benyttes for rentene som er avledet av disse instrumentene. Disse bestemmelsene er relevante for foretak som benytter volatilitetsjustering og som selv må beregne den ekstrapolerte delen av rentekurven. Finanstilsynet foreslår å gjennomføre disse bestemmelsene i solvens II-forskriften § 2-4 (nåværende § 3) nytt niende ledd.

Av artikkel 77d fremgår det av ny nr. 1c at forsikringsforetak etter godkjennelse fra tilsynsmyndigheten kan anvende en foretaksspesifikk justering av den risikokorrigerte kredittmarginen omtalt ovenfor, dersom vilkårene i bestemmelsen er oppfylt, se nærmere omtale av endringsdirektivet ovenfor.

Disse bestemmelsene om en foretaksspesifikk justering av den risikokorrigerte kredittmarginen fremgår ikke av solvens II-forordningen, og foreslås derfor gjennomført i solvens II-forskriften § 2-4 (nåværende § 3) sjette og sjuende ledd.

De detaljerte reglene i solvens II-forordningen dekker delvis beregningen av makrovolatilitetsjusteringen for forpliktelser i euro, men ikke formlene angitt i direktivet artikkel 77d nr. 4. De fleste norske forsikringsforetak som bruker volatilitetsjustering har ikke forsikringsforpliktelser i euro, og vil derfor ikke være berørt av makrovolatilitetsjusteringen som kan fastsettes for enkeltland som benytter euro. Etter Finanstilsynets vurdering er det ikke hensiktsmessig at formler og regler for beregning av makrovolatilitetsjustering tas inn i solvens II-forskriften, men det forhold at volatilitetsjusteringen i euro kan økes med en makrovolatilitetsjustering bør fremgå av forskriften § 2-4 (nåværende § 3), se forslag til nytt åttende ledd.

Den spesifikke bestemmelsen i artikkel 77d nr. 3 om foretak med hovedkontor i land hvor valutaen er knyttet til euro er ikke relevant for norske foretak, og behøver derfor ikke gjennomføres i solvens II-forskriften. For øvrig er direktivbestemmelsen fullt dekket av artikkel 51b i den endrede solvens II-forordningen.

10.3.6. Bestemmelser som i hovedsak er rettet mot EIOPA og EU-kommisjonen

Endringene i direktivet artikkel 77e gjelder i hovedsak den tekniske informasjonen om rentekurven som skal publiseres av EIOPA og fastsettes i forordning av EU-kommisjonen, og er rettet mot EIOPA og EU-kommisjonen.

Endringene i direktivet artikkel 77e nr. 2 gjelder EU-kommisjonens formelle fastsettelse i forordning av informasjon om rentekurven tilsvarende informasjonen EIOPA publiserer. Det følger av artikkel 77e nr. 3 at foretakene skal benytte informasjonen fastsatt av EU-kommisjonen i samsvar med nr. 2. Dette følger i norsk rett av solvens II-forskriften § 53b, som gjennomfører de aktuelle forordningene om rentekurven gitt av EU-kommisjonen. Finanstilsynet foreslår som nevnt i punkt 10.3.3 at disse forordningene flyttes til en egen forskrift fastsatt av Finanstilsynet, og at § 53b (etter forslaget § 14-3) omformuleres til at bestemmelser om rentekurven skal fastsettes av Finanstilsynet i egen forskrift.

I artikkel 77e nr. 3 er det presisert at for valutaer som EU-kommisjonen ikke har fastsatt risikokorrigert kredittmargin for, skal det ikke benyttes volatilitetsjustering. Tilsvarende gjelder for makrovolatilitetsjusteringen for land med euro som valuta, hvis EU-kommisjonen ikke har fastsatt risikokorrigert kredittmargin og prosentandel investeringer i renteinstrumenter som andel av totale eiendeler holdt av forsikringsforetak i landet. Finanstilsynet legger til grunn at det følger naturlig at dersom det ikke foreligger informasjon om risikokorrigert kredittmargin, som er nødvendig for beregningen av volatilitetsjustering, kan foretakene heller ikke beregne og benytte justeringen.

11. Ansvarlig kapital

11.1. Gjeldende rett

Finansforetaksloven § 14-9 og solvens II-forskriften kapittel 2 inneholder regler om beregning av ansvarlig kapital. Utfyllende regler er gitt i forordninger som er gjennomført i norsk rett ved henvisning i solvens II-forskriften kapittel 12, herunder solvens II-forordningen.

Det følger av solvens II-forskriften § 5 at forsikringsforetakets basiskapital skal reduseres i samsvar med regler i forskrift fastsatt av Finanstilsynet hvis foretaket har deltakerinteresser som definert i § 38 tredje og femte ledd, i verdipapirforetak, forvaltningsselskap for verdipapirfond, forvaltere av alternative investeringsfond, låneformidlingsforetak og finansforetak som ikke er forsikringsforetak eller pensjonsforetak. Bestemmelsen gjelder tilsvarende for fordringer i form av annen ansvarlig kapital som forsikringsforetaket har på slike foretak.

Av solvens II-forskriften § 38 tredje ledd fremgår det at som deltakerinteresser regnes foretak som har direkte eller indirekte eierandel på 20 prosent eller mer av stemmene eller kapitalen i et annet foretak. Av femte ledd fremgår det at Finanstilsynet kan beslutte at foretak som gjennom stemmeretter eller kapital anses å utøve vesentlig innflytelse over et annet foretak, skal anses å ha deltakerinteresser selv om eierandelen er lavere enn 20 prosent.

11.2. Endringsdirektivet

I artikkel 92 nr. 1a, der det fremgår at EU-kommisjonen skal fastsette gjennomføringsbestemmelser om behandlingen av deltakerinteresser i kredittinstitusjoner og andre finansforetak, er det tilføyd at gjennomføringsbestemmelsene skal spesifisere beregningen av fradrag i basiskapital for slike deltakerinteresser.

Videre har det blitt tatt inn en ny bestemmelse i artikkel 92 nr. 1a andre avsnitt, der det fastsettes at tilsynsmyndigheten kan tillate at forsikringsforetaket ikke beregner et fradrag for deltakerinteresser i kredittinstitusjoner og andre finansforetak. Dette forutsetter at foretaket er i en av følgende situasjoner:

a. Det aktuelle foretaket og forsikringsforetaket tilhører samme gruppe og det beregnes ikke fradrag i samsvar med artikkel 228 nr. 5 for den aktuelle deltakerinteressen i beregningen av solvens på gruppenivå.
b. Forsikringsforetaket benytter beregningsmetoder for beregning av soliditet på gruppenivå angitt i konglomeratdirektivet (direktiv 2002/EF) vedlegg I del II, og deltakerinteressen og forsikringsforetaket omfattes av det samme utvidede tilsynet etter konglomeratdirektivet.

Videre forutsettes det at tilsynsmyndigheten er tilfreds med nivået på integrert ledelse, risikostyring og internkontroll for foretakene i gruppen. Det er også en forutsetning at deltakerinteressen er vurdert som en strategisk aksjeinvestering som definert i solvens II-forordningen artikkel 171.

I endret nr. 2 i artikkel 92 gis det en definisjon av hvilke deltakerinteresser som omfattes av reglene om fradrag i nr. 1a. Definisjonen omfatter deltakerinteresser i kredittinstitusjoner og finansinstitusjoner i henhold til forordning 575/2013 (CRR/kapitalkravsforordningen) artikkel 4 nr. 1 punkt 1 og 26, samt verdipapirforetak i henhold til direktiv 2014/65/EU (MiFID II-direktivet) artikkel 4 nr. 1 punkt 1. Referansene er oppdatert slik at de viser til gjeldende rettsakter. Videre presiseres det at definisjonen omfatter andre godkjente kjernekapitalinstrumenter og tilleggskapitalinstrumenter som vist til i CRR-forordningen artikkel 52 og 63. Dette er oppdatering av gjeldende bestemmelse som viser til opphevet bankregelverk.

I artikkel 95 rettes det opp en feil i henvisningen til artikkel 97 nr. 1. Tilsvarende feil i henvisningen rettes opp i artikkel 96, i tillegg til at henvisningen til kredittinstitusjoner oppdateres til gjeldende kapitalkravsdirektiv.

Nærmere bestemmelser om beregning av fradrag i basiskapitalen for visse deltakerinteresser er gitt i artikkel 68 i solvens II-forordningen, som endres ved forordning (EU) 2026/269. Forordningen artikkel 68 nr. 1 og 2 fastsetter at for visse deltakerinteresser skal hele eller en forholdsmessig andel av verdien komme til fradrag i basiskapitalen på den måten som følger av bestemmelsens nr. 4 og 5. Etter gjeldende nr. 3 gjelder ikke kravet om å beregne et fradrag for strategiske deltakerinteresser, jf. artikkel 171, dersom disse inngår i konsoliderte solvensberegninger etter metode 1 (regnskapsmessig konsolidering) etter konglomeratdirektivet. I den endrede forordningen endres nr. 3 slik at det fremgår at fradraget ikke gjelder for strategiske deltakerinteresser når forsikringsforetaket har fått tillatelse til dette etter direktivet artikkel 92 nr. 1a andre avsnitt.

11.3. Finanstilsynets vurdering

I fortalen punkt 50 til endringsdirektivet pekes det på at institusjoner underlagt kapitalkravsdirektivet på visse vilkår kan få tillatelse til å ikke beregne et fradrag i ansvarlig kapital for vesentlige investeringer i forsikringsforetak. For å harmonisere reglene for bankledede grupper og forsikringsledede grupper, bør det ifølge fortalen presiseres at forsikringsforetak på lignende vilkår kan få tillatelse til å ikke trekke fra investeringer i kredittinstitusjoner mv. Dette bør gjelde dersom den aktuelle deltakerinteressen sammen med forsikringsforetaket inngår i en gruppe som er underlagt tilsyn på gruppenivå. I tillegg bør den aktuelle deltakerinteressen være en strategisk aksjeinvestering for forsikringsforetaket, og tilsynsmyndighetene bør være tilfredse med nivået på integrert ledelse, risikostyring og internkontroll for foretakene som omfattes av gruppetilsynet.

I direktivets endrede artikkel 92 er det tatt inn bestemmelser i samsvar med omtalen i fortalen. Her fremgår det at tilsynsmyndigheten kan tillate at det ikke beregnes fradrag for deltakerinteresser i kredittinstitusjoner og andre finansforetak, samt vilkårene for at det kan gis slik tillatelse. Vilkårene for tillatelse fremgår ikke av solvens II-forordningen, og disse bør etter Finanstilsynets vurdering gjennomføres i solvens II-forskriften, se forslag til § 3-1 (nåværende § 5) andre ledd.

Direktivbestemmelsen angir at tilsynsmyndigheten kan tillate at det ikke beregnes fradrag, gitt at definerte vilkår er oppfylt. Dette i motsetning til tidligere regler som fastslo at det ikke skulle beregnes fradrag, gitt at visse vilkår var oppfylt. Dette tilsier at tilsynsmyndigheten kan utøve et visst skjønn i vurderingen, og at foretaket må sende en søknad som tilsynsmyndigheten skal ta stilling til.

Når det gjelder hvilke typer deltakerinteresser som omfattes av bestemmelsen, er direktivets referanser til relevant EU-regelverk oppdatert. Endringene skyldes at direktivene det tidligere ble vist til er opphevet og erstattet av nytt regelverk som det nå henvises til. Det er ingen materielle endringer i hvilken type deltakerinteresser som omfattes, og det er derfor ikke behov for endringer i norsk rett.

Videre presiseres det i direktivet artikkel 92 nr. 2 bokstav b at deltakerinteresser omfatter andre godkjente kjernekapitalinstrumenter og tilleggskapitalinstrumenter som definert i CRR/kapitalkravsforordningen. I solvens II-forordningen artikkel 68 nr. 2 fremgår det at fradraget skal beregnes for deltakerinteresser nevnt i artikkel 92 nr. 2 i solvens II-direktivet. Videre fremgår det i artikkel 68 nr. 5 hvordan det skal beregnes fradrag for andre godkjente kjernekapitalinstrumenter og tilleggskapitalinstrumenter i finansierings- og kredittinstitusjoner. Det anses derfor at det ikke er behov for presiseringer i forskriften for å dekke nevnte direktivbestemmelse.

I artikkel 95 og artikkel 96 rettes og oppdateres enkelte regelverkshenvisninger som ikke er benyttet i gjennomføringen i norsk rett, og disse rettingene skal derfor heller ikke gjennomføres i norsk rett.

Finanstilsynet gjør før øvrig oppmerksom på at EU-kommisjonen har vedtatt endringer i solvens II-forordningen som ikke er knyttet til endringer i direktivet og derfor ikke er omtalt ovenfor. Endringene omfatter presiseringer av fradraget for forventet utbytte i solvens II-forordningen ny artikkel 70a. Videre fastsettes det i ny artikkel 70b at det ikke gjelder krav om forhåndsgodkjenning fra tilsynsmyndigheten hvis foretaket kjøper tilbake egne aksjer og benytter disse til utøvelse av aksjeopsjonsrettigheter innen en måned etter tilbakekjøpet.

Artikkel 70b vil etter Finanstilsynets vurdering kreve en endring av finansforetaksloven § 10-5 tredje ledd for at norsk rett skal oppfylle kravet i forordningen om at det ikke gjelder krav om forhåndsgodkjenning fra tilsynsmyndigheten hvis foretaket kjøper tilbake egne aksjer mv. Finanstilsynet viser til at det følger av § 10-5 tredje ledd at fullmakt for styret til å beslutte erverv av egne aksjer ikke kan benyttes før den er godkjent av Finanstilsynet. Finanstilsynet foreslår på denne bakgrunn en tilføyelse i tredje ledd om at departementet i forskrift kan gjøre unntak fra kravet om Finanstilsynets godkjennelse, se forslag til finansforetaksloven § 10-5 tredje ledd nytt tredje punktum.

12. Solvenskapitalkrav

12.1. Gjeldende rett

Finansforetaksloven § 14-10 og solvens II-forskriften kapittel 3 inneholder regler om beregning av solvenskapitalkrav. Utfyllende regler er gitt i forordninger som er gjennomført i norsk rett ved henvisning i solvens II-forskriften kapittel 12, herunder solvens II-forordningen.

12.1.1. Langsiktige aksjeinvesteringer

I solvens II-forordningen artikkel 169 og 171a regler om langsiktige aksjeinvesteringer. Disse er underlagt et kapitalkrav på 22 prosent av verdien, gitt at de tilfredsstiller flere kriterier, herunder at forsikringsforetaket kan unngå å selge aksjene i minst ti år.

Ifølge solvens II-forskriften § 8 fjerde ledd kan Finanstilsynet tillate at livsforsikringsforetak anvender en durasjonsbasert undermodul for aksjerisiko.

12.1.2. Forenklinger i beregningen av solvenskapitalkravet

Det er ikke tatt inn eksplisitte regler om forenklinger i beregningen av solvenskapitalkravet i finansforetaksloven. Av § 14-15 fremgår det at departementet i forskrift kan gjøre helt eller delvis unntak fra bestemmelsene i §§ 14-7 til 14-14 for små forsikringsforetak som oppfyller nærmere vilkår fastsatt i forskriften. Denne bestemmelsen har sin bakgrunn i muligheten til å unnta små foretak fra solvens II-regelverket etter direktivets artikkel 4, men er ikke benyttet for norske forsikringsforetak[28]. Av solvens II-forskriften § 9 fremgår det at forsikringsforetaket kan benytte en forenklet beregning for deler av solvenskapitalkravet når det er forsvarlig ut fra arten, omfanget og kompleksiteten til risikoene foretaket står overfor, og det er uforholdsmessig å kreve full beregning. Nærmere bestemmelser om forenklede beregninger og vilkårene for bruk av disse følger av solvens II-forordningen artikkel 88 til 112.

12.1.3. Andre elementer i solvenskapitalkravet beregnet etter standardmetoden

I gjeldende regelverk er det ikke gitt eksplisitte bestemmelser om kapitalkrav for investeringer i kryptoeiendeler.

I solvens II-forordningen artikkel 169, 170 og 172 er det gitt regler om den symmetriske justeringsmekanismen som benyttes i fastsettelsen av kapitalkravet for aksjer. Justeringen skal ikke resultere i kapitalkrav som er mer enn 10 prosentpoeng høyere eller lavere enn standardkravet.

12.1.4. Solvenskapitalkravet beregnet ved bruk av internmodell

Det er ikke tatt inn spesifikke bestemmelser i gjeldende rett om at Finanstilsynet kan kreve at foretak som har fått tillatelse til bruk av internmodell også rapporterer solvenskapitalkravet beregnet ved bruk av standardmetoden. Det følger imidlertid av finanstilsynsloven § 3-1 første ledd at foretak under tilsyn plikter å gi alle opplysninger som Finanstilsynet krever, og skal utlevere dokumentasjon og opplysninger på den måten Finanstilsynet fastsetter.

12.2. Endringsdirektivet

12.2.1. Langsiktige aksjeinvesteringer

I endringsdirektivet er det tatt inn en ny artikkel 105a om langsiktige aksjeinvesteringer. Tidligere har det kun vært regler om dette i solvens II-forordningen artikkel 169 og 171a, men det gis nå mer utfyllende bestemmelser om slike investeringer, herunder i den nye artikkelen i direktivet. Det fremgår at en portefølje av aksjeinvesteringer som holdes i et langsiktig

[28] Se omtale av bestemmelsen i punkt 2 ovenfor.

perspektiv skal underlegges et kapitalkrav på 22 prosent av verdien, gitt at foretaket kan godtgjøre at alle følgende vilkår i artikkel 105a nr. 1 er oppfylt:

a. Porteføljen er klart identifisert og forvaltet separat fra øvrig virksomhet i foretaket.
b. Det foreligger retningslinjer for hver portefølje av langsiktige aksjeinvesteringer som reflekterer foretakets forpliktelse til å holde den samme aksjeeksponeringen i porteføljen i minst 5 år. Ledelsesorganet skal eksplisitt godkjenne retningslinjene, og disse skal jevnlig vurderes opp mot den faktiske forvaltningen av porteføljene og resultatet skal rapporteres i foretakets egenvurdering av risiko og solvens (ORSA).
c. Aksjeinvesteringene består utelukkende av børsnoterte aksjer innenfor EØS eller OECD, eller av unoterte foretak med hovedkontor i EØS eller OECD.
d. Foretaket er i stand til å unngå tvunget salg av aksjeinvesteringene både på løpende basis og under stressede forhold i fem år.
e. Foretakets retningslinjer for risikostyring, balansestyring og investering reflekterer foretakets intensjon om å holde investeringen i minst fem år, også under stressede forhold.
f. Porteføljen er diversifisert for å unngå uforholdsmessig stor avhengighet av en spesifikk utsteder eller gruppe og uforholdsmessig akkumulering av risiko i porteføljen.
g. Porteføljen inkluderer ikke deltakerinteresser.

Av artikkel 105a nr. 2 fremgår det at for investeringer i europeiske langsiktige investeringsfond (ELTIF) og andre innretninger for kollektive investeringer, herunder alternative investeringsfond, som i utfyllende forordninger til solvens II-direktivet er antatt å ha en lavere risikoprofil, kan vurderingen av vilkårene i nr. 1 foretas for fondet som helhet og ikke for fondets underliggende investeringer.

I artikkel 105a nr. 3 fremgår det at foretak som behandler en aksjeportefølje som langsiktige aksjeinvesteringer ikke kan gå tilbake til en tilnærming som ikke omfatter langsiktige aksjeinvesteringer. Dersom foretaket ikke lenger tilfredsstiller vilkårene i nr. 1, skal det umiddelbart varsle tilsynsmyndigheten og foreta nødvendige tiltak for å gjenopprette oppfyllelsen av vilkårene. Innen en måned etter at manglende oppfyllelse er observert, skal foretaket informere tilsynsmyndigheten om tiltak som skal gjenopprette situasjonen innen seks måneder etter første observasjon av manglende oppfyllelse. Hvis foretaket ikke er i stand til å gjenopprette situasjonen innen fristen på seks måneder, skal foretaket slutte å klassifisere aksjeinvesteringer som langsiktige i minst to og et halvt år, og inntil vilkårene igjen er oppfylt.

Kapitalkravet for langsiktige aksjeinvesteringer på 22 prosent av verdien er fastsatt i artikkel 105a nr. 4. Videre fremgår det av nr. 5 at EU-kommisjonen skal fastsette gjennomføringsbestemmelser som spesifiserer vilkårene i nr. 1 og type innretninger for kollektiv investering i nr. 2, samt informasjonen som skal inkluderes i foretakets offentlige rapport om solvens og finansielle stilling (SFCR) og rapport til tilsynsmyndigheten (RSR).

I artikkel 304 er nr. 2 endret ved at det fremgår at foretak som benytter den durasjonsbaserte metoden for beregning av aksjerisiko 30. januar 2027 kan fortsette å benytte metoden, men kun for eiendeler og forpliktelser som tilsynsmyndigheten har godkjent bruk av metoden for innen samme dato.

12.2.2. Forenklinger i beregningen av solvenskapitalkravet

I endringsdirektivet endres artikkel 109 om forenklede beregninger av solvenskapitalkravet etter standardmetoden. I nr. 1 legges det til et vilkår om at forenklede metoder ikke skal gi opphav til feil som fører til vesentlig avvik sammenlignet med standardberegningen, med mindre forenklingen gir et høyere solvenskapitalkrav enn etter standardberegningen. Videre fremgår det at foretak som er klassifisert som små og ikke-komplekse kan benytte forenklede

beregninger hvis de kan godtgjøre at for hver individuell risikomodul eller undermodul som eventuelt skal benytte forenklede beregninger, representerer kravet beregnet etter standardmetoden uten forenklinger mindre enn 2 prosent av basiskravet til solvenskapital. I tillegg skal summen for alle risikomoduler og undermoduler som eventuelt skal benytte forenklinger representere mindre enn 10 prosent av basiskravet til solvenskapital. Basiskravet til solvenskapital er solvenskapitalkravet før tillegg for operasjonell risiko og før fradrag for den tapsabsorberende evnen til forsikringstekniske avsetninger og utsatt skatt. Foretaket må kunne godtgjøre minst hvert femte år at vilkårene er oppfylt. De forenklede beregningene etter nr. 1 skal kalibreres i samsvar med det generelle kalibreringsmålet fastsatt i artikkel 103 nr. 3, altså en «value-at-risk» med et konfidensnivå på 99,5 prosent over en periode på ett år.

I artikkel 109 ny nr. 2 fastsettes det at for en risikomodul eller undermodul som utgjør mindre enn fem prosent av basiskravet til solvenskapital, kan foretaket benytte forenklede metoder i en periode på maksimalt tre år. Det presiseres i ny nr. 3 at dette gjelder dersom summen av alle risikomoduler eller undermoduler som forenklet metode benyttes for representerer mindre enn 10 prosent av basiskravet til solvenskapital. Andelen relativt til basiskravet til solvenskapital skal være andelen på det siste tidspunktet der kravet ble beregnet uten forenklinger.

I artikkel 111 nr. 1, som gjelder EU-kommisjonens myndighet til å fastsette gjennomføringsbestemmelser, endres bokstav l slik at den henviser til de nye reglene om forenklinger i artikkel 109 nr. 1 og nr. 2.

12.2.3. Andre elementer i solvenskapitalkravet beregnet etter standardmetoden

I artikkel 105 er det tilføyd en ny nr. 7 der det fremgår at EU-kommisjonen kan fastsette gjennomføringsbestemmelser om behandlingen av kryptoeiendeler i beregningen av markedsrisiko og motpartsrisiko.

I artikkel 106 endres nr. 3 slik at den symmetriske justeringsmekanismen som benyttes i fastsettelsen av det ordinære kapitalkravet for aksjer ikke skal resultere i kapitalkrav som er mer enn 13 prosentpoeng høyere eller lavere enn standardkravet. Dette er en økning fra 10 prosentpoeng i gjeldende direktiv.

I artikkel 111 nr. 1, som gjelder EU-kommisjonens myndighet til å fastsette gjennomføringsbestemmelser, er det en endring i bokstav m som viser til beregningen av aksjerisiko. For henvisninger til strategiske aksjeinvesteringer som har lavere volatilitet og kapitalkrav henvises det nå til kvalifiserte eierandeler som definert i artikkel 13 punkt 21, mens det tidligere var vist til deltakerinteresser, som er definert i artikkel 212. Kvalifiserte eierandeler er i hovedsak eierandeler som direkte eller indirekte utgjør 10 prosent eller mer av kapitalen eller stemmerettene i et foretak, mens deltakerinteresser i hovedsak er eierandeler som direkte eller gjennom kontroll utgjør 20 prosent eller mer av et foretaks stemmeretter eller kapital. I solvens II-forordningen artikkel 171 som spesifiserer direktivbestemmelsene vises det imidlertid fortsatt til deltakerinteresser.

I artikkel 111 nr. 1 er det lagt til et avsnitt om EU-kommisjonens fastsettelse av gjennomføringsbestemmelser for beregning av renterisiko. Det fremgår at kapitalkravet skal reflektere at renten kan falle ytterligere også når den er lav eller negativ, men at det skal fastsettes et gulv for hvor negativ renten kan forutsettes å bli. Det fremgår også at beregningen av renterisiko skal være konsistent med ekstrapoleringen av rentekurven. Det legges også til et avsnitt om at begrensningene i diversifiseringseffekter som skal benyttes for avgrensede fond ikke lenger skal benyttes for porteføljer underlagt matching-justering.

I artikkel 111 er det videre lagt til en ny nr. 2a der det fremgår at når EU-kommisjonen fastsetter gjennomføringsbestemmelser for endringer i kapitalkravet for renterisiko, kan det fastsettes at endringene innfases i en overgangsperiode på inntil fem år. En slik overgangsperiode skal i tilfelle være obligatorisk og gjelde for alle foretak. Av endret nr. 3

fremgår det at foretak som benytter denne overgangsordningen, skal opplyse om de bruker den og effekten av å ikke bruke den i sin offentlige rapport om solvens og finansiell stilling (SFCR). Av solvens II-forordningen fremgår det imidlertid at EU-kommisjonen har valgt å ikke innføre en slik overgangsordning.

I artikkel 111 er nr. 3 endret slik at det fremgår at EIOPA skal vurdere om metodene for beregning av solvenskapitalkravet etter standardmetoden er hensiktsmessige. Dette skal gjøres innen 29. januar 2030 og deretter hvert femte år. På bakgrunn av EIOPAs vurdering skal EU-kommisjonen foreslå endringer i direktivet eller utfyllende forordninger.

12.2.4. Solvenskapitalkravet beregnet ved bruk av internmodell

I endringsdirektivet artikkel 112 fremgår det at foretak som har fått godkjent bruk av en intern modell til beregning av solvenskapitalkravet, skal rapportere solvenskapitalkravet beregnet med standardmetoden hvert andre år til tilsynsmyndighetene. Rapporteringen kan også være hyppigere dersom tilsynsmyndigheten ved en begrunnet beslutning ber om dette. I gjeldende direktiv er det kun angitt at tilsynsmyndigheten kan be om slik rapportering, uten spesifisering av frekvens.

I artikkel 122 et det tatt inn en ny nr. 5 som presiserer at foretak i en internmodell kan medregne effekten av endringer i kredittmarginen (credit spread) på endringer i volatilitetsjusteringen kun dersom følgende vilkår er oppfylt:

a. Metoden for å beregne effekten av kredittmarginendringer på volatilitetsjusteringen tar ikke hensyn til den foretaksspesifikke justeringen av den risikojusterte kredittmarginen etter artikkel 77d nr. 1c, eller en mulig økning som følge av makrovolatilitetsjusteringen for forpliktelser i euro etter artikkel 77d nr. 4.
b. Solvenskapitalkravet er ikke lavere enn en av de følgende:
    i. Solvenskapitalkravet der effekten av kredittmarginendringer på volatilitetsjusteringen er beregnet med metoden EIOPA benytter for publisering av teknisk informasjon om rentekurven.
    ii. Solvenskapitalkravet beregnet som i punkt i over, med unntak av at den representative porteføljen for en valuta vist til i artikkel 77d nr. 2 andre avsnitt bestemmes på grunnlag av foretakets egne eiendeler fremfor eiendelene til alle forsikringsforetak med forpliktelser i den aktuelle valutaen.

Det presiseres at i beregningene i punkt b over skal den representative porteføljen for en gitt valuta være bestemt av foretakets eiendeler i den aktuelle valutaen som benyttes til å dekke beste estimat for foretakets forpliktelser i den samme valutaen.

12.3. Finanstilsynets vurdering

12.3.1. Langsiktige aksjeinvesteringer

De gjeldende bestemmelsene om kriterier for klassifisering av langsiktige aksjeinvesteringer i solvens II-forordningen artikkel 171a er endret, og delvis flyttet til solvens II-direktivet ny artikkel 105a. Samtidig gis det omfattende nye utfyllende bestemmelser i solvens II-forordningen artikkel 171a, 171b, 171c og 171d. Disse bestemmelsene omfatter metoder for hvordan foretaket kan godtgjøre på en måte som tilsynsmyndigheten finner tilfredsstillende at foretaket kan unngå å selge aksjer klassifisert som langsiktige aksjeinvesteringer, også i stressede situasjoner. Videre fastsetter de utfyllende bestemmelsene hvilke typer innretninger for kollektiv investering som antas å ha lavere risikoprofil slik at vurderingen av om en investering kan regnes som en langsiktig aksjeinvestering kan gjøres for fondet som helhet og ikke for de underliggende eiendelene i fondet.

Etter Finanstilsynets vurdering er de omfattende utfyllende bestemmelsene i solvens II-forordningen i liten grad overlappende med direktivbestemmelsene i artikkel 105a, og denne artikkelen bør derfor gjennomføres ved egne bestemmelser i solvens II-forskriften, se forslag

til ny § 4-3. Selve kapitalkravet på 22 prosent fremgår imidlertid av artikkel 169 i solvens II-forordningen, sammen med kapitalkravet før øvrige typer aksjeinvesteringer som kun fremgår av forordningen og ikke ved egne bestemmelser i solvens II-forskriften. Det anses derfor ikke som hensiktsmessig å reflektere dette kapitalkravet spesifikt i solvens II-forskriften.

Reglene i direktivet artikkel 304 om durasjonsbasert undermodul for aksjerisiko fases ut ved at de bare gjelder for eiendeler og forpliktelser om tilsynsmyndigheten har godkjent bruk av metoden for innen 30. januar 2027. Etter det Finanstilsynet kjenner til er det kun ett foretak i Europa som har benyttet denne metoden, ettersom det er fastsatt strenge kriterier i direktivet, herunder at midlene og forpliktelsene ikke skal kunne flyttes. Metoden har derfor ikke vært aktuell for norske foretak, og ettersom den nå fases ut kan den oppheves i solvens II-forskriften § 8 fjerde ledd.

12.3.2. Forenklinger i beregningen av solvenskapitalkravet

I det reviderte direktivet endres artikkel 109 om forenklede beregninger av solvenskapitalkravet etter standardmetoden. Det legges inn kvalitative og kvantitative vilkår for bruk av forenklede metoder for beregning av kapitalkrav som utgjør mindre deler av det samlede solvenskapitalkravet. Disse vilkårene bør etter Finanstilsynets vurdering gjennomføres i solvens II-forskriften § 4-4 (nåværende § 9).

12.3.3. Andre elementer i solvenskapitalkravet beregnet etter standardmetoden

I artikkel 106 endres nr. 3 slik at det den symmetriske justeringsmekanismen som benyttes i fastsettelsen av det ordinære kapitalkravet for aksjer ikke skal resultere i kapitalkrav som er mer enn 13 prosentpoeng høyere eller lavere enn standardkravet. Denne endringen og andre konkrete bestemmelser om beregningen av den symmetriske justeringsmekanismen følger av den reviderte solvens II-forordningen artikkel 172, som etter solvens II-forskriften § 53 første ledd (§ 14-1 første ledd etter forslaget) vil gjelde som norsk forskrift. Det er derfor ikke behov for å ta inn særskilte bestemmelser om dette i solvens II-forskriften.

I artikkel 111 er det lagt til en ny nr. 2a der det fremgår at når EU-kommisjonen fastsetter gjennomføringsbestemmelser for endringer i kapitalkravet for renterisiko, kan det fastsettes at endringene innfases i en overgangsperiode på inntil fem år. Av endret nr. 3 fremgår det at foretak skal opplyse om bruk av overgangsordningen i sin offentlige rapport om solvens og finansiell stilling (SFCR). Av solvens II-forordningen fremgår det imidlertid at Kommisjonen har valgt å ikke innføre en slik overgangsordning, og det er derfor ikke behov for å gjennomføre disse direktivbestemmelsene i norsk rett.

I artikkel 111 er nr. 3 videre endret slik at det fremgår at EIOPA regelmessig skal vurdere om metodene for beregning av solvenskapitalkravet etter standardmetoden er hensiktsmessige. Denne bestemmelsen skal ikke gjennomføres i norsk rett.

12.3.4. Solvenskapitalkravet beregnet ved bruk av internmodell

I endringsdirektivet artikkel 112 fremgår det at foretak som har fått godkjent bruk av en intern modell til beregning av solvenskapitalkravet, skal rapportere solvenskapitalkravet beregnet med standardmetoden hvert andre år til tilsynsmyndighetene. Rapporteringen kan også være hyppigere dersom tilsynsmyndigheten ved en begrunnet beslutning ber om dette. I gjeldende direktiv er det angitt at tilsynsmyndigheten kan be om slik rapportering, uten spesifisering av frekvens.

Det er ikke tatt inn spesifikke bestemmelser i gjeldende rett om at Finanstilsynet kan kreve at foretak som har fått tillatelse til bruk av internmodell også rapporterer solvenskapitalkravet beregnet ved bruk av standardmetoden. Finanstilsynet foreslår derfor at bestemmelsen gjennomføres i solvens II-forskriften § 4-6 (nåværende § 10) nytt femte ledd.

I artikkel 122 et det tatt inn en ny nr. 5 som presiserer at foretak i en internmodell kan medregne effekten av endringer i kredittmarginen (credit spread) på endringer i volatilitetsjusteringen kun dersom flere vilkår er oppfylt. Vilkårene fasetter bl.a. nedre grenser for solvenskapitalkravet beregnet med en slik forutsetning, og representerer tilleggskrav utover de ordinære kravene til interne modeller. Vilkårene fremgår ikke av solvens II-forordningen, og Finanstilsynet foreslår at disse bestemmelsene gjennomføres i solvens II-forskriften § 4-12 (nåværende § 16) nytt andre ledd.

12.3.5. Endringer i solvens II-forordningen

Finanstilsynet gjør før øvrig oppmerksom på at EU-kommisjonen har vedtatt endringer i solvens II-forordningen som ikke er knyttet til endringer i direktivet og derfor ikke er omtalt ovenfor. Det er relativt mange endringer knyttet til beregningen av solvenskapitalkravet under standardmetoden. I tillegg justeres enkelte faktorer som inngår i beregningen av minstekapitalkravet.

En vesentlig endring i solvenskapitalkravet er et skjerpet kapitalkrav for renterisiko. Kapitalkravet beregnes, som under gjeldende regelverk, med en felles kalibrering av parametere som skal benyttes for alle valutaer. Finanstilsynet er kjent med at Finans Norge anser at det nye kravet er for strengt for renterelaterte eksponeringer i norske kroner og har foreslått en alternativ kalibrering av renterisiko for norske kroner. Et slikt alternativ må i tilfelle gjennomføres ved en tilpasningstekst når forordningen tas inn i EØS-avtalen. Finanstilsynet har foretatt beregninger for perioden fra det norske inflasjonsmålet ble senket i 2018. Resultatene gir ikke grunnlag for å hevde at den vedtatte kalibreringen ikke er passende for norske kroner, og Finanstilsynet anser derfor ikke at det er grunnlag for å fastsette en alternativ kalibrering av renterisiko for norske kroner.

12.3.6. Særlige kapitalkrav for pantelån

Av solvens II-forskriften § 53 andre ledd fremgår det at i beregningen av tap ved mislighold (LGD) for pantelån i henhold til solvens II-forordningen artikkel 192 nr. 4, skal LGD ikke settes lavere enn 30 prosent av verdien av lånet. Bakgrunnen for denne bestemmelsen er følgende tilpasningstekst som ble fastsatt da solvens II-forordningen ble tatt i EØS-avtalen: "Tilsynsmyndigheten kan sette en høyere verdi enn null som nedre grense for tap ved mislighold for å sikre et samlet kapitalkrav for eksponering mot pantelån på linje med kapitalkravet for slike eksponeringer som innehas av kredittinstitusjoner i samsvar med forordning (EU) nr. 575/2013."[29]

I den reviderte solvens II-forordningen er den nedre grensen for LGD hevet fra null til 5 prosent av lånets verdi. Dette er fortsatt langt lavere enn grensen på 30 prosent som er fastsatt i solvens II-forskriften, og oppfyller ikke tilpasningstekstens formål om å sikre at kapitalkravet er på linje med kapitalkravet for kredittinstitusjoner. Finanstilsynet anser derfor at endringen i solvens II-forordningen isolert sett ikke gir grunnlag for å fjerne eller endre grensen på 30 prosent.

Etter at den nedre grensen på 30 prosent ble fastsatt, er det imidlertid fastsatt endringer i bankregelverket. Systemrisikobufferen er hevet fra 3 til 4,5 prosent. På den annen side er risikovektene for boliglån endret, og redusert for belåningsgrader under 55 prosent. Disse endringene gir grunnlag for å vurdere om gulvet på 30 prosent bør endres.

Ved fastsettelsen av gulvet på 30 prosent ble det tatt utgangspunkt i behovet for å unngå veldig lave krav for lave belåningsgrader ved at det fastsettes et gulv som en fast parameter

[29] Se nærmere omtale av bakgrunnen for endringen på Finansdepartementets nettsider: https://www.regjeringen.no/no/dokumentarkiv/regjeringen-solberg/aktuelt-regjeringen-solberg/fin/nyheter/2019/endringer-i-forsikringsforetakenes-kapitalkrav-for-boliglan/id2681231/

som reflekterer kapitalkravet for lån med lav belåningsgrad i bankregelverket. Det vises til nærmere omtale i Finanstilsynets høringsnotat av 29. mars 2019.[30]

Det laveste nivået på kapital- og bufferkrav for norske banker på 13,5 prosent ble benyttet som utgangspunkt for sammenligningen med solvens II-regelverket. Det ble sett bort fra motsyklisk buffer og buffer for systemviktige institusjoner. Videre ble det tatt utgangspunkt i en risikovekt på 35 prosent, som gjaldt for lån med lavere belåningsgrad enn 80 prosent i bankregelverket. (Lån med høyere belåningsgrad hadde en risikovekt på 75 prosent). For å tilpasse gulvet til LGD-formelen under solvens II-regelverket, må det tas hensyn til at kapitalkravet under solvens II beregnes som 15 prosent av LGD. Gulvet ble beregnet som kapital- og bufferkrav på 13,5 prosent * 35 prosent risikovekt / 15 prosent. Denne beregningen ga et gulv for LGD på 31,5 prosent av lånets verdi, som ble avrundet til 30 prosent slik at kapitalkravet ble 4,5 prosent av lånets verdi.

Etter endringer i bankregelverket er tilsvarende kapital- og bufferkrav nå 15 prosent, mens laveste risikovekt er 20 prosent for lån med lavere belåningsgrad enn 55 prosent. (Lån med høyere belåningsgrad har en risikovekt på 75 prosent.) Med tilsvarende beregning kan gulvet fastsettes som kapital- og bufferkrav på 15 prosent * 20 prosent risikovekt / 15 prosent. Dette gir et gulv for LGD på 20 prosent av lånets verdi, slik at kapitalkravet blir 3 prosent av lånets verdi.

I tabellen nedenfor er det gjengitt kapitalkrav etter det gamle og det nye bankregelverket[31], og med gjeldende gulv på 30 prosent, alternativt gulv på 20 prosent og gulvet på 5 prosent som følger av den reviderte solvens II-forordningen uten tilpasning.

Tabell Kapitalkrav for boliglån i bankregelverket og med ulike gulv i solvens II-regelverket

Belåningsgrad	Bankregelverket 2019	Solvens II Gjeldende gulv 30 %	Bankregelverket 2026	Solvens II Alternativt gulv 20 %	Solvens II Uten tilpasset gulv
5 %	4,7 %	4,5 %	3,0 %	3,0 %	0,8 %
10 %	4,7 %	4,5 %	3,0 %	3,0 %	0,8 %
15 %	4,7 %	4,5 %	3,0 %	3,0 %	0,8 %
20 %	4,7 %	4,5 %	3,0 %	3,0 %	0,8 %
25 %	4,7 %	4,5 %	3,0 %	3,0 %	0,8 %
30 %	4,7 %	4,5 %	3,0 %	3,0 %	0,8 %
35 %	4,7 %	4,5 %	3,0 %	3,0 %	0,8 %
40 %	4,7 %	4,5 %	3,0 %	3,0 %	0,8 %
45 %	4,7 %	4,5 %	3,0 %	3,0 %	0,8 %
50 %	4,7 %	4,5 %	3,0 %	3,0 %	0,8 %
55 %	4,7 %	4,5 %	3,0 %	3,0 %	0,8 %
60 %	4,7 %	4,5 %	3,7 %	3,0 %	0,8 %
65 %	4,7 %	4,5 %	4,3 %	3,0 %	1,2 %
70 %	4,7 %	4,5 %	4,8 %	3,0 %	2,1 %
75 %	4,7 %	4,5 %	5,2 %	3,0 %	3,0 %
80 %	4,7 %	4,5 %	5,6 %	3,8 %	3,8 %
85 %	5,0 %	4,5 %	5,9 %	4,4 %	4,4 %
90 %	5,3 %	5,0 %	6,2 %	5,0 %	5,0 %
95 %	5,6 %	5,5 %	6,5 %	5,5 %	5,5 %
100 %	5,8 %	6,0 %	6,7 %	6,0 %	6,0 %
105 %	6,0 %	6,4 %	6,9 %	6,4 %	6,4 %
110 %	6,2 %	6,8 %	7,1 %	6,8 %	6,8 %

Tabellen viser at en reduksjon av gulvet fra 30 til 20 prosent gir likt kapitalkrav som etter bankregelverket for belåningsgrader under 55 prosent. For belåningsgrader mellom 60 og 85 prosent gir reduksjonen derimot en større differanse mellom kravet etter bankregelverket og

[30] Tilgjengelig på https://www.regjeringen.no/contentassets/017f6b64aacd49cfb37b9a09bd20c586/horingsnotat-om-endring-i-kapitalkrav-for-boliglan-i-solvens-ii-regelverket.pdf

[31] Dette gjelder for banker som benytter standardmetoden for kredittrisiko. Banker som benytter internmodeller (IRB-metoden) kan beregne lavere risikovekter, men et gulv på 25 prosent på porteføljenivå innebærer at kapitalkravene blir på nivå med standardmetoden.

kravet etter solvens II-regelverket, mens for høyere belåningsgrader har reduksjonen ingen effekt fordi gulvet ikke påvirker kapitalkravet.

Det samlede solvenskapitalkravet beregnes med forutsetninger om samvariasjon (diversifisering) mellom ulike risikoer. Effekten av kapitalkravet for boliglån på det samlede kapitalkravet vil derfor normalt være vesentlig lavere for forsikringsforetak enn for banker. Effekten vil variere mellom ulike forsikringsforetak avhengig av hvilke øvrige risikoer foretaket er eksponert mot. Finanstilsynet skrev i høringsnotatet: "Tilpasningen vil derfor ikke fjerne arbitrasjepotensialet, men er et skritt i riktig retning. Finanstilsynet ser det som hensiktsmessig å etablere et gulv nå, som eventuelt kan heves i fremtiden dersom utviklingen tilsier at det er behov det."

Ved utgangen av 2024 utgjorde boliglån 1,1 prosent av forsikringsforetakenes samlede forvaltningskapital, mot 2,7 prosent ved utgangen av 2018. Dette indikerer at det ikke har vært vesentlige insentiver til arbitrasjemotivert flytting av boliglån fra banksektoren etter at gulvet på 30 prosent ble fastsatt. Finanstilsynet antar at dette fortsatt kan være tilfelle dersom gulvet reduseres til 20 prosent i samsvar med lettelsene i kapitalkravet i banksektoren. Dette tilsier at gulvet kan nedjusteres til 20 prosent ved bruk av samme beregningsmetode som da gulvet på 30 prosent ble fastsatt. Gulvet vil da bli noe likere, men fortsatt vesentlig høyere, enn gulvet på 5 prosent i den endrede solvens II-forordningen.

På den annen side tilsier diversifiseringseffektene i beregningen av solvenskapitalkravet for forsikringsforetakene at den marginale effekten på samlet kapitalkrav normalt fortsatt vil være lavere enn i banksektoren, selv om gulvet på 30 prosent beholdes. Dette tilsier at det ikke er behov for å nedjustere gulvet.

Finanstilsynet ser at det er argumenter både for å beholde dagens gulv på 30 prosent og for å redusere det til 20 prosent. En reduksjon til 20 prosent vil være i samsvar med metoden som ble benyttet da gulvet ble fastsatt til 30 prosent i 2019, og vil være i samsvar med det generelle systemet i solvens II-regelverket hvor kapitalkravet for hver risiko skal fastsettes isolert i henhold til det generelle kalibreringsmålet (99,5 prosent VaR over ett år), uten hensyn til samvariasjon med øvrige risikoer. Finanstilsynet legger til grunn at dersom gulvet reduseres nå, kan det eventuelt heves i fremtiden dersom utviklingen tilsier at det er behov for det. Finanstilsynet har i forslaget til endringer i solvens II-forskriften § 14-1 (nåværende § 53) nytt andre ledd foreslått at gulvet reduseres til 20 prosent.

13. Kapitalforvaltning

13.1. Gjeldende rett

Det følger av finansforetaksloven § 13-10 at et finansforetak skal forvalte sine eiendeler på en forsvarlig måte i samsvar med foretakets formål. Foretaket skal vektlegge forsvarlig likviditet, sikkerhet, risikospredning og inntjening, og tilpasse kapitalforvaltningen til endringer i foretakets risikoeksponering og endringer i risiko knyttet til de ulike virksomhetsområdene. Foretaket skal fastsette og regelmessig gjennomgå retningslinjer for kapitalforvaltningen samt rammer og fullmakter for de enkelte enheter og ansattes adgang til å handle for foretaket.

I solvens II-forskriften er det ikke gitt særskilte regler om kapitalforvaltning, utover at det i § 23 fremgår at derivater kun kan anvendes for å redusere risikoen i forsikringsforetakets eiendeler eller for å effektivisere forvaltningen av disse. Enkelte utfyllende regler knyttet til kapitalforvaltning er gitt i forordninger som er gjennomført i norsk rett ved henvisning i solvens II-forskriften kapittel 12, herunder solvens II-forordningen.

13.2. Endringsdirektivet

I endringsdirektivet er det fastsatt endringer i artikkel 132 om foretakets kapitalforvaltning. Det er tilføyd i ny nr. 5 at foretakene skal ta hensyn til mulig utvikling i makroøkonomien og finansmarkedene når de fastsetter sin investeringsstrategi. Når de fastsetter investeringsstrategien, skal de også ta hensyn til virkninger av bærekraftsrisiko på investeringene og mulige langsiktige virkninger av investeringene på bærekraftsfaktorer.

Det fremgår av artikkel 132 ny nr. 6 at etter forespørsel fra tilsynsmyndigheten skal foretakene vurdere hensyn til makroøkonomiske forhold når de fastsetter sin investeringsstrategi, og vurdere i hvilken grad investeringsstrategien kan påvirke utviklingen i makroøkonomien og finansmarkedene og ha potensial til å bli kilder til systemrisiko. Disse hensynene skal inngå som del av investeringsbeslutningene.

I artikkel 132 ny nr. 7 presiseres det at fremgår det at mulig utvikling i makroøkonomien og finansmarkedene og makroøkonomiske forhold i nr. 5 og nr. 6 skal ha samme betydning som i artikkel 45.

Det følger av artikkel 132 ny nr. 8 at når tilsynsmyndigheten bestemmer at et foretak som er et datterforetak i en gruppe skal ta hensyn til makroøkonomiske forhold i henhold til nr. 6, skal tilsynsmyndigheten ta hensyn til om disse vurderingene er gjennomført på gruppenivå og dekker datterforetakets virksomhet.

I artikkel 132 nr. 3 og artikkel 133 nr. 3 er henvisningene til direktiv 85/611/EØF erstattet av henvisninger til direktiv 2009/65/EF. Dette skyldes at det opprinnelige UCITS-direktivet om foretak for kollektiv investering er erstattet av et nytt direktiv.

13.3. Finanstilsynets vurdering

Tilføyelsene i endringsdirektivet om at foretak i sin kapitalforvaltning skal ta hensyn til mulig utvikling i makroøkonomien og finansmarkedene, makroøkonomiske forhold og bærekraftsrisiko, har store likhetstrekk med tilsvarende tilføyelser når det gjelder foretakets egenvurdering av risiko og solvens. Finanstilsynet foreslår at bestemmelsene om kapitalforvaltning gjennomføres i solvens II-forskriften ny § 6-2.

Det følger av artikkel 132 ny nr. 8 at når tilsynsmyndigheten bestemmer at et foretak som er et datterforetak i en gruppe skal ta hensyn til makroøkonomiske forhold, skal tilsynsmyndigheten ta hensyn til om disse vurderingene er gjennomført på gruppenivå og dekker datterforetakets virksomhet. Bestemmelsen legger visse føringer for Finanstilsynets utøvelse av skjønn i valg av foretak som skal gjennomføre disse vurderingene. Finanstilsynet

vil være forpliktet til å ivareta slike hensyn når endringsdirektivet tas inn i EØS-avtalen, og det anses ikke å være behov for å fastsette dette særskilt i solvens II-forskriften.

14. Svekkelse av finansiell stilling

14.1. Gjeldende rett

Finansforetaksloven § 14-14 inneholder regler om forsikringsforetak med svekket finansiell stilling. Bestemmelsens første til tredje ledd lyder:

> *(1) Et forsikringsforetak som ikke oppfyller solvenskapitalkravet eller minstekapitalkravet eller mener at det foreligger risiko for underoppfyllelse, skal straks underrette Finanstilsynet. Foretaket skal fremlegge en plan for å rette på forholdene. Finanstilsynet kan gi forsikringsforetaket pålegg om å endre, avgrense eller begrense virksomheten, redusere foretakets risikoprofil eller treffe andre nødvendige tiltak, herunder sette grenser for foretakets rådighet over sine eiendeler, og om nødvendig tilbakekalle foretakets konsesjon.*
>
> *(2) Finanstilsynet skal tilbakekalle konsesjonen dersom foretaket ikke oppfyller minstekapitalkravet, og Finanstilsynet anser at planen for å oppfylle kravet ikke er tilfredsstillende eller foretaket ikke etterlever kravet innen tre måneder etter at manglende oppfyllelse av kravet er avdekket.*
>
> *(3) Dersom et forsikringsforetak ikke oppfyller kravet om eiendeler til dekning av avsetningene, kan Finanstilsynet gi foretaket pålegg om å bringe forholdet i orden, og fastsette grenser for foretakets rådighet over sine eiendeler eller dets adgang til å overta nye forsikringer.*

Ifølge solvens II-forskriften § 31 første ledd skal forsikringsforetaket ved manglende oppfyllelse av solvenskapitalkravet eller minstekapitalkravet uten ugrunnet opphold legge fram en gjenopprettingsplan. I bestemmelsens andre ledd er det stilt nærmere krav til innholdet i gjenopprettingsplanen.

Finanstilsynet kan gi dispensasjon fra solvenskapitalkravet i inntil seks måneder når det er nødvendig for å gjenopprette solvenssituasjonen, se solvens II-forskriften § 32. Finanstilsynet kan forlenge dispensasjonen i inntil tre måneder, eller i særskilte tilfeller gi lengre frist for å oppfylle solvenskapitalkravet.

Hvis tillatelsen til et forsikringsforetak tilbakekalles, følger det av finansforetaksloven § 3-7 andre ledd at foretaket og dets virksomhet skal avvikles etter reglene i kapittel 12 avsnitt II. I finansforetaksloven § 12-10 fjerde ledd er det uttrykkelig fastsatt at Finanstilsynet fører tilsyn med foretak under avvikling.

14.2. Endringsdirektivet

14.2.1. Forverring av solvenssituasjonen

Ny artikkel 136a inneholder bestemmelser om svekkelse av finansiell stilling. Hvis tilsynsmyndigheten har fått underretning fra foretaket om at foretakets finansielle stilling er svekket etter artikkel 136, eller tilsynsmyndigheten selv har oppdaget at et foretak har svekket finansiell stilling, jf. tilsynsmyndighetenes evalueringsprosess som nevnt i artikkel 36 nr. 3, skal den ha myndighet til å treffe nødvendige tiltak, jf. artikkel 136a nr. 1. Tiltakene skal stå i forhold til risikoen og hvor alvorlig forverringen er, jf. artikkel 136a nr. 2 første punktum. Artikkel 136a nr. 2 andre punktum inneholder en oppregning av hvilke tiltak tilsynsmyndigheten minst skal kunne pålegge foretaket:

a. å oppdatere den forebyggende gjenopprettingsplanen som er utarbeidet etter direktiv (EU) 2025/1[32] artikkel 5 hvis forholdene avviker fra planen

b. å iverksette tiltakene i den forebyggende gjenopprettingsplanen. Hvis planen er oppdatert i samsvar med bokstav a, skal tiltakene som iverksettes inkludere oppdaterte tiltak.

c. dersom foretaket ikke har utarbeidet en forebyggende gjenopprettingsplan; pålegge foretaket å identifisere årsakene til manglende oppfyllelse eller risiko for manglende oppfyllelse av regulatoriske krav, og å identifisere passende tiltak og en tidsramme for gjennomføring av kravene.

d. å suspendere eller begrense variabel godtgjørelse og bonuser, utdelinger fra kapitalinstrumenter eller innfrielse eller tilbakekjøp av kapitalinstrumenter.

14.2.2. Manglende oppfyllelse av minstekapitalkravet

Artikkel 139 nr. 1, som gjelder manglende oppfyllelse av minstekapitalkravet (MCR), har fått et nytt andre avsnitt. Der er det presisert at foretakenes plikt til å underrette tilsynsmyndigheten om manglende oppfyllelse av minstekapitalkravet etter bestemmelsens første avsnitt gjelder både ved beregningen av minstekapitalkravet etter artikkel 129 nr. 4, det vil si minst kvartalsvis, og ved beregningen mellom to datoer når en slik beregning rapporteres til tilsynsmyndighetene etter artikkel 129 nr. 4.

I artikkel 139 nr. 2, der det kreves at foretaket skal sende tilsynsmyndigheten en plan for oppfyllelse av minstekapitalkravet innen en måned etter at det har avdekket brudd på kravet, er det tatt inn en presisering om at plikten til å sende inn slik gjenopprettingsplan også gjelder der foretaket har konstatert at det er *risiko* for manglende oppfyllelse av minstekapitalkravet.

I artikkel 139 nr. 3 første punktum, som gjelder tilsynsmyndighetens plikt til å vurdere om den skal sette grenser for foretakets rådighet over sine eiendeler ved manglende oppfyllelse av minstekapitalkravet, er det tatt inn et nytt krav om at tilsynsmyndighetene skal gjøre en slik vurdering hvis det ikke innledes avvikling av foretaket innen to måneder etter at tilsynsmyndighetene har mottatt underretning om at det er risiko for manglende oppfyllelse av minstekapitalkravet.

14.2.3. Pålegg mv. fra tilsynsmyndighetene ved svekket finansiell stilling

I artikkel 141 nr. 1, som gjelder tilsynsmyndighetens myndighet til å treffe alle nødvendige tiltak for å beskytte forsikringstakernes interesser ved svekkelse av foretakets finansielle stilling, er ordlyden endret. Tidligere sto det i bestemmelsen at slike tiltak kunne treffes "uten hensyn til artikkel 138 og 139". Nå framgår det av bestemmelsen at alle nødvendige tiltak kan treffes hvis tiltak etter artikkel 136a, 138 eller 139 ikke er effektive nok, eller ikke tilstrekkelige til å beskytte forsikringstakernes interesser.

14.2.4. Tilbakekall av tillatelse

I artikkel 144, som gjelder tilbakekall av tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet, er det tilføyd et nytt nr. 4. Ifølge den nye bestemmelsen skal foretak som får tilbakekalt tillatelsen til å drive forsikringsvirksomhet fortsatt være underlagt bestemmelsene i solvens II-direktivet avdeling I kapittel III[33] om tilsynsmyndigheter og alminnelige regler minst fram til eventuelle avviklingsprosedyrer er igangsatt.

[32] Krisehåndteringsdirektivet for forsikringsforetak.

[33] Solvens II-direktivet avdeling I kapittel III omfatter artikkel 27 til 39.

14.2.5. Makrotilsynsmessige virkemidler

Tilsynsmessige virkemidler for å avhjelpe likviditetssvakheter under ekstraordinære omstendigheter

I endringsdirektivet er det tilføyd en ny artikkel 144b om tilsynsmessige virkemidler for å avhjelpe likviditetssvakheter under ekstraordinære omstendigheter. Det fremgår av nr. 1 at tilsynsmyndigheten i sin tilsynsprosess skal overvåke forsikringsforetakenes likviditetsposisjon og informere det berørte foretaket når det har identifisert vesentlige likviditetsrisikoer. Det berørte foretaket skal forklare hvordan det har til hensikt å håndtere disse likviditetsrisikoene.

Det fremgår av ny artikkel 144b nr. 2 at tilsynsmyndigheten skal ha hjemmel til å kreve at foretakene styrker sin likviditetsposisjon når det er identifisert vesentlige likviditetsrisikoer eller svakheter. Slik hjemmel skal benyttes når det er tilstrekkelig dokumentasjon for at det foreligger vesentlig likviditetsrisiko og manglende effektive tiltak fra forsikringsforetaket. Tilsynsmyndighetens tiltak skal revurderes minst hver sjette måned, og skal opphøre når foretaket har iverksatt effektive tiltak. Der det er relevant, skal tilsynsmyndigheten dele dokumentasjonen av svakhetene med EIOPA.

Av ny artikkel 144b nr. 3 fremgår det at for et foretak som står overfor betydelig likviditetsrisiko som kan forårsake en umiddelbar trussel mot beskyttelsen av forsikringstakere eller stabiliteten til det finansielle systemet, skal tilsynsmyndigheten ha hjemmel til å midlertidig

a. begrense eller suspendere utbytteutdelinger til aksjonærer og andre etterstilte kreditorer,

b. begrense eller suspendere andre utdelinger til aksjonærer og andre etterstilte kreditorer,

c. begrense eller suspendere tilbakekjøp av aksjer og tilbakebetaling eller innfrielse av poster i den ansvarlige kapitalen,

d. begrense eller suspendere bonuser og annen variabel godtgjørelse, og

e. suspendere gjenkjøpsretten til forsikringstakere i livsforsikring.

Hjemmelen til å suspendere gjenkjøpsretten skal bare utøves under ekstraordinære omstendigheter som en siste utvei når dette er i den kollektive interessen til foretakets forsikringstakere og begunstigede. Før dette tiltaket benyttes skal tilsynsmyndigheten ta hensyn til mulige utilsiktede virkninger på finansmarkedene og på rettighetene til foretakets forsikringstakere og begunstigede, herunder også grensekryssende virkninger. Tilsynsmyndigheten skal offentliggjøre begrunnelsen for iverksettelsen av dette tiltaket.

Det følger videre av ny artikkel 144b nr. 3 at de aktuelle midlertidige tiltakene ikke skal vare lenger enn tre måneder. Tiltaket kan fornyes så lenge begrunnelsen for dem fortsatt er til stede. Inntil suspensjonen av gjenkjøpsretten er opphevet, skal foretaket ikke foreta noen utdelinger til aksjonærer og andre etterstilte kreditorer, kjøpe tilbake aksjer eller tilbakebetale eller innfri poster i den ansvarlige kapitalen, eller betale bonuser eller annen variabel godtgjørelse til medlemmer av foretakets ledelsesorgan, medlemmer av foretakets daglige ledelse og ledere for nøkkelfunksjoner. Tilsynsmyndigheten skal ha hjemmel til å pålegge foretaket disse restriksjonene.

Videre følger det av ny artikkel 144b nr. 3 at eventuelle andre myndigheter med makrotilsynsmessig mandat i rimelig tid skal informeres om at tilsynsmyndigheten har til hensikt å benytte de nevnte tiltakene i nr. 3 og involveres i vurderingen av utilsiktede

virkninger. Tilsynsmyndighetene skal notifisere EIOPA og ESRB når hjemlene nevnt i nr. 3 utøves for å håndtere risiko knyttet til finansiell stabilitet.

I ny artikkel 144b nr. 4 fremgår det at når tilsynsmyndighetene benytter hjemlene angitt i nr. 3, skal det tas hensyn til forholdsmessighetskriteriene angitt i artikkel 29 nr. 3. Hvis EIOPA etter konsultasjon med ESRB finner at utøvelsen av hjemlene i nr. 3 er uforholdsmessig, skal EIOPA avgi en uttalelse til den berørte tilsynsmyndigheten om at beslutningen bør revurderes. Denne uttalelsen skal ikke offentliggjøres.

Det følger videre av ny artikkel 144b nr. 5 at når tilsynsmyndighetene benytter hjemler angitt i nr. 3, skal det tas hensyn til funn i tilsynsprosessen og en fremoverskuende vurdering av det berørte foretakets solvens og finansielle stilling, i samsvar med kravet til egenvurderingen i artikkel 45 nr. 1.

Det fremgår videre i ny artikkel 144b nr. 6 at hjemlene i nr. 3 kan benyttes overfor berørte foretak med virksomhet i et gitt land hvis de ekstraordinære omstendighetene omtalt i nr. 3 påvirker hele eller en vesentlig del av forsikringsmarkedet. Det skal utpekes en myndighet som kan utøve hjemlene i slike tilfeller. Dersom denne myndigheten ikke er tilsynsmyndigheten, skal det sikres god koordinering og utveksling av informasjon mellom myndighetene. Myndighetene skal samarbeide tett og dele all informasjon som kan være nødvendig for en hensiktsmessig utførelse av oppgavene som er pålagt den utpekte myndigheten i henhold til nr. 6.

Det følger videre av ny artikkel 144b nr. 7 at den utpekte myndigheten nevnt i nr. 6 innen rimelig tid skal notifisere EIOPA, og ESRB hvis det iverksettes tiltak for å håndtere risiko for den finansielle stabiliteten, om bruken av tiltak vist til i nr. 6. Notifiseringen skal omfatte en beskrivelse av det benyttede tiltaket, varigheten av tiltaket og begrunnelsen for bruk av tiltaket, herunder begrunnelsen for at tiltaket ble vurdert som effektivt og forholdsmessig i forhold til dets negative virkninger for forsikringstakere.

Det fremgår av ny artikkel 144b nr. 8 at EIOPA skal, etter konsultasjon med ESRB, utarbeide retningslinjer som spesifiserer tiltakene for å avhjelpe svakheter i styringen av likviditetsrisiko og formen på, iverksettelsen av og kalibreringen av tiltak som tilsynsmyndighetene kan iverksette for å forsterke foretakenes likviditetsposisjon når likviditetsrisiko er identifisert og ikke tilstrekkelig håndtert av foretakene. Retningslinjene skal også spesifisere de ekstraordinære omstendighetene som kan rettferdiggjøre en midlertidig suspensjon av gjenkjøpsretten. I tillegg skal retningslinjene spesifisere betingelser for å sikre en konsistent bruk av midlertidig suspensjon av gjenkjøpsretten i EU og forhold som skal tas i betraktning for å sikre en lik og tilstrekkelig beskyttelse av forsikringstakere i alle hjemland og vertsland.

Tilsynsmessige virkemidler for å bevare foretakenes finansielle stilling under ekstraordinære sektoromfattende sjokk

I endringsdirektivet er det tilføyd en ny artikkel 144c om tilsynsmessige tiltak for å bevare foretakenes finansielle stilling under ekstraordinære sektoromfattende sjokk. Det følger av nr. 1 at tilsynsmyndighetene skal ha hjemmel til å iverksette tiltak for å bevare den finansielle stillingen til individuelle forsikringsforetak i perioder med ekstraordinære sektoromfattende sjokk som kan true den finansielle stillingen til berørte foretak eller stabiliteten i det finansielle systemet.

Av ny artikkel 144c nr. 2 fremgår det at i perioden med ekstraordinære sektoromfattende sjokk skal tilsynsmyndigheten minst ha hjemmel til å kreve at foretak med spesielt sårbar risikoprofil

a. begrenser eller suspenderer utbytteutdelinger til aksjonærer og andre etterstilte kreditorer,

b. begrenser eller suspenderer andre utdelinger til aksjonærer og andre etterstilte kreditorer,

c. begrenser eller suspenderer tilbakekjøp av aksjer og tilbakebetaling eller innfrielse av poster i den ansvarlige kapitalen, og

d. begrenser eller suspenderer bonuser og annen variabel godtgjørelse.

Relevante myndigheter med makrotilsynsmessig mandat skal informeres om at tilsynsmyndigheten har til hensikt å benytte de nevnte tiltakene, og bli involvert på en hensiktsmessig måte i vurderingen av ekstraordinære sektoromfattende sjokk i samsvar med nr. 2.

Det fremgår i ny artikkel 144c nr. 3 at når tilsynsmyndighetene benytter tiltak angitt i nr. 2, skal det tas hensyn til forholdsmessighetskriteriene angitt i artikkel 29 nr. 3 og eventuelle godkjente risikotoleransegrenser og terskler i foretakets risikostyringssystem.

Det følger videre av ny artikkel 144c nr. 4 at når tilsynsmyndighetene benytter tiltak angitt i nr. 2, skal det tas hensyn til funn i tilsynsprosessen og en fremoverskuende vurdering av det berørte foretakets solvens og finansielle stilling, i samsvar med kravet til egenvurderingen i artikkel 45 nr. 1.

Det fremgår av ny artikkel 144c nr. 5 at tiltakene i henhold til nr. 2 skal vare så lenge begrunnelsen for dem fortsatt er til stede. Tiltakene skal revurderes minst hver tredje måned, og skal oppheves når begrunnelsen for dem ikke lenger er til stede.

Det følger videre at ny artikkel 144c nr. 6 at vesentlige gruppeinterne transaksjoner, herunder utbytteutdelinger, skal suspenderes eller begrenses bare når de truer solvensen eller likviditetsposisjonen til gruppen eller et av foretakene i gruppen. De berørte tilsynsmyndighetene skal konsultere gruppetilsynsmyndigheten før de suspenderer eller begrenser transaksjoner med resten av gruppen.

Det fremgår av ny artikkel 144c nr. 7 at EIOPA skal, etter konsultasjon med ESRB, utarbeide forslag til tekniske standarder, som kan fastsettes av EU-kommisjonen, for å spesifisere kriterier for å identifisere ekstraordinære sektoromfattende sjokk.

14.3. Finanstilsynets vurdering

14.3.1. Forverring av solvenssituasjonen

Endringsdirektivet ny artikkel 136a nr. 2 bokstav a til d inneholder en oppregning av konkrete tiltak som tilsynsmyndigheten minst skal ha adgang til å pålegge forsikringsforetak med forverret solvenssituasjon. Oppregningen omfatter blant annet pålegg om å iverksette tiltakene i foretakets gjenopprettingsplan og å suspendere eller begrense henholdsvis prestasjonsbetinget godtgjørelse eller utdeling av utbytte fra kapitalinstrumenter, jf. redegjørelsen for endringsdirektivet ovenfor. Formålet med ny artikkel 136a er etter det Finanstilsynet forstår å gi tilsynsmyndighetene et tydelig grunnlag for å kunne pålegge foretak med svekket finansiell stilling preventive tiltak, slik at problemene ikke eskalerer, jf. punkt 60 i endringsdirektivets fortale. Det er presisert i fortalen at de preventive tiltakene bør være i tråd med intervensjonsstigen/tiltakstrappen og de virkemidlene som tilsynsmyndighetene allerede har i solvens II-direktivet, inkludert tiltak i forbindelse med ordinære tilsynsprosesser. Videre er det framhevet i fortalen at tilsynsmyndighetene bør vurdere hver situasjon individuelt og avgjøre behovet for preventive tiltak basert på foretakets situasjon og tilsynsmessig skjønn.

Finanstilsynet viser til at det etter gjeldende rett har myndighet til å pålegge forsikringsforetak som "ikke oppfyller krav" fastsatt i eller i medhold av finansforetaksloven kapittel 13 og 14

nødvendige tiltak for å rette på dette, jf. finansforetaksloven § 14-13, som gjelder tilsynsmyndighetenes evalueringsprosess. Videre kan Finanstilsynet gi et foretak pålegg om ikke å dele ut utbytte når hensynet til foretakets soliditet tilsier det, jf. finansforetaksloven § 10-6 fjerde ledd. Det følger dessuten av finansforetaksloven § 10-8 at et foretaks egenkapital ikke uten samtykke fra Finanstilsynet kan reduseres på annen måte enn ved nedskriving for å dekke underskudd etter årsregnskapet som ikke kan dekkes på annen måte. Paragraf 11-4 inneholder lignende regler for annen ansvarlig kapital. I tillegg fremgår det av finansforetaksloven § 10-5 første ledd jf. tredje ledd, at et finansforetak ikke kan erverve egne aksjer uten godkjennelse fra Finanstilsynet. Videre har Finanstilsynet vide fullmakter til å pålegge tiltak overfor foretak som "ikke oppfyller solvenskapitalkravet eller minstekapitalkravet, eller mener at det foreligger risiko for underoppfyllelse", jf. finansforetaksloven § 14-14. Den nedre terskelen for å pålegge tiltak etter § 14-14 er ifølge bestemmelsens ordlyd at foretaket "mener at det foreligger risiko for underoppfyllelse" av solvenskapitalkravet eller minstekapitalkravet. Finanstilsynet viser til at endringsdirektivet ny artikkel 136a synes å ha en lavere terskel for at tilsynsmyndighetene skal kunne gripe inn enn gjeldende regler i finansforetaksloven. Finanstilsynet forstår endringsdirektivet ny artikkel 136a slik at tilsynsmyndighetene skal kunne pålegge tiltak der et foretaks solvenssituasjon forverres, men før foretaket bryter, eller før det er risiko for at foretaket i løpet av de neste tre månedene bryter, solvenskapitalkravet eller minstekapitalkravet. Finanstilsynet viser videre til at noen av tiltakene som tilsynsmyndighetene minst skal kunne pålegge etter artikkel 136a, kan påvirke enkeltpersoner eller andre private parter på en slik måte at de etter Finanstilsynets syn bør ha klar hjemmel i lov. Det gjelder særlig pålegg om å begrense eller forby prestasjonsbetinget godtgjørelse, samt pålegg om å begrense eller forby utbytte fra kapitalinstrumenter og tilbakekjøp/innfrielse av kapitalinstrumenter, se endringsdirektivet artikkel 136a nr. 2 bokstav d. Finanstilsynet viser i den forbindelse også til at adgangen til å fatte lignende pålegg overfor banker, kredittforetak og finansieringsforetak, framgår uttrykkelig av finansforetaksloven § 14-6 tredje ledd bokstav f og g. Finanstilsynet foreslår på denne bakgrunn at finansforetaksloven § 14-14 endres for å gjennomføre endringsdirektivet artikkel 136a i norsk rett.

Når det gjelder den nærmere utformingen av lovendringene, viser Finanstilsynet til at inngangsvilkåret i endringsdirektivet artikkel 136a er at foretaket enten selv har sendt underretning om at den finansielle situasjonen er svekket etter artikkel 136, eller at tilsynsmyndighetene selv har oppdaget at foretakets finansielle situasjon er svekket. Det vil si at ny artikkel 136a henger sammen med artikkel 136, som ikke er endret i endringsdirektivet. Ifølge artikkel 136 skal foretakene straks underrette tilsynsmyndighetene ved svekkelse av foretakets finansielle stilling. Etter Finanstilsynets vurdering kan det stilles spørsmål om solvens II-direktivet artikkel 136 er gjennomført tilstrekkelig presist i norsk rett. Siden ny artikkel 136a bygger på foretakenes meldeplikt etter artikkel 136, foreslår Finanstilsynet at finansforetaksloven § 14-14 endres, slik at det framgår uttrykkelig av bestemmelsens første ledd ny bokstav a at et forsikringsforetak skal underrette Finanstilsynet uten ugrunnet opphold hvis foretakets finansielle stilling er vesentlig svekket. Bestemmelsen er ment å gjennomføre solvens II-direktivet artikkel 136 på en mer presis måte enn gjeldende § 14-14 første ledd. Gjeldende plikt for foretakene til å underrette Finanstilsynet ved manglende oppfyllelse av solvenskapitalkravet eller minstekapitalkravet, og ved risiko for underoppfyllelse av nevnte kapitalkrav, som gjennomfører solvens II-direktivet artikkel 138 nr. 1 og 139 nr. 2, foreslås videreført i finansforetaksloven § 14-14 første ledd ny bokstav b. Denne løsningen tilsvarer materielt sett Finanstilsynets forslag til bestemmelse i forsikringsvirksomhetsloven § 6-17 første ledd i høringsnotat[34] 12. august 2011 om

[34] https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/fin/fma/horingsnotat/09_5026_2_aan.pdf?id=2278020

gjennomføring av solvens II. Finanstilsynet legger til grunn at meldeplikten gjelder tilfeller hvor svekkelsen påvirker foretakets totale finansielle stilling vesentlig[35].

Finanstilsynet foreslår videre at de preventive tiltakene som tilsynsmyndighetene minst skal kunne ilegge etter endringsdirektivet artikkel 136a nr. 2 bokstav a til d, gjennomføres i finansforetaksloven § 14-14 nytt andre ledd. Forslaget innebærer en direktivnær gjennomføring av artikkel 136a.

Når det gjelder kravet i endringsdirektivet artikkel 136a nr. 2 første punktum om at tiltakene skal stå i rimelig forhold til risikoen og hvor alvorlig forverringen er, viser Finanstilsynet til at tilsvarende forholdsmessigprinsipp framgår av solvens II-direktivet artikkel 141 nr. 2, som gjelder tilsynsmyndighetenes adgang til å pålegge alle nødvendige tiltak for å beskytte forsikringstakernes interesser ved forverring av et foretaks solvenssituasjon. I høringsnotat 12. august 2011 om gjennomføring av solvens II foreslo Finanstilsynet å lovfeste kravet om forholdsmessighet i forslaget til forsikringsvirksomhetsloven § 6-17 sjette ledd andre punktum. Forslaget ble ikke fulgt opp av departementet i forslaget til finansforetaksloven § 14-14, jf. Prop. 125 L (2013-2014). Finanstilsynet viser til at det uansett vil ha plikt til å legge forholdsmessighetsprinsippet i artikkel 136a nr. 2 første punktum til grunn når endringsdirektivet er tatt inn i EØS-avtalen. Videre følger det av ulovfestet norsk forvaltningsrett at tiltak som forvaltningen beslutter, ikke må gå lenger enn det som er nødvendig i det enkelte tilfellet, se omtale av dette knyttet til artikkel 141 nedenfor. Finanstilsynet foreslår på denne bakgrunn ikke regelendringer på dette punkt.

Som en konsekvens av endringene som er foreslått ovenfor, foreslår Finanstilsynet at finansforetaksloven § 14-14 gjeldende første til fjerde ledd flyttes til tredje til sjette ledd.

Finanstilsynet foreslår videre at foretakenes frist for å legge frem en gjenopprettingsplan ved manglende oppfyllelse av kapitalkravene, som er "uten ugrunnet opphold", flyttes fra solvens II-forskriften § 29 første ledd til finansforetaksloven § 14-14 tredje ledd. Solvens II-forskriften § 29 første ledd første punktum (som ifølge forskriftsforslaget nedenfor flyttes til § 10-1 første ledd første punktum) kan samtidig oppheves. Fristen for å legge frem gjenopprettingsplan er etter Finanstilsynets vurdering av vesentlig betydning, og bør fremgå av loven. Forslaget innebærer også at man unngår at solvens II-forskriften langt på vei gjentar det samme som står i finansforetaksloven § 14-14 gjeldende første ledd andre punktum. Forslaget medfører ikke materielle endringer.

I tillegg foreslår Finanstilsynet at ordet "sanksjoner" erstattes av "tiltak" i forskriftshjemmelen i finansforetaksloven § 14-14 siste ledd. Tiltakene som er nevnt i § 14-14 er ment å skulle bidra til å forebygge svekkelse av den finansielle stillingen til forsikringsforetakene, og å rette opp denne. Ingen av tiltakene er ment å ha noe pønalt element. Det er etter Finanstilsynets vurdering ikke naturlig å omtale tiltakene i § 14-14 som sanksjoner, og lovteksten bør reflektere dette. Endringsforslaget er ikke ment å innebære realitetsendringer.

14.3.2. Manglende oppfyllelse av minstekapitalkravet

Når det gjelder presiseringen i artikkel 139 nr. 1 om at foretakene skal underrette tilsynsmyndigheten ved manglende oppfyllelse av minstekapitalkravet både ved beregningen av kravet minst kvartalsvis, og ved beregningen mellom to datoer når en slik beregning rapporteres til tilsynsmyndigheten, er det etter Finanstilsynets vurdering ikke behov for regelendringer for at norsk rett skal oppfylle kravene i direktivet. Finanstilsynet viser til at foretakenes plikt til å underrette Finanstilsynet om manglende oppfyllelse av minstekapitalkravet etter finansforetaksloven § 14-14 første ledd gjelder enhver situasjon der foretaket ikke oppfyller minstekapitalkravet, eller mener det er risiko for underoppfyllelse. Det

[35] Se høringsnotat 12. august 2011 om gjennomføring av solvens II side 116, spesialmerknaden til utkastet til forsikringsvirksomhetsloven § 6-17.

vil si at finansforetaksloven § 14-14 første ledd dekker alle situasjonene som er beskrevet i endringsdirektivet artikkel 139 nr. 1.

Etter Finanstilsynets syn er det heller ikke behov for regelendringer for at norsk rett skal være i tråd med endringene i artikkel 139 nr. 2. Der er det tatt inn en presisering om at foretakets plikt til å sende tilsynsmyndigheten en plan for oppfyllelse av minstekapitalkravet innen en måned etter at det har avdekket brudd på kravet, også gjelder ved risiko for manglende oppfyllelse av minstekapitalkravet. Finanstilsynet viser til at plikten til å framlegge en gjenopprettingsplan etter finansforetaksloven § 14-14 første ledd gjelder både der foretaket ikke oppfyller minstekapitalkravet, eller det foreligger risiko for underoppfyllelse. Det vil si at lovens ordlyd dekker begge situasjonene som framgår av endringsdirektivet artikkel 139 nr. 2.

I artikkel 139 nr. 3 første punktum, som gjelder tilsynsmyndighetens myndighet til å sette grenser for, eller forby, foretaket å råde over sine eiendeler ved manglende oppfyllelse av minstekapitalkravet, er det tatt inn et nytt krav om at tilsynsmyndigheten skal vurdere slike tiltak hvis det ikke innledes avvikling av foretaket innen to måneder etter at underretning om manglende oppfyllelse av kravet er mottatt. Finanstilsynet viser til at det har hjemmel til å pålegge et forsikringsforetak å endre, avgrense eller begrense virksomheten, herunder sette grenser for foretakets rådighet over sine eiendeler etter finansforetaksloven § 14-14 første ledd tredje punktum. Etter Finanstilsynets vurdering gir ikke endringen i direktivet private parter rettigheter eller plikter. Endringen retter seg kun mot tilsynsmyndighetene, som får en uttrykkelig plikt til å vurdere begrensninger i foretakets rådighet over sine eiendeler i visse tilfeller. Finanstilsynet vil være forpliktet til å følge bestemmelsene i endringsdirektivet når det er tatt inn i EØS-avtalen. Finanstilsynet foreslår derfor ikke regelendringer på dette punkt.

14.3.3. Pålegg mv. fra tilsynsmyndighetene ved svekket finansiell stilling

I artikkel 141 nr. 1, som gjelder tilsynsmyndighetens myndighet til å treffe alle nødvendige tiltak for å beskytte forsikringstakernes interesser ved forverring av foretakets solvenssituasjon, er det tatt inn vilkår om at tilsynsmyndigheten kan treffe alle nødvendige tiltak hvis tiltak etter artikkel 136a, 138 eller 139 ikke er tilstrekkelige til å beskytte forsikringstakernes interesser. Tidligere var direktivet utformet slik at tilsynsmyndigheten – "uten hensyn til artikkel 138 og 139" – skulle ha myndighet til å treffe alle nødvendige tiltak for å ivareta forsikringstakernes interesser ved forverring av foretakets solvenssituasjon.

Finanstilsynet forstår ordlyden i endringsdirektivet slik at den er strammet inn noe sammenlignet med tidligere versjoner av solvens II-direktivet, på den måten at det nå framgår uttrykkelig at tilsynsmyndigheten først kan treffe "alle nødvendige tiltak" hvis tiltak som nevnt i ny artikkel 136a, artikkel 138 og 139 ikke er tilstrekkelige til å bedre foretakets solvenssituasjon. Etter Finanstilsynets vurdering innebærer dette ikke realitetsendringer. Finanstilsynet viser til at det følger av norsk forvaltningsrett at tiltak som forvaltningen beslutter må være forholdsmessige, slik at tiltakene ikke må gå lenger enn det som er nødvendig i det enkelte tilfellet. Det vil si at hvis formålet kan nås på mindre inngripende måte, er tiltaket uforholdsmessig[36]. Videre legger Finanstilsynet til grunn at det uansett vil ha plikt til å følge føringene i endringsdirektivet artikkel 141 nr. 1 ved utøvelsen av myndighet etter finansforetaksloven § 14-14 når endringsdirektivet er tatt inn i EØS-avtalen. Finanstilsynet foreslår på denne bakgrunn ikke regelendringer på dette punkt.

14.3.4. Tilbakekall av tillatelse

Når det gjelder endringsdirektivet artikkel 144 ny nr. 4, der det kreves at forsikringsforetak som har fått tilbakekalt tillatelsen til å drive forsikringsvirksomhet fortsatt skal være underlagt

[36] Se f.eks. Hans Petter Graver, Alminnelig forvaltningsrett, 2024, kapittel 10.5.6, der det bl.a. er vist til HR-2022-718-A.

bestemmelsene i direktivet avdeling I kapittel III om tilsynsmyndigheter og alminnelige regler, er det etter Finanstilsynets vurdering ikke behov for regelendringer for at norsk rett skal være i tråd med direktivet. Finanstilsynet viser til at det følger av finansforetaksloven § 3-7 andre ledd at forsikringsforetak som har fått tilbakekalt sin tillatelse skal avvikles etter reglene i kapittel 12 avsnitt II. I finansforetaksloven § 12-10 fjerde ledd er det uttrykkelig fastsatt at Finanstilsynet fører tilsyn med foretak under avvikling, se også finanstilsynsloven § 1-2. Det er ikke gjort unntak fra kravene om tilsyn, eller de generelle reglene for forsikringsforetak, for foretak som skal avvikles fordi de har fått tilbakekalt tillatelsen. Finanstilsynet legger derfor til grunn at norsk rett er i samsvar med direktivets krav på dette punkt.

14.3.5. Makrotilsynsmessige virkemidler

Tilsynsmessige virkemidler for å avhjelpe likviditetssvakheter under ekstraordinære omstendigheter

I artikkel 144b nr. 1 fremgår det at tilsynsmyndigheten i sin tilsynsprosess skal overvåke forsikringsforetakenes likviditetsposisjon og informere det berørte foretaket når det har identifisert vesentlige likviditetsrisikoer. Det berørte foretaket skal forklare hvordan det har til hensikt å håndtere disse likviditetsrisikoene. Disse bestemmelsene som gjelder ordinær tilsynsmessig virksomhet er etter Finanstilsynets vurdering dekket ved bestemmelser i finanstilsynsloven og finansforetaksloven. Det følger av finanstilsynsloven § 1-3 første ledd at Finanstilsynet skal føre tilsyn med at foretakene virker på hensiktsmessig og betryggende måte, mens det følger av § 3-1 første ledd at foretak under tilsyn plikter å gi alle opplysninger som Finanstilsynet krever. Det følger også av finansforetaksloven § 14-13 første ledd at Finanstilsynet skal se til at forsikringsforetak det har tilsyn med, har et hensiktsmessig system for risikostyring og internkontroll. Det er derfor ikke nødvendig med regelendringer for at norsk rett skal være i tråd med artikkel 144b nr. 1.

Det fremgår av artikkel 144b nr. 2 at tilsynsmyndigheten skal ha hjemmel til å kreve at foretakene styrker sin likviditetsposisjon når det er identifisert vesentlige likviditetsrisikoer eller svakheter, og foretaket ikke har gjennomført nødvendige tiltak. Tilsynsmyndighetens tiltak skal revurderes minst hver sjette måned, og skal oppheves når foretaket har iverksatt effektive tiltak. Finanstilsynet foreslår at bestemmelsene gjennomføres i finansforetaksloven ny § 14-14A første ledd, og at gjennomføringen gjøres direktivnær.

Ifølge endringsdirektivet artikkel 144b nr. 3 første avsnitt skal tilsynsmyndigheten skal kunne pålegge forsikringsforetak som står overfor vesentlig likviditetsrisiko som kan utgjøre en umiddelbar trussel mot beskyttelsen av forsikringstakere eller mot finansiell stabilitet, konkrete tiltak, herunder kunne suspendere gjenkjøpsretten til forsikringstakere i livsforsikring, se punkt 14.2.5 ovenfor. Finanstilsynet foreslår at bestemmelsen gjennomføres i finansforetaksloven ny § 14-14A andre ledd. Videre foreslår Finanstilsynet at det fastsettes i finansforetaksloven ny § 14-14A tredje ledd at slike pålegg kan gjelde for opptil 3 måneder av gangen. Forslaget skal gjennomføre endringsdirektivet artikkel 144b nr. 3 tredje avsnitt.

Når det gjelder kravene i endringsdirektivet artikkel 144b nr. 3 andre avsnitt første punktum om at gjenkjøpsretten til forsikringstakere i livsforsikring bare skal kunne suspenderes under ekstraordinære omstendigheter som en siste utvei når dette er i den kollektive interessen til foretakets forsikringstakere og begunstigede, foreslår Finanstilsynet at vilkårene tas inn i finansforetaksloven ny § 14-14A andre ledd bokstav a.

Finanstilsynet foreslår videre at det fastsettes i finansforetaksloven ny § 14-14A femte ledd at tilsynets begrunnelse for vedtak om å suspendere gjenkjøpsretten til forsikringstakere i livsforsikring skal offentliggjøres. Bestemmelsen skal gjennomføre endringsdirektivet artikkel 144b nr. 3 andre avsnitt siste punktum.

Det fremgår videre av endringsdirektivet artikkel 144b nr. 4 at inntil suspensjonen av gjenkjøpsretten er opphevet, skal foretaket ikke foreta noen utdelinger til aksjonærer og

andre etterstilte kreditorer, kjøpe tilbake aksjer eller tilbakebetale eller innfri poster i den ansvarlige kapitalen, eller betale bonuser eller annen variabel godtgjørelse til medlemmer av foretakets ledelsesorgan, medlemmer av foretakets daglige ledelse og ledere for nøkkelfunksjoner. Finanstilsynet foreslår at bestemmelsen gjennomføres i finansforetaksloven ny § 14-14A fjerde ledd.

Finanstilsynet foreslår videre at det fastsettes i finansforetaksloven ny § 14-14A sjette ledd at dersom det foreligger ekstraordinære omstendigheter som påvirker hele eller en betydelig del av forsikringsmarkedet, kan Finanstilsynet pålegge berørte forsikringsforetak tiltak som nevnt i paragrafen. Det vil si suspensjon av gjenkjøpsretten til forsikringstakere i livsforsikring, å begrense eller forby utbetaling av prestasjonsbetinget godtgjørelse, eller å begrense eller forby utbetaling av utbytte og renter på kapitalinstrumenter eller innfrielse eller tilbakekjøp av kapitalinstrumenter. Forslaget skal gjennomføre endringsdirektivet artikkel 144b nr. 6.

Ifølge endringsdirektivet artikkel 144b nr. 6 andre avsnitt skal det utpekes en myndighet som kan utøve hjemlene i slike tilfeller. Dersom denne myndigheten ikke er tilsynsmyndigheten, skal det sikres god koordinering og utveksling av informasjon mellom myndighetene, jf. tredje avsnitt. Finanstilsynet legger til grunn at det bør være Finanstilsynet som kan gi pålegg om alle de angitte tiltakene knyttet til likviditet, herunder suspensjon av gjenkjøpsretten under ekstraordinære omstendigheter. Dette sikrer en tilstrekkelig koordinasjon av fastsettelse og oppheving av tiltakene.

Når det gjelder kravet i direktivet artikkel 144b nr. 3 andre avsnitt andre punktum om at tilsynsmyndigheten – før det pålegger suspensjon av gjenkjøpsretten - skal ta hensyn til mulige utilsiktede effekter på finansmarkedene og på rettighetene til foretakets forsikringstakere og begunstigede, herunder også grensekryssende effekter, retter bestemmelsen seg etter Finanstilsynets vurdering bare mot tilsynsmyndighetene, uten å gi private parter konkrete rettigheter eller plikter. Det er derfor ikke nødvendig eller hensiktsmessig å gjennomføre den i lov eller forskrift.

Det samme gjelder etter Finanstilsynets vurdering artikkel 144b nr. 5, der det fremgår at når tilsynsmyndighetene pålegger tiltak som angitt i nr. 3, skal de ta hensyn til funn i tilsynsprosessen og gjøre en fremoverskuende vurdering av det berørte foretakets solvens og finansielle stilling.

Bestemmelsene i artikkel 144b nr. 3 sjette og syvende avsnitt og nr. 4, 7 og 8 omhandler bare myndigheters plikter, og krever etter Finanstilsynets vurdering ikke gjennomføring i lov eller forskrift.

Tilsynsmessige virkemidler for å bevare foretakenes finansielle stilling under ekstraordinære sektoromfattende sjokk

I ny artikkel 144c nr. 1 fremgår det at tilsynsmyndighetene skal ha myndighet til å iverksette tiltak for å bevare den finansielle stillingen til individuelle forsikringsforetak i perioder med ekstraordinære sektoromfattende sjokk som kan true den finansielle stillingen til berørte foretak eller stabiliteten i det finansielle systemet, se omtale under punkt 14.2.5 ovenfor. Slike tiltak skal kunne ilegges foretak med en særlig sårbar risikoprofil, jf. artikkel 144 nr. 2.

Finanstilsynet viser til at det har hjemmel i finansforetaksloven § 14-14 til å pålegge foretak med svekket finansiell stilling å gjennomføre tiltak. Endringsdirektivet artikkel 144c krever imidlertid ikke at foretaket har svekket finansiell stilling, men at foretaket skal ha en særlig sårbar risikoprofil. Finanstilsynet foreslår at endringsdirektivet artikkel 144c gjennomføres i finansforetaksloven ny § 14-14B. Lovforslagets første ledd gir Finanstilsynet hjemmel til å pålegge et forsikringsforetak med særlig sårbar risikoprofil å begrense eller forby utbetaling av prestasjonsbetinget godtgjørelse og utbetaling av utbytte og renter på kapitalinstrumenter med videre. Bestemmelsen skal gjennomføre endringsdirektivet artikkel 144c nr. 1 og 2.

Finanstilsynet foreslår videre at det fastsettes i finansforetaksloven ny § 14-14B andre ledd at for forsikringsforetak som er underlagt gruppetilsyn, kan pålegg om å begrense eller forby vesentlige transaksjoner innad i gruppen bare fattes dersom de utgjør en trussel mot den finansielle stillingen på gruppenivå, eller mot solvens- eller likviditetsstillingen til minst et av foretakene i gruppen. Bestemmelsen skal gjennomføre endringsdirektivet artikkel 144c nr. 6.

Videre foreslår Finanstilsynet at det skal fremgå uttrykkelig av finansforetaksloven ny § 14-14B tredje ledd at Finanstilsynet skal revurdere slike pålegg minst hver tredje måned. Bestemmelsen skal gjennomføre endringsdirektivet artikkel 144c nr. 5.

Bestemmelsene i endringsdirektivet artikkel 144c nr. 3 og 4 omhandler etter det Finanstilsynet kan se bare offentlige myndigheters plikter, og krever ikke gjennomføring i lov eller forskrift.

Det fremgår av ny artikkel 144c nr. 7 EU-kommisjonen har myndighet til å gi nivå 2-regler som spesifiserer kriterier for å identifisere ekstraordinære sektoromfattende sjokk. Finanstilsynet gjør for ordens skyld oppmerksom på at EU-kommisjonen har besluttet at slike regler ikke skal fastsettes inntil videre.

15. Grensekryssende virksomhet, filialetablering, samarbeidsplattformer mv.

15.1. Gjeldende rett

15.1.1. Lloyd´s

Finansforetaksforskriften § 5-6 andre ledd lyder:

> En generalagent for Lloyd's skal ha vide nok fullmakter til å kunne møte i retten som saksøkt og til å kunne forplikte de aktuelle Lloyd's-assurandører. Fullmakten må utformes slik at en eventuell tvist med Lloyd's som følge av forsikringsvirksomheten ikke medfører større vanskeligheter for forsikrede enn dersom tvisten gjelder forsikringsforetak.

Bestemmelsen gjennomfører de særlige bestemmelsene i solvens II-direktivet artikkel 145 nr. 2 første avsnitt bokstav c og andre avsnitt om Lloyd´s.

15.1.2. Plikt til å melde fra straks ved endringer som påvirker risikoen eller virksomheten i en vertsstat

Før et forsikringsforetak[37] tilbyr tjenester grensekryssende i en annen EØS-stat, skal foretaket gi Finanstilsynet melding om hvilken stat det gjelder, og hvilke tjenester virksomheten vil omfatte, jf. finansforetaksloven § 4-3 første ledd. Finanstilsynet skal senest én måned etter at meldingen er mottatt, sende den til vertsstatens tilsynsmyndigheter og opplyse om blant annet hvilken virksomhet som kan drives i henhold til foretakets tillatelse, jf. finansforetaksloven § 4-3 andre ledd. Reglene gjelder ikke for gjenforsikringsforetak, jf. finansforetaksforskriften § 4-1.

Finanstilsynet skal umiddelbart gi melding til tilsynsmyndighetene i andre EØS-stater hvor et foretak driver virksomhet, der Finanstilsynet har meldeplikt overfor slike tilsynsmyndigheter i samsvar med de direktiver som omfattes av EØS-avtalens vedlegg IX om finansielle tjenester, jf. forskrift 28. desember 1993 nr. 1257 om tilsyn med finansforetak og forvaltningsselskap som har hovedsete i annen EØS-stat og som driver virksomhet i Norge mv. § 4 andre ledd.

15.1.3. Samarbeidsplattformer og tilsynssamarbeid mv.

Finanstilsynet fører tilsyn med utenlandske forsikringsforetak i den utstrekning foretaket driver virksomhet i Norge, jf. finanstilsynsloven § 1-2 tredje ledd, jf. første ledd bokstav f og g. Lignende regler følger også av forskrift 28. desember 1993 nr. 1257 om tilsyn med finansforetak og forvaltningsselskap som har hovedsete i annen EØS-stat og som driver virksomhet i Norge mv. § 1.

Finanstilsynet skal føre tilsyn i samarbeid med tilsynsmyndigheter i andre stater som er omfattet av EØS-avtalen, i samsvar med det som følger av regler som gjennomfører EØS-avtalen vedlegg IX, jf. finanstilsynsloven § 1-3 fjerde ledd.

Ifølge finanstilsynsloven § 3-4 skal utenlandske foretak som nevnt i § 1-2 tredje ledd gi Finanstilsynet alle opplysninger som Finanstilsynet krever for å kunne kontrollere at reglene som gjelder for virksomheten i Norge, overholdes.

[37] Reglene i finansforetaksloven § 4-3 gjelder også for kredittinstitusjoner, pensjonsforetak, betalingsforetak og e-pengeforetak.

15.2. Endringsdirektivet

15.2.1. Lloyd´s

I artikkel 145 nr. 2 første avsnitt bokstav c, der det kreves at melding om etablering av filial i en annen medlemsstat skal inneholde opplysninger om navnet til en person som har fullmakter til å forplikte forsikringsforetaket overfor tredjemann, er de særlige bestemmelsene om Lloyd´s opphevet. Tilsvarende gjelder artikkel 145 nr. 2 andre avsnitt, der det tidligere framgikk at dersom det oppsto tvist i vertsstaten knyttet til inngåtte forpliktelser, skulle de forsikrede ikke behandles mindre gunstig enn om tvisten hadde vært mot et vanlig forsikringsforetak.

15.2.2. Plikt til å melde fra straks ved endringer som påvirker risikoen eller virksomheten i en vertsstat

Ifølge artikkel 149 ny nr. 2 skal forsikringsforetak som tilbyr grensekryssende tjenester i en annen medlemsstat straks informere tilsynsmyndigheten i sin hjemstat hvis det skjer en endring i virksomheten som foretaket utøver grensekryssende, og som i vesentlig grad påvirker foretakets risikoprofil eller forsikringsvirksomheten i en eller flere vertsstater. Tilsynsmyndigheten i foretakets hjemstat skal uten opphold underrette tilsynsmyndighetene i berørte vertsstater.

15.2.3. Samarbeidsplattformer og tilsynssamarbeid mv.

I artikkel 152a nr. 2, som gjelder plikt for tilsynsmyndigheten i foretakets hjemstat til å underrette EIOPA og tilsynsmyndighetene i relevante vertsland ved forverring av den finansielle stillingen, eller ved nye risikoer som kan ha grensekryssende virkning, er det presisert at plikten omfatter risikoer knyttet til forbrukerbeskyttelse.

Artikkel 152aa er ny, og nr. 1 inneholder en definisjon av hva som skal til for at virksomhet som drives direkte grensekryssende eller gjennom filial i en annen medlemsstat skal anses som betydelig grensekryssende virksomhet. Virksomheten skal anses som betydelig grensekryssende dersom den drives av et foretak som ikke er klassifisert som lite og ikke-komplekst, samt oppfyller et av følgende alternativer:

a. Samlet årlig brutto premieinntekt knyttet til virksomheten i vertsstaten overstiger 15 000 000 euro

b. Tilsynsmyndigheten i vertsstaten anser virksomheten som drives gjennom filialen eller direkte grensekryssende som relevant for markedet i vertsstaten

Vertsstatsmyndigheten skal ifølge artikkel 152aa nr. 3 underrette hjemstatsmyndigheten der den mener at alternativ b er oppfylt. Ved uenighet mellom nasjonale tilsynsmyndigheter, kan de be EIOPA om bistand etter forordning (EU) nr. 1094/2010 (EIOPA-forordningen) artikkel 19, og EIOPA kan handle i samsvar med fullmaktene i artikkel 19[38]. EU-kommisjonen skal gi nivå 2-regler som presiserer vilkår og kriterier for vurderingen av hvilke foretak som er relevante for markedet i vertsstaten, jf. artikkel 152aa nr. 2.

Artikkel 152ab er også ny, og inneholder bestemmelser om økt tilsynssamarbeid og informasjonsutveksling mellom tilsynsmyndigheter i hjemstaten og vertsstaten ved betydelig grensekryssende virksomhet. Blant annet skal hjemstatsmyndigheten informere vertsstatsmyndigheten om resultatene fra tilsyn hvis det er avdekket mulige regelbrudd som kan påvirke virksomheten i vertsstaten, jf. artikkel 152ab nr. 2. Videre skal hjemstatsmyndigheten minst årlig gi vertsstatsmyndigheten opplysninger om blant annet foretakets rapporterte solvenskapitalkrav og minstekapitalkrav. Hjemstatsmyndigheten skal

[38] EØS-tilpasninger antas å innebære at det er EFTAs overvåkningsorgan som vil fatte vedtak overfor tilsynsmyndigheter i EFTA-stater

dessuten uten opphold varsle vertsstatsmyndigheten ved forverrede finansielle forhold eller risiko for underoppfyllelse av solvenskapitalkravet eller minstekapitalkravet. Vertsstatsmyndigheten kan be om andre opplysninger om foretakets solvens, system for styring og kontroll eller forretningsmodell fra hjemstatsmyndigheten.

Hvis det er fare for at et foretak som driver betydelig grensekryssende virksomhet ikke vil oppfylle solvenskapitalkravet eller minstekapitalkravet i løpet av de neste tre månedene, kan vertsstatsmyndigheten be hjemstatsmyndighetene om å gjennomføre et felles stedlig tilsyn hos foretaket, jf. artikkel 152ab nr. 4. Hvis hjemstatsmyndigheten aksepterer forespørselen, skal den invitere EIOPA til å delta på det stedlige tilsynet, jf. artikkel 152ab nr. 5. Etter tilsynet skal tilsynsmyndighetene komme til felles konklusjoner, som hjemstatsmyndigheten skal ta i betraktning når den beslutter passende tiltak.

Ifølge artikkel 152b ny nr. 5 skal kravene til styrket tilsynssamarbeid og informasjonsutveksling mellom tilsynsmyndighetene i artikkel 152ab også gjelde for tilsynsmyndigheter som deltar i en samarbeidsplattform, uavhengig av om det aktuelle foretaket driver betydelig grensekryssende virksomhet.

Artikkel 152b ny nr. 6 og 7 inneholder bestemmelser om uenighet mellom tilsynsmyndigheter som deltar i en samarbeidsplattform.

Ifølge artikkel 152b ny nr. 8 kan EIOPA offentliggjøre funn, anbefalinger eller tiltak som stammer fra tilsynsarbeid knyttet til samarbeidsplattformen av hensyn til forsikringstakernes interesser eller finansiell stabilitet.

I artikkel 153, som fastsetter at tilsynsmyndigheten i vertsstaten kan kreve at informasjon fra hjemstatsmyndigheten om foretak som driver virksomhet på deres territorium gis på vertsstatens offisielle språk, har det blitt tilføyd at opplysningene alternativt kan gis på et annet språk som vertsstatsmyndigheten aksepterer. Videre har det kommet inn nye bestemmelser om frister for tilsynsmyndighetene til å gi opplysninger. Hvis hjemstatsmyndigheten ikke svarer innen fristen, kan vertsstatsmyndigheten be om opplysninger direkte fra foretaket, som er forpliktet til å gi de etterspurte opplysningene uten opphold jf. artikkel 153 nr. 2.

15.3. Finanstilsynets vurdering

15.3.1. Lloyd`s

Finanstilsynet viser til at de særlige bestemmelsene om Lloyd´s i direktivet artikkel 145 oppheves ved endringsdirektivet. Finanstilsynet foreslår på denne bakgrunn at finansforetaksforskriften § 5-6 andre ledd oppheves.

15.3.2. Plikt til å melde fra straks ved endringer som påvirker risikoen eller virksomheten i en vertsstat

Ifølge endringsdirektivet artikkel 149 ny nr. 2 første punktum skal forsikringsforetak som driver grensekryssende virksomhet i en annen EØS-stat, straks gi melding til tilsynsmyndigheten i sin hjemstat ved endringer i virksomheten som i vesentlig grad påvirker foretakets risikoprofil eller tjenestene i en eller flere vertsstater. For å gjennomføre direktivets krav på dette punkt, foreslår Finanstilsynet en ny bestemmelse i finansforetaksforskriften § 4-3 nytt ellevte ledd, som gir forsikringsforetak meldeplikt i samsvar med direktivet. Hjemmel for forskriftsforslaget vil være forslaget til finansforetaksloven ny § 1-9, som gir departementet myndighet til å fastsette nærmere regler som gjennomfører EØS-regler om forsikringsforetak i forskrift.

Når det gjelder endringsdirektivet artikkel 149 ny nr. 2 andre punktum, der det framgår at hjemstatsmyndigheten skal underrette vertsstatsmyndigheten uten opphold når den har fått

melding som nevnt ovenfor, er det etter Finanstilsynets vurdering ikke behov for regelendringer for at norsk rett skal være i samsvar med direktivet. Finanstilsynet viser til at det umiddelbart skal gi melding til tilsynsmyndighetene i andre EØS-stater hvor et foretak driver virksomhet i tilfeller der Finanstilsynet har meldeplikt overfor slike tilsynsmyndigheter i samsvar med de direktiver som omfattes av EØS-avtalens vedlegg IX om finansielle tjenester, jf. forskrift 28. desember 1993 nr. 1257 om tilsyn med finansforetak og forvaltningsselskap som har hovedsete i annen EØS-stat og som driver virksomhet i Norge mv. § 4 andre ledd. Finanstilsynet legger videre til grunn at plikt til å underrette tilsynsmyndighetene i andre EØS-stater hvor et norsk forsikringsforetak yter grensekryssende tjenester i tilfeller som nevnt i endringsdirektivet artikkel 149 ny nr. 2 andre punktum, også følger av finanstilsynsloven § 1-3 fjerde ledd.

15.3.3. Samarbeidsplattformer og tilsynssamarbeid mv.

Som det framgår under redegjørelsen for endringsdirektivet ovenfor, inneholder artikkel 152aa nr. 1 en definisjon av begrepet "betydelig grensekryssende virksomhet". Begrepet defineres kvantitativt, slik at brutto premieinntekter i vertsstaten må overstige 15 000 000 euro, alternativt kvalitativt ved at tilsynsmyndigheten i vertsstaten anser virksomheten som drives grensekryssende (inkludert gjennom filial) som relevant for markedet i vertsstaten. Finanstilsynet viser til at bestemmelsen har nær sammenheng med artikkel 152ab, der det stilles økte krav til tilsynssamarbeid og informasjonsutveksling mellom tilsynsmyndigheter når et foretak driver betydelig grensekryssende virksomhet. Finanstilsynet forstår endringsdirektivet slik at definisjonen av betydelig grensekryssende virksomhet kun har betydning for forholdet tilsynsmyndighetene imellom, og at bestemmelsen ikke gir noen rettigheter eller plikter for private parter. Det samme gjelder endringen i artikkel 152a nr. 2 og ny artikkel 152ab, som gjelder tilsynssamarbeid og informasjonsutveksling mellom tilsynsmyndigheter, og artikkel 152b ny nr. 5 til 8, som omhandler samarbeidsplattformer for tilsynssamarbeid. Videre gjelder det samme for de nye bestemmelsene i artikkel 153 nr. 1 om språk i kommunikasjonen mellom tilsynsmyndigheter, og om frister for når hjemstatsmyndigheten skal gi opplysninger til vertsstatsmyndigheten. Ingen av bestemmelsene berører privates rettigheter eller plikter. Finanstilsynet viser også til at det er fastsatt i finanstilsynsloven § 1-3 fjerde ledd at Finanstilsynet skal føre tilsyn i samarbeid med tilsynsmyndigheter i andre stater som er omfattet av EØS-avtalen, i samsvar med det som følger av regler som gjennomfører EØS-avtalen vedlegg IX. Det er etter Finanstilsynets vurdering ikke nødvendig med regelendringer for at norsk rett skal være i samsvar med artikkel 152a nr. 2, 152aa, 152ab, 152b eller 153 nr. 1.

Når det gjelder artikkel 153 ny nr. 2, der det framgår at tilsynsmyndigheten i vertsstaten skal kunne kreve opplysninger direkte fra utenlandske foretak som driver virksomhet direkte grensekryssende eller gjennom filial hvis hjemstatsmyndigheten ikke har svart innen fristen i artikkel 153 nr. 1, viser Finanstilsynet til at utenlandske forsikringsforetak som driver virksomhet i Norge skal gi Finanstilsynet alle opplysninger som Finanstilsynet krever for å kunne kontrollere at reglene som gjelder for virksomheten i Norge, overholdes, jf. finanstilsynsloven § 3-4, jf. § 1-2 tredje ledd, jf. første ledd bokstav f og g. Finanstilsynet legger til grunn at Finanstilsynets adgang til å kreve opplysninger fra utenlandske forsikringsforetak som har etablert filial eller driver direkte grensekryssende virksomhet i Norge fra forretningssted i en annen EØS-stat, må praktiseres i tråd med endringsdirektivet artikkel 153. Det vil si at Finanstilsynet først må henvende seg til tilsynsmyndigheten i foretakets hjemstat for å få opplysninger. Dersom Finanstilsynet ikke får de etterspurte opplysningene fra tilsynsmyndigheten i foretakets hjemstat, kan Finanstilsynet kreve opplysninger fra foretaket direkte, jf. endringsdirektivet artikkel 153 nr. 2 og finanstilsynsloven § 3-4.

16. Forsikringsgrupper

16.1. Gruppetilsyn, definisjoner mv.

16.1.1. Gjeldende rett

Finanskonsern og holdingforetak i finanskonsern mv.

Finansforetaksloven kapittel 17 inneholder regler om etablering og organisering av finanskonsern med videre. Lovens kapittel 18 har nærmere regler for virksomhet i finanskonsern, herunder regler om konsolidering. Finanskonsern er definert i § 1-4 første ledd som et konsern der minst ett foretak som ikke er morselskapet, er et finansforetak.

Som "holdingforetak i finanskonsern" regnes et foretak etablert som aksjeselskap eller allmennaksjeselskap her i riket som bare skal være morselskap i et finanskonsern, og som etter sine vedtekter ikke skal drive annen virksomhet enn å forvalte sine eierinteresser i finansforetak og andre foretak som i tilfelle inngår i konsernet, jf. finansforetaksloven § 17-3 andre ledd.

I finansforetaksforskriften § 17-1 fremgår det at holdingforetak i forsikringskonsern skal regnes som forsikringsforetak etter finansforetaksloven, og at det med forsikringskonsern menes et finanskonsern som utelukkende består av forsikringsforetak.

Samarbeidende grupper

Finansforetaksloven kapittel 17 har regler om samarbeid mellom finansforetak utenfor konsernforhold. Paragraf 17-12 om samarbeidende gruppe regulerer tilfeller der finansforetakene som deltar i samarbeidet har eiermajoritet i et annet finansforetak og i felleskap utøver eierinnflytelse i dette, jf. første ledd som lyder slik:

> *Et samarbeid mellom finansforetak på ett eller flere avgrensede virksomhetsområder som er organisert innenfor ett eller flere finansforetak hvor finansforetakene direkte eller indirekte til sammen har mer enn 50 prosent av eierinteressene (samarbeidende gruppe), kan bare etableres i henhold til tillatelse gitt av departementet. Reglene om søknad i § 17-5, samt reglene om organisering av finanskonsern i §§ 17-7 til 17-10 gjelder tilsvarende så langt de passer for samarbeidende grupper.*

Virkeområdet for solvens II-forskriftens regler om forsikringsgrupper

Solvens II-forskriften kapittel 11 gjennomfører bestemmelsene i solvens II-direktivet avdeling III om tilsyn med forsikrings- og gjenforsikringsforetak i en gruppe. I høringsnotat[39] om gjennomføring av Solvens II datert 11. desember 2014, punkt 14.1.1, skriver Finanstilsynet følgende om forholdet mellom finansforetaksloven kapittel 18 Virksomheten i finanskonsern, konsolidering mv. og forslaget til nye regler om forsikringsgrupper i solvens II-forskriften kapittel 11:

> *Som det fremgår ovenfor, har lovens § 18-1 et snevrere nedslagsfelt enn direktivets bestemmelser om forsikringsgrupper når det gjelder forsikringsforetak med deltakerinteresser i andre forsikringsforetak og for forsikringsforetak som er underlagt felles ledelse med et annet forsikringsforetak. Lovens § 18-1 har på den annen side et bredere nedslagsfelt når det gjelder konsern som består av bare ett forsikringsforetak.*
>
> *Finanstilsynet foreslår en forskriftsbestemmelse som presiserer anvendelsesområdet for bestemmelsene om forsikringsgrupper. Finanstilsynet ser det som hensiktsmessig at samtlige konstellasjoner som er omfattet av Solvens II-direktivet fremgår av én*

[39] https://www.regjeringen.no/contentassets/023c688fdff641ceaad7e971d206f4b3/hoeringsnotatsolvens.pdf

forskriftsbestemmelse. Dette innebærer på den ene side at forsikringsforetak som er morselskap eller datterforetak av holdingforetak i finanskonsern får en dobbeltregulering ved at både finansforetaksloven § 18-1 og forskriftene viser til at bestemmelser i kapittel 13 og 14 får tilsvarende anvendelse på konsern/gruppenivå. På den annen side vil forskriftene fastsette særlige regler ved blant annet å angi eksplisitt hvilke bestemmelser i lovens kapittel 13 og 14 som gjelder for forsikringsgrupper. Det vises til forskriftsforslaget § 38 første ledd.

Etter det Finanstilsynet forstår er solvens II-forskriften § 38 første og andre ledd ment å gjennomføre gruppekonstellasjonene i direktivet artikkel 213 nr. 2 bokstav a, b og c. Solvens II-forskriften § 38 lyder:

§ 38.Virkeområde

(1) Bestemmelsene i dette kapittel gjelder

a. forsikringsforetak som er morselskap til eller har deltakerinteresser i eller er underlagt felles ledelse med minst ett annet forsikringsforetak, og

b. forsikringsforetak der morselskapet er et holdingforetak i finanskonsern i EØS.

(2) Finanstilsynet kan bestemme at regler i dette kapittelet også skal gjelde forsikringsforetak der morselskapet er et holdingforetak i finanskonsern eller et forsikringsforetak utenfor EØS og for morselskap som nevnt i finansforetaksloven § 17-6 annet ledd bokstav c.

(3) Som deltakerinteresser regnes foretak som har direkte eller indirekte eierandel på 20 prosent eller mer av stemmene eller kapitalen i et annet foretak.

(4) Finanstilsynet kan beslutte at foretak som anses å utøve dominerende innflytelse over et annet foretak på annen måte enn gjennom eierandeler, skal anses som morselskap.

(5) Finanstilsynet kan beslutte at foretak som gjennom stemmeretter eller kapital anses å utøve vesentlig innflytelse over et annet foretak, skal anses å ha deltakerinteresser selv om eierandelen er lavere enn 20 prosent.

"Tilknyttet foretak" er definert i solvens II-forordningen artikkel 1 nr. 49, jf. solvens II-forskriften § 53 første ledd, på følgende måte:

"et foretak som enten er et datterforetak eller et annet foretak der en deltakerinteresse innehas, eller et foretak som har en tilknytning til et annet foretak i henhold til artikkel 22 nr. 7 i direktiv 2013/34/EU[40],"

Artikkel 22 nr. 7 i regnskapsdirektivet omhandler foretak som er underlagt felles ledelse i henhold til avtale, vedtektsbestemmelse eller hvor flertallet i ledelse/styre i andre tilfeller består av de samme personer og har fungert i regnskapsåret og inntil tidspunktet for utarbeidelse av konsoliderte regnskaper, og hvor det ikke foreligger et mor/datterforhold.

Unntak fra virkeområdet

Gruppetilsynsreglene skal som hovedregel kun gjelde på det øverste nivået i gruppen. Solvens II-forskriften § 39 første ledd unntar derfor morselskap som nevnt i § 38 første ledd fra reglene i kapittel 11 hvis disse likevel ikke er øverste nivå i gruppen, men selv er datterforetak til et annet forsikringsforetak eller annet holdingforetak i finanskonsern med hovedkontor i en EØS-stat. Bestemmelsen gjennomfører direktivet artikkel 215 nr. 1.

[40] Europaparlaments- og Rådsdirektiv 2013/34/EU av 26. juni 2013 om årsregnskaper, konsernregnskaper og tilhørende rapporter for visse typer foretak, om endring av europaparlaments- og rådsdirektiv 2006/43/EF og om oppheving av rådsdirektiv 78/660/EØF og 83/349/EØF [Regnskapsdirektivet].

I solvens II-forskriften § 39 andre til fjerde ledd er det videre gjort unntak fra virkeområdet til solvens II-forskriften kapittel 11 for holdingforetak i finanskonsern basert på hva som er hovedvirksomheten i finanskonsernet og om virksomheten er underlagt konsolideringsregler i annet sektorregelverk i tillegg. Bestemmelsene gjennomfører direktivet artikkel 213 nr. 4 og 5. Av § 39 andre ledd første punktum følger det at bestemmelsene i kapittel 11 ikke gjelder holdingforetak i finanskonsern som i tillegg til å eie forsikringsforetak også eier annet finansforetak, hvis kredittinstitusjonsvirksomheten og verdipapirforetaksvirksomheten til sammen utgjør hoveddelen av konsernets virksomhet, og holdingforetaket er underlagt konsolideringsreglene i CRR/CRD IV-forskriften. Etter tredje ledd gjelder bestemmelsene i kapittel 11 heller ikke holdingforetak i finanskonsern som i tillegg til å eie forsikringsforetak også eier annet finansforetak, hvis forsikringsvirksomheten, og summen av kredittinstitusjonsvirksomheten og verdipapirforetaksvirksomheten, hver for seg står for minst 40 prosent av konsernets konsoliderte forvaltningskapital og kapitalkrav, og holdingforetaket er underlagt reglene om tverrsektorielle grupper[41]. Finanstilsynet kan i begge tilfeller likevel beslutte at bestemmelsene skal gjelde, hvis vesentlige tilsynsmessige eller soliditetsmessige forhold tilsier det. Etter § 39 fjerde ledd kan Finanstilsynet bestemme at reglene i kapittel 11 ikke skal gjelde for holdingforetak i finanskonsern som i tillegg til å eie forsikringsforetak også eier annet finansforetak, hvis holdingforetaket er underlagt konsolideringsreglene i CRR/CRD IV-forskriften eller reglene i forskrift om konsolidering mv. i tverrsektorielle grupper og disse reglene gir et tilfredsstillende bilde av soliditeten i gruppen.

Solvens II-forskriften § 39 femte ledd åpner for å unnta enkeltforetak som inngår i gruppen fra gruppetilsynet, og gjennomfører direktivet artikkel 214 nr. 2. Femte ledd lyder:

(5) Finanstilsynet kan bestemme at et foretak ikke skal omfattes av gruppetilsynet når

a. foretaket har forretningskontor i en tredjestat der det foreligger rettslige hindringer for overføring av nødvendige opplysninger,

b. foretaket har ubetydelig interesse med hensyn til formålene med gruppetilsynet, eller

c. innlemmingen av foretaket ville være uhensiktsmessig eller villedende med hensyn til formålene for gruppetilsyn.

Krav til egnethet, styring og kontroll mv.

I finansforetaksloven § 3-5 første ledd stilles det krav om at styremedlemmer, daglig leder og andre personer i den faktiske ledelsen av virksomheten i finansforetak må være egnet. Kravet gjelder tilsvarende for andre personer med nøkkelfunksjoner i foretaket, jf. bestemmelsens tredje ledd. Som finansforetak regnes også holdingforetak i finanskonsern, jf. § 1-3 første ledd bokstav f, slik at kravene til egnethet gjelder også for styre, daglig ledelse og der dette er relevant, personer med nøkkelfunksjoner, i slike foretak.

Finansforetaksloven § 13-5 stiller overordnede krav til forsvarlig virksomhet og god forretningsskikk i finansforetak. Det følger av første ledd at et finansforetak skal organiseres og drives på en forsvarlig måte. Foretaket skal ha en klar organisasjonsstruktur og ansvarsfordeling samt klare og hensiktsmessige styrings- og kontrollordninger. Foretaket skal ha hensiktsmessige retningslinjer og rutiner for å identifisere, styre, overvåke og rapportere risiko foretaket er, eller kan bli, eksponert for.

Det følger av solvens II-forskriften § 50 første ledd at bestemmelser gitt i eller i medhold av finansforetaksloven § 13-5 til § 13-8 skal oppfylles på gruppenivå.

[41] Se forskrift 18. desember 2005 nr. 1764 om konsolidering mv. i tverrsektorielle grupper.

Tilsyn mv.

Finanstilsynet fører tilsyn med utenlandske foretak som tilsvarer norske foretak som er under tilsyn, i den utstrekning foretaket driver virksomhet i Norge, jf. finanstilsynsloven § 1-2 tredje ledd.

Ifølge finanstilsynsloven § 1-3 fjerde ledd skal Finanstilsynet føre tilsyn i samarbeid med tilsynsmyndigheter i andre stater som er omfattet av EØS-avtalen, i samsvar med det som følger av regler som gjennomfører EØS-avtalen vedlegg IX. Forskrift 3. november 2023 nr. 1776 om tilsyn med finansforetak og forvaltningsselskap som har hovedsete i en annen EØS-stat og som driver virksomhet i Norge inneholder også regler om tilsynssamarbeid med videre. Ifølge forskriften § 1 skal Finanstilsynets tilsyn med forsikringsforetak som har hovedsete i en annen EØS-stat og driver virksomhet i Norge, føres i overensstemmelse med de direktiver som omfattes av EØS-avtalen vedlegg IX.

Finansforetaksloven § 22-2 fastsetter at departementet kan gi pålegg om at forhold i strid med denne loven eller bestemmelse gitt med hjemmel i loven skal opphøre, og kan sette en frist for at forholdene bringes i samsvar med pålegget.

I tillegg inneholder finanstilsynsloven § 4-1 en generell hjemmel for Finanstilsynet til å gi foretak under tilsyn pålegg om å rette på et forhold dersom foretaket ikke har overholdt plikter etter lov eller forskrift, vedtekter eller interne retningslinjer, eller har handlet i strid med vilkår for tillatelse.

16.1.2. Endringsdirektivet

Grupper

Etter solvens II-direktivet artikkel 213 nr. 1 skal det skal føres tilsyn på gruppenivå med forsikringsforetak som inngår i en gruppe som angitt. Direktivet artikkel 212 inneholder definisjoner av en rekke begreper av betydning for bestemmelsene om gruppetilsyn i direktivets avdeling III.

Gjeldende direktiv artikkel 212 nr. 1 bokstav c definerer hva som menes med "gruppe". Begrepet “gruppe” er noe forenklet definert som en gruppe foretak som består av et deltakende foretak, dets datterforetak og de enheter som det deltakende foretaket eller dets datterforetak har en kapitalinteresse[42] i, og foretak med felles ledelse basert på avtale eller vedtekter samt de tilfeller der et foretak har dominerende innflytelse i et annet selskap gjennom varige finansielle forbindelser.

I endringsdirektivets fortale punkt 78 vises det til at direktivet per i dag ikke får anvendelse på tilfeller der flere forsikringsforetak rent faktisk utgjør en gruppe og opptrer som sådan. Fortalen nevner særlig horisontale grupper hvor det ikke er finansielle koblinger mellom foretakene, og at tilsynsmyndigheten i slike tilfeller bør kunne fastslå at det foreligger en gruppe. I endringsdirektivet er definisjonen av "grupper" utvidet i tråd med dette til også å omfatte *"… undertakings that are managed by the participating undertaking or its subsidiaries jointly with one or more undertakings that are not part of the group, …"*, se artikkel 212 nr. 1 bokstav c, underpunkt i.

Videre er det i gruppedefinisjonen i tilknytning til det siste alternativet i underpunkt i, om "foretak som har tilknytning til hverandre gjennom et forhold som omhandlet i artikkel 22 nr. 7 i direktiv 2013/34/EU", føyd til at dette også omfatter foretakenes tilknyttede foretak. I tillegg har bokstav c fått et nytt underpunkt iii, der det fremgår at en gruppe kan omfatte en gruppe av foretak som består av en kombinasjon av underpunkt i og ii.

[42] Kapitalinteresse er i solvens II-direktivet artikkel 13 nr. 20 definert som innehav, enten direkte eller gjennom kontroll, av minst 20 % av et foretaks stemmeretter eller kapital.

Definisjonene av "deltakende foretak", "tilknyttet foretak" og "gruppe" i artikkel 212 nr. 1 bokstav a, b og c, omfatter blant annet foretak som har en tilknytning til et annet foretak som omhandlet i direktiv 83/349/EØF[43] (konsernregnskapsdirektivet) artikkel 12 nr. 1. Konsernregnskapsdirektivet er opphevet, og definisjonene er oppdatert med henvisning til direktiv 2013/34/EU (regnskapsdirektivet) artikkel 22 nr. 7.

Forsikringsholdingforetak

Gjeldende solvens II-direktiv artikkel 212 nr. 1 bokstav f definerer et "forsikringsholdingforetak" som et morforetak, som ikke er et blandet finansielt holdingselskap i henhold til konglomeratdirektivet[44], og som har som hovedvirksomhet å erverve og inneha kapitalinteresser i datterforetak når disse "utelukkende eller hovedsakelig" er forsikrings- eller gjenforsikringsforetak, og der minst ett av datterforetakene er et forsikringsforetak. I endringsdirektivets fortale punkt 76 påpekes det at tolkningen av "utelukkende eller hovedsakelig" har variert i medlemsstatene.

Definisjonen av "forsikringsholdingforetak" i artikkel 212 nr. 1 bokstav f er i endringsdirektivet derfor presisert gjennom vesentlig mer detaljerte kriterier, særlig når det gjelder vurderingen av hva som skal anses som foretakets hovedvirksomhet, og det fremgår at samtlige vilkår må være oppfylt. I endringsdirektivet bokstav f underpunkt i til iii er det presisert at forsikringsholdingforetaket skal være et morselskap som ikke er en kredittinstitusjon, et forsikringsforetak, et verdipapirforetak, pensjonskasse eller et blandet finansielt holdingselskap eller et finansielt holdingselskap i henhold til CRR artikkel 4 nr. 20. I underpunkt iv videreføres kravet om at minst ett av datterforetakene må være et forsikrings- eller gjenforsikringsforetak. Av underpunkt v følger det at foretakets hovedvirksomhet skal være ett av følgende:

- å erverve og inneha kapitalinteresser i forsikrings- og gjenforsikringsforetak
- å levere aksessoriske tjenester til én eller flere tilknyttede forsikrings- eller gjenforsikringsforetaks hovedaktivitet
- å utføre én eller flere av de aktiviteter som er listet i bilag I, punkt 2-12 og 15 til direktiv 2013/36/EU (CRD), eller utføre én eller flere av de tjenester eller aktiviteter som er listet i bilag I, avsnitt B til direktiv 2014/65/EU[45] (MiFID II) knyttet til finansielle instrumenter som listet i samme direktivs bilag I, avsnitt C.

I underpunkt vi innføres det i tillegg en kvantitativ terskel som gruppens virksomhet skal vurderes opp mot. Terskelen innebærer at mer enn 50 prosent av minst én av følgende indikatorer; egenkapital, aktiva, inntekter, ansatte eller andre indikatorer som tilsynsmyndigheten vurderer som relevant, over tid må være knyttet til datterforetak i gruppen, som enten er forsikrings- eller gjenforsikringsforetak, holdingforetak i finanskonsern eller holdingforetak for tredjelandsforsikrings- eller gjenforsikringsforetak eller foretak som leverer aksessoriske tjenester i forhold til hovedaktiviteten i ett eller flere av forsikrings- eller gjenforsikringsforetakene i gruppen, og til virksomhet som morforetaket selv driver som ikke er knyttet til erverv og innehav av kapitalinteresser i datterforetak som er forsikrings- eller gjenforsikringsforetak når de er av samme art som aktivitetene som utføres av forsikrings- eller gjenforsikringsforetak. Beregningen skal gjøres basert på forsikringsholdingforetakets konsoliderte tall.

[43] Sjuende rådsdirektiv 83/349/EØF av 13. juni 1983 med hjemmel i traktatens artikkel 54 paragraf 3 bokstav g) om konsoliderte regnskaper [Konsernregskapsdirektivet (7. selskapsdirektiv)]. Direktivet er opphevet.

[44] Europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/87/EF av 16. desember 2002 om utvidet tilsyn med kredittinstitusjoner, forsikringsforetak og investeringsforetak i et finansielt konglomerat og om endrings av rådsdirektiv (…). [Konglomeratdirektivet]. Blandet finansielt holdingselskap er definert i artikkel 2 nr. 15.

[45] Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/65/EU av 15. mai 2014 om markeder for finansielle instrumenter og om endring av direktiv 2002/92/EF og direktiv 2011/61/EU [Verdipapirmarkedsdirektivet 2014 (MiFID II)].

Holdingforetak for tredjelandsforsikringsforetak

Solvens II-direktivet har til nå ikke inneholdt noen definisjon av "holdingforetak for tredjelandsforsikrings- eller tredjelandsgjenforsikringsforetak". I fortalen punkt 77 i endringsdirektivet uttales det følgende:

> *I en koncern, som er underlagt koncerntilsyn i henhold til artikel 213, stk. 2, litra a), b) eller c), i direktiv 2009/138/EF, besiddes kapitalinteresser i forsikrings- og genforsikringsselskaber, der er beliggende i et tredjeland, i nogle tilfælde gennem et mellemliggende ureguleret holdingselskab. Selv om dette mellemliggende ureglerede holdingselskab ikke har noget forsikrings- eller genforsikringsdatterselskab, hvis hovedsæde er beliggende i Unionen, er det vigtigt, at det kan behandles på samme måde som et forsikringsholdingselskab eller et blandet finansielt holdingselskab og indgå i koncernsolvensberegninger. Der bør derfor indføres en definition af holdingselskaber for tredjelandsforsikrings- og tredjelandsgenforsikringsselskaber for at gøre det muligt for koncerner at tage hensyn til tilknyttede tredjelandsselskaber ved beregningen af deres solvenskapitalkrav.*

Slik definisjon følger nå av ny bokstav fa i artikkel 212 nr. 1. Dette er morselskap som ikke er et forsikringsholdingforetak eller et blandet finansielt holdingforetak etter konglomeratdirektivet artikkel 2 nr. 15, og som har som hovedvirksomhet å erverve og besitte kapitalinteresser i datterforetak som utelukkende eller hovedsakelig er tredjelandsforsikrings- eller tredjelandsgjenforsikringsforetak.

Mor- og datterselskap og identifisering av grupper

Det følger av solvens II-direktivet artikkel 212 nr. 2 at tilsynsmyndigheten skal anse alle foretak som etter myndighetens oppfatning faktisk utøver dominerende innflytelse over et annet foretak, som morselskap. Bestemmelsen er gjennomført i solvens II-forskriften § 38 fjerde ledd. I endringsdirektivet er det presisert at dominerende innflytelse også kan omfatte innflytelse utøvet gjennom sentralisert koordinering av det andre foretakets beslutninger.

Gjeldende direktiv artikkel 13 nr. 15 og 16 definerer henholdsvis mor- og datterselskap med utgangspunkt i konsernregnskapsdirektivet (7. selskapsdirektiv). I endringsdirektivet er henvisningene til konsernregnskapsdirektivet som er opphevet, oppdatert med henvisning til regnskapsdirektivet artikkel 22 nr. 1 og 2. Begge definisjonene er i tillegg utvidet til også å omfatte foretak som tilsynsmyndigheten anser som mor- og datterselskap i overensstemmelse med artikkel 212 nr. 2, eller artikkel 214 nr. 5 og 6 som er nye i endringsdirektivet, se omtale nedenfor.

I fortalen til endringsdirektivets punkt 78 uttales det som nevnt at gruppetilsynsmyndigheten bør kunne fastslå at det foreligger en gruppe der flere foretak rent faktisk opptrer som en gruppe. Det følger nå av endringsdirektivet artikkel 212 ny nr. 3 at tilsynsmyndigheten kan fastslå at to eller flere foretak utgjør en gruppe i henhold til definisjonen i nr. 1 bokstav c, dersom de i praksis forvaltes som en gruppe. Dersom foretakene er etablert i ulike medlemsstater, er det kun gruppetilsynsmyndigheten etter artikkel 247 som, etter samråd med øvrige tilsynsmyndigheter, kan treffe en slik avgjørelse.

Endringsdirektivet artikkel 212 nytt punkt nr. 4 bokstav a til d angir hvilke forhold tilsynsmyndigheten skal ta i betraktning for å avgjøre om det foreligger en relasjon mellom minst to foretak som omhandlet i nr. 2 (at et foretak skal anses som morforetak) og i nytt punkt nr. 3 (at to eller flere foretak rent faktisk utgjøre en gruppe). I vurderingen skal det blant annet legges vekt på

a. personer eller et foretaks kontroll over, eller evne til å påvirke, et foretaks beslutninger, herunder finansielle beslutninger, særlig som følge av kapital eller stemmerettigheter, representasjon i styre, administrasjon eller kontrollorganer eller

gjennom å være av de personer som rent faktisk driver virksomheten eller gjennom utøvelse av kritiske eller viktige funksjoner i foretaket

b. et foretaks sterke avhengighet av et annet foretak, eller annen juridisk eller fysisk person, som følge av vesentlige finansielle eller ikke-finansielle forbindelser, slik som utkontraktering eller bruk av felles personell

c. tegn på koordinering av finansielle beslutninger eller investeringsbeslutninger, herunder felles investeringer i tilknyttede foretak

d. tegn på koordinerte og overensstemmende strategier, virksomhet eller prosesser, herunder vedrørende forsikringsdistribusjonskanaler, forsikringsprodukter eller -varemerker, kommunikasjon eller markedsføring.

EU-kommisjonen kan etter artikkel 212 nr. 5 gi utfyllende regler om hvilke faktorer som skal inngå i vurderingen.

Det følger også av artikkel 212 ny nr. 5 første avsnitt at dersom det etter artikkel 212 nr. 2 eller 3 konkluderes med at foretakene utgjør en gruppe, skal gruppetilsynsmyndigheten gi en utførlig begrunnelse for denne vurderingen. Begrunnelsen skal gis til foretaket som er utpekt som morselskap etter artikkel 214 nr. 5 eller 6, samt til de berørte tilsynsmyndighetene.

Hvilke grupper som skal underlegges gruppetilsyn

I artikkel 213 nr. 2, som angir virkeområdet for tilsyn på gruppenivå for forsikringsforetak som inngår i en gruppe, er innledningen omskrevet uten at det er gjort materielle endringer. I artikkel 213 nr. 5 er henvisningen til sektorregelverket for kredittinstitusjoner oppdatert, slik at det nå vises til direktiv 2013/36/EU (CRD, kapitalkravsdirektivet), i stedet for en tidligere versjon av kapitalkravsdirektivet (direktiv 2006/48/EF).

I artikkel 214 nr. 1 framgikk det tidligere at gruppetilsyn ikke innebærer at tilsynsmyndighetene skulle ha plikt til å føre tilsyn med det enkelte forsikrings- eller gjenforsikringsforetak i en tredjestat, forsikringsholdingforetak eller blandede holdingforetak. Nå heter det i bestemmelsen at utøvelsen av gruppetilsyn kan innebære direkte tilsyn og bruk av tilsynsmyndighetenes fullmakter overfor forsikringsholdingforetak og blandede finansielle holdingforetak, men bare for å sikre etterlevelse av bestemmelsene om gruppetilsyn i solvens II-direktivet avdeling III.

16.1.3. Finanstilsynets vurdering

Definisjoner mv.

Solvens II-forskriften kapittel 11 inneholder ingen uttrykkelig gjennomføring av gruppe-definisjonen i artikkel 212 nr. 1 bokstav c. Finanstilsynet foreslår at det innledningsvis i kapittel 13 (nåværende kapittel 11) tas inn en ny bestemmelse med definisjoner, og at gruppedefinisjonen i endringsdirektivet gjennomføres i ny § 13-1 første ledd. Finanstilsynet viser særlig til at endringsdirektivets utvidelse av gruppebegrepet til også å omfatte foretak som rent faktisk utgjør en gruppe, tilsier at definisjonen gjennomføres.

Finanstilsynet anser ellers tilføyelsen i endringsdirektivet om at en gruppe også kan bestå av en gruppe foretak som består av en kombinasjon av underpunktene i og ii, se artikkel 212 nr. 1 bokstav c nytt underpunkt iii, som en presisering av gjeldende direktiv. Finanstilsynet anser også tilføyelsen avslutningsvis i gruppedefinisjonen i direktivets artikkel 212 nr. 1 bokstav c underpunkt i, om at foretak som har tilknytning til hverandre gjennom et forhold som omhandlet i regnskapsdirektivet artikkel 22 nr. 7 også omfatter deres tilknyttede foretak, som en presisering av gjeldende rettstilstand. Det vises til at tilknyttede foretak er inkludert i alternativet innledningsvis i artikkel 212 nr. 1 om "et deltakende foretak, dets datterforetak og de enheter som det deltakende foretaket eller dets datterforetak har en kapitalinteresse i" (vår understreking). Finanstilsynet legger derfor til grunn at det ikke er behov for å foreslå

andre forskriftsendringer som følge av endringene i gruppedefinisjonen. Forslaget til ny § 13-1 første ledd skal gjennomføre artikkel 212 nr. 1 bokstav c.

Finanstilsynet foreslår ellers å ta inn en definisjon av "deltakende foretak" i solvens II-forskriften § 13-1 andre ledd ettersom blant annet gruppedefinisjonen i forslaget til første ledd benytter dette begrepet. Definisjonen skal gjennomføre solvens II-direktivet artikkel 212 nr. 1 bokstav a.

"Forsikringsholdingforetak" er ikke definert i solvens II-forskriften, og forskriften kapittel 11 nevner ikke forsikringsholdingforetak særskilt. Solvens II-forskriften § 38 første ledd bokstav b er ment å gjennomføre artikkel 213 nr. 2 bokstav b som i gjeldende direktiv lyder slik: "forsikrings- eller gjenforsikringsforetak hvis morforetak er et forsikringsholdingselskap med hovedkontor i Fellesskapet i henhold til artikkel 218–258". Paragraf 38 første ledd bokstav b er imidlertid gitt et noe videre anvendelsesområdet enn den tilsvarende direktivbestemmelsen ved at den omfatter grupper der forsikringsforetaket har et "holdingforetak i finanskonsern" i EØS som morselskap. "Holdingforetak i finanskonsern" omfatter i tillegg til forsikringsholdingforetak, også blandede finansielle holdingforetak. Finanstilsynet nevner i denne sammenheng at i endringsdirektivet artikkel 213 nr. 1 bokstav b er "blandet finansielt holdingforetak" nå føyd til på linje med "forsikringsholdingforetak". Forskriften § 38 første ledd bokstav b må imidlertid ses i sammenheng med reglene i § 39 som på nærmere vilkår unntar holdingforetak i finanskonsern som er underlagt konsolideringsreglene i CRR/CRD-forskriften eller konsolideringsreglene som gjelder for tverrsektorielle grupper, fra bestemmelsene i kapittel 11, jf. § 39 andre og tredje ledd. Se omtalen av gjeldende rett i punkt 16.1.1.

Finanstilsynet har vurdert om definisjonen av "forsikringsholdingforetak" bør gjennomføres i solvens II-forskriften ettersom nye regler i endringsdirektivet legger plikter på blant annet forsikringsholdingforetak, som for eksempel ny artikkel 213b. I den forbindelse vurderes i det følgende først forholdet til finansforetaksforskriften § 17-1 om "holdingforetak i forsikringskonsern".

Det følger av finansforetaksforskriften § 17-1 første ledd at holdingforetak i forsikringskonsern skal regnes som forsikringsforetak etter finansforetaksloven. Sett i sammenheng med andre ledd, hvor det fremgår at med forsikringskonsern menes *"et finanskonsern som utelukkende består av forsikringsforetak"*, vil et holdingforetak i forsikringskonsern etter § 17-1 også omfatte "forsikringsholdingforetak" etter direktivet. "Holdingforetak i forsikringskonsern" omtales imidlertid bare noen få steder i finansforetaksforskriften og finansforetaksloven. I finansforetaksforskriften § 14-1 er det fastsatt kapitalkrav for holdingforetak i forsikringskonsern på foretaksnivå (ikke gruppenivå som er regulert av solvens II-forskriften kapittel 11). Videre er "forsikringskonsern" nevnt i finansforetaksforskriften § 21a-1 om virkeområdet for lovvalgsreglene i kapittel 21a. Finansforetaksloven § 18-2 fjerde ledd omtaler forsikringskonsern i en forskriftshjemmel, og § 19-3 som omhandler innskuddsgarantiordning for banker, fastsetter i tredje ledd bokstav g at kvalifiserte innskudd ikke omfatter innskudd fra "holdingforetak og annet morselskap i forsikringskonsern". Finanstilsynet legger etter dette til grunn at definisjonen av "holdingforetak i forsikringskonsern" i finansforetaksforskriften § 17-1 andre ledd, utelukkende regulerer hvilke foretak som regnes som forsikringsforetak etter finansforetaksloven og dermed hvilke regler som gjelder for holdingforetaket på foretaksnivå, jf. første ledd. Finanstilsynet legger derfor til grunn at definisjonen i utgangspunktet ikke er relevant eller er ment å ha betydning for reglene om forsikringsgrupper og hva som utgjør et “forsikringsholdingforetak” i den forbindelse. I den videre drøftelsen av behovet for å gjennomføre definisjonen av "forsikringsholdingforetak" i norsk rett, avgrenses det mot finansforetaksforskriften § 17-1. Det foreslås derfor heller ingen endringer i denne bestemmelsen som følge av endringsdirektivet.

Finanstilsynet foreslår ikke å gjennomføre artikkel 212 nr. 1 bokstav f særskilt i forskriften. Finanstilsynet legger til grunn, basert på endringsdirektivets fortale punkt 76, at endringene i definisjonen av forsikringsholdingforetak i artikkel 212 nr. 1 bokstav f ikke innebærer materielle endringer i forhold til gjeldende direktiv. Dette gjelder også den nye "50 prosent-testen" knyttet til indikatorene, som Finanstilsynet legger til grunn skal bidra til en harmonisert forståelse på tvers av medlemsstatene for når morforetakets virksomhet hovedsakelig anses forsikringsrelatert. Finanstilsynet har videre lagt vekt på at forsikringsholdingforetak ikke er et begrep som per i dag benyttes direkte i solvens II-forskriften, men det videre begrepet "holdingforetak i finanskonsern", jf. § 38 første ledd bokstav b (i forslaget flyttet til § 13-2 første ledd). Holdingforetak i finanskonsern omfatter som nevnt forsikringsholdingforetak slik dette er definert i endringsdirektivet, og virkeområdet for gruppebestemmelsene må dessuten ses i sammenheng med unntakene i gjeldende § 39 som unntar holdingforetak i finanskonsern som er underlagt konsolideringsregler i annet sektorregelverk. Finanstilsynet viser ellers til at det ikke er krav om å gjennomføre definisjonsbestemmelsene i direktivet særskilt hvis det materielle innholdet i definisjonene er innarbeidet i reglene på annen måte. Det vises også til at Finanstilsynet uansett vil ha plikt til å følge føringene i artikkel 212 nr. 1 bokstav f når endringsdirektivet er tatt inn i EØS-avtalen.

Endringsdirektivet artikkel 212 nr. 1 ny bokstav fa er utvidet med en ny definisjon som definerer "holdingselskap for tredjelandsforsikrings- eller tredjelandsgjenforsikringsforetak". Som nevnt er det ikke tatt inn definisjoner av de ulike typene holdingforetak i solvens II-forskriften kapittel 11. Finanstilsynet ser heller ikke behov for å ta inn en særskilt bestemmelse som definerer "holdingselskap for tredjelandsforsikringsforetak".

Direktivet artikkel 212 nr. 2 første avsnitt om at alle foretak som etter tilsynsmyndighetens oppfatning faktisk utøver dominerende innflytelse over et annet foretak, skal anses som morselskap, er gjennomført i solvens II-forskriften § 38 fjerde ledd. Etter denne bestemmelsen kan Finanstilsynet beslutte at foretak som anses å utøve dominerende innflytelse over et annet foretak på annen måte enn gjennom eierandeler, skal anses som morselskap. Finanstilsynet legger til grunn at en slik beslutning i tillegg medfører at det andre foretaket blir å anse som et datterforetak i tråd med direktivets artikkel 212 nr. 2 andre avsnitt. Finanstilsynet foreslår at § 13-2 (nåværende § 38) fjerde ledd suppleres i samsvar med endringsdirektivet artikkel 212 nr. 2 første avsnitt, slik at det fremgår at dominerende innflytelse også vil kunne omfatte innflytelse utøvet gjennom sentralisert koordinering av det andre foretakets beslutninger.

Finanstilsynet foreslår også å utvide forskriften § 13-2 (nåværende § 38) med et nytt femte ledd som fastsetter at Finanstilsynet kan beslutte at to eller flere foretak som etter Finanstilsynets oppfatning ledes samlet, skal utgjøre en gruppe. Bestemmelsen skal gjennomføre endringsdirektivet artikkel 212 ny nr. 3 første ledd. Det følger av artikkel 212 nr. 3 andre ledd at hvis kun ett av foretakene har hovedsete i Norge, kan Finanstilsynet bare fatte slik beslutning hvis det er Finanstilsynet som vil bli gruppetilsynsmyndighet for gruppen, og først etter å ha konsultert de øvrige tilsynsmyndighetene. Finanstilsynet bemerker at kravet til konsultasjon ikke berører private parters rettigheter eller plikter. Finanstilsynet viser også til finanstilsynsloven § 1-3 fjerde ledd, der det fremgår at Finanstilsynet skal føre tilsyn i samarbeid med tilsynsmyndigheter i andre EØS-stater, i samsvar med det som følger av regler som gjennomfører EØS-avtalen vedlegg IX. Finanstilsynet anser det derfor ikke nødvendig å regulere dette i forskrift.

Finanstilsynet foreslår at § 13-2 (nåværende § 38) nytt sjette ledd skal inneholde de forholdene som Finanstilsynet etter direktivet skal hensynta i vurderingen av om det foreligger en gruppe eller et morselskap, se punkt 16.1.2 som lister opp de aktuelle forholdene. Finanstilsynet legger til grunn at bestemmelsen ikke utelukker at Finanstilsynet også kan ta i betraktning andre forhold. Forslaget til sjette ledd skal gjennomføre endringsdirektivet artikkel 212 ny nr. 4. Endringsdirektivet artikkel 212 ny nr. 5 krever at gruppetilsynsmyndigheten gir det utpekte morforetaket og de berørte tilsynsmyndighetene en

detaljert begrunnelse for beslutningen om at foretakene utgjør en gruppe. Finanstilsynet viser til at beslutninger etter henholdsvis § 13-2 fjerde ledd om at et foretak skal anses å utgjøre morforetak og nytt femte ledd om at to eller flere foretak utgjør en gruppe, er enkeltvedtak. Forvaltningsloven § 24 og § 25 om krav til begrunnelse vil gjelde, og anses å oppfylle direktivets krav til begrunnelse. Finanstilsynet viser ellers til reglene om tilsynssamarbeid innenfor EØS. Finanstilsynet foreslår derfor ingen forskrifter til gjennomføring av endringsdirektivet artikkel 212 nr. 5.

Finanstilsynet antar at tilfeller der et foretak ledes av et deltakende foretak i fellesskap med foretak utenfor gruppen, vil kunne omfatte samarbeidende grupper som omhandlet i finansforetaksloven § 17-12, der flere finansforetak har etablert et samarbeid som er organisert innenfor et forsikringsforetak i henhold til tillatelse fra departementet. Etter forslaget må Finanstilsynet i så fall fatte et enkeltvedtak om at det foreligger en forsikringsgruppe i henhold til solvens II-forskriften, se forslaget til solvens II-forskriften § 13-2 femte ledd. Ved vurderingen av om det skal fattes et slik vedtak skal Finanstilsynet hensynta forholdene i sjette ledd.

Hvilke grupper som skal underlegges gruppetilsyn

Ingen av endringene i artikkel 213, som gjelder virkeområdet for direktivets bestemmelser om gruppetilsyn, krever regelendringer. Finanstilsynet viser til at endringen i bestemmelsens nr. 2 er kun av språklig karakter. Endringen i 213 nr. 5 består bare i at henvisningen til kapitalkravsdirektivet er oppdatert.

Finanstilsynet foreslår likevel å justere solvens II-forskriften § 13-2 (nåværende § 38) første ledd, slik at det fremgår uttrykkelig at reglene gjelder for grupper der foretak som nevnt i bestemmelsens bokstav a eller b inngår, jf. solvens II-direktivet artikkel 213 nr. 2.

Gjeldende solvens II-forskriften § 38 første ledd bokstav a og b omfatter etter det Finanstilsynet forstår solvens II-direktivet artikkel 213 nr. 2 bokstav a og b om hvilke grupper som skal underlegges gruppetilsyn. Solvens II-direktivet artikkel 213 nr. 2 bokstav c er gjennomført i norsk rett i solvens II-forskriften § 38 andre ledd. Forskriftsbestemmelsen forutsetter at slike grupper i utgangspunktet er unntatt fra reglene om gruppetilsyn, men at Finanstilsynet kan bestemme at reglene i forskriftens kapittel om gruppetilsyn også skal gjelde forsikringsforetak der morselskapet er et holdingforetak i finanskonsern eller et forsikringsforetak utenfor EØS og for morselskap som nevnt i finansforetaksloven § 17-6 annet ledd bokstav c. Finanstilsynet foreslår at forskriften § 13-2 (nåværende § 38) andre ledd justeres på lignende måte som første ledd, slik at det fremgår tydelig at bestemmelsen gjelder grupper.

Tilføyelsen i endringsdirektivet artikkel 214 nr. 1 om at gruppetilsyn kan innebære at det føres direkte tilsyn og utøves myndighet overfor holdingforetak og blandede holdingforetak, men bare for å sikre overholdelse av solvens II-direktivet avdeling III om gruppetilsyn, krever etter Finanstilsynets vurdering ikke regelendringer for at norsk rett skal være i tråd med direktivet. Finanstilsynet viser til at det følger av finanstilsynsloven § 1-3 fjerde ledd at Finanstilsynet skal føre tilsyn i samarbeid med tilsynsmyndigheter i andre stater som er omfattet av EØS-avtalen, i samsvar med det som følger av regler som gjennomfører EØS-avtalen vedlegg IX. Videre er det fastsatt i finanstilsynsloven § 1-2 tredje ledd at Finanstilsynet fører tilsyn etter finanstilsynsloven med utenlandske foretak i den utstrekning foretaket driver virksomhet i Norge.

16.2. Gruppetilsynets virkeområde

16.2.1. Endringsdirektivet

Foretak med ubetydelig interesse og utelatelse av et foretak fra gruppetilsyn

I artikkel 214 nr. 2, som gjelder gruppetilsynsmyndighetens adgang til å beslutte i det enkelte tilfelle at et foretak ikke skal omfattes av gruppetilsyn hvis foretaket har ubetydelig interesse med hensyn til formålene for gruppetilsynet, er det tilføyd et nytt avsnitt. Der framgår det at følgende vilkår må være oppfylt for at et foretak skal være av "ubetydelig interesse" etter artikkel 214 nr. 2 bokstav b:

> a. foretakets størrelse, målt i totale eiendeler og forsikringstekniske avsetninger, er liten sammenlignet med de andre foretakene i gruppen og med gruppen som helhet
>
> b. utelatelse av foretaket fra gruppetilsynet vil ikke ha vesentlig innvirkning på gruppesolvensen
>
> c. de kvalitative og kvantitative risikoene, herunder risikoer som følger av transaksjoner innad i gruppen, som foretaket utgjør eller kan komme til å utgjøre for gruppen som helhet, er uvesentlige

Artikkel 214 ny nr. 3 første avsnitt inneholder bestemmelser om tilsynsmyndighetenes saksbehandling der utelatelse av et foretak fra gruppetilsyn vil medføre at det ikke skal føres tilsyn på gruppenivå. Ifølge bestemmelsen skal gruppetilsynsmyndigheten rådføre seg med EIOPA og andre relevante tilsynsmyndigheter før den tar en slik beslutning. Slike beslutninger kan ifølge bestemmelsen bare fattes i ekstraordinære tilfeller, må begrunnes, og skal revurderes minst årlig. Videre inneholder artikkel 214 nr. 3 andre avsnitt bestemmelser om tilsynsmyndighetenes plikt til å konsultere EIOPA og andre berørte tilsynsmyndigheter der det er spørsmål om å utelate et øverste morselskap fra gruppetilsyn. EIOPA skal gi retningslinjer som presiserer når det foreligger et ekstraordinært tilfelle, og om når det øverste morselskapet i en gruppe skal kunne unntas fra gruppetilsyn, jf. artikkel 214 nr. 3 siste avsnitt.

Foretak som utgjør en faktisk gruppe (horisontale grupper)

I artikkel 214 ny nr. 4 første avsnitt er det vist til at omfanget av grupper som skal underlegges gruppetilsyn, fastsettes i samsvar med artikkel 212. I tredje avsnitt er det presisert at tilsynsmyndighetene kan benytte hjemlene i artikkel 212 nr. 2 og 3 til å utvide gruppens omfang.

I artikkel 214 ny nr. 4 andre avsnitt framgår det at hvis en tilsynsmyndighet har besluttet at et foretak skal anses som morselskap fordi det anses å utøve faktisk bestemmende innflytelse over et annet foretak, eller at to eller flere foretak ledes samlet og derfor skal behandles som en gruppe, og et morselskap eller et datterforetak i denne gruppen også er det øverste deltakende foretaket i en annen gruppe, jf. artikkel 212 nr. 1 bokstav c, skal den andre gruppen også omfattes av gruppen som fastlegges i samsvar med artikkel 212 nr. 2 og 3.

Hvis to eller flere foretak som ledes samlet er identifisert som en gruppe etter artikkel 212 nr. 3 og er underlagt gruppetilsyn etter artikkel 213 nr. 2 bokstav a, b og c, skal gruppen utpeke et av foretakene som ledes samlet som morselskap, jf. artikkel 214 ny nr. 5. Dette foretaket skal ha ansvaret for at gruppen oppfyller bestemmelsene i direktivet om gruppetilsyn. De andre foretakene som ledes samlet skal anses som datterforetak.

Dersom utpekingen av morselskap etter artikkel 214 nr. 5 vil innebære vesentlige hindringer for utøvelsen av gruppetilsyn, særlig hvis foretakets hovedkontor ikke er i samme stat som gruppetilsynsmyndigheten, eller dersom utpekingen av morforetak vil medføre at gruppen ikke er i stand til effektivt å oppfylle direktivets bestemmelser om forsikringsgrupper, skal

gruppetilsynsmyndigheten, etter samråd med de øvrige berørte tilsynsmyndighetene, kunne beslutte at et annet foretak skal anses som morforetak, jf. artikkel 214 nr. 6 første avsnitt. Gruppetilsynsmyndigheten skal begrunne slik beslutning.

Hvis en gruppe som ledes samlet ikke utpeker et morselskap i samsvar med artikkel 214 nr. 5, skal gruppetilsynsmyndigheten - etter samråd med øvrige berørte tilsynsmyndigheter – utpeke et morforetak som skal være ansvarlig for å oppfylle kravene i direktivet om forsikringsgrupper, jf. artikkel 214 nr. 6 andre avsnitt. De øvrige foretakene i gruppen skal anses som datterforetak.

Når gruppetilsynsmyndigheten utpeker et morforetak etter artikkel 214 nr. 6 første eller andre avsnitt, skal den ifølge tredje avsnitt legge vekt på følgende:

a. størrelsen på de tekniske avsetningene til hvert foretak

b. hvert foretaks årlige brutto premieinntekter

c. antallet tilknyttede forsikrings- eller gjenforsikringsforetak for hvert foretak

Tilsynsmyndighetene skal vurdere minst årlig om utpekingen av morforetak fortsatt er hensiktsmessig. Dersom dette ikke er tilfelle, skal gruppetilsynsmyndigheten, etter samråd med de øvrige berørte tilsynsmyndighetene, utpeke et annet morselskap som skal ha ansvar for å oppfylle kravene i direktivet om forsikringsgrupper.

16.2.2. Finanstilsynets vurdering

Foretak med ubetydelig interesse og utelatelse av et foretak fra gruppetilsyn

I endringsdirektivet artikkel 214 nr. 2 nytt andre avsnitt er det tatt inn en ny bestemmelse med detaljerte krav som må være oppfylt for at Finanstilsynet skal kunne beslutte at et foretak i en gruppe skal utelates fra gruppetilsyn fordi det har ubetydelig interesse med hensyn til formålene for gruppetilsynet. Finanstilsynet viser til at det har adgang til å bestemme at et foretak ikke skal omfattes av gruppetilsynet fordi det har ubetydelig interesse etter solvens II-forskriften § 39 femte ledd bokstav b. Den nye bestemmelsen i endringsdirektivet 214 nr. 2 nytt andre avsnitt utdyper hva som menes med ubetydelig interesse. Finanstilsynet foreslår at den nye bestemmelsen i direktivet gjennomføres i solvens II-forskriften § 13-3 (nåværende § 39) nytt sjette ledd, og at gjennomføringen gjøres direktivnær.

Artikkel 214 ny nr. 3 gjelder tilsynssamarbeid i saker der gruppetilsynsmyndigheten vil utelate et foretak fra gruppetilsyn etter nr. 2. Artikkel 214 ny nr. 3 gir etter Finanstilsynets vurdering ikke konkrete rettigheter eller plikter til private parter, og krever ikke særskilt gjennomføring i lov- eller forskrift. Finanstilsynet viser også til at det følger av finanstilsynsloven § 1-3 fjerde ledd at Finanstilsynet skal føre tilsyn i samarbeid med tilsynsmyndigheter i andre stater som er omfattet av EØS-avtalen, i samsvar med det som følger av regler som gjennomfører EØS-avtalen vedlegg IX.

Foretak som utgjør en faktisk gruppe

I artikkel 214 ny nr. 4 andre avsnitt framgår det at hvis en tilsynsmyndighet har besluttet at et foretak skal anses som morselskap fordi det anses å utøve faktisk bestemmende innflytelse over et annet foretak, eller at to eller flere foretak ledes samlet og derfor skal behandles som en gruppe, og et morselskap eller et datterforetak i denne gruppen også er det øverste deltakende foretaket i en annen gruppe, skal den andre gruppen også omfattes av gruppen som fastlegges i samsvar med artikkel 212 nr. 2 og 3. Finanstilsynet foreslår at bestemmelsen gjennomføres i solvens II-forskriften § 13-2 (nåværende § 38) nytt femte ledd andre punktum, og at forskriftsbestemmelsen gjøres direktivnær.

I grupper som består av foretak som ledes samlet, er det ikke noe tydelig mor- datterforhold mellom foretakene. Endringsdirektivet artikkel 214 nr. 5 og 6 inneholder derfor bestemmelser om at ett av foretakene i gruppen skal utpekes som morselskap, og at dette foretaket skal ha ansvar for å overholde bestemmelsene i solvens II-direktivet avdeling III om tilsyn med forsikringsforetak i en gruppe. Finanstilsynet foreslår at disse bestemmelsene gjennomføres i solvens II-forskriften § 13-2 (nåværende § 38) nytt sjuende til ellevte ledd, og at gjennomføringen gjøres direktivnær. Finanstilsynet legger til grunn at Finanstilsynets fullmakter etter forskriften til å utpeke et foretak som skal anses som morselskap med videre, vil gjelde for grupper der Finanstilsynet er gruppetilsynsmyndighet.

Når det gjelder Finanstilsynets plikt til å begrunne avgjørelse om å utpeke et annet foretak i gruppen som morselskap enn det gruppen selv har bestemt, jf. endringsdirektivet artikkel 214 nr. 6 første avsnitt siste punktum, viser Finanstilsynet til at utpeking av et foretak som morselskap som får ansvar for at direktivets bestemmelser om gruppetilsyn overholdes, vil gi private parter plikter. Avgjørelsene vil derfor være enkeltvedtak, og forvaltningsloven § 24 og § 25 om krav til begrunnelser vil gjelde. Finanstilsynet legger til grunn at reglene i forvaltningsloven oppfyller direktivets krav om begrunnelse på dette punkt, slik at det ikke er nødvendig med regelendringer.

Bestemmelsene i artikkel 214 nr. 5 og 6 om gruppetilsynsmyndighetens plikt til å rådføre seg med andre berørte tilsynsmyndigheter med videre, krever etter Finanstilsynets vurdering heller ikke regelendringer. Bestemmelsene gir ikke plikter eller rettigheter til private parter. Videre følger det av finanstilsynsloven § 1-3 at Finanstilsynet skal føre tilsyn i samarbeid med tilsynsmyndigheter i andre stater som er omfattet av EØS-avtalen, i samsvar med det som følger av regler som gjennomfører EØS-avtalen vedlegg IX.

16.3. Hindringer for gruppetilsyn

16.3.1. Endringsdirektivet

Endringsdirektivet artikkel 213b er ny, og stiller særlige krav til forsikringsholdingforetak og blandede finansielle holdingforetak i grupper omfattet av artikkel 213 nr. 2 bokstav b. Foretakene skal sikre at gruppens styringsordninger mv. er tilstrekkelige til å sikre etterlevelse av gruppetilsynsreglene, og at organiseringen ikke er til hinder for effektivt tilsyn med gruppen.

Etter artikkel 213b nr. 1 bokstav a skal foretakene påse at de interne styringsordningene og ansvarsfordelingen særlig er egnet til å

i. koordinere forsikringsholdingforetakets eller det blandede finansielle holdingforetakets datterforetak, herunder om nødvendig gjennom hensiktsmessig fordeling av oppgaver mellom datterforetakene

ii. forebygge og håndtere konflikter internt i gruppen

iii. sikre etterlevelse av grupperetningslinjer og -instrukser fastsatt av forsikringsholdingforetaket eller det blandede finansielle holdingforetaket, i hele gruppen.

Etter artikkel 213b nr. 1 bokstav b skal forsikringsholdingforetaket eller det blandede finansielle holdingforetaket sikre at organiseringen av gruppen ikke forvansker eller forhindrer effektivt tilsyn med gruppen og datterforetakene, og skal særlig ta hensyn til

i. holdingforetakets plassering i en gruppe med flere nivåer

ii. aksjeeierstrukturen

iii. den rolle holdingforetaket har innenfor gruppen.

Etter artikkel 213b nr. 2 første avsnitt skal gruppetilsynsmyndigheten, hvis kravene i artikkel 213 nr. 1 bokstav a ikke er oppfylt, ha kompetanse til å kreve at et forsikringsholdingforetak eller et blandet finansielt holdingforetak endrer interne styringsordninger eller oppgavefordelingen i gruppen. Hvis kravene i artikkel 213b nr. 1 bokstav b ikke er oppfylt, skal gruppetilsynsmyndigheten kunne treffe nødvendige tiltak overfor holdingforetaket for å sikre eller gjenopprette kontinuitet og integritet i foretakets tilsyn med virksomheten i gruppen og oppfyllelse av kravene i direktivets avdeling III. Tilsynsmyndigheten skal særlig ha myndighet til å kunne pålegge holdingforetaket å gjøre endringer i gruppestrukturen for å sikre at tilsynsmyndigheten kan føre et effektivt tilsyn med gruppen, se nr. 2 andre avsnitt. Pålegg om endring i gruppestrukturen kan bare gis i ekstraordinære tilfeller etter konsultasjon med EIOPA og berørte tilsynsmyndigheter, og skal være begrunnet.

Artikkel 213b nr. 3 gjelder gruppekonstellasjoner som nevnt i artikkel 213 nr. 2 bokstav a og b, hvor gruppens organisatoriske struktur består av selskaper med felles ledelse (jf. regnskapsdirektivet artikkel 22 nr. 7) og deres tilknyttede foretak, eller selskapsstrukturer som tilsynsmyndigheten har besluttet utgjør en gruppe i henhold til artikkel 212 nr. 3. Hvis gruppestrukturen er til hinder for effektivt gruppetilsyn eller etterlevelse av gruppetilsynsreglene, skal tilsynsmyndigheten iverksette nødvendige tiltak. Medlemsstatene skal særlig sikre at gruppetilsynsmyndigheten kan kreve etablering av et forsikringsholdingselskap, et blandet finansielt holdingselskap eller et annet selskap i EU som gjennom sentralisert koordinering faktisk utøver styring og kontroll over gruppen, og som skal være ansvarlig for å oppfylle kravene i bestemmelsen.

16.3.2. Finanstilsynets vurdering

Finanstilsynet viser til at kravene som stilles til forsikringsholdingforetak og blandede finansielle holdingforetak i endringsdirektivet artikkel 213b nr. 1 i all hovedsak tilsvarer vilkårene i finansforetaksloven § 17-5 tredje ledd for å få tillatelse som holdingforetak i finanskonsern. Finanstilsynet viser imidlertid til at "forsikringsgruppe" kan foreligge også ved lavere deltakerinteresser i et foretak enn det en konserntilknytning etter aksjeloven/allmennaksjeloven § 1-3 forutsetter. Videre vises det til at Finanstilsynet etter endringsdirektivet også skal ha kompetanse til å fastslå at det foreligger en gruppe og et morforetak basert på andre kriterier enn det som ligger til grunn for aksjeloven/allmennaksjelovens konsernbegrep, se punkt 16.1.2. Finanstilsynet legger derfor til grunn at vilkårene som stilles for å få tillatelse som holdingforetak i finanskonsern etter finansforetaksloven § 17-5, ikke uten videre dekker alle forsikringsgrupper.

Finanstilsynet mener imidlertid at kravene i artikkel 213 nr. 1 bokstav a også følger av kravene som stilles til forsvarlig virksomhet i finansforetaksloven § 13-5. Det følger av solvens II-forskriften § 50 første ledd at finansforetaksloven § 13-5 til 13-8 skal oppfylles på gruppenivå. Finanstilsynet anser at kravene i artikkel 213b nr. 1 bokstav a underpunkt i til iii er dekket av § 13-5 første ledd om at et finansforetak skal organiseres og drives på forsvarlig måte, ha en klar ansvarsfordeling og ha hensiktsmessige retningslinjer og rutiner for å identifisere, styre, overvåke og rapportere risiko foretaket er, eller kan bli, eksponert for. Finanstilsynet bemerker at anvendt på gruppenivå må dette dekke den samlede virksomheten i gruppen. Videre vises det til at kravet i finansforetaksloven § 13-5 første ledd til å styre, overvåke og rapportere risiko, innebærer et krav om å følge opp at de rammene som er satt for den samlede virksomheten gjennom rutiner, retningslinjer, fullmaktsstrukturer mv. etterleves. Finansforetaksloven § 13-5 stiller ikke særskilt krav til å forhindre eller håndtere interessekonflikter i gruppen, slik artikkel 213b nr. 1 bokstav a underpunkt ii uttrykkelig fastsetter. Finanstilsynet mener imidlertid at loven § 13-5 første ledd om å sørge for at finansforetaket skal organiseres og drives på forsvarlig måte og kravene til hensiktsmessige styrings- og kontrollordninger, også gjennomfører dette kravet. Finanstilsynet legger etter dette til grunn at artikkel 213 nr. 1 bokstav a må anses

gjennomført i norsk rett gjennom kravet i solvens II-forskriften § 50 (etter forslaget § 13-6) om at finansforetaksloven § 13-5 skal oppfylles på gruppenivå.

Finanstilsynet legger til grunn at også kravet i artikkel 213b nr. 1 bokstav b om at organiseringen av gruppen ikke må forvanske eller hindre effektivt tilsyn med gruppen eller forhindre gruppen i å overholde gruppetilsynsreglene, følger av finansforetaksloven § 13-5. De særlige forholdene holdingforetaket skal hensynta ved organiseringen av gruppen i nr. 1 bokstav b underpunktene i, ii og iii, følger imidlertid ikke tydelig av finansforetaksloven § 13-5. Finanstilsynet foreslår derfor å gjennomføre artikkel 213 nr. 1 bokstav b i solvens II-forskriften § 13-6 (tidligere § 50) nytt andre ledd, på direktivnær måte. Gjeldende § 50 andre ledd flyttes til ny § 13-7.

Etter endringsdirektivet artikkel 213b nr. 2 første avsnitt og andre avsnitt første punktum skal tilsynsmyndigheten kunne kreve endringer eller treffe andre hensiktsmessige tiltak overfor holdingforetaket hvis foretaket ikke oppfyller kravene i nr. 1 bokstav a og b. Finanstilsynet legger til grunn at den alminnelige påleggskompetansen Finanstilsynet har i medhold av finansforetaksloven § 22-2 og finanstilsynsloven § 4-1 til å kreve retting, oppfyller kravet til virkemidler og vil kunne benyttes ved manglende oppfyllelse av kravene i blant annet forslaget til solvens II-forskriften § 13-6.

Pålegg om endringer i gruppestrukturen skal imidlertid etter endringsdirektivet, bare kunne gis ved ekstraordinære omstendigheter. Finanstilsynet foreslår at kravet gjennomføres i solvens II-forskriften ny § 13-24 andre ledd og at påleggskompetansen skal gjelde i "ekstraordinære tilfeller". Et pålegg om å endre gruppestruktur vil gi private parter plikter. Avgjørelsen vil derfor være et enkeltvedtak, og forvaltningsloven § 24 og § 25 om krav til begrunnelser vil gjelde. Finanstilsynet legger til grunn at reglene i forvaltningsloven oppfyller direktivets krav om begrunnelse på dette punkt, slik at det ikke er nødvendig å regulere dette i forskriften § 13-24.

Finanstilsynets plikt til å konsultere EIOPA og eventuelle berørte tilsynsmyndigheter før det treffes pålegg om å endre gruppestruktur innebærer imidlertid ikke plikter eller rettigheter til private parter, jf. artikkel 213b nr. 2 andre avsnitt. Videre følger det av finanstilsynsloven § 1-3 at Finanstilsynet skal føre tilsyn i samarbeid med tilsynsmyndigheter i andre stater som er omfattet av EØS-avtalen, i samsvar med det som følger av regler som gjennomfører EØS-avtalen vedlegg IX.

Finanstilsynet legger til grunn at det heller ikke er behov for en særskilt påleggshjemmel utover finansforetaksloven § 22-2 og finanstilsynsloven § 4-1 overfor grupper som er omfattet av gruppetilsyn etter solvens II-forskriften kapittel 11 (flyttes til kapittel 13), som består av foretak med felles ledelse eller foretak som Finanstilsynet har besluttet utgjør en gruppe i henhold til § 13-2 (nåværende § 38) nytt femte ledd, for å kunne gi pålegg på gruppenivå om retting ved brudd på gruppetilsynskravene i kapittel 11. Finanstilsynet skal imidlertid etter artikkel 213b nr. 3 kunne pålegge slike grupper å etablere et holdingforetak i finanskonsern i en EØS-stat, eller annet foretak i EØS-stat som gjennom sentralisert koordinering faktisk utøver dominerende innflytelse over forsikringsforetakene som inngår i gruppen. Et slikt foretak skal ha ansvar for å etterleve kravene i første ledd. Finanstilsynet antar at det kan være behov for å kunne pålegge dette uten at det er konstatert brudd som krever retting hvis organiseringen er til hinder for effektivt tilsyn. Finanstilsynet foreslår at det tas inn en bestemmelse i forslaget til solvens II-forskriften § 13-2 tolvte ledd som regulerer dette. Bestemmelsen skal gjennomføre endringsdirektivet artikkel 213b nr. 3 siste del.

16.4. Beregning av gruppesolvens

16.4.1. Gjeldende rett

Finansforetaksloven § 18-2 inneholder regler om konsolidering. Det følger av første ledd at regler om kapitalkrav og andre soliditets- og sikkerhetskrav skal anvendes på konsolidert basis etter følgende regler:

a. Full konsolidering anvendes for datterforetak. Dersom det kan godtgjøres at eierne av eierandeler og annen ansvarlig kapital er finansforetak eller verdipapirforetak med tilstrekkelig soliditet, og at ansvarsforholdet mellom eierne av ansvarlig kapital er tilstrekkelig fastslått, kan Finanstilsynet likevel tillate at et datterforetak konsolideres etter prinsippet om forholdsmessig konsolidering.

b. Forholdsmessig konsolidering anvendes når foretaket har deltakerinteresser i et annet foretak som ikke er datterforetak, eller har felles ledelse med et annet foretak. Med deltakerinteresser menes rettigheter til kapital i andre foretak som ved å skape en varig tilknytning til disse foretakene skal bidra til foretakets virksomhet eller som utgjør en direkte eller indirekte eierandel på 20 prosent eller mer av stemmeretten eller kapitalen i et foretak. Finanstilsynet kan gi pålegg om forholdsmessig konsolidering også for eierandeler ned til 10 prosent.

Det fremgår av andre ledd at Finanstilsynet ved forskrift eller enkeltvedtak kan gjøre unntak fra plikten til konsolidering. I tredje ledd fremgår det at ved beregningen av om krav til ansvarlig kapital er oppfylt på konsolidert basis, skal det tas hensyn til hvor effektivt den ansvarlige kapitalen kan overføres og gjøres tilgjengelig på tvers av foretakene i gruppen. Finanstilsynet kan ved enkeltvedtak beslutte at kapitalkrav og andre soliditets- og sikkerhetskrav skal beregnes på en annen måte enn fastsatt i denne paragrafen. Det følger av femte ledd at departementet ved forskrift kan fastsette nærmere regler om hvilke foretak som skal omfattes av konsolidering, og om gjennomføringen av konsolideringen herunder særlige regler for finanskonsern hvor morselskapet er et forsikringsforetak eller et holdingforetak, og som for øvrig bare eller i hovedsak omfatter forsikringsforetak eller deltakerinteresser i forsikringsforetak.

Det er gitt utfyllende bestemmelser om beregning av gruppesolvens i solvens II-forskriften. I henhold til solvens II-forskriften § 41 skal holdingforetak som omtalt i § 38 første ledd bokstav b, anses som et forsikringsforetak i beregningen av gruppesolvens. Bestemmelsene gitt i eller i medhold av finansforetaksloven § 14-8 første ledd og § 14-9, § 14-10 og § 14-14 første ledd skal oppfylles på gruppenivå.

Forskriften § 42 første ledd fastsetter at gruppesolvensen skal beregnes i samsvar med finansforetaksloven § 18-2 og prinsippene i annet ledd samt § 43 til § 47. Hvis regnskapsmessig konsolidering ikke anses hensiktsmessig, kan Finanstilsynet bestemme at gruppesolvensen helt eller delvis skal beregnes etter en alternativ metode. I andre ledd fremgår det at Finanstilsynet kan fastsette prosentandelen som skal inngå ved konsolidering for foretak med felles ledelse og for foretak som er omfattet av gruppetilsyn etter § 38 fjerde og femte ledd.

I § 43 fremgår det at verdien av eiendeler i et foretak innenfor en gruppe som representerer finansiering av tellende ansvarlig kapital i et forsikringsforetak i gruppen, skal trekkes fra ved beregning av gruppesolvens. Av § 44 følger det at ansvarlig kapital i et tilknyttet foretak som etter Finanstilsynets vurdering ikke kan gjøres tilgjengelig for å dekke solvenskapitalkravet på gruppenivå, kan bare inngå i beregningen av gruppesolvens i den utstrekning kapitalen kan dekke solvenskapitalkravet i det tilknyttede forsikringsforetaket. Tegnede, men ikke innbetalte, kapitalandeler som dekker solvenskapitalkravet i et tilknyttet forsikringsforetak, kan inngå i beregningen av gruppesolvens med mindre de utgjør mulige forpliktelser for et annet forsikringsforetak i gruppen.

I § 45 første ledd fastsettes det et gruppesolvensen skal omfatte alle foretak som inngår i en gruppe. Mellomliggende holdingforetak skal i denne sammenheng anses som forsikringsforetak slik at reglene gitt i eller i medhold av finansforetaksloven § 14-8 første ledd, § 14-9 og § 14-10 får tilsvarende anvendelse for det mellomliggende holdingforetaket. Av andre ledd følger at hvis et tilknyttet forsikringsforetak har sitt hovedkontor i annen EØS-stat, skal beregningen ta hensyn til solvenskapitalkravet og den tellende ansvarlige kapitalen som er fastsatt i denne staten med mindre annet er fastsatt av Finanstilsynet. I tredje ledd fremgår det at hvis et tilknyttet forsikringsforetak har sitt hovedkontor i stat utenfor EØS, skal reglene i første ledd gjelde med mindre annet er fastsatt av Finanstilsynet. Av fjerde ledd fremgår det at hvis et tilknyttet foretak er verdipapirforetak eller finansforetak som ikke er forsikringsforetak eller pensjonsforetak skal gruppesolvensen beregnes etter metode 1 eller metode 2 i Anneks I til direktiv 2002/87/EF (konglomeratdirektivet), med mindre Finanstilsynet beslutter at det skal gjøres fradrag for verdien av deltakerinteressen i den ansvarlige kapitalen for gruppen. Det følger videre av femte ledd at hvis det ikke foreligger tilstrekkelig informasjon om foretak som skal inkluderes i beregningen av gruppesolvens, skal den balanseførte verdien av investeringen trekkes fra i den ansvarlige kapitalen som kan inngå i gruppesolvensen. Urealiserte gevinster tilknyttet slik investering skal ikke inngå i ansvarlig kapital.

I § 46 første ledd fremgår det at solvenskapitalkravet på gruppenivå basert på konsoliderte data skal beregnes etter standardmetoden eller en godkjent intern modell for gruppen. I andre ledd følger det at gruppens konsoliderte solvenskapitalkrav skal minst beløpe seg til summen av den forholdsmessige andelen av minstekapitalkravet for foretak som inngår i gruppen. I tredje ledd fremgår det at minstekravet i henhold til andre ledd skal dekkes av ansvarlig kapital fra kapitalgruppe 1 og 2. Prinsippene i § 42 til § 45 får tilsvarende anvendelse. Reglene i finansforetaksloven § 14-14 første ledd gjelder tilsvarende.

I solvens II-forskriften § 47 fremgår det at hvis gruppens konsoliderte solvenskapitalkrav ikke gir et tilfredsstillende bilde av gruppens risikoprofil, kan Finanstilsynet pålegge kapitalkravstillegg i samsvar med bestemmelser gitt i eller i medhold av finansforetaksloven § 14-13 tredje ledd.

16.4.2. Endringsdirektivet

Valg av beregningsmetoder og prinsipper for beregning av gruppesolvens

I gjeldende direktiv artikkel 220 nr. 1 fremgår det at valg av metode og prinsipper for foretakenes beregning av gruppesolvens skal skje i samsvar med prinsippene og en av metodene spesifisert i artikkel 221 til 233. I nr. 2 fremgår det at foretakene skal benytte metode 1 (regnskapsmessig konsolidering[46]), men at tilsynsmyndighetene kan bestemme at metode 2 (metode med fradrag og sammenlegging) eller en kombinasjon av metodene skal benyttes. I endringsdirektivet er det presisert at en kombinasjon av metodene skal skje i samsvar med ny artikkel 233a og artikkel 234.

I endringsdirektivet artikkel 220 nr. 3 er det føyd til at tilsynsmyndigheten bare kan beslutte at metode 2 skal benyttes for forsikringsforetak, forsikringsholdingforetak og blandede finansielle holdingforetak. Dette gjelder både foretak innenfor EØS og for tilsvarende foretak i tredjestater.

I gjeldende direktiv artikkel 221 nr. 1 er det spesifisert hvordan den forholdsmessige eierandelen skal inngå i beregningen ved bruk av henholdsvis metode 1 og metode 2. I endringsdirektivet ny nr. 1a presiseres det at for foretak fra andre finansielle sektorer som spesifisert i artikkel 228, skal den forholdsmessige andelen bety andelen av den tegnede

[46] Verdivurderingen ved konsolideringen skal være i samsvar med Solvens II-regelverket, jf. artikkel 224.

kapitalen som holdes, direkte eller indirekte, av det deltakende foretaket, uavhengig av om det benyttes metode 1 eller metode 2.

Det fremgår av gjeldende direktiv artikkel 221 nr. 2 at tilsynsmyndigheten skal fastsette hva den forholdsmessige andelen skal være i ulike angitte tilfeller i bokstav a til c. Her er det i endringsdirektivet føyd til et tilfelle i ny bokstav d om at dette også gjelder når tilsynsmyndigheten har fastsatt at to eller flere forsikringsforetak utgjør en gruppe fordi de ledes samlet, jf. artikkel 213 nr. 3.

I gjeldende direktiv artikkel 222 nr. 2 fremgår det at tegnet, men ikke innbetalt kapital i et tilknyttet forsikringsforetak kan medregnes i beregningen av gruppesolvens, men ikke hvis den utgjør en forpliktelse for det deltakende forsikringsforetaket eller andre forsikringsforetak i gruppen. I nr. 3 fremgår det at hvis tilsynsmyndigheten vurderer at kapitalelementer i et tilknyttet forsikringsforetak ikke kan gjøres tilgjengelig for å dekke solvenskapitalkravet på gruppenivå, kan slike elementer bare inngå i beregningen av gruppesolvens i den utstrekning de kan dekke solvenskapitalkravet i det tilknyttede foretaket. I nr. 4 fremgår det at summen av kapitalelementene i nr. 2 og nr. 3 ikke skal overstige solvenskapitalkravet i det tilknyttede foretaket. I endringsdirektivet er nr. 4 endret, slik at det fremgår at summen av disse kapitalelementene ikke skal overstige det tilknyttede forsikringsforetakets bidrag til gruppens solvenskapitalkrav.

I endringsdirektivet artikkel 222 er det føyd til en ny nr. 6. Her fremgår det at med hensyn til artikkel 230 nr. 1, 233 nr. 2 og 233a nr. 1 bokstav a, skal et kapitalelement utstedt av et deltakende foretak ikke anses å være fri for heftelser hvis tilbakebetaling ikke kan nektes når et forsikringsforetak som er et datterforetak, avvikles.

I endringsdirektivet er tittelen på artikkel 226 endret fra «Mellomliggende forsikringsholdingforetak» til «Mellomliggende holdingforetak». Av ny nr. 3 fremgår det at med hensyn til nr. 1 og nr. 2, skal holdingforetak til forsikringsforetak i tredjestater også behandles som forsikringsforetak.

I artikkel 227 er det vist til at beregninger for grupper med tilknyttede foretak i tredjestater være i samsvar med artikkel 233 om metode 2. I endringsdirektivet er det føyd til at de også skal være i samsvar med ny artikkel 233a om kombinasjon av metode 1 og 2.

Artikkel 229 omhandler tilfeller hvor det ikke foreligger tilstrekkelig informasjon om foretak som skal inkluderes i beregningen av gruppesolvens. Her fremgår det at verdien av det tilknyttede foretaket skal trekkes fra i gruppens ansvarlige kapital. I endringsdirektivet er det føyd til et nytt avsnitt hvor der fremgår at slikt fradrag ikke skal anvendes hvis det bedrer gruppens solvens.

Tilknyttede kredittinstitusjoner og verdipapirforetak mv.

I endringsdirektivet er det tatt inn omfattende endringer i artikkel 228, som gjelder beregning av gruppesolvens for forsikringsforetak som er deltakende foretak i en kredittinstitusjon, et verdipapirforetak eller andre finansforetak. I ny nr. 1 er det tatt inn henvisninger til definisjoner i sektorreguleringen av henholdsvis kredittinstitusjoner, verdipapirforetak, forvaltningsselskaper for verdipapirfond, forvaltere av alternative investeringsfond, tjenestepensjonsforetak og uregulerte foretak som yter en eller flere av tjenestene som er nevnt i vedlegg 1 til CRD (kapitalkravsdirektivet) der tjenestene utgjør en vesentlig del av foretakets totale virksomhet.

I artikkel 228 ny nr. 2 er det presisert at bidragene til den ansvarlige kapitalen på gruppenivå skal beregnes som summen av den forholdsmessige andelen av den ansvarlige kapitalen i det enkelte foretak, hvor denne ansvarlige kapitalen skal beregnes som følgende:

a. For kredittinstitusjoner og verdipapirforetak iht. forordning (EU) nr. 575/2013 (CRR-forordningen) artikkel 4 nr. 1 punkt 1 og artikkel 4 nr. 1 punkt 2, beregnes den ansvarlige kapitalen i samsvar med relevante sektorregler som definert i direktiv 2002/87/EF (konglomeratdirektivet), artikkel 2 punkt 7.

b. For forvaltningsselskaper for verdipapirfond iht. direktiv 2009/65/EF (UCITS-direktivet) artikkel 2 nr. 1 bokstav b og investeringsselskaper med tillatelse iht. artikkel 27 i samme direktiv som ikke har utpekt et forvaltningsselskap, beregnes den ansvarlige kapitalen i samsvar med UCITS-direktivet artikkel 2 nr. 1 bokstav l.

c. For forvaltere av alternative investeringsfond iht. direktiv 2011/61/EU (AIFM-direktivet) artikkel 4 nr. 1 bokstav b, beregnes den ansvarlige kapitalen i samsvar med AIFM-direktivet artikkel 4 nr. 1 bokstav ad.

d. For uregulerte foretak som yter en eller flere av tjenestene som er nevnt i vedlegg 1 til direktiv 2013/36/EU (kapitalkravsdirektivet) der tjenestene utgjør en vesentlig del av foretakets totale virksomhet, beregnes den ansvarlige kapitalen i samsvar med relevante sektorregler som definert i direktiv 2002/87/EF (konglomeratdirektivet) artikkel 2 punkt 7 som hadde vært gjeldende hvis de var regulerte foretak i samsvar med artikkel 2 punkt 4 i samme direktiv.

e. For tjenestepensjonsforetak iht. direktiv 2016/2341/EU (IORP II-direktivet) artikkel 6 punkt 1, beregnes den ansvarlige kapitalen som den tilgjengelige solvensmarginkapitalen i samsvar med IORP II-direktivet artikkel 16.

Det presiseres videre i artikkel 228 ny nr. 2 at visse kapitalelementer i de tilknyttede foretakene nevnt ovenfor ikke skal medregnes, med mindre det deltakende forsikringsforetaket kan godtgjøre at kapitalelementene kan gjøres tilgjengelig for å dekke solvenskapitalkravet på gruppenivå. Dette gjelder kapitalelementer som er knyttet til reserver som ikke kan utdeles og andre elementer som gruppetilsynsmyndigheten anser å ha begrenset tapsaborberende evne, samt preferanseaksjer, etterstilte medlemsinnskudd i gjensidige foretak, ansvarlig lånekapital og eiendeler knyttet til utsatt skatt, og som inkluderes i den overskytende ansvarlige kapitalen utover kapitalkravene iht. nr. 3. Ved fastsettelsen av overskytende ansvarlig kapital, skal det deltakende forsikringsforetaket ta hensyn til at visse krav knyttet til noen tilknyttede foretak kun kan dekkes ved ren kjernekapital eller tilleggskapital i samsvar med CRR-forordningen.

I artikkel 228 ny nr. 3 presiseres det at bidraget til gruppens solvenskapitalkrav fra de tilknyttede foretakene omtalt i denne artikkelen skal beregnes som summen av den forholdsmessige andelen av kapitalkravet eller det hypotetiske kapitalkravet for hvert tilknyttet foretak. Disse kapitalkravene skal beregnes som følgende:

a. For verdipapirforetak som er underlagt kapitalkrav i samsvar med forordning (EU) 2019/2033 (verdipapirforetaksforordningen), beregnes kapitalkravet som summen av kravet fastsatt i artikkel 11 av verdipapirforetaksforordningen, kravene vist til i direktiv 2019/2034/EU (verdipapirforetaksdirektivet) artikkel 39 nr. 2 bokstav a eller lokale kapitalkrav i tredjestater.

b. For kredittinstitusjoner beregnes kapitalkravet som det høyeste av følgende:

    i. Summen av kravet i henhold til forordning (EU) nr. 575/2013 artikkel 92 nr. 1 bokstav c, inkludert tiltak iht. artikkel 458 og 459, foretaksspesifikt vektet kapitalkrav (pilar 2-krav) for å dekke andre risikoer enn risikoen for overdreven gjeldsoppbygging i henhold til direktiv 2013/36/EU artikkel 104 og det kombinerte bufferkravet i henhold til direktiv 2013/36/EU artikkel 128 punkt 6, eller lokale kapitalkrav i tredjestater.

ll. Summen av kravet i henhold til forordning (EU) nr. 575/2013 artikkel 92 nr. 1 bokstav d, inkludert tiltak i henhold til artikkel 458 og 459, foretaksspesifikt krav til uvektet kjernekapitalandel (pilar 2-krav) for å dekke risikoen for overdreven gjeldsoppbygging i henhold til direktiv 2013/36/EU artikkel 104 og kravet i henhold til forordning (EU) nr. 575/2013 artikkel 92 nr. 1a, eller lokale kapitalkrav i tredjestater i den grad de skal dekkes av kjernekapital.

c. For forvaltningsselskaper for verdipapirfond og investeringsselskaper med tillatelse iht. artikkel 27 i UCITS-direktivet som ikke har utpekt et forvaltningsselskap, beregnes kapitalkravet i samsvar med UCITS-direktivet artikkel 7 nr. 1 bokstav a.

d. For forvaltere av alternative investeringsfond beregnes kapitalkravet i samsvar med AIFM-direktivet artikkel 9.

e. For uregulerte foretak omtalt ovenfor beregnes kapitalkravet som kapitalkravet foretaket måtte ha oppfylt i samsvar med relevante sektorregler som definert i konglomeratdirektivet artikkel 2 punkt 7 hvis de var regulerte foretak i samsvar med artikkel 2 punkt 4 i samme direktiv.

f. For tjenestepensjonsforetak beregnes kapitalkravet i samsvar med solvensmarginkravet iht. IORP II-direktivet artikkel 17 og de samlede kapitalkrav fastsatt i nasjonal rett.

I artikkel 228 ny nr. 4 fremgår det at når flere tilknyttede foretak som nevnt i denne artikkelen danner en undergruppe som er underlagt kapitalkrav på konsolidert basis i henhold til et av regelverkene nevnt i nr. 3, herunder når et finansielt holdingforetak iht. CRR-forordningen artikkel 4 punkt 20 eller et blandet finansielt holdingforetak er et datterforetak i en gruppe, kan gruppetilsynsmyndigheten kreve at bidraget til gruppenes samlede ansvarlige kapital beregnes som den forholdsmessige andelen av undergruppens ansvarlige kapital i stedet for at bestemmelsene i nr. 2 anvendes for hvert enkelt foretak i undergruppen. I et slikt tilfelle skal også bidraget til gruppens samlede solvenskapitalkrav beregnes som en forholdsmessig andel av undergruppens kapitalkrav, i stedet for at bestemmelsene i nr. 3 anvendes for hvert enkelt foretak i undergruppen. Videre fremgår det at alle finansinstitusjoner som definert i CRR-forordningen artikkel 4 nr. 1 punkt 26 og alle foretak som yter tilknyttede tjenester som definert i samme artikkel nr. 1 punkt 18 som inngår i undergruppen, skal inkluderes i undergruppens ansvarlige kapital og kapitalkrav. Det presiseres også at disse reglene skal anvendes for den enkelte undergruppe på konsolidert basis som definert i CRR-forordningen artikkel 4 nr. 1 punkt 47 eller verdipapirforetaksforordningen artikkel 4 punkt 11, eller på en passende konsolidert basis.

I artikkel 228 ny nr. 5 fremgår det at gruppetilsynsmyndigheten uten hensyn til reglene i nr. 1 til nr. 4 likevel kan beslutte, på eget initiativ eller etter forespørsel fra det deltakende forsikringsforetaket, å trekke fra enhver deltakerinteresse fra gruppens ansvarlige kapital, med unntak av deltakerinteresser i tjenestepensjonsforetak.

Forenklede beregninger

I endringsdirektivet er det lagt til en ny artikkel 229a om forenklede beregninger. Det fremgår av nr. 1 at med hensyn anvendelsen av metode 1 som beskrevet i artikkel 230, kan gruppetilsynsmyndigheten, etter konsultasjon med andre berørte tilsynsmyndigheter, tillate at det deltakende forsikringsforetaket bruker en forenklet tilnærming for tilknyttede foretak som er uvesentlige. Bruk av forenklet tilnærming for ett eller flere tilknyttede foretak skal begrunnes overfor gruppetilsynsmyndigheten, under hensyn til arten, omfanget og kompleksiteten til de tilknyttede foretakenes risiko. Det deltakende foretaket skal årlig vurdere om bruk av den forenklede tilnærmingen fortsatt er begrunnet, og offentliggjøre i sin rapport om solvens og finansiell stilling på gruppenivå en oversikt med størrelsen på de aktuelle tilknyttede foretakene.

I ny artikkel 229a nr. 2 fremgår det at det deltakende forsikringsforetaket skal godtgjøre på en måte som gruppetilsynsmyndigheten finner tilfredsstillende, at bruken av den forenklede tilnærmingen for en eller flere tilknyttede foretak er tilstrekkelig forsiktig for å unngå en undervurdering av risikoer knyttet til disse foretakene ved beregningen av gruppesolvensen. Ved bruk for et tilknyttet forsikringsforetak i en tredjestat som ikke er ekvivalent som definert i artikkel 227, skal den forenklede tilnærmingen ikke resultere i et bidrag til solvenskapitalkravet på gruppenivå som er mindre enn kapitalkravet for det tilknyttede foretaket som er fastsatt i den aktuelle tredjestaten. Den forenklede tilnærmingen skal ikke brukes for et tilknyttet forsikringsforetak i en tredjestat når det deltakende forsikringsforetaket ikke har pålitelig informasjon om kapitalkravet fastsatt i den aktuelle tredjestaten.

I ny artikkel 229a nr. 3 fremgår det at med hensyn til nr. 1 skal tilknyttede foretak anses som uvesentlige når den bokførte verdien av hvert enkelt foretak representerer mindre enn 0,2 prosent av gruppens eiendeler på konsolidert basis, og summen av alle slike foretak representerer mindre enn 0,5 prosent av gruppens eiendeler på konsolidert basis.

Beregningsmetoder – metode 1

Artikkel nr. 230 om metode 1 (regnskapsmessig konsolidering) er endret ved at det er presisert hvordan tilknyttede foretak nevnt i artikkel 228 skal behandles. Det fremgår i nr. 1 at gruppesolvensen til det deltakende forsikringsforetaket er differansen mellom

a. summen av ansvarlig kapital til dekning av solvenskapitalkravet beregnet på konsoliderte data og bidraget til gruppens ansvarlige kapital fra tilknyttede foretak nevnt i artikkel 228 nr. 1, når bidraget beregnes i samsvar med artikkel 228 nr. 2 eller nr. 4, og

b. summen av solvenskapitalkravet på gruppenivå beregnet på basis av konsoliderte data og bidraget til gruppens solvenskapitalkrav fra tilknyttede foretak nevnt i artikkel 228 nr. 1, når bidraget beregnes i samsvar med artikkel 228 nr. 3 eller nr. 4.

Eierandeler i tilknyttede foretak nevnt i artikkel 228 skal ikke inngå i de konsoliderte data nevnt ovenfor. I endringsdirektivet videreføres bestemmelsen i gjeldende direktiv om at beregningen av ansvarlig kapital og solvenskapital på gruppenivå basert på konsoliderte data skal være i samsvar med solvens II-direktivets regler.

I artikkel 230 nr. 2 fremgår det at det konsoliderte solvenskapitalkravet på gruppenivå som et minimum skal tilsvare summen av minstekapitalkravet for det deltakende forsikringsforetaket og en forholdsmessig andel av minstekapitalkravet til alle tilknyttede forsikringsforetak. I endringsdirektivet er det tilføyd at summen også skal omfatte tilsvarende lokale kapitalkrav for tilknyttede forsikringsforetak i tredjestater, dvs. minstekrav som må oppfylles for at konsesjonen ikke skal trekkes tilbake. Det er videre tilføyd at når den ansvarlige kapitalen til dekning av solvenskapitalkravet på gruppenivå overstiger den ansvarlige kapitalen, hvor begge er beregnet på konsolidert basis, men det minste konsoliderte solvenskapitalkravet basert på minstekapitalkrav ikke er oppfylt, skal artikkel 138 nr. 1 til nr. 4 om brudd på solvenskapitalkravet gjelde så langt det passer, mens artikkel 139 nr. 1 og nr. 2 om brudd på minstekapitalkravet ikke skal gjelde. For dette formålet skal referansen til solvenskapitalkravet i artikkel 138 forstås som det minste konsoliderte solvenskapitalkravet på gruppenivå.

I artikkel 232 om kapitalkravstillegg på gruppenivå vises det til omstendigheter nevnt i artikkel 37 nr. 1 bokstav a til d om kapitalkravstillegg på foretaksnivå. I endringsdirektivet er det også vist til artikkel 37 nr. 1 ny bokstav e.

Beregningsmetoder – metode 2 eller kombinasjon av metode 1 og metode 2

I endringsdirektivet er artikkel nr. 233 om metode 2 (metode med fradrag og sammenlegging) endret ved at det er presisert ytterligere hvordan tilknyttede foretak skal behandles. I nr. 1 bokstav b er det i omtalen av tilknyttet foretak vist til at dette gjelder foretak nevnt i artikkel 220 nr. 3 og artikkel 228 nr. 1.

I artikkel 233 nr. 2 er det presisert at den forholdsmessige andelen av den den ansvarlige kapitalen i tilknyttede forsikringsforetak skal gjelde for hvert enkelt tilknyttet forsikringsforetak. Tilsvarende presisering er gjort i nr. 3 for den forholdsmessige andelen av solvenskapitalkravet i hvert enkelt tilknyttet forsikringsforetak.

I artikkel 233 nr. 2 er det føyd til at i beregningen av aggregert ansvarlig kapital etter metode 2 skal summen også omfatte bidraget til gruppens ansvarlige kapital fra tilknyttede foretak nevnt i artikkel 228 nr. 1, når bidraget beregnes i samsvar med artikkel 228 nr. 2 eller nr. 4. Tilsvarende er det føyd til i nr. 3 at i beregningen av aggregert solvenskapitalkrav etter metode 2 skal summen også omfatte bidraget til gruppens solvenskapitalkrav fra tilknyttede foretak nevnt i artikkel 228 nr. 1, når bidraget beregnes i samsvar med artikkel 228 nr. 3 eller nr. 4.

I endringsdirektivet er det tatt inn en ny artikkel 233a om kombinasjon av metode 1 og metode 2. Det fremgår av nr. 1 at gruppesolvensen til det deltakende forsikringsforetaket er differansen mellom:

a. summen av den ansvarlige kapitalen på konsolidert basis for foretak hvor metode 1 benyttes, den forholdsmessige andelen av den ansvarlige kapitalen i hvert tilknyttet foretak hvor metode 2 benyttes, og bidraget til gruppens ansvarlige kapital fra tilknyttede foretak nevnt i artikkel 228 nr. 1, når bidraget beregnes i samsvar med artikkel 228 nr. 2 eller nr. 4, og

b. summen av solvenskapitalkravet på konsolidert basis for foretak hvor metode 1 benyttes, den forholdsmessige andelen av solvenskapitalkravet for hvert tilknyttet foretak hvor metode 2 benyttes, og bidraget til gruppens solvenskapitalkrav fra tilknyttede foretak nevnt i artikkel 228 nr. 1, når bidraget beregnes i samsvar med artikkel 228 nr. 3 eller nr. 4.

I ny artikkel 233a nr. 2 fremgår det at eierandeler i tilknyttede foretak nevnt i artikkel 228 ikke skal inngå i de konsoliderte data nevnt ovenfor. Det følger av nr. 3 at det samme gjelder for eierandeler i tilknyttede foretak nevnt i artikkel 220 nr. 3 hvor metode 2 benyttes. Verdien av eierandeler utover den forholdsmessige andelen av solvenskapitalkravet i tilknyttede foretak nevnt i artikkel 220 nr. 3 hvor metode 2 benyttes, skal inkluderes i beregningen av valutarisiko i solvenskapitalkravet på konsolidert basis for foretak hvor metode 1 benyttes. Verdien av disse eierandelene skal ikke inngå i beregningen av aksjerisiko.

Det følger av ny artikkel 233a nr. 4 at artikkel 233 nr. 4 skal anvendes så langt det passer. Det vil si at indirekte eierskap skal medregnes i verdien av eierandeler i tilknyttede foretak.

I ny artikkel 233a nr. 5 fremgår det at artikkel 231 om internmodell skal anvendes så langt det passer i tilfelle søknad om å beregne det konsoliderte solvenskapitalkravet og solvenskapitalkravet for forsikringsforetak i gruppen ved bruk av internmodell.

I ny artikkel 233a nr. 6 fremgår det at minste konsoliderte solvenskapitalkravet på gruppenivå skal beregnes i samsvar med artikkel 230 nr. 2. Dette kravet skal dekkes av tellende ansvarlig kapital på konsolidert basis, ved anvendelse av de samme grensene for kapitalgrupper som gjelder for oppfyllelse av minstekapitalkravet på foretaksnivå, jf. artikkel 98 nr. 4. I denne beregningen skal eierandeler i tilknyttede foretak nevnt i artikkel 228 nr. 1 ikke inngå i de konsoliderte data. For å fastslå om slik tellende ansvarlig kapital kan dekke det minste konsoliderte solvenskapitalkravet på gruppenivå, skal prinsippene i artikkel 221 til 229a anvendes så langt de passer. Artikkel 139 nr. 1 og nr. 2 om brudd på

minstekapitalkravet på foretaksnivå skal anvendes så langt de passer. Når den ansvarlige kapitalen til dekning av solvenskapitalkravet på gruppenivå overstiger den ansvarlige kapitalen, hvor begge er beregnet på konsolidert basis, men det minste konsoliderte solvenskapitalkravet på gruppenivå basert på minstekapitalkrav ikke er oppfylt, skal artikkel 138 nr. 1 til nr. 4 om brudd på solvenskapitalkravet gjelde så langt det passer, mens artikkel 139 nr. 1 og nr. 2 om brudd på minstekapitalkravet ikke skal gjelde. For dette formålet skal referansen til solvenskapitalkravet i artikkel 138 forstås som det minste konsoliderte solvenskapitalkravet på gruppenivå.

I ny artikkel 233a nr. 7 fremgår det at berørte tilsynsmyndigheter skal vurdere om den forholdsmessige andelen av solvenskapitalkravet på en hensiktsmessig måte reflekterer gruppenes risikoprofil med hensyn til risikoen knyttet til tilknyttede foretak nevnt i artikkel 220 nr. 3 hvor metode 2 benyttes. I vurderingen skal tilsynsmyndighetene legge særlig vekt på eventuelle særskilte risikoer på gruppenivå som ikke dekkes tilstrekkelig fordi de er vanskelige å kvantifisere. Når gruppens risikoprofil knyttet til slike tilknyttede foretak avviker vesentlig fra forutsetningene som ligger til grunn for det aggregerte solvenskapitalkravet på gruppenivå, kan det fastsettes et kapitalkravstillegg. Artikkel 37 nr. 1 til nr. 5 om kapitalkravstillegg på foretaksnivå, og gjennomføringsbestemmelser og tekniske standarder fastsatt i henhold til artikkel 27 nr. 6 til nr. 8, skal anvendes så langt det passer.

Langsiktige aksjeinvesteringer på gruppenivå

I endringsdirektivet er det tatt inn en ny artikkel 233b om langsiktige aksjeinvesteringer på gruppenivå. Her fremgår det at når metode 1 eller en kombinasjon av metoder anvendes, skal deltakende forsikringsforetak, forsikringsholdingforetak, og blandede finansielle holdingforetak kunne benytte artikkel 105a til en portefølje av aksjeinvesteringer. EU-kommisjonen skal fastsette gjennomføringsbestemmelser hvor det spesifiseres hvilken tilnærming som skal brukes for å vurdere oppfyllelsen av vilkår nevnt i artikkel 105a nr. 1 og for å beregne mengden aksjer som skal behandles som langsiktige aksjeinvesteringer når metode 1 eller en kombinasjon av metoder benyttes. Gjennomføringsbestemmelsene skal også spesifisere opplysningene som skal inngå i rapporten om solvens og finansiell stilling på gruppenivå og i den regelmessige rapporten til tilsynsmyndighetene på gruppenivå.

Gjennomføringsbestemmelser

I artikkel 234 om EU-kommisjonens fastsettelse av gjennomføringsbestemmelser er det fastsatt endringer for å hensynta endringer i endringsdirektivet. Det er føyd til at gjennomføringsbestemmelsene skal omfatte tekniske detaljer for den forenklede tilnærmingen fastsatt i ny artikkel 229a, samt kriterier som legges til grunn for at tilsynsmyndighetene kan godkjenne bruk av den forenklede tilnærmingen, herunder også for forsikringsforetak i tredjestater.

16.4.3. Finanstilsynets vurdering

Valg av beregningsmetoder og prinsipper for beregning av gruppesolvens

I endringsdirektivet er det føyd til i artikkel 220 nr. 2 at en kombinasjon av metode 1 (regnskapsmessig konsolidering) og metode 2 (fradrag og sammenlegging) skal skje i samsvar med ny artikkel 233a og artikkel 234. I artikkel 220 nr. 3 er det føyd til at tilsynsmyndigheten bare kan beslutte at metode 2 skal benyttes for forsikringsforetak, forsikringsholdingforetak og blandede finansielle holdingforetak. I solvens II-forskriften § 42 fremgår det at hvis regnskapsmessig konsolidering ikke anses hensiktsmessig, kan Finanstilsynet bestemme at gruppesolvensen helt eller delvis skal beregnes etter en alternativ metode. Finanstilsynet anser at de nærmere prinsipper og regler for en slik alternativ metode, dvs. enten metode 2 eller kombinasjon av metode 1 og 2, vil fremgå av Finanstilsynets vedtak i et slikt tilfelle. Disse direktivbestemmelsene retter seg mot

tilsynsmyndighetene, og Finanstilsynet vil være forpliktet til å følge dem når endringsdirektivet er tatt inn i EØS-avtalen.

I endringsdirektivet artikkel 221 ny nr. 1a presiseres det at for foretak fra andre finansielle sektorer som spesifisert i artikkel 228, skal den forholdsmessige andelen bety andelen av den tegnede kapitalen som holdes, direkte eller indirekte, av det deltakende foretaket. Det vil si at for disse foretakene skal andelen uansett beregnes på samme måte som ved bruk av metode 2, jf. artikkel 221 nr. 1 andre avsnitt bokstav b. Finanstilsynet foreslår at dette gjennomføres i solvens II-forskriften forskriften § 13-12 (nåværende § 45) fjerde ledd.

Det fremgår av gjeldende direktiv artikkel 221 nr. 2 at tilsynsmyndigheten skal fastsette hva den forholdsmessige andelen skal være i ulike angitte tilfeller i bokstav a til c. Her er det i endringsdirektivet føyd til et tilfelle i ny bokstav d om at dette også gjelder når tilsynsmyndigheten har fastsatt at to eller flere forsikringsforetak utgjør en gruppe fordi de ledes samlet, jf. artikkel 213 nr. 3.Ved gjennomføringen av solvens II-regelverket la Finanstilsynet i høringsnotat 11. desember 2014 til grunn at artikkel 221 nr. 2 omfatter tilfeller der foretakene er underlagt felles ledelse, og dette er derfor allerede gjennomført i solvens II-forskriften § 42 andre ledd (etter forslaget § 13-9 andre ledd).

I gjeldende direktiv artikkel 222 nr. 2 fremgår det at tegnet, men ikke innbetalt kapital på visse vilkår kan medregnes i beregningen av gruppesolvens. I nr. 3 fremgår det at hvis kapitalelementer i et tilknyttet forsikringsforetak ikke kan gjøres tilgjengelig for å dekke solvenskapitalkravet på gruppenivå, kan slike elementer bare inngå i beregningen av gruppesolvens i den utstrekning de kan dekke solvenskapitalkravet i det tilknyttede foretaket. I endringsdirektivet er nr. 4 endret, slik at det fremgår at summen av disse kapitalelementene ikke skal overstige det tilknyttede forsikringsforetakets bidrag til gruppens solvenskapitalkrav. Finanstilsynet foreslår å gjennomføre den endrede bestemmelsen i solvens II-forskriften § 13-11 (nåværende § 44) nytt tredje ledd.

I endringsdirektivet artikkel 222 er det føyd til en ny nr. 6. Her fremgår at med hensyn til beregning av ansvarlig kapital på gruppenivå, skal et kapitalelement utstedt av et deltakende foretak ikke anses å være fri for heftelser hvis tilbakebetaling ikke kan nektes når et forsikringsforetak som er et datterforetak, avvikles. Finanstilsynet forstår det slik at regelen primært skal motvirke at kapitalen i gruppen reduseres i en situasjon der et annet forsikringsforetak i gruppen er under avvikling og ikke oppfyller kapitalkrav. Finanstilsynet foreslår at dette gjennomføres i solvens II-forskriften § 13-11 (nåværende § 44) nytt fjerde ledd.

I endringsdirektivet artikkel 226 er det presisert at reglene for mellomliggende holdingforetak også gjelder for holdingforetak til forsikringsforetak i tredjestater. Finanstilsynet anser at dette er en naturlig tolkning av solvens II-forskriften § 45 første ledd (etter forslaget § 13-12), og foreslår derfor ikke regelendringer.

I artikkel 227 er det henvist til at beregninger for grupper med tilknyttede foretak i tredjestater skal være i samsvar med artikkel 233 om metode 2. I endringsdirektivet er det føyd til at de også skal være i samsvar med ny artikkel 233a om kombinasjon av metode 1 og 2. Det anses ikke å være behov for regelendringer på dette punkt. Ved bruk av andre metoder enn metode 1, skal dette uansett fastsettes i vedtak av Finanstilsynet, og det følger også av solvens II-forskriften § 45 tredje ledd at Finanstilsynet kan fastsette hva som skal gjelde i slike tilfeller. Finanstilsynet vil være forpliktet til å følge direktivbestemmelsene når endringsdirektivet er tatt inn i EØS-avtalen.

Artikkel 229 omhandler tilfeller hvor det ikke foreligger tilstrekkelig informasjon om foretak som skal inkluderes i beregningen av gruppesolvens. Her fremgår det at verdien av det tilknyttede foretaket skal trekkes fra i gruppens ansvarlige kapital, jf. solvens II-forskriften § 45 femte ledd. I endringsdirektivet er det føyd til et nytt avsnitt hvor det fremgår at slikt

fradrag ikke skal anvendes hvis det bedrer gruppens solvens. Finanstilsynet foreslår at denne endringen gjennomføres i solvens II-forskriften § 13-12 (nåværende § 45) femte ledd.

Tilknyttede kredittinstitusjoner og verdipapirforetak mv.

I endringsdirektivet er det tatt inn omfattende endringer i artikkel 228, som gjelder beregning av gruppesolvens for forsikringsforetak som er deltakende foretak i kredittinstitusjoner, verdipapirforetak, forvaltningsselskaper for verdipapirfond, forvaltere av alternative investeringsfond, tjenestepensjonsforetak og uregulerte foretak som yter en eller flere av tjenestene som er nevnt i vedlegg 1 til CRD IV-direktivet (kapitalkravsdirektivet) der tjenestene utgjør en vesentlig del av foretakets totale virksomhet. Dette er presiseringer av behandlingen av disse foretakstypene som ikke følger av gjeldende direktiv, men som følger av solvens II-forordningen. I den reviderte solvens II-forordningen, fastsatt ved forordning (EU) 2026/269, er de tilsvarende bestemmelsene fjernet og delvis erstattet av henvisninger til direktivet. Finanstilsynet legger derfor til grunn at direktivbestemmelsene i artikkel 228 bør gjennomføres i solvens II-forskriften på en direktivnær måte, se forslag til ny § 13-13.

Det presiseres i artikkel 228 ny nr. 2 at visse kapitalelementer i de tilknyttede foretakene nevnt ovenfor ikke skal medregnes, med mindre det deltakende forsikringsforetaket kan godtgjøre at kapitalelementene kan gjøres tilgjengelig for å dekke solvenskapitalkravet på gruppenivå. Ved fastsettelsen av overskytende ansvarlig kapital, skal det deltakende forsikringsforetaket ta hensyn til at visse krav knyttet til noen tilknyttede foretak kun kan dekkes ved ren kjernekapital eller tilleggskapital i samsvar med CRR-forordningen. Det følger av solvens II-forskriften § 44 at ansvarlig kapital i et tilknyttet foretak som etter Finanstilsynets vurdering ikke kan gjøres tilgjengelig for å dekke solvenskapitalkravet på gruppenivå, kan bare inngå i beregningen av gruppesolvens i den utstrekning kapitalen kan dekke solvenskapitalkravet i det tilknyttede forsikringsforetaket. I den reviderte solvens II-forordningen artikkel 330 er det gitt utfyllende regler som bl.a. spesifiserer kapitalelementer som ikke skal anses som tilgjengelige for å dekke solvenskapitalkravet på gruppenivå. Finanstilsynet legger til grunn at disse bestemmelsene gjennomfører de ovennevnte direktivbestemmelsene.

I artikkel 228 ny nr. 4 fremgår det at når flere tilknyttede foretak som nevnt i denne artikkelen danner en undergruppe som er underlagt kapitalkrav på konsolidert basis i henhold til et av regelverkene nevnt i nr. 3, kan gruppetilsynsmyndigheten kreve at bidraget til gruppenes samlede ansvarlige kapital beregnes som den forholdsmessige andelen av undergruppens ansvarlige kapital i stedet for at bestemmelsene i nr. 2 anvendes for hvert enkelt foretak i undergruppen. I et slikt tilfelle skal også bidraget til gruppens samlede solvenskapitalkrav beregnes som en forholdsmessig andel av undergruppens kapitalkrav, i stedet for at bestemmelsene i nr. 3 anvendes for hvert enkelt foretak i undergruppen. Finanstilsynet foreslår at prinsippet fastsettes i solvens II-forskriften ny § 13-13 fjerde ledd.

Videre fremgår i artikkel 228 ny nr. 4 at alle finansinstitusjoner som definert i CRR-forordningen artikkel 4 nr. 1 punkt 26 og alle foretak som yter tilknyttede tjenester som definert i samme artikkel nr. 1 punkt 18 som inngår i undergruppen skal inkluderes i undergruppens ansvarlige kapital og kapitalkrav. Det presiseres også at disse reglene skal anvendes for den enkelte undergruppe på konsolidert basis som definert i CRR-forordningen artikkel 4 nr. 1 punkt 47 eller verdipapirforetaksforordningen artikkel 4 punkt 11, eller på en passende konsolidert basis. Finanstilsynet legger til grunn at dette vil fremgå i et eventuelt vedtak fra Finanstilsynet i samsvar med nr. 4.

I artikkel 228 ny nr. 5 fremgår det at gruppetilsynsmyndigheten uten hensyn til reglene i nr. 1 til nr. 4 likevel kan beslutte, på eget initiativ eller etter forespørsel fra det deltakende forsikringsforetaket, å trekke fra enhver deltakerinteresse fra gruppens ansvarlige kapital, med unntak av deltakerinteresser i tjenestepensjonsforetak. Dette er tilsvarende

bestemmelse som i gjeldende direktiv, og er gjennomført i solvens II-forskriften § 45 fjerde ledd (etter forslaget § 13-12).

Forenklede beregninger

I endringsdirektivet er det lagt til en ny artikkel 229a om forenklede beregninger. Det fremgår av nr. 1 at ved anvendelsen av metode 1 kan gruppetilsynsmyndigheten, etter konsultasjon med andre berørte tilsynsmyndigheter, tillate at det deltakende forsikringsforetaket bruker en forenklet tilnærming for tilknyttede foretak som er uvesentlige. Bruk av forenklet tilnærming for ett eller flere tilknyttede foretak skal begrunnes overfor gruppetilsynsmyndigheten, under hensyn til arten, omfanget og kompleksiteten til de tilknyttede foretakenes risiko. Det deltakende foretaket skal årlig vurdere om bruk av den forenklede tilnærmingen fortsatt er begrunnet, og offentliggjøre i sin rapport om solvens og finansiell stilling på gruppenivå en oversikt med størrelsen på de aktuelle tilknyttede foretakene.

I ny artikkel 229a nr. 2 fremgår det at det deltakende forsikringsforetaket skal godtgjøre at bruken av den forenklede tilnærmingen for en eller flere tilknyttede foretak er tilstrekkelig forsiktig for å unngå en undervurdering av risikoer knyttet til disse foretakene ved beregningen av gruppesolvensen. Ved bruk for et tilknyttet forsikringsforetak i en tredjestat som ikke er ekvivalent som definert i artikkel 227, skal den forenklede tilnærmingen ikke resultere i et bidrag til solvenskapitalkravet på gruppenivå som er mindre enn kapitalkravet for det tilknyttede foretaket som er fastsatt i den aktuelle tredjestaten. Den forenklede tilnærmingen skal ikke brukes for et tilknyttet forsikringsforetak i en tredjestat når det deltakende forsikringsforetaket ikke har pålitelig informasjon om kapitalkravet fastsatt i den aktuelle tredjestaten

I artikkel 229a ny nr. 3 fremgår det at med hensyn til nr. 1 skal tilknyttede foretak anses som uvesentlige når den bokførte verdien av hvert enkelt foretak representerer mindre enn 0,2 prosent av gruppens eiendeler på konsolidert basis og summen av alle slike foretak representerer mindre enn 0,5 prosent av gruppens eiendeler på konsolidert basis.

Finanstilsynet foreslår at disse bestemmelsene om forenklede beregninger gjennomføres i solvens II-forskriften ny § 13-15.

Beregningsmetoder – metode 1

Artikkel nr. 230 om metode 1 (regnskapsmessig konsolidering) er endret ved at det er presisert hvordan tilknyttede foretak nevnt i artikkel 228 skal behandles. Det fremgår i nr. 1 at gruppesolvensen til det deltakende forsikringsforetaket er differansen mellom

a. summen av ansvarlig kapital til dekning av solvenskapitalkravet beregnet på konsoliderte data og bidraget til gruppens ansvarlige kapital fra tilknyttede foretak nevnt i artikkel 228 nr. 1, når bidraget beregnes i samsvar med artikkel 228 nr. 2 eller nr. 4, og

b. summen av solvenskapitalkravet på gruppenivå beregnet på basis av konsoliderte data og bidraget til gruppens solvenskapitalkrav fra tilknyttede foretak nevnt i artikkel 228 nr. 1, når bidraget beregnes i samsvar med artikkel 228 nr. 3 eller nr. 4.

Denne presiseringen innebærer at eierandeler i tilknyttede foretak som er kredittinstitusjoner, verdipapirforetak mv. nevnt i artikkel 228 ikke lenger defineres å være en del av de konsoliderte data slik som det er lagt til grunn i gjeldende regelverk. Disse tilknyttede foretakene skal derfor ikke inngå i de konsoliderte data nevnt ovenfor. I solvens II-forordningen er det gitt regler i artikkel 335 og 336 om hvordan de konsoliderte data for ansvarlig kapital og solvenskapitalkravet skal beregnes, men behandlingen av de ovennevnte tilknyttede foretakene fremgår ikke lenger av forordningen. Finanstilsynet

foreslår derfor at denne direktivbestemmelsen om den overordnede beregningen av gruppesolvens tas inn i solvens II-forskriften § 13-14 (nåværende § 46).

I artikkel 230 nr. 2 fremgår det at det konsoliderte solvenskapitalkravet på gruppenivå som et minimum skal tilsvare summen av minstekapitalkravet for det deltakende forsikringsforetaket og en forholdsmessig andel av minstekapitalkravet til alle tilknyttede forsikringsforetak. I endringsdirektivet er det tilføyd at summen også skal omfatte tilsvarende lokale kapitalkrav for tilknyttede forsikringsforetak i tredjestater, dvs. minstekrav som må oppfylles for at konsesjonen ikke skal trekkes tilbake. Det er videre tilføyd at når den ansvarlige kapitalen til dekning av solvenskapitalkravet på gruppenivå overstiger den ansvarlige kapitalen, hvor begge er beregnet på konsolidert basis, men det minste konsoliderte solvenskapitalkravet basert på minstekapitalkrav ikke er oppfylt, skal artikkel 138 nr. 1 til nr. 4 om brudd på solvenskapitalkravet gjelde så langt det passer, mens artikkel 139 nr. 1 og nr. 2 om brudd på minstekapitalkravet ikke skal gjelde. For dette formålet skal referansen til solvenskapitalkravet i artikkel 138 forstås som det minste konsoliderte solvenskapitalkravet på gruppenivå. Finanstilsynet foreslår at disse presiseringene i direktivet tas inn i solvens II-forskriften § 13-14 (nåværende § 46).

I artikkel 232 om kapitalkravstillegg på gruppenivå vises det til omstendigheter nevnt i artikkel 37 nr. 1 bokstav a til d om kapitalkravstillegg på foretaksnivå. I endringsdirektivet er det også vist til artikkel 37 nr. 1 ny bokstav e. Det er ikke behov for regelendringer på dette punkt. Det følger av solvens II-forskriften § 47 (etter forslaget § 13-16) at kapitalkravstillegg kan pålegges i samsvar med bestemmelser gitt i eller i medhold av finansforetaksloven § 14-13 tredje ledd.

Beregningsmetoder – metode 2 eller kombinasjon av metode 1 og metode 2

I endringsdirektivet er det i artikkel nr. 233 om metode 2 (metode med fradrag og sammenlegging) tatt inn presiseringer av at tilknyttede foretak skal forstås som foretak nevnt i artikkel 220 nr. 3 og artikkel 228 nr. 1, samt at den forholdsmessige andelen av ansvarlig kapital og solvenskapitalkrav skal gjelde for hvert enkelt tilknyttet forsikringsforetak. Av endringene fremgår det videre at i beregningen av aggregert ansvarlig kapital og solvenskapitalkrav etter metode 2 skal summen også omfatte bidragene til gruppens ansvarlige kapital og solvenskapitalkrav fra tilknyttede foretak nevnt i artikkel 228 nr. 1, når bidraget beregnes i samsvar med artikkel 228 nr. 2 til nr. 4.

I endringsdirektivet er det videre tatt inn omfattende nye regler i ny artikkel 233a om kombinasjon av metode 1 og metode 2, jf. beskrivelsen i punkt 16.4.2.

Som vist til ovenfor, skal foretakene benytte metode 1 (regnskapsmessig konsolidering), med mindre gruppetilsynsmyndigheten fastsetter at det skal benyttes en alternativ metode, dvs. metode 2 aller en kombinasjon av metode 1 og metode 2. Finanstilsynet anser at de nærmere prinsipper og regler for en slik alternativ metode, vil fremgå av Finanstilsynets vedtak i et slikt tilfelle. Finanstilsynet vil være forpliktet etter EØS-avtalen til å følge direktivbestemmelsene, herunder også bestemmelsene i endringsdirektivet når det er tatt inn i EØS-avtalen.

Langsiktige aksjeinvesteringer på gruppenivå

I endringsdirektivet er det tatt inn en ny artikkel 233b om langsiktige aksjeinvesteringer på gruppenivå. Her fremgår det at når metode 1 eller en kombinasjon av metoder anvendes, skal deltakende foretak kunne benytte artikkel 105a til en portefølje av aksjeinvesteringer. EU-kommisjonen har i den reviderte solvens II-forordningen fastsatt nærmere regler om langsiktige aksjeinvesteringer på gruppenivå. Det følger av solvens II-forskriften § 41 at bestemmelser om solvenskapitalkravet på foretaksnivå skal gjelde på gruppenivå. Det er derfor ikke behov for å ta inn særskilte bestemmelser om langsiktige aksjeinvesteringer i solvens II-forskriften.

Finansforetaksloven § 18-2 om konsolideringsregler mv.

I Finansdepartementets oppdragsbrev 17. september 2025 har departementet uttalt følgende:

> *Direktiv 2025/2 inneholder bestemmelser som berører reglene for beregning av solvens på konsolidert basis (gruppesolvens). Finanstilsynet bes i tilknytning til vurderingen av regler som gjennomfører disse bestemmelsene, særlig om å vurdere utformingen av finansforetaksloven § 18-2 om konsolideringsregler mv. Det vises i denne sammenheng til at Finanstilsynet har foreslått å presisere i forskrift at denne lovbestemmelsen i sin helhet ikke gjelder kredittinstitusjoner mv., og at regler om beregning av gruppesolvens for forsikringsforetak i dag følger av Solvens II-forskriften.*

Det følger av finansforetaksloven § 18-2 første ledd at full konsolidering anvendes for datterforetak, mens forholdsmessig konsolidering anvendes når foretaket har deltakerinteresser som ikke er datterforetak. Dette er i samsvar med prinsippene i solvens II-regelverket. Finansforetaksloven § 18-2 inneholder imidlertid bestemmelser som ikke samsvarer helt med solvens II-regelverket, og som derfor må presiseres i solvens II-forskriften.

For eksempel fremgår det av første ledd bokstav a at dersom det kan godtgjøres at eierne av eierandeler og annen ansvarlig kapital er finansforetak eller verdipapirforetak med tilstrekkelig soliditet, og at ansvarsforholdet mellom eierne av ansvarlig kapital er tilstrekkelig fastslått, kan Finanstilsynet likevel tillate at et datterforetak konsolideres etter prinsippet om forholdsmessig konsolidering. Dette er ikke helt i samsvar med solvens II-regelverket. I solvens II-direktivet artikkel 221 nr. 1 er det åpnet for at tilsynsmyndigheten kan tillate at solvensunderskudd (manglende ansvarlig kapital til dekning av kapitalkravet) i et datterforetak konsolideres inn på forholdsmessig basis, gitt at ansvaret til det deltakende foretaket er strengt begrenset til eierandelen.

I første ledd bokstav b åpnes det for at Finanstilsynet kan pålegge konsolidering for eierandeler ned til 10 prosent. Det er ikke satt noen slik kvantitativ grense i solvens II-regelverket, og det kan pålegges konsolidering for lavere eierandeler eller i tilfeller der det ikke foreligger noe eierforhold, men der det på annen måte foreligger dominerende innflytelse eller foretakene er underlagt felles ledelse.

Finanstilsynet ser det derfor som hensiktsmessig at finansforetaksloven § 18-2 oppheves, med unntak av forskriftshjemmelen i nåværende femte ledd, og at alle regler om beregning av gruppesolvens etter solvens II-regelverket fremgår av solvens II-forskriften og den utfyllende solvens II-forordningen. Det er derfor behov for å justere solvens II-forskriften § 42 om konsolideringsregler mv., siden denne fastsetter at gruppesolvensen skal beregnes i samsvar med finansforetaksloven § 18-2 og prinsippene i annet ledd samt § 43 til § 47. I andre ledd fremgår det at Finanstilsynet kan fastsette prosentandelen som skal inngå ved konsolidering for foretak med felles ledelse og for foretak som er omfattet av gruppetilsyn etter § 38 fjerde og femte ledd. Finanstilsynet foreslår å ta inn de ovennevnte hovedprinsippene for konsolidering i solvens II-forskriften § 13-9 (nåværende § 42). Finanstilsynet vil for øvrig vise til at det er gitt omfattende utfyllende bestemmelser for konsolidering i den reviderte solvens II-forordningen artikkel 335 til artikkel 336b.

16.5. Rapportering på gruppenivå

16.5.1. Gjeldende rett

Det følger av finansforetaksloven § 13-8 at finansforetak skal rapportere til Finanstilsynet om ansvarlig kapital, kapitalkrav og andre forhold som er nødvendige for å vurdere risikoen i virksomheten. Departementet kan fastsette nærmere regler om slik rapportering i forskrift.

I solvens II-forskriften er det gitt bestemmelser om rapportering på foretaksnivå i §§ 35 til 37. Det følger av solvens II-forskriften § 50 at bestemmelser gitt i eller i medhold av finansforetaksloven § 13-8 skal oppfylles på gruppenivå.

Solvens II-forskriften § 49 gjelder rapportering om risikokonsentrasjon og transaksjoner innenfor en gruppe. Det følger av første ledd at forsikringsforetak som nevnt i § 38 første ledd skal minst årlig avgi en rapport til Finanstilsynet om enhver signifikant risikokonsentrasjon på gruppenivå samt alle signifikante transaksjoner mellom forsikringsforetak i gruppen og transaksjoner som er gjennomført med en fysisk person med nære forbindelser til gruppen. Særlig signifikante transaksjoner skal meldes uten ugrunnet opphold. Det følger videre av andre ledd at Finanstilsynet kan bestemme hvilke typer risikoer og hvilke typer transaksjoner en bestemt gruppe under enhver omstendighet skal rapportere, herunder unnta foretak fra rapporteringsplikt etter første ledd.

16.5.2. Endringsdirektivet

Rapportering av risikokonsentrasjoner og gruppeinterne transaksjoner

I endringsdirektivet er artikkel 244 om tilsyn med og rapportering av risikokonsentrasjoner endret. I nr. 3 hvor det fremgår at gruppetilsynsmyndigheten skal fastsette hensiktsmessige terskler for rapportering av risikokonsentrasjoner basert på solvenskapitalkrav eller tekniske avsetninger eller en kombinasjon av disse, er det føyd til at tersklene også kan baseres på tellende ansvarlig kapital eller andre hensiktsmessige kvantitative eller kvalitative risikobaserte kriterier.

I endringsdirektivet er bestemmelser om rapportering av gruppeinterne transaksjoner endret. I definisjonen i artikkel 13 punkt 19 er det føyd til at gruppeinterne transaksjoner også omfatter transaksjoner som finansielle holdingforetak, blandede finansielle holdingforetak og forsikringsforetak i tredjestater inngår med andre foretak i gruppen. I artikkel 245 er det tilføyd en ny nr. 3a, hvor det fremgår at i tillegg til gruppeinterne transaksjoner som definert i artikkel 13 punkt 19, kan gruppetilsynsmyndigheten der dette er begrunnet også kreve at gruppen rapporterer gruppeinterne transaksjoner som involverer andre foretak enn forsikringsforetak, forsikringsholdingforetak og blandede finansielle holdingforetak. I nr. 1 er den nye nr. 3a føyd til i henvisningen til relevante bestemmelser.

Solvens II-direktivet artikkel 265 omhandler tilsyn med og rapportering av gruppeinterne transaksjoner i en gruppe som inkluderer forsikringsforetak der morselskapet er et annet eierforetak som ikke selv er et finansforetak eller finansielt holdingforetak. Ifølge denne artikkelen skal tilsynsmyndigheten for forsikringsforetaket i gruppen føre generelt tilsyn med transaksjoner mellom forsikringsforetaket og andre foretak i gruppen. I endringsdirektivet er det føyd til et ny nr. 1a. Her fremgår det at når morselskapet til et eller flere forsikringsforetak er en kredittinstitusjon, verdipapirforetak, annet finansforetak, forvaltningsselskap for verdipapirfond, forvalter av alternative investeringsfond, tjenestepensjonsforetak eller uregulert foretak som yter en eller flere av tjenestene som er nevnt i vedlegg 1 til CRD (kapitalkravsdirektivet) hvis tjenestene utgjør en vesentlig del av deres virksomhet, skal tilsynsmyndigheten som er ansvarlig for tilsynet med forsikringsforetakene føre generelt tilsyn med transaksjonene mellom forsikringsforetakene og morforetaket og dets tilknyttede foretak.

Regelmessig rapport til tilsynsmyndighetene på gruppenivå

I endringsdirektivet er det tatt inn en ny artikkel 256b om regelmessig rapport til tilsynsmyndighetene (RSR) på gruppenivå. I gjeldende direktiv er det ikke eksplisitte regler om denne rapporten, men bestemmelser er gitt i solvens II-forordningen, herunder artikkel 372 om særskilt innhold i rapporten på gruppenivå. I endringsdirektivet artikkel 256b nr. 1 fremgår det at det deltakende forsikringsforetaket, forsikringsholdingforetaket eller blandede finansielle holdingforetaket årlig skal sende inn en regelmessig rapport på gruppenivå til gruppetilsynsmyndigheten. Bestemmelsene om rapporten på foretaksnivå i artikkel 35 nr. 5a første avsnitt om innholdet i rapporten og andre avsnitt bokstav a om små og ikke-komplekse

foretak, skal gjelde så langt de passer. Dette innebærer at for små og ikke-komplekse grupper skal rapporten sendes hvert tredje år, eller hvert femte år hvis tilsynsmyndigheten har godkjent dette.

I ny artikkel 256b nr. 2 fremgår det at det deltakende foretaket etter godkjennelse fra gruppetilsynsmyndigheten kan sende inn en samlet rapport. Den samlede rapporten skal inneholde informasjon på gruppenivå i samsvar med nr. 1 og informasjon om hvert enkelt datterforetak i gruppen, som skal identifiseres individuelt, og som skal rapporteres i samsvar med artikkel 35 nr. 5a og ikke skal inneholde mindre informasjon enn informasjonen som ville blitt gitt av forsikringsforetak som sender en rapport på foretaksnivå i samsvar med artikkel 35 nr. 5a. Gruppetilsynsmyndigheten skal konsultere medlemmene av tilsynskollegiet og ta behørig hensyn til deres eventuelle synspunkter og forbehold før den godkjenner at det sendes en samlet rapport. Manglende enighet mellom de berørte nasjonale tilsynsmyndighetene skal behørig begrunnes. Hvis en samlet rapport godkjennes av tilsynskollegiet, skal hvert enkelt forsikringsforetak sende denne samlede rapporten til sin tilsynsmyndighet. Hver tilsynsmyndighet skal kunne føre tilsyn med den delen av den samlede rapporten som er spesifikk for det aktuelle datterforetaket.

Det følger videre av ny artikkel 256b nr. 3 at hvis den samlede regelmessige rapporten til tilsynsmyndighetene ikke er tilfredsstillende for de nasjonale tilsynsmyndighetene, kan godkjennelsen nevnt i nr. 2 trekkes tilbake. Av nr. 4 følger det at når den samlede rapporten ikke inneholder informasjon som tilsynsmyndigheten til datterforetaket krever av andre sammenlignbare foretak, og hvis utelatelsen er vesentlig, skal den berørte tilsynsmyndigheten kunne kreve at det berørte datterforetaket rapporterer den nødvendige tilleggsinformasjonen. Av nr. 5 følger det at når tilsynsmyndigheten til datterforetaket oppdager manglede etterlevelse av artikkel 35 nr. 5a eller ber om eventuelle endringer eller presiseringer i den samlede rapporten, skal den også informere tilsynskollegiet, og gruppetilsynsmyndigheten skal rette samme forespørsel til det deltakende foretaket.

I ny artikkel 256b nr. 6 fremgår det at EU-kommisjonen kan fastsette gjennomføringsbestemmelser som ytterligere spesifiserer informasjon som skal rapporteres iht. denne artikkelen.

Rapporteringsfrister på gruppenivå

I endringsdirektivet er det i artikkel 254 om tilgang til informasjon føyd til en ny nr. 3 om rapporteringsfrister på gruppenivå. Her fremgår det at det deltakende forsikringsforetaket, forsikringsholdingforetaket eller blandede finansielle holdingforetaket skal sende rapportering på årlig basis til gruppetilsynsmyndigheten innen 22 uker etter utgangen av foretakets regnskapsår. Dette gjelder generelt for kvantitativ og kvalitativ årsrapportering, og fristen på 20 uker fastsatt i gjeldende solvens II-forordning utvides dermed med to uker. Videre følger det at det deltakende foretaket skal sende rapportering på kvartalsbasis til tilsynsmyndighetene innen 11 uker etter utgangen av kvartalet. Dette er den samme fristen for den kvantitative kvartalsrapporteringen som gjelder i dag i henhold til solvens II-forordningen.

I endringsdirektivet ny artikkel 256b om regelmessig rapport til tilsynsmyndighetene på gruppenivå fremgår det av nr. 1 at fristen for innsendelsen av rapporten er 24 uker etter utgangen av foretakets regnskapsår. Dette er fire uker lenger enn dagens frist fastsatt i solvens II-forordningen. Den samlede rapporten til tilsynsmyndighetene skal ha samme frist som rapporten på gruppenivå.

16.5.3. Finanstilsynets vurdering

Rapportering av risikokonsentrasjoner og gruppeinterne transaksjoner

I endringsdirektivet er artikkel 244 om tilsyn med og rapportering av risikokonsentrasjoner endret. I nr. 3 hvor det fremgår at gruppetilsynsmyndigheten skal fastsette hensiktsmessige terskler for rapportering av risikokonsentrasjoner basert på solvenskapitalkrav eller tekniske

avsetninger eller en kombinasjon av disse, er det føyd til at tersklene også kan baseres på tellende ansvarlig kapital eller andre hensiktsmessige kvantitative eller kvalitative risikobaserte kriterier. Denne bestemmelsen retter seg mot tilsynsmyndighetene og hvilke faktorer de skal vektlegge i fastsettelsen av terskler for rapporteringer. Det følger av solvens II-forskriften § 49 (etter forslaget § 13-18) andre ledd at Finanstilsynet kan bestemme hvilke typer risikoer og hvilke typer transaksjoner en bestemt gruppe under enhver omstendighet skal rapportere. Finanstilsynet foreslår derfor ikke regelendringer på dette punkt.

I endringsdirektivet er bestemmelser om rapportering av gruppeinterne transaksjoner endret. I definisjonen i artikkel 13 punkt 19 er det føyd til at gruppeinterne transaksjoner også omfatter transaksjoner som finansielle holdingforetak, blandede finansielle holdingforetak og forsikringsforetak i tredjestater inngår med andre foretak i gruppen. I artikkel 245 er det tilføyd en ny nr. 3a, hvor det fremgår at i tillegg til gruppeinterne transaksjoner som definert i artikkel 13 punkt 19, kan gruppetilsynsmyndigheten også kreve at gruppen rapporterer gruppeinterne transaksjoner som involverer andre foretak enn forsikringsforetak, forsikringsholdingforetak og blandede finansielle holdingforetak. I likhet med rapporteringen av risikokonsentrasjoner omtalt ovenfor er også denne direktivbestemmelsen rettet mot tilsynsmyndighetene. Det følger av solvens II-forskriften § 49 andre ledd (etter forslaget § 13-18) at Finanstilsynet kan bestemme hvilke typer risikoer og hvilke typer transaksjoner en bestemt gruppe under enhver omstendighet skal rapportere, og Finanstilsynet foreslår derfor ikke regelendringer på dette punkt.

I artikkel 265 som omhandler tilsyn med og rapportering av gruppeinterne transaksjoner i en gruppe er det tilføyd at når morselskapet til et forsikringsforetak er en kredittinstitusjon, verdipapirforetak eller andre typer foretak i finansiell sektor, skal tilsynsmyndigheten som er ansvarlig for tilsynet med forsikringsforetakene føre generelt tilsyn med transaksjonene mellom forsikringsforetakene og andre foretak i gruppen. Finanstilsynet legger til grunn at bestemmelsen om tilsyn retter seg mot tilsynsmyndighetene. Rapportering av disse transaksjonene foretas av forsikringsforetaket på foretaksnivå, og vil spesifiseres i utfyllende forordninger på lik linje med all annen rapportering. Det er derfor ikke behov for særskilte regelendringer på dette punkt.

Regelmessig rapport til tilsynsmyndighetene på gruppenivå

I endringsdirektivet er det tatt inn en ny artikkel 256b om regelmessig rapport til tilsynsmyndighetene (RSR) på gruppenivå, som i gjeldende regelverk er regulert ved bestemmelser i solvens II-forordningen. I endringsdirektivet fremgår det at det deltakende foretaket årlig skal sende inn en regelmessig rapport på gruppenivå til gruppetilsynsmyndigheten. Bestemmelsene om rapporten på foretaksnivå i artikkel 35 nr. 5a første avsnitt om innholdet i rapporten og andre avsnitt bokstav a om små og ikke-komplekse foretak, skal gjelde så langt de passer. Dette innebærer at for små og ikke-komplekse grupper skal rapporten sendes hvert tredje år, eller hvert femte år hvis tilsynsmyndigheten har godkjent dette. Finanstilsynet foreslår at disse bestemmelsene gjennomføres i solvens II-forskriften ny § 13-19.

EU-kommisjonen har vedtatt endringer i solvens II-forordningen gjennom forordning (EU) 2026/269, som vil gjennomføres i norsk rett ved henvisning i solvens II-forskriften. I den reviderte solvens II-forordningen følger det av artikkel 373, jf. artikkel 312, at hvis det ikke er krav om rapportering av RSR et år, skal foretaket rapportere om vesentlige endringer det siste året fra informasjonen som ble rapportert i forrige RSR. Dette gjelder uavhengig av reglene om rapporteringshyppighet angitt i direktivet, og er i samsvar med gjeldende regelverk.

I ny artikkel 256b nr. 2 fremgår det at det deltakende foretaket etter godkjennelse fra gruppetilsynsmyndigheten kan sende inn en samlet rapport. Den samlede rapporten skal inneholde informasjon på gruppenivå i samsvar med nr. 1 og informasjon om hvert enkelt datterforetak i gruppen, som skal identifiseres individuelt, tilsvarende rapporteringskravet på

foretaksnivå. Finanstilsynet foreslår at dette gjennomføres i solvens II-forskriften ny § 13-19 andre ledd.

I ny artikkel 256b er det videre gitt bestemmelser knyttet til at gruppetilsynsmyndigheten skal konsultere medlemmene av tilsynskollegiet før den godkjenner at det sendes en samlet rapport. Hvis den samlede regelmessige rapporten til tilsynsmyndighetene ikke er tilfredsstillende for de nasjonale tilsynsmyndighetene, kan godkjennelsen trekkes tilbake. Når den samlede rapporten ikke inneholder vesentlig informasjon som tilsynsmyndigheten til datterforetaket krever av andre sammenlignbare foretak, skal den berørte tilsynsmyndigheten kunne kreve at det berørte datterforetaket rapporterer den nødvendige tilleggsinformasjonen. Når tilsynsmyndigheten til datterforetaket oppdager manglende etterlevelse av artikkel 35 nr. 5a eller ber om eventuelle endringer eller presiseringer i den samlede rapporten, skal den også informere tilsynskollegiet, og gruppetilsynsmyndigheten skal følge opp mangelen overfor det deltakende foretaket.

Det legges til grunn at bestemmelser om samarbeid mellom tilsynsmyndighetene ikke skal forskriftsfestes. Finanstilsynet foreslår å fastsette i solvens II-forskriften ny § 13-19 at hvis en samlet rapport ikke inneholder tilstrekkelige opplysninger om et datterforetak og utelatelsen anses som vesentlig, kan Finanstilsynet kreve at datterforetaket offentliggjør de nødvendige tilleggsopplysninger. Dette er samme bestemmelse som allerede gjelder for den samlede rapporten om solvens og finansiell stilling, jf. solvens II-forskriften § 13-21 (nåværende § 51) tredje ledd.

Rapporteringsfrister på gruppenivå

I endringsdirektivet er det i artikkel 254 føyd til en ny nr. 3 om rapporteringsfrister på gruppenivå. Her fremgår det at fristen for rapportering på årlig basis til gruppetilsynsmyndigheten er 22 uker etter utgangen av foretakets regnskapsår, og dagens frist på 20 uker utvides dermed med to uker. Videre følger det at fristen for rapportering på kvartalsbasis er 11 uker etter utgangen av kvartalet, dvs. samme frist som gjelder i dag.

I endringsdirektivet ny artikkel 256b om regelmessig rapport til tilsynsmyndighetene på gruppenivå fremgår det at fristen for innsendelsen av rapporten er 24 uker etter utgangen av foretakets regnskapsår. Dette er fire uker lenger enn dagens frist. Den samlede rapporten til tilsynsmyndighetene skal ha samme frist som rapporten på gruppenivå.

I henhold til solvens II-forordningen artikkel 304, jf. artikkel 372, skal den offentlige rapporten om solvens og finansiell stilling på gruppenivå sendes inn til tilsynsmyndigheten. Ettersom rapporteringsfristene generelt er flyttet til direktivet, står det ikke lenger noen frister i den reviderte solvens II-forordningen, og det står heller ikke i endringsdirektivet noen frist for denne rapporteringen. Finanstilsynet legger imidlertid til grunn at rapporteringen til Finanstilsynet fortsatt bør ha samme frist som fristen for publisering av rapporten, som i endringsdirektivet artikkel 256 nr. 1 er fastsatt til 24 uker etter utgangen av regnskapsåret, dvs. fire uker lenger enn dagens frist. Den samlede rapporten om solvens og finansiell stilling skal ha samme frist som rapporten på gruppenivå, mens den i dag har samme frist som rapporten på foretaksnivå.

Finanstilsynet foreslår at disse rapporteringsfristene tas inn i solvens II-forskriften ny § 13-20. Det vises for øvrig til omtalen av rapporteringsfrister på foretaksnivå under punkt 6.3.4.

I endringsdirektivet er det for øvrig heller ikke fastsatt noen frist for innsending av egenvurderingen av risiko og solvens (ORSA-rapporten), og rapporteringsfristen fastsatt i solvens II-forordningen er opphevet. Finanstilsynet legger til grunn at denne fortsatt bør sendes til Finanstilsynet innen to uker etter at vurderingen er fullført, jf. omtale i punkt 8.4.5 og forslag om å presisere dette i solvens II-forskriften § 7-5 åttende ledd (nåværende § 26). Ettersom det følger av solvens II-forskriften § 50 første ledd at bestemmelser gitt i eller i medhold av finansforetaksloven § 13-5 til § 13-8 skal oppfylles på gruppenivå, er det etter Finanstilsynets vurdering ikke behov for å fastsette fristen på to uker i forskriftens kapittel om forsikringsgrupper.

16.6. Risikostyring og internkontroll på gruppenivå

16.6.1. Gjeldende rett

I finansforetaksloven § 13-5 til § 13-8 stilles det krav til finansforetakenes risikostyring og internkontroll. Det følger bl.a. av § 13-5 første ledd at et finansforetak skal organiseres og drives på en forsvarlig måte. Foretaket skal ha en klar organisasjonsstruktur og ansvarsfordeling samt klare og hensiktsmessige styrings- og kontrollordninger. Foretaket skal ha hensiktsmessige retningslinjer og rutiner for å identifisere, styre, overvåke og rapportere risiko foretaket er, eller kan bli, eksponert for. Videre fremgår det i tredje ledd at finansforetakets styrings- og kontrollordninger samt retningslinjer og rutiner skal være tilpasset risikoen ved og omfanget av virksomheten i foretaket.

Av finansforetaksloven § 13-7 første ledd følger det at et finansforetak skal sørge for at det til enhver tid har tilstrekkelige likvide eiendeler til at det kan dekke sine forpliktelser ved forfall. Av andre ledd følger det at et finansforetak skal sørge for forsvarlig likviditetsstyring etter retningslinjer fastsatt av styret. Finanstilsynet kan fastsette rapporteringskrav. Det fremgår videre av fjerde ledd at hvis Finanstilsynet finner at likviditetsrisikoen knyttet til virksomheten ikke er forsvarlig, kan Finanstilsynet gi finansforetaket pålegg som begrenser adgangen til å gi nye lån eller kreditter, eller kreve at andre tiltak blir satt i verk for å rette på forholdet.

I solvens II-forskriften er det gitt bestemmelser om risikostyring og internkontroll på foretaksnivå i § 24 til § 29. Det følger av solvens II-forskriften § 50 første ledd at bestemmelser gitt i eller i medhold av finansforetaksloven § 13-5 til § 13-8 skal oppfylles på gruppenivå. Av andre ledd følger at Finanstilsynet kan tillate at egenvurderingen av risiko og solvens på gruppenivå samordnes med vurderingen i et datterforetak i gruppen og rapporteres i ett felles dokument som inneholder alle vurderinger. Tillatelse til å sende en felles egenvurdering medfører ingen lempinger i det enkelte forsikringsforetaks plikt til å sikre at kravene til egenvurdering er oppfylt.

16.6.2. Endringsdirektivet

Virksomhetsstyring på gruppenivå

I endringsdirektivet er artikkel 246 om virksomhetsstyring på gruppenivå endret. I nr. 1 er det presisert at systemet for risikostyring og internkontroll på gruppenivå omfatter deltakende forsikringsforetak og forsikringsholdingforetak eller blandende finansielle holdingforetak, samt alle tilknyttede foretak som iht. artikkel 212 er omfattet av gruppetilsynet i samsvar med artikkel 213 nr. 2 bokstav a, b og c. Systemet for risikostyring og internkontroll skal også dekke alle foretak som ledes av det deltakende foretaket eller dets datterforetak i fellesskap med et eller flere foretak som ikke er del av samme gruppe.

Det er videre tilføyd i artikkel 246 nr. 1 tredje avsnitt at ledelsesorganet for det øverste morforetaket med hovedkontor i EØS, enten dette er et forsikringsforetak, et forsikringsholdingforetak eller et blandet finansielt holdingforetak, eller for det utpekte morforetaket i samsvar med artikkel 214 nr. 5 eller nr. 6, skal ha det øverste ansvaret for at gruppen som er underlagt gruppetilsyn i samsvar med artikkel 213 nr. 2 bokstav a, b og c etterlever regler gitt i eller i medhold av solvens II-direktivet. Ledelsesorganet for hvert forsikringsforetak i gruppen skal fortsatt ha ansvaret for foretakets etterlevelse av alle krav på foretaksnivå, som spesifisert i artikkel 40 og artikkel 213 nr. 1 andre avsnitt. Det fremgår videre av nr. 1 nytt fjerde avsnitt at systemet for risikostyring og internkontroll minst skal dekke all forsikringsvirksomhet i gruppen, samt vesentlig annen virksomhet. Det skal også dekke risikoen knyttet til slike aktiviteter som gruppen er eller kan bli eksponert for, og risikoenes innbyrdes avhengighet.

I artikkel 246 nr. 2 er det tilføyd at det deltakende forsikringsforetaket, forsikringsholdingforetaket eller blandede finansielle holdingforetaket regelmessig skal overvåke aktiviteten til de tilknyttede foretakene, herunder tilknyttede foretak nevnt i artikkel

228 nr. 1 og ikke-regulerte foretak. Denne overvåkingen skal stå i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten til risikoen som de tilknyttede foretakene skaper eller kan skape på gruppenivå. Det deltakende foretaket skal ha skriftlige retningslinjer på gruppenivå, og skal sikre at de skriftlige retningslinjene til alle regulerte foretak er konsistente med retningslinjene på gruppenivå. Det skal også sikre at retningslinjene på gruppenivå gjennomføres på en konsistent måte i alle regulerte foretak i gruppen.

I artikkel 246 nr. 4 er det presisert at egenvurderingen av risiko og solvens på gruppenivå minst skal dekke all forsikringsvirksomhet i gruppen, samt vesentlig annen virksomhet. Den skal også dekke risikoen knyttet til slike aktiviteter som gruppen er eller kan bli eksponert for, og risikoenes innbyrdes avhengighet.

I artikkel 246 er det tilføyd en ny nr. 5 hvor det fremgår at det deltakende forsikringsforetaket, forsikringsholdingforetaket eller blandede finansielle holdingforetaket skal sikre at gruppen har robuste styringsordninger som omfatter en klar organisasjonsstruktur med veldefinert, gjennomsiktig og konsistent ansvarsdeling og oppgavedeling i gruppen. Gruppens system for risikostyring og internkontroll skal tilstrebe å hindre interessekonflikter, eller styre dem når det ikke er mulig å hindre dem. Personer som er faktiske ledere i gruppen, skal anses å være personene som faktisk leder morforetaket nevnt i nr. 1 tredje avsnitt.

Det følger videre av artikkel 246 ny nr. 5 at det deltakende forsikringsforetaket, forsikringsholdingforetaket eller blandede finansielle holdingforetaket skal identifisere personene som har ansvar for andre nøkkelfunksjoner i gruppen som er underlagt gruppetilsyn i samsvar med artikkel 213 nr. 2 bokstav a, b og c. Ledelsesorganet nevnt i nr. 1 tredje avsnitt skal ha ansvaret for aktivitetene som utøves av disse personene. Når personene som faktisk leder forsikringsgruppen eller er ansvarlige for andre nøkkelfunksjoner også er faktiske ledere for et eller flere forsikringsforetak eller andre tilknyttede foretak i gruppen eller er ansvarlige for andre nøkkelfunksjoner i noen av disse foretakene, skal det deltakende foretaket sikre at roller og ansvar på gruppenivå er klart adskilt fra roller og ansvar i det enkelte foretak.

Styring av likviditetsrisiko på gruppenivå

I endringsdirektivet er det tatt inn en ny artikkel 246a om likviditetsstyring på gruppenivå. I nr. 1 fremgår det at deltakende forsikringsforetak, forsikringsholdingforetak eller blandede finansielle holdingforetak skal ha en oppdatert plan for styring av likviditetsrisiko på gruppenivå som dekker likviditetsanalyser på kort sikt, og etter forespørsel fra gruppetilsynsmyndigheten også likviditetsanalyser på mellomlang og lang sikt. Artikkel 144a skal gjelde så langt det passer.

Av ny artikkel 246 nr. 2 følger det at forsikringsforetak som er datterforetak og omfattet av gruppetilsyn i samsvar med artikkel 213 nr. 2 bokstav a og b, unntas fra kravet om å ha en plan for styring av likviditetsrisiko på foretaksnivå når planen for styring av likviditetsrisiko på gruppenivå dekker likviditetsstyring og likviditetsbehov på foretaksnivå. Forsikringsforetak som unntas fra kravet skal sende til tilsynsmyndigheten de delene av planen for styring av likviditetsrisiko på gruppenivå som dekker hele gruppen og det aktuelle forsikringsforetaket. Av nr. 3 følger det at tilsynsmyndigheten likevel kan kreve at et forsikringsforetak som er et datterforetak har en plan for styring av likviditetsrisiko på foretaksnivå, når de oppdager en spesifikk likviditetssårbarhet eller når planen for styring av likviditetsrisiko på gruppenivå ikke inneholder hensiktsmessig informasjon som tilsynsmyndigheten krever av andre sammenlignbare foretak for å overvåke deres likviditet.

Av ny artikkel 246a nr. 4 fremgår det at EIOPA skal utarbeide utkast til tekniske standarder, som kan fastsettes av EU-kommisjonen, for å presisere ytterligere innholdet i og frekvensen for oppdatering av planen for styring av likviditetsrisiko på gruppenivå.

Bruk av makrotilsynsvirkemidler

I endringsdirektivet er det tatt inn en ny artikkel 246b om andre makrotilsynsmessige regler. Her fremgår det at artikkel 144b og artikkel 144c om makrotilsynsvirkemidler knyttet til

henholdsvis likviditet og finansiell stilling under ekstraordinære omstendigheter, skal anvendes så langt de passer på nivået for det deltakende forsikringsforetaket, forsikringsholdingforetaket eller blandede finansielle holdingforetaket.

Samarbeid med andre tilsynsmyndigheter

I artikkel 252 om samarbeidet med myndigheter som har ansvar for kredittinstitusjoner og verdipapirforetak, er henvisningene til definisjoner av kredittinstitusjoner og verdipapirforetak oppdatert til den gjeldende CRR-forordningen og verdipapirmarkedsdirektivet (MiFID II).

16.6.3. Finanstilsynets vurdering

Virksomhetsstyring på gruppenivå

I endringsdirektivet er artikkel 246 om virksomhetsstyring på gruppenivå endret. I nr. 1 er det presisert at systemet for risikostyring og internkontroll på gruppenivå omfatter deltakende foretak, samt alle tilknyttede foretak som iht. artikkel 212 er omfattet av gruppetilsynet i samsvar med artikkel 213 nr. 2 bokstav a, b og c. Systemet for risikostyring og internkontroll skal også dekke alle foretak som ledes av det deltakende foretaket eller dets datterforetak i fellesskap med et eller flere foretak som ikke er del av samme gruppe. Systemet for risikostyring og internkontroll skal minst dekke all forsikringsvirksomhet i gruppen og vesentlig annen virksomhet, samt risiko knyttet til slike aktiviteter og risikoenes innbyrdes avhengighet.

Etter Finanstilsynets vurdering er formålet med disse presiseringene å klargjøre at systemet for risikostyring og internkontroll på gruppenivå omfatter hele gruppen, dvs. alle foretak i gruppen og all virksomhet i gruppen. Dette følger allerede av solvens II-forskriften § 50, hvor det i første ledd fremgår at bestemmelser gitt i eller i medhold av finansforetaksloven § 13-5 til § 13-8 skal oppfylles på gruppenivå.

Det er videre tilføyd i artikkel 246 nr. 1 tredje avsnitt at ledelsesorganet for det øverste morforetaket med hovedkontor i EØS, eller for det utpekte morforetaket i samsvar med artikkel 214 nr. 5 eller nr. 6, skal ha det øverste ansvaret for at gruppen som er underlagt gruppetilsyn i samsvar med artikkel 213 nr. 2 bokstav a, b og c etterlever regler gitt i eller i medhold av solvens II-direktivet. Ledelsesorganet for hvert forsikringsforetak i gruppen skal fortsatt ha ansvaret for foretakets etterlevelse av alle krav på foretaksnivå, som spesifisert i artikkel 40 og artikkel 213 nr. 1 andre avsnitt. Finanstilsynet anser at prinsippet om at styret har det øverste ansvaret for foretakets virksomhet følger av norsk selskapsrett. Dette gjelder uavhengig av hvilken foretakstype som er morforetak i gruppen.

I artikkel 246 nr. 2 er det tilføyd at det deltakende foretaket regelmessig skal overvåke aktiviteten til de tilknyttede foretakene, herunder tilknyttede foretak nevnt i artikkel 228 nr. 1 og ikke-regulerte foretak. Denne overvåkingen skal stå i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten til risikoen som de tilknyttede foretakene skaper eller kan skape på gruppenivå. Det deltakende foretaket skal ha skriftlige retningslinjer på gruppenivå, og skal sikre at de skriftlige retningslinjene til alle regulerte foretak er konsistente med retningslinjene på gruppenivå. Det skal også sikre at retningslinjene på gruppenivå gjennomføres på en konsistent måte i alle regulerte foretak i gruppen. Finanstilsynet anser at også disse bestemmelsene er dekket ved at bestemmelser gitt i eller i medhold av finansforetaksloven § 13-5 til § 13-8 skal oppfylles på gruppenivå.

I artikkel 246 nr. 4 er det presisert at egenvurderingen av risiko og solvens på gruppenivå minst skal dekke all forsikringsvirksomhet i gruppen og vesentlig annen virksomhet, samt risiko knyttet til slike aktiviteter og risikoenes innbyrdes avhengighet. Finanstilsynet anser at dette er dekket ved at bestemmelser gitt i eller i medhold av finansforetaksloven § 13-5 til § 13-8 skal oppfylles på gruppenivå.

I artikkel 246 er det tilføyd en ny nr. 5 hvor det fremgår at det deltakende foretaket skal sikre at gruppen har robuste styringsordninger som omfatter en klar organisasjonsstruktur med veldefinert, gjennomsiktig og konsistent ansvarsdeling og oppgavedeling i gruppen.

Gruppens system for risikostyring og internkontroll skal tilstrebe å hindre interessekonflikter, eller styre dem når det ikke er mulig å hindre dem. Personer som er faktiske ledere i gruppen, skal anses å være personene som faktisk leder morforetaket i gruppen. Finanstilsynet anser at også disse bestemmelsene er dekket ved at bestemmelser gitt i eller i medhold av finansforetaksloven § 13-5 til § 13-8 skal oppfylles på gruppenivå.

Det følger videre av artikkel 246 ny nr. 5 at det deltakende foretaket skal identifisere personene som har ansvar for andre nøkkelfunksjoner i gruppen som er underlagt gruppetilsyn i samsvar med artikkel 213 nr. 2 bokstav a, b og c. Ledelsesorganet nevnt i nr. 1 tredje avsnitt skal ha ansvaret for aktivitetene som utøves av disse personene. Når personene som faktisk leder forsikringsgruppen eller er ansvarlige for andre nøkkelfunksjoner også er faktiske ledere for et eller flere forsikringsforetak eller andre tilknyttede foretak i gruppen, eller er ansvarlige for andre nøkkelfunksjoner i noen av disse foretakene, skal det deltakende foretaket sikre at roller og ansvar på gruppenivå er klart adskilt fra roller og ansvar i det enkelte foretak. Finanstilsynet anser at også disse bestemmelsene er dekket ved at bestemmelser gitt i eller i medhold av finansforetaksloven § 13-5 til § 13-8 skal oppfylles på gruppenivå.

Styring av likviditetsrisiko på gruppenivå

I endringsdirektivet er det tatt inn en ny artikkel 246a om likviditetsstyring på gruppenivå. I nr. 1 fremgår det at deltakende foretaket skal ha en oppdatert plan for styring av likviditetsrisiko på gruppenivå som dekker likviditetsanalyser på kort sikt, og etter forespørsel fra gruppetilsynsmyndigheten også likviditetsanalyser på mellomlang og lang sikt. Artikkel 144a skal gjelde så langt det passer. Finanstilsynet anser at disse bestemmelsene er dekket av solvens II-forskriften § 50, hvor det i første ledd fremgår at bestemmelser gitt i eller i medhold av finansforetaksloven § 13-5 til § 13-8 skal oppfylles på gruppenivå. Det vises til forslag til ny § 7-4 om plan for styring av likviditetsrisiko på foretaksnivå, med tilsvarende bestemmelser som de ovennevnte.

Av ny artikkel 246 nr. 2 følger det at forsikringsforetak som er datterforetak og omfattet av gruppetilsyn i samsvar med artikkel 213 nr. 2 bokstav a og b, unntas fra kravet om å ha en plan for styring av likviditetsrisiko på foretaksnivå når planen for styring av likviditetsrisiko på gruppenivå dekker likviditetsstyring og likviditetsbehov på foretaksnivå. Forsikringsforetak som unntas fra kravet skal sende til tilsynsmyndigheten de delene av planen for styring av likviditetsrisiko på gruppenivå som dekker hele gruppen og det aktuelle forsikringsforetaket. Av nr. 3 følger det at tilsynsmyndigheten likevel kan kreve at et forsikringsforetak som er et datterforetak har en plan for styring av likviditetsrisiko på foretaksnivå, når de oppdager en spesifikk likviditetssårbarhet eller når planen for styring av likviditetsrisiko på gruppenivå ikke inneholder tilstrekkelig informasjon. Finanstilsynet foreslår at disse bestemmelsene knyttet til foretak i en gruppe gjennomføres i ny § 7-4 om plan for styring av likviditetsrisiko på foretaksnivå.

Bruk av makrotilsynsvirkemidler

I endringsdirektivet er det tatt inn en ny artikkel 246b om andre makrotilsynsmessige regler. Her fremgår det at artikkel 144b og artikkel 144c om makrotilsynsvirkemidler knyttet til henholdsvis likviditet og finansiell stilling under ekstraordinære omstendigheter, skal anvendes så langt de passer på nivået for det deltakende forsikringsforetaket, forsikringsholdingforetaket eller blandede finansielle holdingforetaket. Reglene på foretaksnivå er gjennomført i forslag til ny § 14-14A og ny § 14-14B i finansforetaksloven. Finanstilsynet foreslår å fastsette i solvens II-forskriften ny § 15-25 at de ovennevnte reglene i loven gjelder tilsvarende.

16.7. Krav til egnethet

16.7.1. Endringsdirektivet

Direktivet artikkel 257 stiller krav om at styremedlemmer og de personer som faktisk leder virksomheten i et forsikringsholdingforetak eller et blandet finansielt holdingforetak skal oppfylle krav til egnethet. I endringsdirektivet er personkretsen utvidet til også å omfatte personer med ansvar for nøkkelfunksjoner der dette er relevant. Det følger videre av artikkel 257 at artikkel 42 får tilsvarende anvendelse, som er en videreføring av gjeldende direktiv. Artikkel 42 fastsetter blant annet meldeplikt til tilsynsmyndigheten ved utskiftninger av personer som faktisk leder foretaket eller er ansvarlige for andre nøkkelfunksjoner. Det er lagt til grunn at artikkel 257 er gjennomført i finansforetaksloven § 17-5 og § 3-5.

Det følger av endringsdirektivet artikkel 41 nytt punkt 2a at nøkkelfunksjoner i et forsikringsforetak omfatter risikostyringsfunksjon, aktuarfunksjon, etterlevelsesfunksjon og internrevisjonsfunksjon.

16.7.2. Finanstilsynets vurdering

Finanstilsynet foreslår en ny bestemmelse i solvens II-forskriften § 13-5 som dekker kravene til egnethet for styremedlemmer, daglig leder og faktiske ledere av virksomheten samt ledere av nøkkelfunksjoner i holdingforetak i forsikringsgrupper. Finanstilsynet viser til at "forsikringsgruppe" kan foreligge også ved lavere deltakerinteresser i et datterforetak enn det en konserntilknytning etter aksjeloven/allmennaksjeloven § 1-3 forutsetter. Videre vises det til at Finanstilsynet etter endringsdirektivet også skal ha kompetanse til å fastslå at det foreligger en gruppe og et morforetak basert på andre kriterier enn eierandeler, se punkt 16.1.2. Finanstilsynet legger derfor til grunn at kravet i finansforetaksloven § 17-5 ikke uten videre dekker alle forsikringsgrupper. Finanstilsynet mener en egen bestemmelse i solvens II-forskriften som regulerer morselskap som ikke har tillatelse som holdingforetak i finanskonsern etter finansforetaksloven § 17-5, best sikrer oppfyllelse av EØS-forpliktelsene som følger av solvens II-direktivet artikkel 257.

Forslaget til ny bestemmelse gjelder for morselskap i grupper som omfattes av § 13-2 (nåværende § 38) første ledd bokstav b og som ikke har tillatelse som holdingforetak i finanskonsern etter finansforetaksloven § 17-5. Andre punktum i bestemmelsen presiserer kvalifikasjonskrav som skal ivaretas i egnethetsvurderingen. Finanstilsynet foreslår i tråd med direktivet at det skal gjelde meldeplikt til Finanstilsynet om endringer i nevnte personkrets. Forslag til solvens II-forskriften ny § 13-5 gjennomfører solvens II-direktivet artikkel 257.

16.8. Forholdsmessighetstiltak på gruppenivå

16.8.1. Gjeldende rett

Ifølge finansforetaksloven § 18-1 første ledd gjelder § 13-5 tilsvarende for den samlede virksomhet i et finanskonsern. Etter finansforetaksloven tredje ledd skal et finansforetaks styrings- og kontrollordninger, retningslinjer og rutiner være tilpasset risikoen ved og omfanget av virksomheten i foretaket.

16.8.2. Endringsdirektivet

Endringsdirektivet ny artikkel 213a inneholder bestemmelser om bruk av forholdsmessighetstiltak på gruppenivå[47].

En gruppe som definert i solvens II-direktivet artikkel 212, som er underlagt tilsyn på gruppenivå etter artikkel 213 nr. 2 bokstav a og b, skal klassifiseres som liten og ikke-

[47] Se omtale av art. 29a flg. om forholdsmessighetstiltak på foretaksnivå under punkt 5.4.1.

kompleks gruppe af gruppetilsynsførende myndighed hvis gruppen oppfyller kravene i endringsdirektivet artikkel 213a på gruppenivå. Artikkel 213a nr. 1 bokstav a til h lyder (dansk versjon):

a) Hvis mindst ét forsikrings- eller genforsikringsselskab inden for koncernen ikke er et skadesforsikringsselskab, skal alle følgende kriterier være opfyldt:

   i) Undermodulet for renterisiko, jf. artikel 105, stk. 5, andet afsnit, litra a), beregnet på grundlag af konsoliderede data overstiger ikke 5 % af koncernens konsoliderede forsikringsmæssige hensættelser uden fradrag af de beløb, der kan tilbagekræves i henhold til genforsikringsaftaler og special purpose vehicles, jf. artikel 76, undtagen selskaber, på hvilke metode 2, jf. artikel 233, finder anvendelse.

   ii) Koncernens samlede konsoliderede forsikringsmæssige hensættelser fra livsforsikringsvirksomhed uden fradrag af de beløb, der kan tilbagekræves i henhold til genforsikringsaftaler og special purpose vehicles, er ikke højere end 1 000 000 000 EUR.

b) Hvis mindst ét forsikrings- eller genforsikringsselskab inden for koncernen ikke er et livsforsikringsselskab, skal alle følgende kriterier være opfyldt:

   i) Den gennemsnitlige combined ratio for skadesforsikringsvirksomhed uden genforsikring (combined ratio net of reinsurance) for de seneste tre regnskabsår er under 100 %.

   ii) Den årlige bruttopræmieindtægt for koncernen overstiger ikke 100 000 000 EUR.

   iii) Summen af de årlige bruttopræmieindtægter i klasse 5-7, 11, 12, 14 og 15 i bilag I, del A, overstiger ikke 30 % af de samlede årlige præmieindtægter for koncernens skadesforsikringsvirksomhed.

c) Den årlige bruttopræmieindtægt fra den virksomhed, der udøves af forsikrings- og genforsikringsselskaber inden for koncernen, som har hovedsæde i andre medlemsstater end den koncerntilsynsførendes medlemsstat, er lavere end en af følgende tærskler:

   i) 20 000 000 EUR

   ii) 10 % af koncernens samlede årlige bruttopræmieintægt.

d) Den årlige bruttopræmieindtægt fra den virksomhed, der udøves af koncernen i andre medlemsstater end den koncerntilsynsførendes medlemsstat, er lavere end en af følgende tærskler:

   i. 20 000 000 EUR

   ii. 10 % af koncernens samlede årlige bruttopræmieintægt.

e) Summen af følgende overstiger ikke 20 % af de samlede investeringer beregnet på grundlag af konsoliderede data:

   i) markedsrisikomodulet, jf. artikel 105, stk. 5

   ii) den del af modpartsrisikomodulet, der er omhandlet i artikel 105, stk. 6, og som svarer til eksponeringer mod securitiseringer, derivater,

tilgodehavender hos mæglere og andre investeringsaktiver, som ikke er omfattet af undermodulet "spread risk"

iii) ethvert kapitalkrav, der finder anvendelse på investeringer i immaterielle aktiver, som ikke er omfattet af markedsrisikomodulet og modpartsrisikomodulet.

f) Den genforsikring, som koncernens selskaber accepter, overstiger ikke 50 % af koncernens samlede årlige bruttopræmieindtægt.

g) Den forskel, der er omhandlet i artikel 230, stk. 1, hvis metode 1 anvendes, i artikel 233, stk. 1, hvis metode 2 anvendes, eller artikel 233a, stk. 1, hvis en kombination af metoderne anvendes, er positiv.

h) Hvis metode 2 eller en kombination af metode 1 og 2 anvendes, er hvert selskab, som metode 2 anvendes på, et lille og ikkekomplekst selskab.

Kravene i nr. 1 bokstav a underpunkt i og bokstav e gjelder ikke for grupper der bare metode 2 benyttes.

Ifølge artikkel 213a nr. 2 gjelder artikkel 29b tilsvarende for det øverste morforsikringsforetaket eller morgjenforsikringsforetaket, forsikringsholdingforetaket eller blandede finansielle holdingforetaket i gruppen. Det vil si at bestemmelsene om krav til innhold i meldinger om klassifisering og tilsynsmyndighetenes saksbehandling av slike meldinger, herunder tilsynsmyndighetenes adgang til å motsette seg klassifisering som lite og ikke-komplekst foretak, gjelder tilsvarende på gruppenivå.

Kravene i artikkel 213a må være oppfylt på gruppenivå de siste to regnskapsårene før klassifisering som liten og ikke-kompleks gruppe, jf. innledningen til nr. 1. Hvis gruppen har vært underlagt tilsyn på gruppenivå i mindre enn to år, skal spørsmålet om klassifisering vurderes på bakgrunn av det siste regnskapsåret, jf. artikkel 213a nr. 3.

Ifølge artikkel 213a nr. 4 skal følgende grupper aldri klassifiseres som små og ikke-komplekse:

a. grupper som er finansielle konglomerater som nevnt i direktiv 2002/87/EF (konglomeratdirektivet) artikkel 2 nr. 4

b. grupper der minst et datterforetak er et foretak som nevnt i artikkel 228 nr. 1 (det vil si en kredittinstitusjon, et verdipapirforetak, et forvaltningsselskap for verdipapirfond, en forvalter av alternativt investeringsfond, et tjenestepensjonsforetak eller et uregulert foretak som yter en eller flere av tjenestene som er nevnt i vedlegg 1 til CRD IV (kapitalkravsdirektivet) hvis tjenestene utgjør en vesentlig del av deres virksomhet)

c. grupper som benytter en partiell eller hel intern modell til beregning av solvenskapitalkrav på gruppenivå

I artikkel 213a nr. 5 framgår det at artikkel 29c, artikkel 29d og artikkel 29e gjelder tilsvarende. Det vil si at de samme reglene om forholdsmessighetstiltak som gjelder på foretaksnivå, skal gjelde på gruppenivå. Bestemmelsene omfatter blant annet tilsynsmyndighetenes adgang til å forby en gruppe å benytte forholdsmessighetstiltak, jf. artikkel 29c, og plikt til å rapportere til tilsynsmyndighetene om bruk av forholdsmessighetstiltak, jf. artikkel 29e. Videre skal grupper som ikke oppfyller kravene for å bli klassifisert som små og ikke-komplekse, kunne søke tilsynsmyndighetene om tillatelse til å benytte ett eller flere forholdsmessighetstiltak på gruppenivå, jf. artikkel 29d.

EU-kommisjonen har i endringsforordning (EU) 2026/269 til solvens II-forordningen vedtatt regler som presiserer blant annet kravene for å bli klassifisert som liten og ikke-kompleks gruppe, jf. solvens II-forordningen ny artikkel 377a og artikkel 377b.

16.8.3. Finanstilsynets vurdering

Bestemmelsene i endringsdirektivet artikkel 213a om forholdsmessighetstiltak på gruppenivå framstår etter Finanstilsynets vurdering som fullharmoniserte. Finanstilsynet foreslår at bestemmelsene gjennomføres som ny § 13-23 i solvens II-forskriftens kapittel om forsikringsgrupper, og at gjennomføringen gjøres direktivnær. Finanstilsynet legger til grunn at den foreslåtte nye forskriftshjemmelen i finansforetaksloven § 1-9, som Finanstilsynet har omtalt kort ovenfor i punkt 1.2, vil gi hjemmel for departementet til å fastsette forskriftsbestemmelser om forholdsmessighetstiltak for forsikringsgrupper, herunder om tilbakekall av tillatelse til, og forbud mot, å benytte slike tiltak.

På tilsvarende måte som reglene om forholdsmessighetstiltak på foretaksnivå, skal forsikringsgrupper som på gruppenivå oppfyller kravene i endringsdirektivet artikkel 213a nr. 1, jf. nr. 4, kunne klassifiseres som små og ikke-komplekse. Ifølge endringsdirektivet artikkel 213a nr. 2 skal saksbehandlingsreglene i artikkel 29b skal gjelde på nivået til det forsikringsforetaket, forsikringsholdingforetaket eller det blandede finansielle holdingforetaket som er morselskap med den øverste eierinteressen i gruppen. Finanstilsynet legger til grunn at det skal behandle meldinger fra grupper som er underlagt tilsyn på gruppenivå der Finanstilsynet er gruppetilsynsførende myndighet. For en nærmere omtale av bestemmelsene i artikkel 29b om krav til innholdet i meldinger om klassifisering og Finanstilsynets saksbehandling av slike meldinger, viser Finanstilsynet til punkt 5.4.

Klassifisering som liten og ikke-kompleks gruppe gir rett til å benytte forholdsmessighetstiltak på gruppenivå, jf. henvisningen i artikkel 213a nr. 5 til artikkel 29c nr. 1. Forholdsmessighetstiltak omfatter blant annet lettelser i krav som gjelder beregning av forsikringstekniske avsetninger, rapportering til tilsynsmyndighetene, offentliggjøring av informasjon, egenvurdering av risiko- og kapitalbehov, plan for styring av likviditetsrisiko, unntak fra kravet om revisjon av balansen i rapporter om solvens og finansiell stilling og adgang til å la personer som ivaretar nøkkelfunksjoner kombinere dette med andre roller, se nærmere omtale i punkt 5.3 og 5.4.

Grupper som ikke oppfyller kravene for å bli klassifisert som små og ikke-komplekse, skal kunne søke tilsynsmyndighetene om tillatelse til å benytte ett eller flere forholdsmessighetstiltak, jf. henvisningen i artikkel 213a nr. 5 til artikkel 29d. Søknader om tillatelse til å benytte ett eller flere forholdsmessighetstiltak på gruppenivå, vil bli vurdert opp mot gruppens risikoprofil, jf. artikkel 29d nr. 1 og 2. På tilsvarende måte vil Finanstilsynet kunne tilbakekalle tillatelse til å benytte forholdsmessighetstiltak på gruppenivå hvis gruppens risikoprofil har endret seg, jf. henvisningen i artikkel 213a nr. 5 til artikkel 29d nr. 5. For en nærmere omtale av reglene om tillatelse til å benytte forholdsmessighetstiltak, se punkt 5.5.

16.9. Rapport om solvens og finansiell stilling på gruppenivå

16.9.1. Gjeldende rett

Rapport om solvens og finansiell stilling på gruppenivå

Det følger av finansforetaksloven § 14-12 at et forsikringsforetak minst én gang i året skal offentliggjøre en rapport om sin solvens og finansielle stilling. Ved endringer som vesentlig påvirker informasjonen som er offentliggjort, skal foretaket offentliggjøre oppdatert informasjon. Nærmere krav til innholdet i slike rapporter framgår av solvens II-forordningen artikkel 359 til 371.

I solvens II-forskriften er det gitt bestemmelser om rapportering på foretaksnivå i §§ 33 og 34. Det følger av solvens II-forskriften § 51 første ledd at bestemmelsene gitt i eller i medhold av finansforetaksloven § 14-12 skal oppfylles på gruppenivå. Av andre ledd følger det at Finanstilsynet kan tillate at det utarbeides en samlet rapport som skal inneholde opplysninger om gruppens solvens og finansielle stilling samt opplysninger om ethvert datterforetak i gruppen, som skal identifiseres individuelt. Bestemmelsen gjennomfører solvens II-direktivet artikkel 256 nr. 2. Det fremgår i solvens II-forskriften § 51 tredje ledd at hvis en samlet rapport som nevnt i andre ledd ikke inneholder tilstrekkelige opplysninger om et datterforetak og utelatelsen anses som vesentlig, kan Finanstilsynet kreve at datterforetaket offentliggjør de nødvendige tilleggsopplysninger. Bestemmelsen gjennomfører solvens II-direktivet artikkel 256 nr. 3.

Det følger av solvens II-forskriften § 52 at foretak som nevnt i § 38 første ledd årlig skal offentliggjøre den juridiske foretaksstrukturen samt ledelses- og organisasjonsstrukturen, herunder en beskrivelse av alle datterforetak, vesentlige tilknyttede virksomheter og betydelige underavdelinger i gruppen.

Revisjon av balansen i rapport om solvens og finansiell stilling på gruppenivå

Det er etter gjeldende rett ikke krav om at balansen eller andre deler av rapporten om solvens og finansiell stilling skal revideres.

16.9.2. Endringsdirektivet

Rapport om solvens og finansiell stilling på gruppenivå

I endringsdirektivet er det tatt inn endringer i artikkel 256 om rapporten om solvens og finansiell stilling (SFCR) på gruppenivå. I nr. 1 er det lagt til at rapporten på gruppenivå skal inneholde informasjon om gruppen rettet mot profesjonelle markedsaktører som nevnt i artikkel 51b. Det deltakende forsikringsforetaket, forsikringsholdingforetaket eller blandede finansielle holdingforetaket skal offentliggjøre rapporten innen 24 uker etter utgangen av foretakets regnskapsår. Dette er fire uker lenger enn dagens frist gitt i solvens II-forordningen. I nr. 2 er det presisert at når gruppen offentliggjør en samlet rapport som skal dekke både gruppenivået og de enkelte foretakene i gruppen, skal informasjonen om de enkelte foretakene omfatte begge delene av rapporten om solvens og finansiell stilling, dvs. også delen som er rettet mot forsikringstakere og andre begunstigede. Fristen for den samlede rapporten er iht. nr. 2 den samme som for rapporten på gruppenivå, mens dagens frist gitt i solvens II-forordningen er den samme som for rapporten på foretaksnivå. Ettersom fristene nå er fastsatt i direktivet, er referansen til frister fjernet fra nr. 4 om EU-kommisjonens fastsettelse av gjennomføringsbestemmelser.

Revisjon av balansen i rapport om solvens og finansiell stilling på gruppenivå

Ifølge endringsdirektivet ny artikkel 256c nr. 1 skal deltakende forsikringsforetak, forsikringsholdingforetak eller blandet finansielt holdingforetak i en gruppe sørge for at balansen på gruppenivå i den offentlige rapporten om solvens og finansiell stilling som nevnt i artikkel 256 nr. 1, eller i den offentlige samlede rapporten om gruppens solvens og finansielle stilling som nevnt i artikkel 256 nr. 2, revideres.

Foretakene skal også sende gruppetilsynsmyndigheten en særskilt rapport fra revisjonsforetaket med en beskrivelse av revisjonens art og resultater, jf. artikkel 256c nr. 2.

Hvis det foreligger en samlet rapport om solvens og finansiell stilling på gruppenivå som nevnt i artikkel 256 nr. 2, skal kravene til revisjon som gjelder for tilknyttede forsikringsforetak overholdes, og rapporten fra revisor som beskriver arten og omfanget av revisjonen etter artikkel 51a nr. 6 sendes det tilknyttede forsikringsforetakets tilsynsmyndighet.

Ifølge artikkel 256c nr. 4 gjelder artikkel 51a tilsvarende. Der stilles det blant annet krav om at revisjonen skal gjennomføres av en revisor eller et revisjonsselskap i samsvar med gjeldende revisjonsstandarder, og at revisorene skal oppfylle pliktene som nevnt i artikkel 72. Medlemsstatene kan ifølge artikkel 51a nr. 3 utvide kravet om revisjon av balansen til å omfatte andre deler av rapportene om solvens og finansiell stilling. Tilsvarende anvendelse av artikkel 51a på grupper innebærer videre at kravet om revisjon av balansen i utgangspunktet ikke skal gjelde for grupper som er klassifisert som små og ikke-komplekse, men slik at medlemsstatene kan utvide kravet til også å omfatte slike grupper, jf. artikkel 51a nr. 2. Se punkt 7.2.3 for en nærmere omtale av endringsdirektivet artikkel 51a.

16.9.3. Finanstilsynets vurdering

Rapport om solvens og finansiell stilling på gruppenivå

I endringsdirektivet er det tatt inn endringer i artikkel 256 om rapporten om solvens og finansiell stilling (SFCR) på gruppenivå. I nr. 1 er det lagt til at rapporten på gruppenivå skal inneholde informasjon om gruppen rettet mot profesjonelle markedsaktører som nevnt i artikkel 51b. Rapporten skal offentliggjøres innen 24 uker etter utgangen av foretakets regnskapsår. Dette er fire uker lenger enn dagens frist. Det er videre presisert at når gruppen offentliggjør en samlet rapport som skal dekke både gruppenivået og de enkelte foretakene i gruppen, skal informasjonen om de enkelte foretakene omfatte begge delene av rapporten om solvens og finansiell stilling. Fristen for den samlede rapporten er iht. nr. 2 den samme som for rapporten på gruppenivå, mens dagens frist er den samme som for rapporten på foretaksnivå.

Det gis detaljerte utfyllende bestemmelser om innholdet i rapporten i solvens II-forordningen, som er endret gjennom forordning (EU) 2026/269. I den reviderte forordningen er krav til innhold særskilt på gruppenivå beskrevet i artikkel 359. Finanstilsynet foreslår å fastsette de ovennevnte presiseringene i direktivet i solvens II-forskriften § 13-21 (nåværende § 51).

Revisjon av balansen i rapport om solvens og finansiell stilling på gruppenivå

Når det i artikkel 256c nr. 4 er fastsatt at artikkel 51a får tilsvarende anvendelse, omfatter det herunder de to bestemmelsene i artikkel 51a som gir medlemsstatene nasjonalt handlingsrom til å fastsette strengere regler enn direktivets minstekrav. Det gjelder for det første muligheten til å kreve at også andre deler av rapporter om solvens og finansiell stilling enn balansen skal revideres. Finanstilsynet foreslår ikke å benytte dette handlingsrommet til å stille strengere krav enn direktivets minstekrav på dette punkt. Finanstilsynet viser til vurderingene i punkt 7.3.3 knyttet til artikkel 51a nr. 3, som også gjør seg gjeldende på gruppenivå.

For det andre gjelder kravet om revisjon av balansen på gruppenivå i utgangspunktet ikke for foretak som er klassifisert som små og ikke-komplekse, men medlemsstatene kan utvide kravet om revisjon til også å omfatte slike foretak, se artikkel 51a nr. 2. Anvendt på grupper betyr det at kravet til revisjon av balansen i utgangspunktet ikke gjelder grupper som er klassifisert som små og ikke-komplekse grupper etter bestemmelsene i artikkel 213a. Finanstilsynet foreslår heller ikke her å benytte det nasjonale handlingsrommet til å gå lenger enn minstekravet i direktivet, og viser til vurderingene knyttet til artikkel 51a nr. 2 i punkt 7.3.4, som også gjør seg gjeldende for små og ikke-komplekse grupper.

Når det gjelder gjennomføring av endringsdirektivet artikkel 256c om krav til revisjon av balansen på gruppenivå i rapporter om solvens og finansiell stilling, viser Finanstilsynet til at det følger av solvens II-forskriften § 51 første ledd at bestemmelsene gitt i eller i medhold av finansforetaksloven § 14-12 skal oppfylles på gruppenivå. Det betyr at de nye kravene til revisjon på foretaksnivå som er foreslått i solvens II-forskriften § 33 for å gjennomføre endringsdirektivet artikkel 51a, også vil gjelde på gruppenivå ifølge solvens II-forskriften § 51 første ledd. Det vil etter Finanstilsynets vurdering oppfylle kravene i endringsdirektivet artikkel 256c nr. 1, 2 og 4.

Finanstilsynet foreslår videre at endringsdirektivet artikkel 256c nr. 3 gjennomføres i solvens II-forskriften § 13-21 (nåværende § 51) nytt fjerde ledd, slik at det framgår uttrykkelig av forskriften at kravene til revisjon som gjelder for tilknyttede forsikringsforetak gjelder selv om Finanstilsynet har gitt tillatelse til at det utarbeides en samlet rapport om gruppens solvens og finansielle stilling etter bestemmelsens andre ledd. Videre foreslår Finanstilsynet at det fastsettes i bestemmelsen at det deltagende forsikringsforetaket, forsikringsholdingforetaket eller det blandede finansielle holdingforetaket skal sørge for at den særskilte rapporten fra revisoren eller revisjonsselskapet som beskriver arten og omfanget av revisjonen i det tilknyttede forsikringsforetaket, oversendes dette foretakets tilsynsmyndighet. Forslaget skal gjennomføre endringsdirektivet artikkel 256c nr. 3.

16.10. Virkemidler overfor holdingforetak i forsikringsgrupper

16.10.1. Gjeldende rett

Holdingforetak i finanskonsern regnes som finansforetak etter finansforetaksloven § 1-3 første ledd bokstav f.

Det følger av finansforetaksloven § 22-2 første ledd at departementet (delegert til Finanstilsynet) kan gi pålegg om at forhold i strid med denne loven eller bestemmelse gitt med hjemmel i loven skal opphøre. Departementet kan sette en frist for at forholdene bringes i samsvar med pålegget. Det kan etter § 22-2 andre ledd ilegges tvangsmulkt til staten dersom pålegg ikke etterkommes. Videre følger det av bestemmelsens tredje ledd at dersom departementet har grunn til å anta at en eier av en kvalifisert eierandel i et finansforetak utviser eller vil utvise handlemåte som vil være i strid med forsvarlig og betryggende forvaltning av finansforetaket, kan departementet treffe vedtak om pålegg eller forbud etter reglene i første og annet ledd, herunder at det ikke kan utøves stemmerett for eierandelene.

Det følger av finanstilsynsloven § 1-2 andre ledd at når et foretak under tilsyn er del av et konsern, skal det føres tilsyn etter denne loven også med andre foretak i konsernet. Foretak under tilsyn plikter å gi alle opplysninger som Finanstilsynet krever, jf. finanstilsynsloven § 3-1. Finanstilsynsloven § 3-2 inneholder regler om opplysningsplikt for foretak i samme konsern. Finanstilsynet har også hjemmel til å pålegge retting i finanstilsynsloven § 4-1, samt til å ilegge tvangsmulkt etter finanstilsynsloven § 4-3.

Etter solvens II-forskriften § 41 andre ledd skal finansforetaksloven § 14-14 første ledd oppfylles på gruppenivå. Finansforetaksloven § 14-14 om forsikringsforetak med svekket finansiell stilling, første ledd lyder:

> *Et forsikringsforetak som ikke oppfyller solvenskapitalkravet eller minstekapitalkravet eller mener at det foreligger risiko for underoppfyllelse, skal straks underrette Finanstilsynet. Foretaket skal fremlegge en plan for å rette på forholdene. Finanstilsynet kan gi forsikringsforetaket pålegg om å endre, avgrense eller begrense virksomheten, redusere foretakets risikoprofil eller treffe andre nødvendige tiltak, herunder sette grenser for foretakets rådighet over sine eiendeler, og om nødvendig tilbakekalle foretakets konsesjon.*

16.10.2. Endringsdirektivet

I endringsdirektivet artikkel 258 nr. 2 nytt første avsnitt tydeliggjøres det at tilsynsmyndighetene skal ha alle nødvendige fullmakter til å treffe tiltak overfor forsikringsholdingforetak og blandede finansielle holdingforetak for å sikre at grupper som er underlagt gruppetilsyn etter artikkel 213 nr. 2 bokstav a, b og c, oppfyller alle krav som følger av avdeling III om gruppetilsyn. Fullmaktene skal omfatte de samme generelle virkemidlene som etter artikkel 34.

Artikkel 34, som ikke er endret, fastsetter at tilsynsmyndighetene skal ha myndighet til å pålegge forsikrings- og gjenforsikringsforetak forebyggende tiltak og retting, både av administrativ eller økonomisk art. Dette gjelder også overfor styremedlemmer og daglig ledelse. Videre skal tilsynsmyndigheten kunne innhente alle opplysninger som er nødvendige for å føre tilsyn, og kunne gjennomføre stedlig tilsyn. Tilsynsmyndigheten skal også ha fullmakt til å utvikle kvantitative verktøy i form av stresstester for å vurdere foretakets finansielle evne til å tåle eventuelle hendelser, herunder kreve at foretakene gjennomfører tilsvarende tester.

Gjeldende artikkel 258 nr. 2 videreføres som andre avsnitt og er i hovedsak uendret. Bestemmelsen fastsetter at medlemsstatene skal kunne fastsette sanksjoner eller andre tiltak overfor forsikringsholdingselskaper, blandede finansielle holdingselskaper og deres faktiske ledelse, ved brudd på bestemmelser som gjennomfører reglene i direktivet om gruppetilsyn. Tilsynsmyndighetene skal samarbeide for å sikre effektiv håndheving, særlig i tilfeller der selskapets sentraladministrasjon eller hovedforretningssted ligger i en annen medlemsstat enn der selskapet har sitt hovedsete.

I artikkel 258 ny nr. 2a innføres det en bestemmelse om hva som skal gjelde dersom gruppetilsynsmyndigheten har fastslått at det foreligger hindringer for gruppetilsyn som følge av at vilkårene i artikkel 213b nr. 1 ikke er oppfylt. Se punkt 16.3.1 for nærmere omtale av artikkel 213b nr. 1. I slike tilfeller skal forsikringsholdingforetaket eller det blandede finansielle holdingforetaket underlegges egnede tiltak for å sikre etterlevelse av kravene i direktivets avdeling III om gruppetilsyn. Når det gjelder blandede finansielle holdingforetak skal tiltakene særlig ta hensyn til virkningene for det finansielle konglomeratet som helhet og dets tilknyttede regulerte foretak.

Det følger av artikkel 258 ny nr. 2b at tiltakene etter nr. 1 og 2 overfor forsikringsholdingforetak og blandede finansielle holdingforetak, minst skal omfatte (uoffisiell norsk oversettelse)

a) suspensjon av stemmerettene som er knyttet til aksjer i datterforsikrings- eller dattergjenforsikringsforetaket som innehas av forsikringsholdingforetaket eller det blandede finansielle holdingforetaket
b) utstedelse av påbud eller sanksjoner overfor forsikringsholdingforetaket eller det blandede finansielle holdingforetaket eller medlemmer av disse foretakenes administrasjons-, ledelses eller kontrollorgan
c) instrukser eller anvisninger til forsikringsholdingforetaket eller det blandede finansielle holdingforetaket om å overføre deltakerinteressene i datterforsikringsforetak til sine aksjeeiere
d) midlertidig utpeking av et annet forsikringsholdingforetak, blandet finansielt holdingforetak eller forsikrings- eller gjenforsikringsforetak innenfor gruppen som ansvarlig for å sikre oppfyllelse av kravene i denne avdeling
e) begrensning av eller forbud mot utdelinger eller renteutbetalinger til aksjeeiere
f) krav om at forsikringsholdingforetak eller blandede finansielle holdingforetak avhender eller reduserer eierandeler i forsikrings- eller gjenforsikringsforetak eller andre tilknyttede foretak som omhandlet i artikkel 228 nr. 1
g) krav om at forsikringsholdingforetak eller blandede finansielle holdingforetak straks skal fremlegge en plan for etterlevelse av kravene.

Gruppetilsynsmyndigheten skal konsultere andre berørte tilsynsmyndigheter og EIOPA før det treffes beslutning om bruk av noen av ovennevnte tiltak, hvis tiltakene angår foretak med hovedsete i mer enn én medlemsstat, jf. artikkel 258 ny nr. 2b andre avsnitt.

16.10.3. Finanstilsynets vurdering

Finanstilsynet viser til at etter gjeldende rett har Finanstilsynet de samme virkemidlene overfor holdingforetak i finanskonsern som overfor andre finansforetak, jf. at både virkemidler som gjelder finansforetak generelt eller "de foretak [Finanstilsynet] har tilsyn med", omfatter holdingforetak i finanskonsern. For å unngå tvil om at Finanstilsynet har de samme hjemlene overfor foretak i forsikringsgrupper som overfor foretak som er del av et konsern, foreslår Finanstilsynet at det fastsettes uttrykkelig i solvens II-forskriften ny § 13-24 fjerde ledd at finanstilsynsloven § 1-2 andre ledd om konsern skal gjelde tilsvarende for forsikringsgrupper.

Når det gjelder artikkel 258 nr. 2 andre avsnitt legger Finanstilsynet til grunn at bestemmelsen ikke nødvendiggjør lov- eller forskriftsendringer. Finanstilsynet viser til virkemidlene som det er redegjort for i punkt 16.10.1 om gjeldende rett. Finanstilsynet foreslår dessuten å gjennomføre artikkel 258 nytt punkt 2b om virkemidler tilsynsmyndigheten minst skal ha overfor forsikringsholdingforetak og blandede finansielle holdingforetak, se neste avsnitt.

Flere av virkemidlene som artikkel 258 ny nr. 2b krever at tilsynsmyndighetene minst skal ha, vil kunne utøves gjennom bruk av hjemler som Finanstilsynet allerede har i finansforetaksloven og finanstilsynsloven. Finanstilsynet foreslår likevel av hensyn til å sikre klare hjemler og hensynet til tydelig gjennomføring av direktivforpliktelsene i nasjonal rett, at virkemidlene lov- eller forskriftsfestes. Finanstilsynet har i høringsnotat[48] datert 17. januar 2025 om gjennomføring av CRD 6 i norsk rett, punkt 25.1.3, foreslått at det tas inn en ny paragraf i finansforetaksloven som gir norske myndigheter tilgang til virkemidler som nevnt i kapitalkravsdirektivet (CRD) artikkel 21a nr. 6, dersom et holdingforetak ikke søker om nødvendig tillatelse etter finansforetaksloven § 17-3 til å være holdingforetak i finanskonsern eller ikke lenger fyller betingelsene for en slik tillatelse, jf. finansforetaksloven § 17-5 tredje ledd. Se forslag i høringsnotatet om CRD 6 til ny § 22-2a, punkt 27 Utkast til lov- og forskriftsendringer, del II. Virkemidlene som listes opp i forslaget til § 22-2a første ledd er i all hovedsak de samme som følger av endringsdirektivet til solvens II-direktivet artikkel 258 nytt punkt 2b. Anvendelsesområdet for virkemidlene er imidlertid et noe annet enn etter artikkel 258, ettersom det er knyttet til manglende eller mangelfull etterlevelse av finansforetaksloven §§ 17-3 og 17-5. Flere av virkemidlene er i tillegg knyttet til datterforetak som er kredittinstitusjon eller verdipapirforetak. Finanstilsynet mener bestemmelsen vil bli svært omfattende om regler som tilsvarer artikkel 258 skal integreres i samme bestemmelse som regler som gjennomfører CRD. Hensynet til klare hjemmelsgrunnlag for de aktuelle påleggene mv., taler også for at det etableres en egen bestemmelse som gjennomfører kravene i artikkel 258 nytt punkt 2b.

Finanstilsynet foreslår at ny bestemmelse som gjennomfører artikkel 258 ny nr. 2b plasseres i solvens II-forskriften kapittel 13 (nåværende kapittel 11) om forsikringsgrupper, se forslag til § 13-24 første ledd. Finanstilsynet viser til at det er ved manglende etterlevelse av krav som i hovedsak følger av solvens II-forskriften kapittel 13, at Finanstilsynet skal kunne benytte de aktuelle virkemidlene. Det anses også hensiktsmessig å samle mest mulig av reguleringen av forsikringsgrupper i kapittel 13.

Finanstilsynet foreslår at forslaget til ny § 13-24 første ledd skal rette seg mot holdingforetak i forsikringsgrupper som nevnt i solvens II-forskriften § 13-2 (nåværende § 38) første ledd bokstav b, som omfatter forsikringsholdingforetak og blandede finansielle holdingforetak. Finanstilsynet skal videre ha de virkemidlene som følger av artikkel 258 nytt punkt 2b, og disse skal kunne brukes dersom kravene i kapittel 13 ikke overholdes, den finansielle situasjonen til forsikringsforetakene i gruppen er svekket eller dersom gruppeinterne transaksjoner eller risikokonsentrasjon truer forsikringsforetakenes finansielle stilling. Dette skal dekke de situasjonene som er nevnt i artikkel 258 nr. 1 og ny nr. 2a. Det er etter

[48] https://www.regjeringen.no/contentassets/41f4608c9a024dda871154f3e867f1a3/horingsnotat-om-gjennomforing-av-crd-6-i-norsk-rett-og-supplerende-gjennomforing-av-crd-4-og-crd-5.pdf

Finanstilsynets vurdering ikke nødvendig å fastsette i forskriften en generell hjemmel til å gi pålegg om retting eller andre forvaltningstiltak overfor holdingforetaket eller medlemmer av disse foretakenes styre eller daglige ledelse, for å gjennomføre artikkel 258 nytt punkt 2b bokstav b. Finanstilsynet viser til de alminnelige påleggshjemlene som ellers følger av finansforetaksloven og finanstilsynsloven som også gjelder for holdingforetak i finanskonsern.

Finanstilsynet bemerker at virkemidlene i forslaget til solvens II-forskriften ny § 13-24 supplerer de alminnelige virkemidlene Finanstilsynet ellers har til rådighet i medhold av andre bestemmelser i forskriften, finansforetaksloven og finanstilsynsloven. Hvilke virkemidler som skal benyttes i en konkret sak vil bero på en konkret vurdering. Når det gjelder kravet om at tiltak overfor blandede finansielle holdingforetak særlig skal ta hensyn til virkningene for det finansielle konglomeratet som helhet og dets tilknyttede regulerte foretak, foreslås dette gjennomført i forslaget til § 13-24 tredje ledd.

Forslaget til § 13-24 første og tredje ledd skal gjennomføre solvens II-direktivet artikkel 258 nr. 2a og 2b.

Finanstilsynet foreslår å utvide forskriftshjemmelen i finansforetaksloven § 18-2 gjeldende femte ledd, som etter forslaget er flyttet til første ledd, slik at det klart fremgår at departementet også kan gi forskrifter som gir Finanstilsynet adgang til å benytte virkemidler som foreslått i solvens II-forskriften ny § 13-24 første ledd.

16.11. Morselskap i tredjestat der ekvivalens ikke foreligger

16.11.1. Gjeldende rett

Ifølge solvens II-forskriften § 38 andre ledd kan Finanstilsynet bestemme at regler i forskriftens kapittel om forsikringsgrupper også skal gjelde forsikringsforetak der morselskapet er et holdingforetak i finanskonsern eller et forsikringsforetak utenfor EØS og for morselskap som nevnt i finansforetaksloven § 17-6 annet ledd bokstav c. Sistnevnte gjelder morselskap i finanskonsern som er "annet eierforetak som ikke selv er finansforetak og heller ikke er organisert som holdingforetak i finanskonsern".

16.11.2. Endringsdirektivet

Solvens II-direktivet artikkel 262 gjelder tilsyn på gruppenivå for forsikrings- og gjenforsikringsforetak i grupper der morselskapet er et forsikringsholdingforetak eller et blandet finansielt holdingforetak med hovedsete utenfor EØS, og tilsynet i tredjestaten ikke er vurdert som ekvivalent (likeverdig) med tilsynet som følger av solvens II-direktivet avdeling III om gruppetilsyn.

I artikkel 262 nr. 1 første avsnitt er det tatt inn en henvisning til artikkel 212 om definisjonen av grupper, og til artikkel 213 nr. 2 bokstav c om virkeområdet for direktivets bestemmelser om gruppetilsyn. Lignende tilføyelse er gjort i artikkel 262 nr. 2 første avsnitt. Videre er henvisningen i artikkel 262 nr. 1 første avsnitt bokstav b endret, slik at det vises til bestemmelsen ny nr. 3 om metoder for tilsyn i stedet for nr. 2.

Det er ikke gjort materielle endringer i artikkel 262 nr. 2 første avsnitt. Bestemmelsen fastsetter at tilsynsmyndighetene skal kunne anvende andre metoder som sikrer tilstrekkelig gruppetilsyn enn solvens II-direktivets bestemmelser om gruppetilsyn der morselskapet har hovedsete utenfor EØS.

I artikkel 262 nr. 2 er det tilføyd et nytt andre avsnitt, som presiserer tilsynsmyndighetenes mål for andre metoder for gruppetilsyn enn bestemmelsene i solvens II-direktivet avdeling III om gruppetilsyn. Målene skal omfatte:

a. bevaring av kapitalallokeringen og sammensetningen av foretakenes ansvarlige kapital, og å forhindre vesentlig gruppeintern oppbygging av kapital hvis den i praksis er finansiert med proveny fra gjeld eller andre instrumenter som ikke teller som ansvarlig kapital for morselskapet

b. vurdering og overvåkning av risikoer fra foretak både i og utenfor EØS, og å begrense risikoen for smitteeffekter fra disse foretakene samt fra andre ikke-regulerte foretak til foretak i gruppen. Dette gjelder også eventuelle undergrupper som har morselskap i EØS.

I artikkel 262 nr. 2 tredje avsnitt, der det kreves at de andre metodene for gruppetilsyn skal meddeles andre berørte tilsynsmyndigheter og EU-kommisjonen, er det tilføyd at metodene også skal begrunnes og dokumenteres. Videre er EIOPA tatt inn blant myndighetene som skal motta slik meddelelse om metodene.

Artikkel 262 nr. 3 er ny, men slik at bokstav b, der det framgår at tilsynsmyndighetene særlig skulle kunne kreve at det etableres et forsikringsholdingselskap med hovedsete i EU, og anvende bestemmelsene i solvens II-direktivet avdeling III om gruppetilsyn på forsikringsforetakene i gruppen, viderefører bestemmelsen som tidligere sto i nr. 2 andre avsnitt. Videre utvider artikkel 262 nr. 3 oppregningen av hvilke andre metoder (enn solvens II-direktivets bestemmelser om gruppetilsyn) tilsynsmyndighetene særlig skal kunne benytte på forsikrings- og gjenforsikringsforetak, forsikringsholdingforetak og blandede finansielle holdingforetak i grupper som det skal føres tilsyn med etter artikkel 213 nr. 2 bokstav c. Metodene skal særlig omfatte følgende:

a. utpeke et forsikrings- eller gjenforsikringsforetak som skal ha ansvar for å oppfylle kravene i solvens II-direktivets avdeling III om gruppetilsyn dersom forsikringsforetakene i gruppen ikke har et felles morselskap i EU

b. kreve at det etableres et forsikringsholdingselskap eller et blandet finansielt holdingselskap med hovedsete i EU dersom forsikringsforetakene i gruppen ikke har et felles morselskap i EU, og anvende solvens-direktivets avdeling III om gruppetilsyn på forsikringsforetakene i gruppen

c. hvis flere forsikrings- og gjenforsikringsforetak i en gruppe utgjør en undergruppe der morselskapet har hovedsete i EU, kan tilsynsmyndighetene – i tillegg til å anvende reglene i solvens II-direktivet avsnitt III om gruppetilsyn på undergruppen – iverksette ytterligere tiltak eller stille ekstra krav, herunder krav som nevnt i bokstav d, e og f, samt skjerpe tilsynet med risikokonsentrasjon og gruppeinterne transaksjoner

d. kreve at medlemmene i ledelsesorganet i det øverste morselskapet i EU er uavhengige av det øverste morselskapet utenfor EU

e. forby, begrense, overvåke eller kreve forhåndsvarsling av transaksjoner – inkludert utbetaling av utbytte og betaling av renter på ansvarlige lån – når slike transaksjoner er eller kan være en trussel mot den finansielle stillingen eller soliditeten til forsikrings- eller gjenforsikringsforetak i gruppen mv.

f. kreve opplysninger om solvens og finansiell stilling, risikoprofil og grenser for risikotoleranse for morselskap som har hovedsete utenfor EU, inkludert rapporter om disse temaene som sendes morselskapets ledelsesorgan eller tilsynsmyndighet

16.11.3. Finanstilsynets vurdering

Endringene i artikkel 262 nr. 1 og i nr. 2 første avsnitt innebærer etter det Finanstilsynet kan se ikke materielle endringer, og krever derfor ikke lov- eller forskriftsendringer.

Det kreves etter Finanstilsynets vurdering heller ikke lov- eller forskriftsendringer for at norsk rett skal være i samsvar med artikkel 262 nr. 2 andre avsnitt. Bestemmelsen utdyper tilsynsmyndighetenes mål for tilsynet der tilsynsmyndighetene vil benytte andre metoder for gruppetilsyn enn bestemmelsene i solvens II-direktivet avdeling III om gruppetilsyn. Bestemmelsen retter seg etter Finanstilsynets vurdering bare mot tilsynsmyndighetene, uten å gi private parter rettigheter eller plikter.

Tilføyelsene i artikkel 262 nr. 2 tredje avsnitt om at andre metoder for gruppetilsyn skal begrunnes og dokumenteres, samt sendes EIOPA, krever etter Finanstilsynets oppfatning heller ikke lov- eller forskriftsendringer. Bestemmelsene omhandler bare forhold tilsynsmyndighetene imellom, uten å gi private parter rettigheter eller plikter.

Artikkel 262 ny nr. 3 inneholder en oppregning av hvilke alternative metoder for gruppetilsyn tilsynsmyndighetene særlig skal kunne anvende der gruppetilsynet i en tredjestat ikke er vurdert som likeverdig med bestemmelsene i solvens II-direktivet. Oppregningen er ikke uttømmende, jf. ordlyden "navnlig" (dansk versjon av direktivet) og "in particular" (engelsk versjon). Blant annet kreves det at tilsynsmyndighetene skal kunne kreve at det etableres et forsikringsholdingforetak eller blandet finansielt holdingforetak i EØS, se bestemmelsens bokstav b. Videre skal tilsynsmyndighetene kunne kreve at styremedlemmene i det øverste morselskapet i EØS skal være uavhengige av det øverste morselskapet utenfor EØS, se bokstav d. Tilsynsmyndighetene skal også kunne begrense, forby eller kreve forhåndsvarsling av transaksjoner, se bokstav e. For at Finanstilsynet skal kunne pålegge foretak slike tiltak, kreves det etter Finanstilsynets vurdering hjemmel i lov eller forskrift med hjemmel i lov. Finanstilsynet foreslår på denne bakgrunn at artikkel 262 ny nr. 3 gjennomføres i solvens II-forskriften ny § 13-26, og at gjennomføringen gjøres direktivnær. Det er etter Finanstilsynets vurdering likevel ikke nødvendig å fastsette i forskriften at Finanstilsynet skal kunne kreve opplysninger om solvens og finansiell stilling med videre fra morselskap med hovedsete utenfor EØS, se artikkel 262 nr. 3 bokstav f. Finanstilsynet viser til at det har vide hjemler til å kreve opplysninger etter finanstilsynsloven kapittel 3, jf. § 1-2.

Finanstilsynet antar at forskriftsbestemmelsene kan gis med hjemmel i den foreslåtte nye forskriftshjemmelen i finansforetaksloven § 1-9.

17. Lovvalg ved reorganiseringstiltak

17.1. Gjeldende rett

Finansforetaksforskriften kapittel 21a har regler om lovvalg ved reorganisering eller avvikling av forsikringsforetak, kredittinstitusjoner og visse verdipapirforetak. Bestemmelsene gjennomfører direktiv 2001/24/EF om reorganisering og avvikling av kredittinstitusjoner (omtalt som winding up-direktivet) og bestemmelser i solvens II-direktivet. Reglene er bare aktuelle dersom foretaket har forpliktelser, eiendeler med videre som består i en annen stat. Ved forskriftsendring som trådte i kraft 1. januar 2023 ble virkeområdet for kapittelet endret til også å omfatte forsikringsforetak, se finansforetaksforskriften § 21a-1 første ledd bokstav b, og ble gjort for å gjennomføre solvens II-direktivet artikkel 269, 274 og 285-292[49].

"Reorganiseringstiltak" er definert i forskriften § 21a-2, som lyder slik:

> I dette kapittelet menes med:
>
> a. *reorganiseringstiltak*: tiltak fattet av offentlig myndighet med formål å bevare eller sikre soliditeten til en kredittinstitusjon, et verdipapirforetak eller et forsikringsforetak når vedtaket får eller kan få virkning for eksisterende rettigheter for andre enn foretaket selv.

Hovedreglene om lovvalg for henholdsvis reorganiseringstiltak er at det er lovgivningen i foretakets hjemstat som skal legges til grunn for reorganiseringen, jf. finansforetaksforskriften § 21a-3. Forskriften oppstiller enkelte unntak fra dette og klargjør virkningen av reorganiserings- og avviklingstiltak for visse særlige situasjoner og formuesgoder, se finansforetaksforskriften §§ 21a-5 følgende.

17.2. Endringsdirektivet

Solvens II-direktivets avdeling IV (artikkel 267 til 296) har regler om sanering og avvikling av forsikringsforetak. I den offisielle norske oversettelsen av solvens II-direktivet, avdeling IV, benyttes uttrykkene sanering/saneringstiltak. Gjennomføringsbestemmelsene i finansforetaksforskriften kapittel 21a benytter i stedet reorganisering/reorganiseringstiltak om det samme, og det er disse begrepene som vil bli benyttet i den videre omtalen av saneringsreglene i direktivet.

Utvidelse av virkeområdet for lovvalgsreglene

Solvens II-direktivet inneholder ikke regler for selve gjennomføringen av en reorganisering eller avvikling. Dette følger nå av IRRD[50] som gir regler for gjenoppretting og avvikling av forsikrings- og gjenforsikringsforetak. Endringsdirektivet innebærer at nærmere beste lovvalgsregler i solvens II-direktivet gis anvendelse også på andre foretak som er omfattet av IRRD ved anvendelse av tiltak etter IRRD. Se også fortalen punkt 61.

Det følger av solvens II-direktivet artikkel 267 at avdeling IV om reorganisering og avvikling av forsikringsforetak får anvendelse på forsikringsforetak (ikke gjenforsikringsforetak), og på filialer i EØS-området av forsikringsforetak med hovedsete i en tredjestat. I endringsdirektivet artikkel 267 er det tatt inn to nye avsnitt. Nytt andre avsnitt fastsetter at kapittel I, II og IV gjelder ved anvendelse av krisetiltakene som nevnt i IRRD artikkel 26 nr. 3 og ved utøvelse av de krisehåndteringsfullmaktene som er nevnt i IRRD avdeling III, kapittel IV, når disse

[49] Se Finanstilsynets høringsnotat om forslag til gjennomføring av bestemmelser i direktiv 2009/138/EF (Solvens II) Lovvalg ved reorganisering og avvikling av forsikringsforetak, sendt på høring av Finansdepartementet 12. oktober 2021: https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-forslag-til-gjennomforing-av-bestemmelser-i-direktiv-2009138ef-solvens-ii-lovvalg-ved-reorganisering-og-avvikling-av-forsikringsforetak/id2876411/?expand=horingsnotater

[50] Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2025/1

anvendes på gjenforsikringsforetak og enheter som nevnt i IRRD artikkel 1 første ledd bokstav b til e. Det vises til Finanstilsynets høringsnotat om gjennomføring av IRRD i norsk rett for nærmere omtale av krisetiltakene og krisehåndteringsfullmaktene. Enheter nevnt i IRRD artikkel 1 første ledd bokstav b til e omfatter:

b) morforsikrings- og morgjenforsikringsforetak som er etablert i Unionen

c) forsikringsholdingselskaper og blandede finansielle holdingselskaper som er etablert i Unionen

d) morforsikringsholdingselskaper i en medlemsstat og blandede finansielle morholdingselskaper i en medlemsstat

e) morforsikringsholdingselskaper i Unionen og blandede finansielle morholdingselskap i Unionen.

Underretningsplikter

Av endringsdirektivet artikkel 267 nytt tredje avsnitt følger det at solvens II-direktivet artikkel 270 og 272 ikke får anvendelse hvis underrettelsesplikten i IRRD artikkel 63 får anvendelse. Etter IRRD artikkel 63 skal tilsynsmyndigheten varsle krisehåndteringsmyndigheten dersom et foretak melder at det kan bli kriserammet, eller ikke oppfyller solvenskapitalkravet eller minstekapitalkravet. Myndighetene må da vurdere om foretaket er eller kan forventes å bli kriserammet, og om andre tiltak er utilstrekkelige, før eventuelt krisehåndtering besluttes. I utgangspunktet gjelder da artikkel 63, ikke varslingsreglene i endringsdirektivet artikkel 270 og 272. Finanstilsynet forstår det slik at hvis det konkluderes med at foretaket ikke kan forventes å bli kriserammet, gjelder solvens II-direktivets varslingsregler.

Artikkel 270 krever at myndigheten som beslutter reorganisering eller avvikling, om mulig straks varsler tilsynsmyndigheten, før beslutningen tas. I Norge er det Finanstilsynet som er både tilsynsmyndighet og krisehåndteringsmyndighet. Etter bestemmelsen skal tilsynsmyndigheten straks underrette tilsynsmyndighetene i andre medlemsstater om beslutningen og dens mulige konsekvenser.

Artikkel 272 etablerer et grunnleggende prinsipp om likebehandling av kjente kreditorer i hjemstaten og i andre medlemsstater ved reorganiseringstiltak. Dersom hjemstatens lovgivning krever at fordringer må anmeldes for å bli anerkjent, eller pålegger varsling av kreditorer med fast bosted, hjemsted eller hovedkontor i hjemstaten om reorganiseringstiltaket, skal vedkommende myndighet også underrette kreditorer med fast bosted, hjemsted eller hovedkontor i annen medlemsstat. Artikkel 272 nr. 2 fastslår i tillegg at hvis hjemstatens lovgivning gir kreditorer rett til å anmelde fordringer eller inngi merknader til fordringene, skal kreditorer med fast bosted, hjemsted eller hovedkontor i andre medlemsstater ha samme rettigheter.

Definisjoner

I endringsdirektivet artikkel 268 bokstav a og c er det gjort endringer i definisjonene av henholdsvis "kompetente myndigheter" og "reorganiseringstiltak" ved at det er inntatt henvisninger til IRRD.

"Kompetent myndighet" inkluderer nå avviklingsmyndighet som definert i IRRD artikkel 2 nr. 12 som kan beslutte reorganiseringstiltak i henhold til IRRD.

I definisjonen av "reorganiseringstiltak" er det føyd til at dette også omfatter bruk av krisetiltak etter IRRD artikkel 26 nr. 3 og krisehåndteringsfullmakter som omhandlet i IRRD avdeling III, kapittel IV.

17.3. Finanstilsynets vurdering

Utvidelse av virkeområdet for lovvalgsreglene

Finanstilsynet forstår endringsdirektivet artikkel 267 nytt annet ledd slik, at når krisetiltak som nevnt i IRRD artikkel 26 nr. 3 tas i bruk, eller når krisehåndteringsfullmakter etter IRRD avdeling III kapittel IV utøves, skal bestemmelsene i solvens II-direktivet avdeling IV kapittel I, II og IV få anvendelse på gjenforsikringsforetak og de foretakene ("enhetene") som er omfattet av IRRD artikkel 1 første ledd bokstav b til e.

Finanstilsynet foreslår en ny bestemmelse i finansforetaksforskriften § 21a-1 tredje ledd som særskilt angir anvendelsesområdet for kapittel 21a når krisetiltak med videre etter IRRD tas i bruk overfor foretak som nevnt i IRRD artikkel 1 første ledd bokstav b til e. Det er kun de paragrafene som gjennomfører bestemmelsene i kapittel I, II og IV som skal få anvendelse for disse, ikke bestemmelser som tilsvarer kapittel III. Finanstilsynet legger til grunn at det bare er forskriften § 21a-4 om lovvalg ved avviklingstiltak som ikke skal gjelde for slike enheter.

Finanstilsynet foreslår at det tilføyes et nytt tredje ledd i finansforetaksforskriften § 21a-1 som angir at finansforetaksforskriften kapittel 21a, med unntak av § 21a-4, skal få anvendelse på gjenforsikringsforetak og foretakene nevnt i forslag til finansforetaksloven ny § 20a-1 (som gjennomfører IRRD artikkel 1 første ledd bokstav b til e), ved iverksettelse av krisetiltak eller ved utøvelse av krisehåndteringsfullmakt etter regler som gjennomfører direktiv (EU) 2025/1 artikkel 26 nr. 3 og avdeling III, kapittel IV. I henhold til Finanstilsynets forslag til høringsnotat 11. mars 2026 om gjennomføring av IRRD i norsk rett foreslås IRRD artikkel 26 nr. 3 gjennomført i finansforetaksloven ny § 20A-14, og krisehåndteringsfullmaktene i avdeling III, kapittel IV er foreslått gjennomført i loven ny §§ 20A-6, 20A-13, 20A-15 til 20A-18, 20A-19 og 20A-21. I utgangspunktet bør forskriftsbestemmelsen vise til gjennomføringsbestemmelsene i finansforetaksloven så fremt det er helt klart hvilke lovbestemmelser som gjennomfører de aktuelle direktivforpliktelsene i IRRD. Finanstilsynets forslag til forskriftsbestemmelse tar utgangspunkt i direktivbestemmelsene ettersom IRRD foreløpig ikke er gjennomført i norsk rett.

Hjemmel for forskriftsforslaget vil være forslaget til finansforetaksloven ny § 1-9, som gir departementet myndighet til å fastsette nærmere regler som gjennomfører EØS-regler om forsikringsforetak.

Underretningsplikter

Av endringsdirektivet artikkel 267 nytt tredje ledd følger det at solvens II-direktivet artikkel 270 og 272 ikke får anvendelse hvis IRRD artikkel 63 får anvendelse, dvs. der et foretak er eller kan forventes å bli kriserammet. Artikkel 270 og 272 som ikke er endret, er ikke gjennomført i finansforetaksforskriften kapittel 21a. Finanstilsynet har vurdert om det er nødvendig å foreslå lov- eller forskriftsendring som gjennomfører artikkel 270 og 272 for å sikre korrekt gjennomføring av endringsdirektivet artikkel 267 nytt tredje avsnitt. Artikkel 272 om underretning av kjente kreditorer ved reorganiseringstiltak, gjelder kun dersom slik plikt følger av hjemstatens lovgivning. Finanstilsynet legger til grunn at artikkel 272 ikke er relevant fordi det etter norsk rett ikke er plikt til underretning av kjente kreditorer som angitt i direktivet ved reorganiseringstiltak.

Artikkel 270 var tidligere gjennomført i forskrift[51] 23. april 2003 nr. 549 om underretning og kunngjøring ved reorganisering og avvikling av finansinstitusjoner[52]. Forskriften ble ved

[51] Fastsatt med hjemmel i tidligere lov av 6. desember 1996 nr. 75 om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon m.v. av finansinstitusjoner § 4-1 tredje ledd.

[52] https://lovdata.no/dokument/SFO/forskrift/2003-04-23-549?q=forskrift%20om%20underretning%20og%20kunngj%C3%B8ring

Forskriften omfattet opprinnelig kun forsikringsforetak, og gjennomførte bestemmelser i direktiv 2001/17/EF om sanering og avvikling av forsikringsforetak. Solvens II-direktivet opphevet og erstattet dette direktivet, og bestemmelsene ble i hovedsak videreført i Solvens II-direktivet. Ved forskriftsendring 25. mai 2004 nr. 778 ble forskriften utvidet til også å omfatte finansinstitusjoner.

endringsforskrift 9. desember 2016 nr. 1528 vedtatt opphevet med virkning fra 1. januar 2017. I høringsnotatet[53] ble forslaget til opphevelse begrunnet slik: "Forskriften regulerer Finanstilsynets plikter overfor tilsynsmyndighetene i andre EØS - land. Finanstilsynets forpliktelser følger av internasjonale forpliktelser, og det er ikke nødvendig å ha disse fastsatt i forskrift". Finanstilsynet er enig i at det ikke er behov for å gjennomføre artikkel 270 ettersom bestemmelsen retter seg mot tilsynsmyndighetene. Det følger dessuten av finanstilsynsloven § 1-3 fjerde ledd at Finanstilsynet skal føre tilsyn i samarbeid med tilsynsmyndigheter i andre stater som er omfattet av EØS-avtalen, i samsvar med det som følger av regler som gjennomfører EØS-avtalen vedlegg IX. Finanstilsynet har på denne bakgrunn ikke foreslått ny bestemmelse som gjennomfører artikkel 267 nytt tredje avsnitt i finansforetaksforskriften kapittel 21a.

Definisjoner

Definisjonen av "kompetent myndighet" i artikkel 268 nr. 1 bokstav a er ikke gjennomført i norsk rett. Definisjonene i artikkel 268 gir ingen rettigheter eller forpliktelser for aktørene i markedet, og det er etter Finanstilsynets vurdering ikke påkrevet å gjennomføre disse i norsk rett. Finanstilsynet foreslår ikke å utvide finansforetaksforskriften § 21a-2 med ytterligere definisjoner, da dette i så fall også må vurderes opp mot direktiv 2001/24/EF (winding up-direktivet for kredittinstitusjoner).

Finanstilsynet har vurdert om definisjonen av "reorganiseringstiltak" i finansforetaksforskriften § 21a-2 bokstav a bør endres ved å vise til tiltakene som er nevnt i IRRD i samsvar med endringsdirektivet artikkel 268 nr. 1 bokstav c, gjennom henvisning til relevante gjennomføringsbestemmelser i finansforetaksloven. Dette kan i tilfelle gjøres ved å føye til "herunder", som i så fall vil klargjøre at tiltakene kun er ment som eksempler på reorganiseringstiltak. Finanstilsynet foreslår ikke å vise til IRRD, og har lagt vekt på at forskriften gjennomfører flere direktiver og at det generelt bør utvises tilbakeholdenhet med å endre fellesbestemmelser.

[53] Se Finanstilsynets høringsnotat "Ny finansforetakslov Forslag til forskrifter til finansforetaksloven mv.", datert 18. desember 2015, punkt 19.1 https://www.regjeringen.no/contentassets/b2cf5967d69a4290999302d79ca979ac/horingsnotat_finansforetakslov en.pdf

18. Overgangsordninger

18.1. Gjeldende rett

Ved gjennomføringen av solvens II-regelverket, som trådte i kraft 1. januar 2016, ble det fastsatt overgangsordninger som er gjennomført i solvens II-forskriften kapittel 13. Overgangsordningene med begrenset varighet er nå utløpt, med unntak av overgangsordningen for forsikringstekniske avsetninger som varer t.o.m. 31. desember 2031, og som er fastsatt i solvens II-forskriften § 56.

Det følger av solvens II-forskriften § 56 at Finanstilsynet kan godkjenne at livsforsikringsforetak frem til og med 31. desember 2031 reduserer verdien av forsikringstekniske avsetninger etter finansforetaksloven § 14-8. Reduksjonen skal tilsvare en andel av differansen mellom forsikringstekniske avsetninger beregnet etter solvens II-regelverket og avsetningene beregnet etter reglene som gjaldt under det tidligere soliditetsregelverket og fortsatt gjelder for finansregnskapet. Differansen kan beregnes for likeartede risikogrupper, men overgangsordningen kan ikke gi et lavere krav til samlede avsetninger enn det minste av samlede avsetninger beregnet etter tidligere regelverk og samlede avsetninger beregnet etter solvens II-regelverket. Den maksimale reduksjonen skal avtrappes lineært ved begynnelsen av hvert år, fra 100 prosent 1. januar 2016 til 0 prosent 1. januar 2032. Differansen mellom avsetninger beregnet etter de to ulike regelverkene skal beregnes på nytt ved utgangen av hvert år. Finanstilsynet kan etter søknad eller ved pålegg fastsette hyppigere beregning.

Hvis forsikringsforetaket ikke oppfyller solvenskapitalkravet uten bruk av overgangsbestemmelsen, skal det umiddelbart informere Finanstilsynet om dette og oversende en plan over tiltak for å sikre at solvenskapitalkravet oppfylles innen 1. januar 2032. Foretaket skal årlig oversende en rapport til Finanstilsynet med beskrivelse av gjennomførte tiltak og fremdrift med hensyn til å oppfylle solvenskapitalkravet innen 1. januar 2032. Finanstilsynet skal trekke tilbake tillatelsen til å benytte overgangsbestemmelsen hvis den fremlagte rapporten viser at det er urealistisk at foretaket vil oppfylle solvenskapitalkravet ved utgangen av overgangsperioden.

I solvens II-forskriften § 58 er det fastsatt overgangsordninger for beregning av solvenskapitalkravet etter standardmetoden, herunder for kredittmarginrisiko og konsentrasjonsrisiko i første ledd. I 2016 og 2017 skal det ikke beregnes solvenskapitalkrav etter standardmetoden for kredittmarginrisiko og konsentrasjonsrisiko for eksponeringer mot stater eller sentralbanker i EØS, hvis disse er denominert i valutaen til en annen EØS-stat. I 2018 og 2019 skal solvenskapitalkravet for slike eksponeringer beregnes ved å redusere standardparameterne for beregning av kredittmarginrisiko og konsentrasjonsrisiko med henholdsvis 80 prosent og 50 prosent.

I solvens II-forskriften § 58 fremgår det at utfyllende regler om forsvarlig kapitalforvaltning gitt i forskrift fastsatt av Finanstilsynet ikke gjelder for investeringer i verdipapiriserte lån som er utstedt før 1. januar 2011 og som ikke er tilført nye eksponeringer etter 31. desember 2014.

18.2. Endringsdirektivet

I endringsdirektivet er artikkel 308b nr. 5, 6, 7 og 8 slettet. Dette gjelder overgangsbestemmelser for frister for den regelmessige tilsynsrapporteringen på årsbasis og kvartalsbasis og frist for offentliggjøring av rapport om solvens og finansiell stilling. Overgangsreglene gjaldt for rapportering frem t.o.m. regnskapsåret 2019, både på foretaksnivå og på gruppenivå, jf. nr. 8.

Artikkel 304 nr. 11 ble fjernet ved fastsettelsen av forordning 2017/2402. Ifølge denne bestemmelsen skulle nye regler om forsvarlig kapitalforvaltning ikke gjelder for investeringer i verdipapiriserte lån som er utstedt før 1. januar 2011 og som ikke er tilført nye eksponeringer etter 31. desember 2014.

Artikkel 308 nr. 12 om overgangsordningen for solvenskapitalkrav for kredittmarginrisiko og konsentrasjonsrisiko er endret. Det skal ikke beregnes solvenskapitalkrav etter standardmetoden for kredittmarginrisiko og konsentrasjonsrisiko for eksponeringer mot stater eller sentralbanker i EØS, hvis disse er denominert i valutaen til en annen EØS-stat. I gjeldende direktiv er dette en overgangsbestemmelse som utfases ved utgangen av 2019. Dette er endret til en bestemmelse uten utløpsdato, men som bare gjelder for eksponeringer som er inngått før 1. januar 2023.

I artikkel 308b nr. 17 er første avsnitt endret. I gjeldende direktiv fremgår det at overgangsbestemmelsene i nr. 8 til nr. 12 og nr. 15, samt bestemmelsene i artikkel 308c, 308d og 308e gjelder på gruppenivå. I endringsdirektivet er henvisningen til nr. 8, som er en feil i gjeldende direktiv, fjernet. Videre er det føyd til at grupper som benytter overgangsordningen for risikofri rente i artikkel 308c eller overgangsordningen for tekniske avsetninger i artikkel 308d, skal offentliggjøre som del av rapporten om solvens og finansiell stilling hvordan den finansielle stillingen påvirkes hvis det antas at den ansvarlige kapitalen som stammer fra bruk av disse overgangsordningene ikke kan regnes som tilgjengelig ansvarlig kapital til dekning av solvenskapitalkravet for foretaket som beregner gruppesolvens.

Det følger videre av endringen i artikkel 308b nr. 17 første avsnitt at når en gruppe i vesentlig grad er avhengig av bruk av overgangsordningene i artikkel 308c og 308d på en slik måte at det gir et uriktig bilde av gruppens solvens, selv om den oppfyller solvenskapitalkravet uten bruk av overgangsreglene, skal gruppetilsynsmyndigheten ha hjemmel til å iverksette passende tiltak, herunder redusere den ansvarlige kapitalen som stammer fra bruk av overgangsordningene som kan anses tilgjengelig til dekning av solvenskapitalkravet på gruppenivå.

I artikkel 308c om overgangsordningen for risikofri rente og i artikkel 308d om overgangsordningen for forsikringstekniske avsetninger er det i begge artiklene tilføyd i ny nr. 1a at etter 30. januar 2027 skal tilsynsmyndigheten bare godkjenne bruk av overgangsordningen for foretak som i løpet av de siste 18 månedene har blitt underlagt direktivet etter tidligere å ha vært unntatt i henhold til artikkel 4, eller foretak som i løpet av de siste 6 månedene har fått tillatelse til å overta en portefølje fra et foretak som har benyttet overgangsordningen for denne porteføljen. I begge artiklene er det også gjort endringer i bestemmelsen som fastsetter at foretak som benytter overgangsordningen skal opplyse om dette og effekten på solvensen i den offentlige rapporten om solvens og finansiell stilling. Disse endringene fremgår av artikkel 308c nr. 4 bokstav c og artikkel 308d nr. 5 bokstav c. I endringsdirektivet er det spesifisert at opplysningene skal publiseres i den delen av rapporten som er rettet mot profesjonelle markedsaktører. Videre skal det i rapporten opplyses om hvorfor foretaket benytter overgangsordningen hvis det ville oppfylt solvenskapitalkravet uten bruk av ordningen. Rapporten skal også inneholde en vurdering av hvor avhengig foretaket er av overgangsordningen og en beskrivelse av eventuelle tiltak som er gjennomført eller planlagt for å redusere denne avhengigheten.

I artikkel 308e om innfasing av overgangsordningene for risikofri rente og forsikringstekniske avsetninger er første avsnitt endret. I gjeldende direktiv fremgår det at foretak som benytter en av disse ordningene skal informere tilsynsmyndigheten så snart det oppdager at det ikke ville oppfylt solvenskapitalkravet uten bruk av ordningene. I endringsdirektivet er det føyd til at dette også gjelder overgangsordninger fastsatt i artikkel 77a om ekstrapolering av rentekurven, samt artikkel 111 nr. 1 andre avsnitt.

I endringsdirektivet er det tilføyd en ny artikkel 308f. Her fremgår det at foretakene i den delen av rapport om solvens og finansiell stilling som er rettet mot markedsaktører skal offentliggjøre den samlede virkningen på foretakets finansielle stilling av anvendelse av innfasingstiltak og overgangsordninger fastsatt i artikkel 77a om ekstrapolering av rentekurven, artikkel 308c og artikkel 308d om overgangsordninger for risikofri rente og tekniske avsetninger, og eventuelt artikkel 111 nr. 1. andre avsnitt.

18.3. Finanstilsynets vurdering

I dette kapittelet omtales endringer i bestemmelser knyttet til overgangsordninger i gjeldende direktiv. Disse endringene er fastsatt i artikkel 308b til 308f. Det gjøres oppmerksom på at det i tillegg er fastsatt to nye overgangsordninger, i artikkel 29e og artikkel 77a. Dette gjelder bruk av forholdsmessighetstiltak som omtalt i kapittel 5, og ny overgangsordning for ekstrapolering av rentekurven som omtalt i kapittel 10.

I endringsdirektivet er overgangsbestemmelser for rapporteringsfrister i artikkel 308b nr. 5, 6, 7 og 8 slettet. Overgangsreglene gjaldt for rapportering og offentliggjøring av rapport om solvens og finansiell stilling frem t.o.m. regnskapsåret 2019, både på foretaksnivå og på gruppenivå. Disse bestemmelse ble gjennomført i solvens II-forskriften § 61, som nå kan oppheves.

Finanstilsynet vil for øvrig bemerke at det er flere overgangsbestemmelser i gjeldende direktiv som er utløpt, men som ikke er fjernet fra direktivet. Ettersom Norge etter EØS-avtalen er forpliktet til å gjennomføre disse bestemmelsene så lenge de fremgår av gjeldende direktiv, legger Finanstilsynet til grunn at de ikke kan oppheves i solvens II-forskriften.

Artikkel 304 nr. 11 ble fjernet ved fastsettelsen av forordning 2017/2402 (verdipapiriseringsforordningen). Ifølge denne bestemmelsen skulle nye regler om forsvarlig kapitalforvaltning ikke gjelde for investeringer i verdipapiriserte lån som er utstedt før 1. januar 2011 og som ikke er tilført nye eksponeringer etter 31. desember 2014. Denne forordningen som opphever direktivbestemmelsen, ble tatt inn i EØS-avtalen i juni 2024. Finanstilsynet foreslår derfor å oppheve solvens II-forskriften § 59 som gjennomfører den aktuelle direktivbestemmelsen.

Artikkel 308 nr. 12 er endret ved at det ikke skal beregnes solvenskapitalkrav for kredittmarginrisiko og konsentrasjonsrisiko for eksponeringer mot stater eller sentralbanker i EØS, hvis disse er denominert i valutaen til en annen EØS-stat, men bare for eksponeringer som er inngått før 1. januar 2023. Tidligere var dette en overgangsregel som utløp ved utgangen av 2019. Finanstilsynet foreslår å tilpasse solvens II-forskriften § 15-6 (nåværende § 58) første ledd til direktivendringen.

Overgangsordningen knyttet til risikofri rente i artikkel 308c er ikke gjennomført i norsk regelverk, ettersom den er komplisert og det samme formålet oppnås ved overgangsordningen for tekniske avsetninger i artikkel 308d. Finanstilsynet har godkjent at 8 norske livsforsikringsforetak benytter denne ordningen. Alle foretakene omberegner grunnlaget for beregningen hvert kvartal, og bl.a. som følge av renteøkningen har ingen av foretakene hatt noen effekt av ordningen de siste årene. Ordningen kan imidlertid få effekt igjen ved et betydelig rentefall.

I artikkel 308b nr. 17 er en feil henvisning i gjeldende direktiv korrigert. Videre er det føyd til at grupper som benytter overgangsordning for risikofri rente eller tekniske avsetninger, skal offentliggjøre som del av rapporten om solvens og finansiell stilling hvordan den finansielle stillingen påvirkes hvis det antas at den ansvarlige kapitalen som stammer fra bruk av disse

overgangsordningene ikke kan regnes som tilgjengelig ansvarlig kapital til dekning av solvenskapitalkravet for foretaket som beregner gruppesolvens.

Det gis detaljerte utfyllende bestemmelser om innholdet i rapport om solvens og finansiell stilling i solvens II-forordningen. EU-kommisjonen har vedtatt endringer i solvens II-forordningen gjennom forordning (EU) 2026/269, som vil gjennomføres i norsk rett ved henvisning i solvens II-forskriften. I den reviderte forordningen er krav til innhold spesifikt på gruppenivå beskrevet i artikkel 359, og her fremkommer det at informasjonen i henhold til artikkel 308b nr. 17 skal inkluderes. Det er derfor etter Finanstilsynets vurdering ikke behov for å ta inn direktivbestemmelsen i solvens II-forskriften.

Det følger videre av endringen i artikkel 308b nr. 17 første avsnitt at når en gruppe i vesentlig grad er avhengig av bruk av overgangsreglene angitt i artikkel 308c og 308d slik at det gir et uriktig bilde av gruppens solvens, selv om den oppfyller solvenskapitalkravet uten bruk av overgangsreglene, skal gruppetilsynsmyndigheten ha hjemmel til å iverksette passende tiltak, herunder redusere den ansvarlige kapitalen som stammer fra bruk av overgangsreglene som kan anses tilgjengelig til dekning av solvenskapitalkravet på gruppenivå. Finanstilsynet foreslår å gjennomføre dette i solvens II-forskriften § 15-8 (nåværende § 62) nytt andre ledd.

I artikkel 308c om overgangsordningen for risikofri rente og i artikkel 308d om overgangsordningen for forsikringstekniske avsetninger er det i begge artiklene tilføyd i ny nr. 1a at etter 30. januar 2027 skal tilsynsmyndigheten bare godkjenne bruk av overgangsordningen for foretak som i løpet av de siste 18 måneder har blitt underlagt direktivet etter tidligere å ha vært unntatt i henhold til artikkel 4, eller foretak som i løpet av de siste 6 måneder har fått tillatelse til å overta en portefølje fra et foretak som har benyttet overgangsbestemmelsen for denne porteføljen. Finanstilsynet legger til grunn at det vil være lite aktuelt å godkjenne bruk av overgangsordningen for nye foretak. Videre legger Finanstilsynet til grunn at det uansett vil ha plikt til å følge føringene i direktivet ved utøvelsen av myndighet etter finansforetaksloven når endringsdirektivet er tatt inn i EØS-avtalen. Det anses derfor ikke å være behov for å fastsette ovennevnte direktivendringer i solvens II-forskriften.

I artikkel 308c og 308d er det også gjort endringer og tilføyelser i bestemmelsen om hvilken informasjon foretak som benytter disse overgangsordningene skal offentliggjøre i rapport om solvens og finansiell stilling. Det gis detaljerte utfyllende bestemmelser om innholdet i rapporten i den reviderte solvens II-forordningen, hvor krav til innhold er beskrevet i artikkel 290 til 297a. De aktuelle tilføyelsene i direktivet fremgår av artikkel 296 nr. 2 bokstav h, og det er derfor ikke behov for å ta inn direktivbestemmelsen i solvens II-forskriften.

I artikkel 308e om innfasing av overgangsordningene for risikofri rente og forsikringstekniske avsetninger er første avsnitt endret. I gjeldende direktiv fremgår det at foretak som benytter en av overgangsordningene skal informere tilsynsmyndigheten så snart det oppdager at det ikke ville oppfylt solvenskapitalkravet uten bruk av ordningene. I endringsdirektivet er det føyd til at dette også gjelder overgangsordninger fastsatt i artikkel 77a om ekstrapolering av rentekurven, samt artikkel 111 nr. 1 andre avsnitt. Bestemmelsen knyttet til overgangsordningen for tekniske avsetninger er tatt inn i solvens II-forskriften § 56 syvende ledd (etter forslaget § 15-3). Finanstilsynet foreslår at tilsvarende bestemmelse for den nye overgangsordningen for ekstrapolering av rentekurven gjennomføres i ny § 15-4 tredje ledd.

Når det gjelder artikkel 111 nr. 1 andre avsnitt, så inneholder ikke den overgangsregler. Denne bestemmelsen viser til beregningen av solvenskapitalkravet for renterisiko, herunder at det skal fastsettes et gulv for hvor negativ renten kan forutsettes å bli i beregningen av kapitalkravet. Finanstilsynet antar at når det vises til denne bestemmelsen i artikkel 308e, så er det tenkt at den skal fange opp situasjoner der dette gulvet påvirker beregningen av

renterisiko, og at det er meldeplikt til tilsynsmyndigheten hvis foretaket ikke oppfyller solvenskapitalkravet uten bruk av gulvet. Finanstilsynet foreslår å gjennomføre dette i solvens II-forskriften ny § 4-5.

I endringsdirektivet er det tilføyd en ny artikkel 308f. Her fremgår det at foretakene i den delen av rapport om solvens og finansiell stilling som er rettet mot profesjonelle markedsaktører skal offentliggjøre den samlede virkningen på foretakets finansielle stilling av anvendelse av flere innfasingstiltak og overgangsordninger. Dette er reflektert i den reviderte solvens II-forordningen artikkel 297 nr. 1 bokstav i, og det er derfor ikke behov for å ta inn direktivbestemmelsen i solvens II-forskriften.

19. Diverse andre endringer

I dette kapittelet omtales andre endringer i direktivet som ikke er omtalt i andre kapitler.

19.1. Gjeldende rett

19.1.1. Artikkel 30 og artikkel 36 om tilsynsvirksomheten

Det følger av finanstilsynsloven § 1-3 første ledd at Finanstilsynet skal føre tilsyn med at foretakene virker på hensiktsmessig og betryggende måte, i samsvar med lov, bestemmelser gitt i medhold av lov og foretakenes formål og vedtekter. Det følger også av finansforetaksloven § 14-13 første ledd at Finanstilsynet skal se til at forsikringsforetak det har tilsyn med, har et hensiktsmessig system for risikostyring og internkontroll.

19.1.2. Artikkel 37 om kapitalkravstillegg

Det fremgår av finansforetaksloven § 14-13 tredje ledd at Finanstilsynet kan pålegge forsikringsforetak å ha høyere ansvarlig kapital dersom:

a. foretakets risikoprofil avviker vesentlig fra forutsetningene lagt til grunn i solvenskapitalkravet beregnet etter standardmetoden, og pålegg om å benytte en intern modell ikke er hensiktsmessig eller ikke har vært effektivt, eller mens en intern modell er i ferd med å utvikles,
b. foretakets risikoprofil avviker vesentlig fra forutsetningene lagt til grunn i solvenskapitalkravet beregnet med en intern modell, fordi enkelte kvantifiserbare risikoer ikke i tilstrekkelig grad fanges opp av modellen og tilpasninger i modellen for bedre å fange opp den faktiske risikoprofilen ikke har bedret situasjonen innenfor en hensiktsmessig tidsramme, eller
c. foretakets system for risikostyring og internkontroll avviker vesentlig fra kravene i kapittel 13, at disse avvikene hindrer foretaket i å identifisere, måle, overvåke, styre og rapportere de risikoer som det er eller kan bli eksponert for, og at andre tiltak trolig ikke vil kunne forbedre svakhetene innenfor en hensiktsmessig tidsramme.

Av solvens II-forskriften § 30 følger det at hvis forsikringsforetak anvender volatilitets- eller matching-justering eller benytter overgangsbestemmelse for forsikringstekniske avsetninger, kan Finanstilsynet pålegge foretaket å ha høyere ansvarlig kapital dersom foretakets risikoprofil avviker vesentlig fra forutsetningene lagt til grunn for forannevnte justeringer eller overgangsbestemmelse. Solvenskapitalkravene som anvendes i beregningen av risikomarginen, skal ikke omfatte kapitalkravstillegg som er pålagt med hjemmel i finansforetaksloven § 14-13 tredje ledd bokstav c.

19.2. Endringsdirektivet

19.2.1. Artikkel 30 og artikkel 36 om tilsynsvirksomheten

I direktivet artikkel 30 nr. 2 første avsnitt fremgår det at tilsynet med forsikringsforetak skal omfatte kontroll av foretakets samlede virksomhet, herunder solvens, forsikringstekniske avsetninger, eiendeler og tellende ansvarlige kapital, i samsvar med regler eller fast praksis i hjemstaten og i henhold til bestemmelser vedtatt i EU. I endringsdirektivet er det føyd til at tilsynet også skal omfatte foretakets system for risikostyring og internkontroll.

I direktivet artikkel 36 om tilsynsprosessen fremgår det i nr. 2 bokstav a at tilsynsmyndigheten skal særlig gjennomgå og vurdere systemet for risikostyring og internkontroll, herunder egenvurderingen av risiko og solvens. I endringsdirektivet er det presisert at dette også omfatter krav til egnethet i henhold til artikkel 42.

19.2.2. Artikkel 37 om kapitalkravstillegg

I direktivet artikkel 37 nr. 1 fremgår det at tilsynsmyndigheten kan pålegge kapitalkravstillegg i spesifiserte tilfeller som angitt i bokstav a til d. Her er det føyd til en ny bokstav e om at kapitalkravstillegg kan pålegges hvis foretaket benytter overgangsordningen for risikofri rente i artikkel 308c eller overgangsordningen for forsikringstekniske avsetninger i artikkel 308d. Dette gjelder hvis foretaket ikke oppfyller solvenskapitalkravet uten bruk av overgangsordningen, og foretaket ikke har oversendt til tilsynsmyndigheten innfasingsplanen etter artikkel 308e andre avsnitt eller den årlige rapporten etter tredje avsnitt. Innfasingsplanen i henhold til artikkel 308e skal omfatte tiltak for å oppfylle solvenskapitalkravet ved utgangen av overgangsperioden, og den årlige rapporten skal beskrive gjennomførte tiltak og fremdrift.

I direktivet artikkel 37 nr. 2 er det tilføyd at kapitalkravstillegg etter nr. 1 bokstav e omtalt ovenfor, skal stå i forhold til den manglende oppfyllelsen av krav nevnt i nr. 1 bokstav e.

19.3. Finanstilsynets vurdering

19.3.1. Artikkel 30 og artikkel 36 om tilsynsvirksomheten

I direktivet artikkel 30 nr. 2 første avsnitt er det tilføyd at tilsynet med forsikringsforetak også skal omfatte foretakets system for risikostyring og internkontroll. I artikkel 36 om tilsynsprosessen presiseres det i nr. 2 bokstav a at tilsynsmyndighetens vurdering av systemet for risikostyring og internkontroll også omfatter krav til egnethetsvurderinger. Det følger av finansforetaksloven § 14-13 første ledd at Finanstilsynet skal se til at forsikringsforetak det har tilsyn med, har et hensiktsmessig system for risikostyring og internkontroll. Dette omfatter egnethetsvurderinger, og Finanstilsynet ser derfor ikke behov for lov- eller forskriftsendringer som følge av tilføyelsene i direktivbestemmelsene.

19.3.2. Artikkel 37 om kapitalkravstillegg

I direktivet artikkel 37 nr. 1 er det føyd til en ny bokstav e om at kapitalkravstillegg kan pålegges hvis foretaket benytter overgangsordningen for risikofri rente i artikkel 308c eller overgangsordningen for forsikringstekniske avsetninger i artikkel 308d. Dette gjelder hvis foretaket ikke oppfyller solvenskapitalkravet uten bruk av overgangsordningen, og foretaket ikke har oversendt rapporter til tilsynsmyndigheten i samsvar med artikkel 308e. Finanstilsynet foreslår at dette gjennomføres i solvens II-forskriften § 9-1 om kapitalkravstillegg, nytt andre ledd.

I direktivet artikkel 37 nr. 2 er det tilføyd at kapitalkravstillegg etter nr. 1 bokstav e omtalt ovenfor, skal stå i forhold til den manglende oppfyllelsen av krav nevnt i nr. 1 bokstav e. Finanstilsynet viser til at det følger av norsk forvaltningsrett at tiltak som forvaltningen beslutter må være forholdsmessige, slik at tiltakene ikke må gå lenger enn det som er nødvendig i det enkelte tilfellet. Finanstilsynet foreslår derfor ikke regelendringer på dette punkt.

19.4. Endring i regnskapsdirektivet

Endringsdirektivet til solvens II-direktivet artikkel 2 endrer regnskapsdirektivet (direktiv 2013/34/EU) artikkel 19a nr. 6. Endringen består i at forsikringsforetak som er klassifisert som små og ikke-komplekse etter endringsdirektivet til solvens II-direktivet artikkel 29b, jf. artikkel 29a, er tilføyd i oppregningen av typer foretak som skal kunne utarbeide slik bærekraftsrapportering som gjelder for små og mellomstore foretak etter regnskapslovgivningen. Det fremgår av punkt 35 i endringsdirektivets fortale at formålet med endringen er at forsikringsforetak som er klassifisert som små og ikke-komplekse, skal kunne begrense sin bærekraftsrapportering i tråd med de forenklede standardene for bærekraftsrapportering som gjelder for små og mellomstore foretak.

Etter at endringsdirektivet til solvens II-direktivet ble vedtatt, har EU-parlamentet 10. februar 2026 godkjent Omnibus-I direktivet, som endrer CSRD, regnskapsdirektivet, revisjonsdirektivet og aktsomhetsdirektivet. Finansdepartementet har i et høringsnotat[54] som ble sendt på høring 16. februar 2026 foreslått forenklinger i regler om bærekraftsrapportering for å gjennomføre forventede EØS-forpliktelser som tilsvarer Omnibus I-direktivet[55] i regnskapsloven og revisorloven. I Omnibus I-direktivet oppheves regnskapsdirektivet artikkel 19a nr. 6. Se omtale i Finansdepartementets høringsnotat punkt 3.3.1.1:

> "Etter departementets foreløpige vurdering er det nødvendig å endre regnskapsloven § 2-4 for å reflektere at små og mellomstore noterte foretak ikke lenger vil ha rapporteringsplikt, se forslag til endringer i virkeområdet i punkt 2.3.1. Etter departementets vurdering vil det være nødvendig å oppheve regnskapsloven § 2-4 sjette til åttende ledd som gir forenklede rapporteringskrav for små og mellomstore noterte foretak, mindre og ikke-komplekse finansforetak, egenforsikringsforetak og egenforsikringsforetak for gjenforsikring, se utkast til lovendringer. Bestemmelsene som foreslås opphevet gjennomfører regnskapsdirektivet artikkel 19a nr. 6 og 7 som oppheves gjennom endringsdirektivet."

Finanstilsynet foreslår på denne bakgrunn ikke regelendringer som gjennomfører endringen i endringsdirektivet til solvens II-direktivet artikkel 2.

[54] https://www.regjeringen.no/contentassets/c350330362d847068a9d804adc8dc37e/horingsnotat-forenklinger-i-regelverket-om-barekraftsrapportering.pdf

[55] https://commission.europa.eu/document/download/892fa84e-d027-439b-8527-72669cc42844_en?filename=COM_2025_81_EN.pdf

20. Økonomiske og administrative konsekvenser

20.1. Innledning

EØS-avtalen innebærer at Norge har en folkerettslig plikt til å gjennomføre og innta EØS-rettsakter i norsk rett når de er innlemmet i EØS-avtalen. Med mindre EØS-reglene selv åpner for det, er det ikke grunnlag for å vurdere alternative løsninger, herunder foreta avveining av nytten av regelverket opp mot kostnader slik utredningsinstruksen forutsetter. Finanstilsynet viser til at EU-kommisjonen har gjennomført en konsekvensanalyse av endringsdirektivet på forslagsstadiet: https://www.eiopa.europa.eu/publications/opinion-2020-review-solvency-ii_en

20.2. Konsekvenser for forsikringsforetakene

Forslaget om lovfesting av unntak fra finansforetakslovens virkeområde for bilberging/veihjelpsassistanse som tilsvarer solvens II-direktivet artikkel 6, er en kodifisering av gjeldende praksis. Finanstilsynet har grunn til å tro at foretakene har innrettet seg etter gjeldende praksis. Per i dag er det ingen norske bilbergingsselskaper med konsesjon som skadeforsikringsforetak med tillatelse til å tilby forsikringer i skadeforsikringsklasse 18 i finansforetaksforskriften § 2-12. Etter Finanstilsynets vurdering vil gjennomføring av unntaket i direktivet artikkel 6 ha begrensede økonomiske og administrative konsekvenser for forsikringsforetakene, forbrukere eller markedet for assistansevirksomhet i form av veihjelp.

Endringene i direktivet medfører endringer i kravene til foretakenes solvens. Direktivendringene er supplert med utfyllende regler i den reviderte solvens II-forordningen, som også inneholder endringer som ikke fremgår av direktivet. Det er ikke gjennomført beregningsstudier som reflekterer regelverket slik det nå er fastsatt, men enkelte forsikringsforetak har antydet hva effekten forventes å bli.

De viktigste endringene for livsforsikringsforetakene er at kapitalkravet for renterisiko skjerpes vesentlig, mens kravet til risikomargin i de forsikringstekniske avsetningene reduseres vesentlig. Begge disse endringene har vesentlig betydning for livsforsikringsforetak med langsiktige forpliktelser, men motvirker hverandre i stor grad. I kombinasjon med andre lettelser i kravene antas det at effekten for livsforsikringsforetakene vil være nøytral eller moderat positiv, i form av økt solvenskapitaldekning. Effekten vil bli gradvis mer positiv etter hvert som de garanterte forpliktelsene får relativt sett mindre betydning.

For skadeforsikringsforetakene innføres det et nytt kapitalkrav for naturkatastrofer knyttet til flomrisiko. Blant annet som følge av lavere risikomargin antas det at den samlede effekten for skadeforsikringsforetakene vil være moderat positiv.

Den administrative byrden reduseres noe som følge av forholdsmessighetstiltakene som innføres. Etter Finanstilsynets vurdering har ikke tiltakene stor betydning for den administrative byrden til foretakene. Forholdsmessighetstiltakene gjelder automatisk for små og ikke-komplekse foretak. Finanstilsynet anslår imidlertid at det bare vil være 8 av 46 skadeforsikringsforetak som tilfredsstiller kriteriene for automatisk klassifisering som små og ikke-komplekse foretak, samt 2 av 11 livsforsikringsforetak basert på nåværende virksomhet. Øvrige foretak må søke om å benytte forholdsmessighetstiltak. Flere av tiltakene er lettelser i forhold til gjeldende krav som foretakene har tilpasset seg. Det er usikkert hvor mange foretak som ser det som hensiktsmessig å søke om å få benytte slike tiltak. Det antas at de nye reglene om forholdsmessighet kan bidra til en viss reduksjon i den samlede administrative byrden for foretakene. På den annen side innføres det nye krav i regelverket, f.eks. knyttet til styring og kontroll, og andre endringer i soliditetskrav og rapportering som krever ressurser for tilpasning, spesielt i en overgangsperiode.

De mest omfattende nye kravene knyttet til styring og kontroll og kapitalforvaltning gjelder bare hvis tilsynsmyndigheten ber om dette. Dette gjelder krav om at foretakene skal vurdere hensyn til makroøkonomiske forhold og vurdere i hvilken grad foretakets aktiviteter kan påvirke utviklingen i makroøkonomien og finansmarkedene og bli potensielle kilder til systemrisiko. Videre gjelder dette krav om at planen for styring av likviditetsrisiko også skal dekke likviditetsanalyser på mellomlang og lang sikt. EIOPA har foreslått at slike krav i utgangspunktet skal gjelde for foretak/grupper med forvaltningskapital over 20 milliarder euro, men med mulighet for tilsynsmyndigheten til å avvike fra dette. En slik grense vil innebære at det bare er de største norske foretakene som omfattes.

Det nye kravet om at balansen i rapporter om solvens og finansiell stilling skal revideres, forventes å føre til økte kostnader for forsikringsforetakene. Kostnadene antas ikke å bli vesentlige, siden det normalt vil være foretakets valgte revisor som vil gjennomføre revisjonen og avgi bekreftelsen, og dermed kan bygge på arbeid utført som ledd i årsregnskapsrevisjonen.

20.3. Konsekvenser for forsikringsforetakenes kunder

Endringene i direktivet anses å ha begrensede effekter for forsikringsforetakenes kunder. Det foretas ikke endringer som direkte vedrører forholdet til kunder. Foretakenes offentlige rapport om solvens og finansiell stilling deles i en mindre og kortfattet del som er rettet mot forsikringstakere og begunstigede, mens den større delen som er rettet mot profesjonelle markedsaktører inneholder mer utfyllende informasjon. I praksis vil denne endringen ha liten betydning for kundene. Endringene i soliditetskravene og den administrative byrden for foretakene antas å være relativt moderate, og vil neppe påvirke forsikringsforetakenes kunder.

20.4. Konsekvenser for det offentlige

Endringene i direktivet stiller enkelte nye krav til Finanstilsynet, både i den tilsynsmessige oppfølgingen av foretakene, i behandling av søknader og annen forvaltning av regelverket og ved tilpasning til nye rapporteringskrav. Dette vil kreve noe økt ressursbruk i Finanstilsynet. Endringene antas ikke å ha effekt for andre offentlige myndigheter.

21. Forslag til lov- og forskriftsendringer

21.1. Forslag til endringer i finansforetaksloven

Lov xx.xx.2026 nr. xx om endringer i finansforetaksloven mv. som gjennomfører endringer i solvens II-direktivet (solvens II-endringsloven)

I

I lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven) gjøres følgende endringer:

Ny § 1-9 skal lyde:

§ 1-9. *Forskrift som gjennomfører EØS-regler om forsikringsforetak mv.*

(1) Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler som gjennomfører EØS-regler om virksomheten i forsikringsforetak og tilsynet med disse.

(2) Departementet kan gi forskrift om forsikringsforetaks adgang til å benytte forholdsmessighetstiltak, herunder om forbud mot og tilbakekall av tillatelse til å benytte slike tiltak.

§ 2-6 nytt femte ledd skal lyde:

(5) Departementet kan i forskrift helt eller delvis gjøre unntak fra en eller flere bestemmelser i loven for små forsikringsforetak og for særlige typer forsikringsvirksomhet som oppfyller nærmere vilkår gitt i forskrift, herunder gjøre unntak fra kravet til tillatelse, og kan gi nærmere regler for hvilke krav som i tilfelle skal gjelde for slike foretak.

§ 3-1 tredje ledd andre punktum bokstav j og ny bokstav k og l skal lyde:

j. hvordan betalingsforetak og e-pengeforetak skal sikre *kundemidler*

k. om søknad om tillatelse til å drive virksomhet som forsikringsforetak, forsikringsformidlingsforetak, kredittinstitusjon, tjenestepensjonsforetak, verdipapirforetak, forvaltningsselskap for verdipapirfond eller forvalter av alternative investeringsfond har blitt avslått eller at slik tillatelse har blitt tilbakekalt, av myndigheter i en annen stat, og om årsakene til avslaget eller tilbakekallet

l. hvilke andre stater foretaket planlegger å drive virksomhet i, samt geografiske begrensninger for tillatelser til å drive virksomhet i en tredjestat

§ 3-2 nytt femte ledd skal lyde:

(5) For søknad om tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet der en tilsynsmyndighet i en annen EØS-stat har bedt om felles vurdering av søknaden etter direktiv 2009/138/EF artikkel 26 nr. 4, er fristen i fjerde ledd første punktum åtte måneder.

§ 10-5 tredje ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Departementet kan i forskrift gjøre unntak fra kravet om Finanstilsynets godkjennelse.

§ 13-5 andre ledd tredje punktum skal lyde:

Departementet kan i forskrift gjøre unntak fra kravet til uavhengige kontrollfunksjoner for *pensjonsforetak.*

§ 13-6 sjuende ledd tredje punktum skal lyde:

Departementet kan i forskrift gjøre unntak fra reglene i denne paragrafen for *pensjonsforetak.*

§ 14-14 skal lyde:

§ 14-14. *Forsikringsforetak med svekket finansiell stilling*

(1) Et forsikringsforetak skal uten ugrunnet opphold underrette Finanstilsynet hvis

a. foretakets finansielle stilling er vesentlig svekket, eller

b. foretaket ikke oppfyller solvenskapitalkravet eller minstekapitalkravet, eller det er risiko for underoppfyllelse i løpet av de neste tre månedene

(2) Hvis Finanstilsynet har mottatt underretning som nevnt i første ledd, eller på annen måte har oppdaget at foretakets finansielle stilling er vesentlig svekket, kan Finanstilsynet pålegge foretaket å

a. oppdatere den forebyggende gjenopprettingsplanen, dersom det er forhold som avviker fra planen

b. iverksette tiltak som angitt i den forebyggende gjenopprettingsplanen

c. utarbeide en forebyggende gjenopprettingsplan dersom slik plan mangler, samt å identifisere årsakene til at foretakets finansielle stilling er svekket eller at det er risiko for manglende oppfyllelse av krav som følger av lov eller bestemmelse gitt med hjemmel i lov, og angi passende tiltak og en tidsramme for gjennomføring av tiltakene.

d. begrense eller forby utbetaling av prestasjonsbetinget godtgjørelse

e. begrense eller forby utbetaling av utbytte og renter på kapitalinstrumenter eller innfrielse eller tilbakekjøp av kapitalinstrumenter.

(3) I tilfeller som nevnt i første ledd bokstav b, skal foretaket uten ugrunnet opphold fremlegge en plan for å rette på forholdene. Finanstilsynet kan gi forsikringsforetaket pålegg om å endre, avgrense eller begrense virksomheten, redusere foretakets risikoprofil eller treffe andre nødvendige tiltak, herunder sette grenser for foretakets rådighet over sine eiendeler, og om nødvendig tilbakekalle foretakets konsesjon.

(4) Finanstilsynet skal tilbakekalle konsesjonen dersom foretaket ikke oppfyller minstekapitalkravet, og Finanstilsynet anser at planen for å oppfylle kravet ikke er tilfredsstillende eller foretaket ikke etterlever kravet innen tre måneder etter at manglende oppfyllelse av kravet er avdekket.

(5) Dersom et forsikringsforetak ikke oppfyller kravet om eiendeler til dekning av avsetningene, kan Finanstilsynet gi foretaket pålegg om å bringe forholdet i orden, og fastsette grenser for foretakets rådighet over sine eiendeler eller dets adgang til å overta nye forsikringer.

(6) Departementet kan gi forskrift om plan og frist for oppfyllelse av kapitalkravene, og om tilsynets adgang til å gi pålegg og ilegge andre *tiltak*.

Ny § 14-14A skal lyde:

§ 14-14A. Midlertidige tiltak ved ekstraordinære omstendigheter overfor forsikringsforetak med svekket likviditet

(1) Dersom det foreligger vesentlige risikoer eller svakheter knyttet til et forsikringsforetaks likviditet, kan Finanstilsynet pålegge foretaket å styrke likviditeten. Finanstilsynet skal revurdere slike pålegg minst hver sjette måned.

(2) Dersom et forsikringsforetak står overfor vesentlig likviditetsrisiko som kan utgjøre en umiddelbar trussel mot beskyttelsen av forsikringstakere eller mot finansiell stabilitet, kan Finanstilsynet pålegge foretaket

a. å suspendere gjenkjøpsretten til forsikringstakere i livsforsikring, forutsatt at det foreligger ekstraordinære omstendigheter og at slik suspensjon er i forsikringstakernes og begunstiges kollektive interesse

b. tiltak som nevnt i § 14-14 andre ledd bokstav d og e

(3) Pålegg som nevnt i andre ledd kan gjelde for opptil 3 måneder av gangen.

(4) Når Finanstilsynet gir pålegg som nevnt i andre ledd bokstav a, kan forsikringsforetaket ikke utbetale prestasjonsbetinget godtgjørelse, utbytte og renter på kapitalinstrumenter eller innfri eller tilbakekjøpe kapitalinstrumenter.

(5) Finanstilsynet skal offentliggjøre sin begrunnelse for tiltak som nevnt i andre ledd bokstav a.

(6) Hvis ekstraordinære omstendigheter som nevnt i andre ledd bokstav a påvirker hele eller en betydelig del av forsikringsmarkedet, kan Finanstilsynet pålegge berørte forsikringsforetak tiltak som nevnt i denne paragrafen.

Ny § 14-14B skal lyde:

§ 14-14B Tilsynsmessige tiltak i ekstraordinære situasjoner som omfatter en hel sektor

(1) Ved ekstraordinære sektoromfattende sjokk kan Finanstilsynet pålegge forsikringsforetak med en særlig sårbar risikoprofil, tiltak som nevnt i § 14-14 andre ledd bokstav d og e.

(2) For forsikringsforetak som inngår i en gruppe som er underlagt gruppetilsyn, kan pålegg etter første ledd om å begrense eller forby vesentlige transaksjoner innad i gruppen bare fattes dersom de utgjør en trussel mot den finansielle stillingen på gruppenivå, eller mot solvens- eller likviditetsstillingen til minst et av foretakene i gruppen.

(3) Finanstilsynet skal revurdere pålegg etter denne paragrafen minst hver tredje måned.

§ 14-15 oppheves.

§ 18-2 skal lyde:

§ 18-2. *Konsolideringsregler mv.*

(1) Departementet kan ved forskrift fastsette nærmere regler om hvilke foretak som skal omfattes av konsolidering *av kapitalkrav og andre soliditets- og sikkerhetskrav*, og om

gjennomføringen av konsolideringen og avsetning av *kapitaldekningsreserve. Departementet kan* herunder *fastsette* særlige regler for deltakerinteresser i forsikringsforetak og særlige regler for finanskonsern hvor morselskapet er et forsikringsforetak eller et holdingforetak, og som for øvrig bare eller i hovedsak omfatter forsikringsforetak eller deltakerinteresser i forsikringsforetak. *Departementet kan i forskrift også fastsette regler som gir Finanstilsynet adgang til å pålegge holdingforetak i finanskonsern forvaltningstiltak, herunder pålegg om å suspendere stemmerettigheter, overføre aksjene i datterforetak til sine aksjeeiere og avhende eller redusere eierandeler i forsikringsforetak eller andre tilknyttede foretak, ved manglende oppfyllelse av krav som gjelder for den samlede virksomheten i konsernet eller gruppen eller ved svekket finansiell stilling.*

II

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

2. Departementet kan gi overgangsregler.

21.2. Forslag til endringer i solvens II-forskriften og finansforetaksforskriften

Forskrift xx.xx.2026 nr. xx om endringer i solvens II-forskriften og finansforetaksforskriften mv.

Fastsatt av Finansdepartementet xx.xx.xxxx

Hjemmel: lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven)§§ ny 1-9, 8-14 andre ledd, 13-5 sjette ledd, 14-8 syvende ledd, 14-9 tredje ledd, 14-10 fjerde ledd, 14-12 andre ledd

I

Forskrift 25. august 2015 nr. 999 til finansforetaksloven om gjennomføring av Solvens II-direktivet (Solvens II-forskriften) skal lyde[56]:

Forskrift til finansforetaksloven om gjennomføring av solvens II-direktivet (solvens II-forskriften)[57]

Hjemmel[58]: finansforetaksloven §§ [ny forskriftshjemmel i 1-9], 14-8 syvende ledd, 14-9 tredje ledd, 14-10 fjerde ledd, 14-12 andre ledd.

Kapittel 1 Virkeområde mv.

§ 1-1 Virkeområde

[56] Vedlegg 1 til forskriften "Standardmetoden for beregning av solvenskapitalkravet (SCR)", gjengis ikke. Det er ikke foreslått endringer i vedlegget.

[57] Overskriften er endret slik at både solvens II-direktivet og solvens II-forskriften benevnes med liten "s".

[58] Her nevnes kun hjemler for endringsforslagene som gjennomfører endringsdirektivet.

(1) Denne forskriften gir regler som utfyller finansforetaksloven, og gjelder for forsikringsforetak med mindre noe annet fremgår av de enkelte bestemmelsene.

§ 1-2 Definisjoner

(1) Med egenforsikringsforetak i denne forskriften menes foretak som definert i direktiv 2009/138/EF artikkel 13 nr. 2.

Kapittel 2-2 Forsikringstekniske avsetninger

§ 2-1 Prinsipper for beregning av forsikringstekniske avsetninger

(1) Beregningen av avsetninger for forsikringsforpliktelser skal utføres ved bruk av relevante og hensiktsmessige forsikringstekniske og statistiske metoder og skal være basert på pålitelige opplysninger og realistiske forutsetninger. Data som benyttes i beregningen skal være fullstendige, nøyaktige og hensiktsmessige.

§ 2-2 Unntak fra separat verdivurdering av forsikringsforpliktelser

(1) Beste estimat på verdien av forsikringsforetakets forsikringsforpliktelser og risikomarginen skal vurderes separat, med mindre kontantstrømmene relatert til de aktuelle forpliktelsene kan gjenskapes (replikeres) på en pålitelig måte ved å benytte finansielle instrumenter med pålitelige og observerbare markedsverdier.

§ 2-3 Forsiktig deterministisk verdivurdering

(1) Foretak som er klassifisert som små og ikke-komplekse, og foretak som har fått tillatelse fra Finanstilsynet til å benytte slikt forholdsmessighetstiltak, kan benytte en forsiktig deterministisk verdivurdering av beste estimat for livsforsikringsforpliktelser med opsjoner og garantier som ikke er vesentlige.

§ 2-4 Rentekurve

(1) Ved verdivurderingen av forsikringsforpliktelsene skal forsikringsforetak benytte de risikofrie rentekurvene som til enhver tid er offentliggjort av Finanstilsynet.

(2) Forsikringsforetak kan etter tillatelse fra Finanstilsynet benytte volatilitetsjustering av rentekurven hvis

- *a. volatilitetsjusteringen for en valuta benyttes i beregningen av beste estimat for alle forsikringsforpliktelser i valutaen, med unntak av forpliktelser som er beregnet med matching-justering,*
- *b. foretaket kan godtgjøre overfor tilsynsmyndigheten at det har etablert tilstrekkelige prosesser for å beregne volatilitetsjusteringen i samsvar med regelverket, og*
- *c. volatilitetsjusteringen ikke gir et misvisende blide av foretakets risiko og soliditet, eller foretakets risikoprofil ikke avviker vesentlig fra forutsetningene som ligger til grunn for volatilitetsjusteringen.*

(3) Foretak som har benyttet volatilitetsjustering før 29. januar 2026 kan fortsette å benytte volatilitetsjustering uten tillatelse fra Finanstilsynet hvis vilkårene i andre ledd er oppfylt.

(4) Volatilitetsjusteringen skal beregnes på følgende måte:

$$VA_{cu} = 85\,\% \cdot CSSR_{cu} \cdot RCS_{cu},$$

der VA_{cu} *er volatilitetsjusteringen for valuta cu,*

$CSSR_{cu}$ *er foretakets kredittmarginfølsomhetsgrad for valuta cu, og*

RCS_{cu} *er risikokorrigert kredittmargin for valuta cu.*

(5) Risikokorrigert kredittmargin skal beregnes som forskjellen mellom kredittmarginen for en referanseportefølje og andelen av denne kredittmarginen som reflekterer en realistisk vurdering av forventede tap, uventet kredittrisiko eller annen risiko knyttet til eiendelene i porteføljen. Referanseporteføljen skal være representativ for forsikringsforetakenes eiendeler i en valuta som skal dekke beste estimat for forsikringsforpliktelsene i valutaen.

(6) Forsikringsforetak kan etter tillatelse fra Finanstilsynet benytte en foretaksspesifikk justering av den risikokorrigerte kredittmarginen hvis

a. den risikokorrigerte kredittmarginen oversteg den risikokorrigerte kredittmarginen beregnet på grunnlag av foretakets investeringer i renteinstrumenter for de fire siste kvartalene før rapporteringsdatoen, og

b. informasjonen om foretakets relevante eiendeler, og som rapporteres til tilsynsmyndighetene, har tilstrekkelig kvalitet for en pålitelig beregning av justeringen.

(7) Den foretaksspesifikke justeringen av den risikokorrigerte kredittmarginen skal tilsvare forholdet mellom den risikokorrigerte kredittmarginen beregnet på grunnlag av foretakets investeringer i renteinstrumenter og den risikokorrigerte kredittmarginen beregnet på grunnlag av referanseporteføljen for den aktuelle valutaen. Justeringen skal ikke være høyere enn 105 prosent. Den risikokorrigerte kredittmarginen basert på foretakets portefølje av renteinstrumenter skal beregnes på samme måte som den risikokorrigerte kredittmarginen basert på referanseporteføljen for den aktuelle valutaen, men ved bruk av foretaksspesifikke data om vekter og gjennomsnittlig durasjon for foretakets portefølje av renteinstrumenter. Foretaket skal ikke lenger benytte den foretaksspesifikke justeringen hvis den fører til en økning av den risikokorrigerte kredittmarginen i to påfølgende kvartaler. Når den foretaksspesifikke justeringen benyttes, skal volatilitetsjusteringen ikke kunne økes ved makrovolatilitetsjusteringen i henhold til åttende ledd.

(8) Volatilitetsjusteringen i euro kan økes med en makrovolatilitetsjustering.

(9) Volatilitetsjusteringen skal benyttes for den delen av rentekurven som ikke er beregnet ved ekstrapolering. Hvis den ekstrapolerte delen av den risikofrie rentekurven er beregnet ved bruk av informasjon fra andre finansielle instrumenter enn obligasjoner, skal volatilitetsjusteringen benyttes for rentene som er avledet av disse instrumentene. Ekstrapoleringen av rentekurven skal baseres på volatilitetsjusterte renter.

(10) Finanstilsynet kan tillate at rentekurven tilpasses renten på en portefølje bestående av obligasjoner og andre aktiva med lignende kontantstrømegenskaper som er direkte knyttet til forpliktelsene (matching-justering).

§ 2-5 Sammenligning med foretakets erfaringer

(1) Forsikringsforetaket skal regelmessig sammenligne de forutsetningene som ligger til grunn for beregningen av beste estimat med egne erfaringer.

(2) Hvis sammenligningen i henhold til første ledd viser systematiske avvik, skal foretaket foreta nødvendige justeringer i de forsikringstekniske metodene som benyttes og/eller de forutsetningene som er lagt til grunn.

Kapittel 3 Ansvarlig kapital

§ 3-1 Deltakerinteresser i andre finansforetak mv.

(1) Forsikringsforetakets basiskapital skal reduseres i samsvar med regler i *forordning (EU) 2015/35, jf. § 14-1 første ledd,* hvis foretaket har deltakerinteresser som definert i § *13-1* tredje *ledd og § 13-2 tredje* ledd, i verdipapirforetak, forvaltningsselskap for verdipapirfond, forvaltere av alternative investeringsfond, låneformidlingsforetak og finansforetak som ikke er forsikringsforetak eller pensjonsforetak. Bestemmelsen i første punktum gjelder tilsvarende for fordringer i form av annen ansvarlig kapital som forsikringsforetaket har på slike foretak.

(2) Finanstilsynet kan ved enkeltvedtak gjøre unntak fra første ledd hvis

a. forsikringsforetaket og deltakerinteressen inngår i den samme gruppen som er underlagt tilsyn på gruppenivå og det ikke beregnes fradrag for deltakerinteressen i beregningen av solvens på gruppenivå, eller foretaket er underlagt forskrift 18. desember 2015 nr. 1764 om konsolidering mv. i tverrsektorielle grupper,

b. nivået på integrert ledelse, risikostyring og internkontroll for foretakene som omfattes av gruppetilsynet er tilfredsstillende, og

c. deltakerinteressen er en strategisk aksjeinvestering for forsikringsforetaket i samsvar med forordning (EU) 2015/35 artikkel 171, jf. § 14-1 første ledd.

§ 3-2 Inndeling av foretakets ansvarlige kapital

(1) Forsikringsforetakets ansvarlige kapital skal inndeles i tre kapitalgrupper etter følgende kriterier:

a. Kapitalen kan benyttes til eller innbetales etter påkrav for å dekke ethvert tap til enhver tid.

b. Kapitalen kan ved avvikling benyttes til å dekke tap og skal ikke tilbakebetales før alle andre krav er dekket, herunder krav som følger av forsikrings- og gjenforsikringsavtaler.

(2) Ved inndelingen skal det tas hensyn til varighet og løpetid, vilkår om og insentiver til tilbakekjøp, og påheftede kostnader og rettigheter.

(3) Basiskapital som tilfredsstiller kriteriene i første ledd bokstav a og b inngår i kapitalgruppe 1.

(4) Basiskapital som tilfredsstiller kriteriet i første ledd bokstav b og supplerende kapital som tilfredsstiller kriteriene i første ledd bokstav a og b, inngår i kapitalgruppe 2.

(5) Basiskapital og supplerende kapital som ikke omfattes av tredje eller fjerde ledd, inngår i kapitalgruppe 3.

(6) Andre beløp i den ansvarlige kapitalen som ikke omfattes av kapitalposter i kapitalgruppe 1, 2 eller 3, *krever godkjenning* av Finanstilsynet etter nærmere regler fastsatt i forskrift av Finanstilsynet.

Kapittel 4 Solvenskapitalkrav

§ 4-1 Beregningshyppighet

(1) Forsikringsforetaket skal beregne solvenskapitalkravet minst en gang i året og rapportere resultatet av beregningen til Finanstilsynet.

(2) Hvis foretakets risikoprofil avviker vesentlig fra de forutsetninger som ligger til grunn for sist innrapporterte solvenskapitalkrav, skal foretaket straks beregne solvenskapitalkravet på nytt og rapportere dette til Finanstilsynet.

§ 4-2 Standardmetode for beregning av solvenskapitalkravet

(1) Solvenskapitalkravet etter standardmetoden skal utgjøre summen av

a. kapitalkravene for skadeforsikringsrisiko, livsforsikringsrisiko, helseforsikringsrisiko, markedsrisiko og motpartsrisiko,

b. kapitalkravet for risikoen knyttet til immaterielle eiendeler,

c. kapitalkravet for operasjonell risiko og

d. justeringen for den tapsabsorberende evnen til forsikringstekniske avsetninger, herunder fremtidig overskuddstildeling, og utsatt skatt.

(2) Kapitalkravene som nevnt i første ledd bokstav a skal summeres ved å anvende korrelasjonsmatrisen i vedlegg 1 til forskriften.

(3) Finanstilsynet kan tillate at enkelte av parametere i standardmetoden erstattes med parametere som er spesifikke for det berørte forsikringsforetaket ved beregning av risikomodulene for forsikringsrisiko. Foretaksspesifikke data som benyttes ved fastsettelsen av slike parametere, skal være fullstendige, nøyaktige og hensiktsmessige.

§ 4-3 Langsiktige aksjeinvesteringer

(1) Foretak kan beregne et særskilt solvenskapitalkrav for en portefølje av aksjeinvesteringer hvis

- *a. porteføljen er klart identifisert og forvaltet separat fra øvrig virksomhet i foretaket*
- *b. det foreligger styrefastsatte retningslinjer for hver portefølje av langsiktige aksjeinvesteringer som reflekterer foretakets forpliktelse til å holde aksjeeksponeringen i porteføljen i minst fem år, retningslinjene vurderes jevnlig opp mot den faktiske forvaltningen av porteføljene og resultatet rapporteres i foretakets egenvurdering av risiko og solvens*
- *c. aksjeinvesteringene består utelukkende av børsnoterte aksjer innenfor EØS eller OECD, eller av unoterte foretak med hovedkontor i EØS eller OECD*
- *d. foretaket er i stand til å unngå tvunget salg av aksjeinvesteringene både på løpende basis og under stressede forhold i minst fem år*
- *e. foretakets retningslinjer for risikostyring, balansestyring og investering reflekterer foretakets intensjon om å holde aksjeinvesteringene i minst fem år, også under stressede forhold*
- *f. porteføljen er diversifisert for å unngå uforholdsmessig stor avhengighet av en spesifikk utsteder eller gruppe og uforholdsmessig høy risiko i porteføljen*
- *g. porteføljen ikke inkluderer deltakerinteresser.*

(2) For investeringer i innretning for kollektiv investering som angitt i forordning (EU) 2015/35 artikkel 171d, jf. § 14-1 første ledd, kan vurderingen av vilkårene i første ledd foretas for fondet som helhet og ikke for fondets underliggende investeringer.

(3) Foretak som beregner et særskilt solvenskapitalkrav for langsiktige aksjeinvesteringer kan ikke gå tilbake til en beregning som ikke omfatter langsiktige aksjeinvesteringer. Hvis vilkårene i første ledd ikke lenger er oppfylt, skal foretaket umiddelbart varsle Finanstilsynet og foreta nødvendige tiltak for å gjenopprette oppfyllelsen av vilkårene. Hvis foretaket ikke er i stand til å gjenopprette situasjonen innen seks måneder, skal foretaket slutte å klassifisere aksjeinvesteringer som langsiktige i minst to og et halvt år, og inntil vilkårene igjen er oppfylt.

§ 4-4 Forenklede beregninger av solvenskapitalkravet etter standardmetoden

(1) Forsikringsforetaket kan benytte en forenklet *beregning av solvenskapitalkravet for en spesifikk risikomodul eller undermodul når* det er forsvarlig ut fra arten, omfanget og kompleksiteten til risikoene foretaket står overfor, og det er uforholdsmessig å kreve full beregning. *Forenklede beregninger kan ikke benyttes hvis de fører til en vesentlig reduksjon i solvenskapitalkravet.*

(2) Foretak som er klassifisert som små og ikke-komplekse kan benytte en forenklet beregning for en risikomodul eller undermodul hvis de kan godtgjøre før forenklingen tas i bruk og deretter minst hvert femte år at

a. hver risikomodul eller undermodul som forenklet metode skal benyttes for representerer mindre enn 2 prosent av basiskravet til solvenskapital, og

b. summen av alle risikomoduler eller undermoduler som forenklet metode skal benyttes for representerer mindre enn 10 prosent av basiskravet til solvenskapital.

(3) Beregningene etter første og annet ledd skal kalibreres i samsvar med finansforetaksloven § 14-10 andre ledd.

(4) Forsikringsforetak kan i inntil tre år benytte en forenklet beregning for en risikomodul eller undermodul hvis

a. hver risikomodul eller undermodul som forenklet metode benyttes for representerer mindre enn 5 prosent av basiskravet til solvenskapital, og

b. summen av alle risikomoduler eller undermoduler som forenklet metode benyttes for representerer mindre enn 10 prosent av basiskravet til solvenskapital.

(5) Prosentandelene angitt i fjerde ledd bokstav b skal være andelene beregnet på siste tidspunkt der risikomodulen eller undermodulen ble beregnet uten forenklet metode.

(6) Basiskravet til solvenskapital i andre og fjerde ledd er solvenskapitalkravet uten kapitalkravet for operasjonell risiko og justeringen for den tapsabsorberende evnen til forsikringstekniske avsetninger og utsatt skatt.

§ 4-5 Meldeplikt ved avhengighet av gulv i beregningen av renterisiko

(1) Hvis et forsikringsforetak ikke oppfyller solvenskapitalkravet uten bruk av gulvet for negative renter i beregningen av renterisiko, skal det umiddelbart informere Finanstilsynet om dette.

§ 4-6 Interne modeller for beregning av solvenskapitalkravet

(1) Et forsikringsforetak kan etter tillatelse fra Finanstilsynet beregne hele eller deler av solvenskapitalkravet etter interne modeller.

(2) Tillatelse til bruk av interne modeller kan gis foretak som oppfyller kravene i § *4-11* til § *4-16* og nærmere regler i *forordning (EU) 2015/35, jf. § 14-1 første ledd*, og som har et tilfredsstillende system for å identifisere, måle, overvåke og styre risiko. Finanstilsynet skal avgjøre søknaden innen seks måneder etter at en fullstendig søknad er mottatt.

(3) Et foretak som har fått tillatelse til å bruke en intern modell, kan ikke gå over til helt eller delvis å benytte standardmetoden uten samtykke fra Finanstilsynet.

(4) Finanstilsynet kan tillate at foretak med morselskap i annen EØS-stat benytter en intern modell godkjent av denne statens tilsynsmyndighet.

(5) Foretak som har fått tillatelse til å benytte hel eller partiell intern modell til å beregne solvenskapitalkravet, skal minst hvert andre år rapportere solvenskapitalkravet beregnet etter standardmetoden til Finanstilsynet.

§ 4-7 Tilleggskrav for bruk av en partiell intern modell

(1) Tillatelse til bruk av intern modell for å beregne deler av solvenskapitalkravet (partiell intern modell) forutsetter at forsikringsforetaket

a. begrunner det begrensede *anvendelsesområdet* for den interne modellen,

b. godtgjør at solvenskapitalkravet som følger av den interne modellen reflekterer foretakets risikoprofil og prinsippene i finansforetaksloven § 14-10 på en bedre måte enn standardmetoden, og

c. godtgjør at den interne modellen er utformet slik at den kan kombineres med standardmetoden for beregning av det samlede solvenskapitalkravet.

(2) Finanstilsynet kan kreve at en intern modell som bare omfatter visse undermoduler av en bestemt risikomodul eller enkelte forretningsområder, utvides slik at modellen dekker den overveiende del av den aktuelle risikomodulen.

§ 4-8 Styrets ansvar

(1) Styret i forsikringsforetaket skal godkjenne søknad om bruk av en intern modell og søknad om eventuelle påfølgende større endringer i modellen.

(2) Styret skal sørge for at foretaket har systemer som sikrer at modellen til enhver tid fungerer i henhold til kravene og reflekterer foretakets risikoprofil på en hensiktsmessig måte.

§ 4-9 Endringer i en intern modell

(1) Forsikringsforetaket kan ikke endre den interne modellen på annen måte enn fastsatt i retningslinjer som er godkjent av Finanstilsynet.

(2) Retningslinjene skal spesifisere hvilke endringer som anses vesentlige. Slike endringer skal godkjennes av Finanstilsynet.

§ 4-10 Manglende oppfyllelse av krav til en intern modell

(1) Et forsikringsforetak som ikke lenger oppfyller kravene til en intern modell som fastsatt i § *4-11* til § *4-16*, skal umiddelbart gi melding til Finanstilsynet. I meldingen skal det redegjøres for hvordan kravene vil oppfylles og hvilke konsekvenser manglende oppfyllelse av kravene kan ha. Hvis foretaket ikke oppfyller kravene i løpet av rimelig tid, kan Finanstilsynet kreve at foretaket beregner solvenskapitalkravet etter standardmetoden.

§ 4-11 Bruk av en intern modell (anvendelseskrav)

(1) En intern modell skal utgjøre en sentral del av forsikringsforetakets system for risikostyring og internkontroll. Modellen skal benyttes i foretakets prosesser for vurdering og allokering av kapital og i foretakets egenvurdering av risiko og solvens.

§ 4-12 Utformingen av en intern modell

(1) En intern modell skal utformes slik at den tilfredsstiller følgende krav:

a. Modellen skal baseres på hensiktsmessige forsikringstekniske og statistiske metoder, realistiske forutsetninger og pålitelige data og annen informasjon.

b. Dataene skal oppdateres minst årlig.

c. Modellen skal dekke alle relevante risikoer slik at den kan anvendes i samsvar med § *4-11*.

d. Modellen skal reflektere risikoer knyttet til vesentlige finansielle garantier og avtalefestede opsjoner samt ta hensyn til forventede utbetalinger til forsikringstakere og andre forsikrede.

e. Modellen kan hensynta diversifiseringseffekter hvis de er målt på en tilfredsstillende måte.

f. Ved bruk av risikoreduserende teknikker skal modellen gjenspeile kredittrisiko og andre risikoer på en hensiktsmessig måte.

g. Modellen kan bare ta hensyn til handlingsregler fastsatt av foretakets ledelse (fremtidige ledelseshandlinger) hvis det er sannsynlig at de blir iverksatt og modellen tar høyde for tiden det tar å gjennomføre handlingene.

(2) En intern modell kan bare medregne effekten av endringer i kredittmarginen på endringer i volatilitetsjusteringen hvis

a. metoden for å beregne effekten av kredittmarginendringer på volatilitetsjusteringen ikke tar hensyn til den foretaksspesifikke justeringen av den risikojusterte kredittmarginen som angitt i § 2-4 sjette ledd, eller en mulig økning som følge av makrovolatilitetsjusteringen som angitt i § 2-4 åttende ledd, og

b. solvenskapitalkravet ikke er lavere enn

i. solvenskapitalkravet der effekten av kredittmarginendringer på volatilitetsjusteringen er beregnet med metoden EIOPA benytter for publisering av teknisk informasjon om rentekurven, eller

ii. solvenskapitalkravet beregnet som i punkt i, med unntak av at den representative porteføljen for en valuta vist til i forordning (EU) 2015/35 artikkel 51, jf. § 14-1 første ledd, bestemmes på grunnlag av foretakets egne eiendeler fremfor eiendelene til alle forsikringsforetak med forpliktelser i den aktuelle valutaen.

(3) I beregningene etter annet ledd bokstav b skal den representative porteføljen for en gitt valuta være bestemt av foretakets eiendeler i den aktuelle valutaen som benyttes til å dekke beste estimat for foretakets forpliktelser i den samme valutaen.

§ 4-13 Kalibrering av en intern modell

(1) Forsikringsforetaket kan benytte en annen tidshorisont eller et annet risikomål ved beregning av solvenskapitalkravet etter en intern modell hvis beregningen gir samme grad av sikkerhet som beregning av solvenskapitalkravet etter finansforetaksloven § 14-10 annet ledd.

(2) Hvis det ikke er mulig å utlede solvenskapitalkravet direkte fra den interne modellen, kan Finanstilsynet tillate bruk av tilnærmede verdier (approksimasjoner) hvis foretaket godtgjør at kravet i første ledd er oppfylt.

(3) Foretaket skal anvende den interne modellen på relevante referanseporteføljer og bruke forutsetninger basert på eksterne data der Finanstilsynet krever dette som ledd i vurderingen av modellen.

(4) Hvis foretaket benytter rentekurve med volatilitetsjustering, skal den interne modellen ikke omfatte risiko for tap som følge av endringer i volatilitetsjusteringen.

§ 4-14 Resultatanalyse ved bruk av en intern modell

(1) Forsikringsforetaket skal minst årlig foreta en resultatanalyse og påvise årsakene og kildene til overskudd og tap for hvert hovedforretningsområde.

§ 4-15 Etterprøving (validering) av en intern modell

(1) Forsikringsforetaket skal regelmessig og minst årlig validere modellen. Valideringen skal omfatte forutsetningene som ligger til grunn for modellen og parameterne som benyttes. Modellresultater skal sammenlignes med foretakets erfaringer for å undersøke modellens

prediksjonsevne. Det skal undersøkes om det beregnede kapitalkravet er tilstrekkelig til å dekke risikoen i virksomheten.

(2) Modellen skal valideres på hele det relevante datagrunnlaget og på nye data samlet inn siden forrige validering. Valideringen skal omfatte en vurdering av datagrunnlaget. Statistiske metoder skal benyttes i valideringen.

(3) Analyser av modellens stabilitet og sensitivitetsanalyser skal vise hvordan modellen påvirkes av endringer i de underliggende forutsetningene.

(4) Valideringsresultatene skal rapporteres til styret.

§ 4-16 Dokumentasjon av en intern modell

(1) Forsikringsforetaket skal dokumentere den interne modellens utforming, herunder teoretisk, metodisk og empirisk grunnlag, forutsetninger og begrensninger samt at foretaket etterlever kravene som følger av denne forskrift § *4-11* til § *4-15*.

Kapittel 5 Minstekapitalkrav

§ 5-1 Beregning av minstekapitalkravet

(1) Minstekapitalkravet skal beregnes ved en funksjon av en eller flere av følgende variabler: forsikringstekniske avsetninger, forfalte premier, udekket risiko, utsatt skatt og administrative kostnader. Det skal fastsettes separate funksjoner for livsforsikringsforpliktelser og skadeforsikringsforpliktelser.

(2) Forsikringsforetaket skal beregne minstekapitalkravet minst én gang hvert kvartal og rapportere resultatet til Finanstilsynet.

§ 5-2 Beregning av minstekapitalkrav for livsforsikringsforetak som tilbyr skadeforsikring

(1) Livsforsikringsforetak som i medhold av finansforetaksloven § 2-13 første ledd tilbyr ulykkes- eller sykdomsforsikringer, skal i samsvar med nærmere regler i *forordning (EU) 2015/35, jf. § 14-1 første ledd,* beregne separate minstekapitalkrav for henholdsvis livsforsikringsvirksomheten og skadeforsikringsvirksomheten som om foretaket bare tilbød forsikringer innenfor vedkommende virksomhetsområde.

§ 5-3 Minstekrav til startkapital og minstekapitalkrav

Minstekapitalkravet skal ikke være mindre enn kravet til startkapital i finansforetaksloven § 3-4 tredje ledd som minst svarer til

a. for livsforsikringsforetak 4 millioner euro

b. for andre forsikringsforetak 2,7 millioner euro, men 4 millioner euro hvis foretaket har overtatt ansvarsforsikringer knyttet til motorvogn, luftfartøy eller skip eller andre ansvarsforsikringer, eller kreditt- eller garantiforsikringer

c. for gjenforsikringsforetak 3,9 millioner euro, men 1,3 millioner euro for gjenforsikringsforetak som etter sine vedtekter bare kan overta gjenforsikringer for en bestemt krets av forsikringstakere.

Kapittel 6 Kapitalforvaltning

§ 6-1 Derivater

(1) Derivater kan kun anvendes for å redusere risikoen i forsikringsforetakets eiendeler eller for å effektivisere forvaltningen av disse.

§ 6-2 Hensyn til makroøkonomiske forhold og bærekraftrisiko i kapitalforvaltningen

(1) Når foretaket fastsetter sin investeringsstrategi, skal det ta hensyn til:

a. mulig utvikling i makroøkonomien og finansmarkedene.

b. virkningen av bærekraftsrisiko på investeringene og den potensielle langsiktige virkningen av investeringsbeslutningene på bærekraftsfaktorer.

(2) Dersom Finanstilsynet ber om det, skal foretaket også ta hensyn til makroøkonomiske forhold, herunder vurdere i hvilken grad investeringsstrategien kan påvirke utviklingen i makroøkonomien og finansmarkedene og være en potensiell kilde til systemrisiko. Disse hensynene skal inngå som del av beslutningsgrunnlaget for investeringer.

(3) Utviklingen i makroøkonomien og finansmarkedene nevnt i første ledd og makroøkonomiske forhold nevnt i andre ledd skal ha samme betydning som i § 7-6 første og andre ledd.

Kapittel 7 Systemet for risikostyring og internkontroll

§ 7-1 Systemet for risikostyring

(1) Forsikringsforetakets system for risikostyring etter finansforetaksloven § 13-5 første ledd skal omfatte de risikoer som inngår i beregningen av solvenskapitalkravet, samt eventuelle andre relevante risikoer.

(2) Systemet for risikostyring skal minst omfatte

a. tegning av forsikringer,

b. fastsettelse av forsikringstekniske avsetninger,

c. balansestyring,

d. investeringer, herunder derivater og tilsvarende (bindende) avtaler,

e. styring av likviditets- og konsentrasjonsrisiko,

f. styring av operasjonell risiko, *herunder IKT-risiko*

g. gjenforsikring og andre risikoreduserende teknikker.

(3) Foretaket skal ha retningslinjer som fremmer mangfold i styret, inkludert kvantitative mål for kjønnsbalanse.

(4) Foretaket skal gjennomgå retningslinjer for styring og kontroll som nevnt i finansforetaksloven § 13-5 første ledd minst årlig. Foretak som er klassifisert som små og ikke-komplekse, jf. kapittel 8, skal gjennomgå retningslinjene minst hvert femte år. Finanstilsynet kan kreve at små og ikke-komplekse foretak gjennomgår retningslinjene oftere enn nevnt i andre punktum, dersom det er nødvendig på grunn av særlige forhold knyttet til det enkelte foretaket.

§ 7-2 Risikostyring ved bruk av justeringer i rentekurven

(1) Forsikringsforetaket skal vurdere hvor sensitive de forsikringstekniske avsetningene og den tellende ansvarlige kapitalen er for valget av forutsetningene som ligger til grunn for

a. ekstrapoleringen av rentekurven,

b. volatilitetsjusteringen, *nærmere bestemt økonomiske forhold som vil påvirke den risikokorrigerte kredittmarginen*

c. matching-justeringen, herunder endringer i sammensetningen av den tilordnede porteføljen av eiendeler.

(2) *Foretakets likviditetsplaner skal ta hensyn til bruken av volatilitetsjustering og vurdere om likviditetsbegrensninger kan oppstå som ikke er forenlige med bruken av volatilitetsjustering.*

(3) Foretaket skal utarbeide en likviditetsplan for kontantstrømmer som er gjenstand for volatilitets- eller matching-*justering. Hvis virkningen av et bortfall av volatilitets- eller matching-justering vil være at solvenskapitalkravet ikke lenger er oppfylt, skal foretaket vurdere tiltak som kan iverksettes for å øke den ansvarlige kapitalen eller redusere risikoprofilen slik at solvenskapitalkravet oppfylles.* Vurderingen skal sendes Finanstilsynet.

(4) *Foretak som benytter volatilitetsjustering skal ta hensyn til slik justering i de skriftlige retningslinjene om risikostyring.*

§ 7-3 Styring av bærekraftsrisiko

(1) Foretakets system for risikostyring skal omfatte bærekraftsrisiko. Vurderingen av bærekraftsrisiko skal ta hensyn til effekter på kort, mellomlang og lang sikt.

(2) Foretaket skal ha planer, kvantifiserbare mål og prosesser for å overvåke og styre de finansielle risikoene som oppstår på kort, mellomlang og lang sikt som følge av bærekraftsfaktorer. Planene skal være i tråd med myndighetenes krav som er satt for å nå klimamål og med rapporteringskrav. Planene skal være konsistente med informasjon som foretaket har offentliggjort om bærekraftsrisiko, og stå i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten av bærekraftsrisikoen knyttet til foretakets forretningsmodell.

(3) Hvis Finanstilsynet har bestemt at et foretak skal utarbeide en plan for styring av bærekraftsrisiko på gruppenivå, skal forsikringsforetak som inngår i gruppen og er dekket av planen fritas fra å utarbeide planen på foretaksnivå.

§ 7-4 Styring av likviditetsrisiko

(1) Forsikringsforetakets styring av likviditetsrisiko skal sikre at foretakene opprettholder forsvarlig likviditet til å gjøre opp sine forpliktelser overfor forsikringstakere og andre motparter når de forfaller, også under stressede forhold.

(2) Foretaket skal ha en plan for styring av likviditetsrisiko som dekker likviditetsanalyser på kort sikt med fremskrivning av inngående og utgående kontantstrømmer knyttet til foretakets eiendeler og forpliktelser. Finanstilsynet kan bestemme at planen for styring av likviditetsrisiko også dekker likviditetsanalyser på mellomlang og lang sikt. Foretakene skal ha likviditetsindikatorer for å identifisere, overvåke og håndtere potensielt likviditetspress. Planen for styring av likviditetsrisiko skal sendes til Finanstilsynet.

(3) Andre ledd gjelder ikke for foretak som er klassifisert som små og ikke-komplekse eller foretak som har fått tillatelse fra Finanstilsynet til å benytte slikt forholdsmessighetstiltak.

(4) Foretak som benytter matching-justering eller volatilitetsjustering kan kombinere planen for styring av likviditetsrisiko nevnt i andre ledd med planen nevnt i § 7-2 tredje ledd.

(5) Når det foreligger en plan for styring av likviditetsrisiko på gruppenivå, skal et forsikringsforetak som er et datterforetak og er dekket av planen fritas fra å utarbeide planen på foretaksnivå. Forsikringsforetak som unntas fra kravet skal sende til Finanstilsynet de delene av planen for styring av likviditetsrisiko på gruppenivå som dekker hele gruppen og

det aktuelle forsikringsforetaket. Finanstilsynet kan likevel kreve at et forsikringsforetak som er et datterforetak utarbeider en plan for styring av likviditetsrisiko på foretaksnivå, hvis foretaket har en særskilt likviditetssårbarhet eller hvis planen på gruppenivå ikke inneholder tilstrekkelige opplysninger om datterforetaket.

§ 7-5 Egenvurdering av risiko og solvens

(1) Vurderingen etter finansforetaksloven § 13-6 sjette ledd skal også omfatte

a. *den makroøkonomiske situasjonen og mulig utvikling i makroøkonomien og finansmarkedene.*

b. *foretakets kapasitet til å gjøre opp sine finansielle forpliktelser overfor forsikringstakere og andre motparter når disse forfaller, også under stressede forhold.*

(2) Dersom Finanstilsynet ber om det skal foretaket også foreta en vurdering av makroøkonomiske forhold som kan påvirke risikoprofilen, risikotoleransegrenser, forretningsstrategien, forsikringsvirksomheten, investeringsbeslutninger og det samlede kapitalbehovet, samt vurdering av foretakets aktiviteter som kan påvirke utviklingen i makroøkonomien og finansmarkedene og som er potensielle kilder til systemrisiko.

(3) Hvis foretaket anvender volatilitets- eller matching-justering eller overgangsbestemmelse for forsikringstekniske avsetninger, skal egenvurderingen også omfatte en vurdering av hvordan kravene ville ha vært oppfylt uten slike tilpasninger. *Dette gjelder også for overgangsregelen for ekstrapolering av rentekurven, med mindre*

a. *andelen av alle fremtidige kontantstrømmer knyttet til forsikringsforpliktelsene som gjelder kontantstrømmer i den aktuelle valutaen ikke overstiger 5 prosent, eller*

b. *andelen av kontantstrømmen knyttet til forsikringsforpliktelsene i den aktuelle valutaen som gjelder løpetider hvor den risikofrie løpetiden beregnes med ekstrapolering ikke overstiger 10 prosent.*

(4) Hvis foretaket anvender volatilitetsjustering skal egenvurderingen også omfatte en vurdering av i hvilken grad foretakets risikoprofil avviker vesentlig fra forutsetningene som ligger til grunn for volatilitetsjusteringen.

(5) I *egenvurderingen skal* forsikringsforetaket gjøre rede for metoder og prosesser foretaket benytter for å påvise og vurdere risikoer.

(6) Egenvurderingen skal gjennomføres minst hvert år. Foretak som er klassifisert som små og ikke-komplekse og egenforsikringsforetak som oppfyller vilkårene i tredje punktum, skal gjennomføre egenvurderingen minst hvert andre år med mindre Finanstilsynet har bestemt på bakgrunn av spesifikke omstendigheter for foretaket at en hyppigere egenvurdering er nødvendig. Adgangen til å gjennomføre egenvurderingen minst hvert andre år for egenforsikringsforetak gjelder kun foretak som oppfyller følgende vilkår:

a. *De forsikrede og begunstigede er juridiske enheter i samme konsern som egenforsikringsforetaket, eller fysiske personer som kan være dekket av konsernets forsikringsavtaler, forutsatt at virksomheten som dekker de fysiske personene utgjør under 5 prosent av de forsikringstekniske avsetningene.*
b. *Forsikringsforpliktelsene og de underliggende forsikringsavtalene til gjenforsikringsforpliktelsene omfatter ikke obligatoriske ansvarsforsikringer.*

(7) Egenvurderingen skal gjennomføres umiddelbart ved vesentlige endringer i foretakets risikoprofil.

(8) Egenvurderingen skal sendes til Finanstilsynet innen to uker etter at vurderingen er fullført.

§ 7-6 Egenvurdering av makroøkonomiske forhold

(1) Vurderingen av utviklingen i makroøkonomien og finansmarkedene nevnt i § 7-5 første ledd bokstav a skal minst omfatte utviklingen i renter, kredittmarginer, finansmarkedsindekser og inflasjon, sammenkoblinger med andre finansmarkedsaktører, samt klimaendringer, pandemier, andre omfattende hendelser og andre katastrofer som kan påvirke forsikringsforetak.

(2) Makroøkonomiske forhold som nevnt i § 7-5 andre ledd skal minst omfatte mulige ugunstige fremtidige scenarioer og risiko knyttet til kredittsyklusen og økonomisk nedgang, flokkadferd i investeringer eller uforsvarlig eksponeringskonsentrasjon på sektornivå.

(3) Vurderingen av den makroøkonomiske situasjonen og mulig utvikling i makroøkonomien og finansmarkedene i henhold til § 7-5 første ledd bokstav a skal være i samsvar med arten, omfanget og kompleksiteten av foretakets virksomhet. Foretak som er klassifisert som små og ikke-komplekse og foretak som har fått tillatelse av Finanstilsynet til å benytte slikt forholdsmessighetstiltak trenger ikke å gjennomføre vurdering av klimaendringer, pandemier, andre omfattende hendelser og andre katastrofer som kan påvirke forsikringsforetak som nevnt i første ledd.

(4) Foretakenes egenvurdering av makroøkonomiske forhold etter § 7-5 andre ledd skal vurderes av Finanstilsynet, og eventuelle relevante forhold knyttet til foretakenes påvirkning på utviklingen i makroøkonomien og finansmarkedene skal deles med de berørte foretakene.

§ 7-7 Egenvurdering av klimarisiko

(1) I vurderingen etter finansforetaksloven § 13-6 sjette ledd skal foretaket vurdere om det har en vesentlig eksponering for klimarisiko og dokumentere dette.

(2) Hvis foretaket har vesentlig eksponering for klimarisiko, skal det minst spesifisere

a. et langsiktig klimascenario hvor den globale temperaturøkningen forblir under to grader, og

b. et langsiktig klimascenario hvor den globale temperaturøkningen er vesentlig høyere enn to grader.

(3) Egenvurderingen skal med jevne mellomrom omfatte en vurdering av hvordan de langsiktige klimascenarioene nevnt i andre ledd påvirker foretakets virksomhet. Hyppigheten av disse vurderingene skal stå i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten av klimarisikoen knyttet til foretakets virksomhet, men skal ikke være sjeldnere enn hvert tredje år.

(4) De langsiktige klimascenarioene nevnt i andre ledd skal revurderes minst hvert tredje år, og oppdateres ved behov. I revurderingen av scenarioene skal foretaket ta hensyn til hvordan verktøy og prinsipper brukt i tidligere klimascenarioer har fungert, med sikte på å styrke effektiviteten av disse.

(5) Bestemmelsene i denne paragrafen gjelder ikke for foretak som er klassifisert som små og ikke-komplekse.

§ 7-8 Risikostyringsfunksjonen

(1) Hvis forsikringsforetaket benytter en intern modell for beregning av kapitalkravet, skal den uavhengige kontrollfunksjonen med ansvar for risikostyring (risikostyringsfunksjonen) ha ansvar for

a. utforming og bruk av modellen,

b. uavhengig testing og etterprøving av modellen,

c. dokumentasjon av modellen og av eventuelle påfølgende endringer av denne,

d. analyser av modellen og utarbeidelse av resultatrapportering, og

e. rapportering til styret og ledelsen om modellens funksjon, forslag til forbedringer og om status for eventuelle utbedringer.

§ 7-9 Aktuarfunksjonen

(1) Den uavhengige kontrollfunksjonen med ansvar for aktuarfaglige oppgaver (aktuarfunksjonen) skal utføres av personer som har kunnskap om forsikringsteknisk og finansiell matematikk på et nivå som står i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten av risikoene i virksomheten og som kan godtgjøre at de har relevant erfaring med gjeldende faglige standarder.

(2) Aktuarfunksjonen skal

a. samordne beregningen av forsikringstekniske avsetninger,

b. sikre at metoder, modeller og forutsetninger i beregningen av forsikringstekniske avsetninger er hensiktsmessige,

c. vurdere om dataene som benyttes i beregningen av forsikringstekniske avsetninger er tilstrekkelige og av nødvendig kvalitet,

d. sammenlikne beste estimat mot foretakets erfaringer,

e. informere styret og ledelsen om hvorvidt beregningen av forsikringstekniske avsetninger er pålitelige og tilstrekkelige,

f. etterprøve forenklede beregninger av beste estimat som er basert på tilnærmede verdier (approksimasjoner) og individuelle vurderinger av meldte skadetilfeller (saksavsetninger),

g. uttale seg om foretakets retningslinjer for tegning av forsikringer,

h. uttale seg om foretakets gjenforsikringsordninger er tilstrekkelige, og

i. bidra til effektiv gjennomføring av risikostyringssystemet, særlig med hensyn til risikomodelleringen som danner grunnlaget for beregningen av solvenskapitalkravet og egenvurderingen av foretakets kapitalbehov.

§ 7-10 Uavhengige kontrollfunksjoner

(1) Forsikringsforetaket skal utpeke forskjellige personer til å ivareta risikostyringsfunksjonen, aktuarfunksjonen, etterlevelsesfunksjonen og internrevisjonsfunksjonen, slik at funksjonene utføres uavhengig av hverandre for å unngå interessekonflikter.

(2) Foretak som er klassifisert som små og ikke-komplekse kan la lederen for risikostyringsfunksjonen, aktuarfunksjonen eller etterlevelsesfunksjonen ivareta andre kontrollfunksjoner, enhver annen funksjon eller være medlem i foretakets styre, dersom følgende vilkår er oppfylt:

a) Potensielle interessekonflikter håndteres forsvarlig.
b) Kombinasjonen av roller utgjør ikke en risiko for personens evne til å ivareta sine ansvarsområder.

Første punktum gjelder ikke internrevisjonsfunksjonen.

(3) Reglene i andre ledd gjelder tilsvarende for foretak som har fått tillatelse fra Finanstilsynet til å benytte slikt forholdsmessighetstiltak etter § 8-7.

§ 7-11 *Meldinger om egnethet*

(1) Forsikringsforetak skal gi særskilt melding til Finanstilsynet i tilfeller der personer som nevnt i finansforetaksloven § 3-1 fjerde ledd er skiftet ut fordi de ikke lenger oppfyller kravene til egnethet i loven § 3-5.

(2) Meldinger etter finansforetaksloven § 8-14 om endring i daglig ledelse eller faktisk ledelse av virksomheten eller deler av denne, skal inneholde opplysninger om årsaken til endringen. Første punktum gjelder tilsvarende for meldinger om skifte av leder for nøkkelfunksjoner, jf. finansforetaksforskriften § 3-1.

Kapittel 8 Forholdsmessighetstiltak

§ 8-1 Forholdsmessighetstiltak – definisjon mv.

(1) Med forholdsmessighetstiltak i denne forskriften menes tiltak som nevnt i direktiv 2009/138/EF artikkel 35 nr. 5a, artikkel 41, artikkel 45 nr. 1b og nr. 5, artikkel 45a nr. 5, artikkel 51 nr. 6, artikkel 51a nr. 1, artikkel 77 nr. 8 og artikkel 144a nr. 4, samt ethvert tiltak i delegerte rettsakter som er innlemmet i EØS-avtalen og vedtatt i medhold av direktiv 2009/138/EF der det fremgår uttrykkelig at tiltaket gjelder for små og ikke-komplekse forsikringsforetak.

(2) Et forsikringsforetak som har blitt klassifisert som lite og ikke-komplekst etter reglene i kapittelet her, kan benytte forholdsmessighetstiltak.

§ 8-2 Krav for å bli klassifisert som lite og ikke-komplekst forsikringsforetak

(1) Foretak som driver livsforsikringsvirksomhet, eller både livs- og skadeforsikringsvirksomhet der de forsikringstekniske avsetningene knyttet til livsforsikringsvirksomheten utgjør minst 20 prosent av de samlede tekniske avsetningene uten fradrag for beløp som kan kreves tilbakebetalt etter gjenforsikringsavtaler og fra spesialforetak som har til formål å overta forsikringsrisiko fra forsikringsforetak, samtidig som årlig brutto premieinntekter knyttet til skadeforsikringsvirksomheten utgjør mindre enn 40 prosent av de samlede årlige brutto premieinntektene, må oppfylle følgende krav for å bli klassifisert som lite og ikke-komplekst foretak:

a. solvenskapitalkravet

b. foretakets samlede årlige brutto premieinntekter fra virksomhet i andre EØS-stater enn Norge er mindre enn et beløp i norske kroner tilsvarende 20 000 000 euro, eller mindre enn 10 prosent av foretakets samlede brutto premieinntekter

c. foretakets premie for mottatt gjenforsikring overstiger ikke 50 prosent av foretakets samlede årlige brutto premieinntekter

d. forsikringstekniske avsetninger fra livsforsikringsvirksomhet uten fradrag for beløp som kan innkreves i henhold til gjenforsikringsavtaler og fra spesialforetak som har til formål å overta forsikringsrisiko fra forsikringsforetak utgjør et beløp i norske kroner tilsvarende maksimalt 1 000 000 000 euro

e. solvenskapitalkravet for undermodulen for renterisiko er ikke høyere enn 5 prosent av de forsikringstekniske avsetningene uten fradrag for beløp som kan kreves

tilbakebetalt etter gjenforsikringsavtaler og fra spesialforetak som har til formål å overta forsikringsrisiko fra forsikringsforetak

f. summen av følgende overstiger ikke 20 prosent av de samlede investeringene:

i. solvenskapitalkravet for markedsrisikomodulen

ii. solvenskapitalkravet for den delen av motpartsrisikomodulen som tilsvarer eksponeringer i verdipapirisering, derivater, fordringer mot mellommenn og investeringer som ikke er omfattet av undermodulen for kredittmarginrisiko

iii. ethvert kapitalkrav som gjelder investeringer i immaterielle eiendeler som ikke er dekket av markedsrisikomodulen eller motpartsrisikomodulen

(2) Foretak som driver skadeforsikringsvirksomhet, eller både livs- og skadeforsikringsvirksomhet der den årlige brutto premieinntekten knyttet til skadeforsikringsvirksomheten utgjør minst 40 prosent av foretakets samlede årlige brutto premieinntekter, og de forsikringstekniske avsetningene knyttet til livsforsikringsvirksomheten utgjør mindre enn 20 prosent av foretakets samlede forsikringstekniske avsetninger uten fradrag for beløp som kan innkreves i henhold til gjenforsikringsavtaler eller fra spesialforetak som har til formål å overta forsikringsrisiko fra forsikringsforetak, må oppfylle følgende krav for å bli klassifisert som lite og ikke-komplekst foretak:

a. krav som nevnt i første ledd bokstav a, b, c og f

b. gjennomsnittlig kombinertprosent for skadeforsikringsvirksomheten for egen regning de siste tre årene er under 100 prosent

c. den årlige brutto premieinntekten fra skadeforsikringsvirksomheten overstiger ikke et beløp i norske kroner tilsvarende 100 000 000 euro

d. summen av de årlige brutto premieinntektene i forsikringsklasse 5-7, 11, 12, 14 og 15 overstiger ikke 30 prosent av de samlede årlige premieinntektene fra skadeforsikringsvirksomheten

(3) Foretak som driver både livs- og skadeforsikringsvirksomhet, der de forsikringstekniske avsetningene knyttet til livsforsikringsvirksomheten utgjør minst 20 prosent av de samlede avsetningene uten fradrag for beløp som kan kreves tilbakebetalt etter gjenforsikringsavtaler og fra spesialforetak som har til formål å overta forsikringsrisiko fra forsikringsforetak, samtidig som årlige brutto premieinntekter knyttet til skadeforsikringsvirksomheten utgjør minst 40 prosent av de samlede brutto premieinntektene, må oppfylle følgende krav for å bli klassifisert som lite og ikke-komplekst foretak:

a. krav som nevnt i første ledd bokstav a, b, c, d, e og f

b. krav som nevnt i andre ledd bokstav b, c og d

(4) Kravene i første ledd bokstav b og c gjelder ikke for egenforsikringsforetak. Det samme gjelder henvisningene til første ledd bokstav b og c i andre ledd bokstav a og i tredje ledd bokstav a.

(5) Egenforsikringsforetak kan klassifiseres som små og ikke-komplekse foretak selv om de ikke oppfyller kravene i første til fjerde ledd, dersom

a. de forsikrede og begunstigede er juridiske enheter i samme konsern som egenforsikringsforetaket, eller fysiske personer som kan være dekket av konsernets forsikringsavtaler, forutsatt at virksomheten som dekker de fysiske personene utgjør under 5 prosent av de forsikringstekniske avsetningene, og

b. de underliggende forsikringsforpliktelsene og forsikringsavtalene til foretakets gjenforsikringsforpliktelser omfatter ikke obligatoriske ansvarsforsikringer.

(6) Følgende foretak kan ikke klassifiseres som små og ikke-komplekse selv om de oppfyller kravene i paragrafen her:

a. *foretak som benytter full eller partiell intern modell til å beregne solvenskapitalkravet*

b. *foretak som er morselskap i et finansielt konglomerat eller i en gruppe som er underlagt tilsyn på gruppenivå, med mindre gruppen er klassifisert som en liten og ikke-kompleks gruppe*

c. *foretak som er morselskap for kredittinstitusjon, verdipapirforetak, forvaltningsselskap for verdipapirfond, forvalter av alternative investeringsfond, tjenestepensjonsforetak eller annet foretak som yter en eller flere av tjenestene i vedlegg 1 til direktiv 2013/36/EU hvis disse tjenestene utgjør en vesentlig del av foretakets samlede virksomhet*

d. *foretak som forvalter kollektive pensjonsmidler som definert i direktiv 2009/138/EF artikkel 2 nr. 3 bokstav b punkt iii og iv, hvis verdien av midlene overstiger et beløp i norske kroner tilsvarende 1 000 000 000 euro*

(7) Kravene i denne paragrafen må være oppfylt de siste to regnskapsårene for at foretaket skal kunne klassifiseres som lite og ikke-komplekst. Foretak som har fått tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet i løpet av de to siste regnskapsårene, må oppfylle kravene i denne paragrafen det siste regnskapsåret før klassifisering. Hvis foretaket har fått tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet i løpet av de siste 12 månedene, skal spørsmålet om klassifisering vurderes på bakgrunn av organisasjons- og driftsplanen som skal følge med søknader om tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet, jf. finansforetaksloven § 3-1 tredje ledd.

§ 8-3 Krav til melding om klassifisering som lite og ikke-komplekst foretak

Melding om at et foretak skal klassifiseres som lite og ikke-komplekst sendes Finanstilsynet, og skal inneholde følgende opplysninger:

a. *dokumentasjon for at foretaket oppfyller vilkårene i § 8-2*

b. *en erklæring om at foretaket ikke planlegger strategiske endringer som kan påvirke foretakets risikoprofil de neste tre årene*

c. *hvilke forholdsmessighetstiltak foretaket vil benytte*

§ 8-4 Finanstilsynets behandling av melding om klassifisering som lite og ikke-komplekst foretak mv.

(1) Finanstilsynet skal behandle melding som nevnt i § 8-3 innen to måneder etter at fullstendig melding er mottatt. Hvis Finanstilsynet ikke har avgjort saken innen utløpet av fristen i første punktum, skal foretaket klassifiseres som lite og ikke-komplekst fra fristens utløp. Hvis Finanstilsynet bekrefter at foretaket oppfyller kravene til klassifisering som lite og ikke-komplekst foretak før fristen er utløpt, gjelder klassifiseringen fra datoen for Finanstilsynets bekreftelse.

(2) Finanstilsynet kan bare avslå melding om at et foretak skal klassifiseres som lite og ikke-komplekst dersom foretaket

a. *ikke oppfyller kravene i § 8-2*

b. *ikke oppfyller solvenskapitalkravet uten bruk av overgangsregler*

c. *har en andel på minst 5 prosent av livsforsikringsmarkedet basert på brutto forsikringstekniske avsetninger eller skadeforsikringsmarkedet basert på brutto premieinntekter i sin hjemstat*

§ 8-5 Forbud mot at små og ikke-komplekse foretak benytter forholdsmessighetstiltak

Finanstilsynet kan forby et foretak som er klassifisert som lite og ikke-komplekst å benytte ett eller flere forholdsmessighetstiltak dersom Finanstilsynet har alvorlige betenkeligheter knyttet til foretakets risikoprofil. Alvorlige betenkeligheter foreligger hvis

a. foretaket ikke oppfyller solvenskapitalkravet, eller det er risiko for underoppfyllelse i løpet av de neste tre månedene, uten bruk av overgangsregler

b. foretakets system for styring og kontroll ikke er hensiktsmessig, jf. finansforetaksloven § 13-5, eller

c. vesentlige endringer i foretakets risikoprofil kan føre til betydelig brudd på krav i § 8-2

§ 8-6 Rapportering, opphør av klassifisering som lite og ikke-komplekst foretak mv.

(1) Små og ikke-komplekse foretak skal rapportere til Finanstilsynet om forholdsmessighetstiltakene som foretaket benytter i forbindelse med den regelmessige tilsynsrapporteringen.

(2) Et foretak som er klassifisert som lite og ikke-komplekst, skal straks sende melding til Finanstilsynet hvis det planlegger endringer i hvilke forholdsmessighetstiltak det vil benytte.

(3) Hvis et foretak som er klassifisert som lite og ikke-komplekst omfattes av unntakene i § 8-2 sjette ledd, skal foretaket straks underrette Finanstilsynet, og klassifiseringen opphører fra neste regnskapsår.

(4) Hvis foretak som er klassifisert som lite og ikke-komplekst ikke lenger oppfyller krav som nevnt i § 8-2 første til femte ledd, skal det straks underrette Finanstilsynet. Hvis et foretak ikke oppfyller kravene for klassifisering som lite og ikke-komplekst i § 8-2 første til femte ledd i to år på rad, opphører klassifiseringen fra neste regnskapsår.

§ 8-7 Adgang til å anvende forholdsmessighetstiltak for foretak som ikke er klassifisert som små og ikke-komplekse

(1) Forsikringsforetak som ikke er klassifisert som små og ikke-komplekse etter reglene i § 8-1 andre ledd, jf. § 8-2 til § 8-4, må ha tillatelse fra Finanstilsynet for å kunne benytte forholdsmessighetstiltak. Foretak som nevnt i første punktum kan ikke benytte tiltak som nevnt i direktiv 2009/138/EF artikkel 45a nr. 5, artikkel 51 nr. 6 eller artikkel 51a nr. 1.

(2) Søknad om å benytte forholdsmessighetstiltak skal inneholde følgende:

a. en liste over hvilke forholdsmessighetstiltak foretaket vil benytte, og en begrunnelse for hvorfor tiltakene er berettiget vurdert opp mot arten, omfanget og kompleksiteten til risikoene som er knyttet til foretakets virksomhet

b. all annen vesentlig informasjon om foretakets risikoprofil

c. en erklæring om at foretaket ikke planlegger strategiske endringer som kan påvirke foretakets risikoprofil de neste tre årene

(3) Finanstilsynet skal avgjøre søknad om tillatelse som nevnt i første ledd, jf. andre ledd, innen to måneder etter at fullstendig søknad er mottatt. Hvis Finanstilsynet ber om ytterligere opplysninger, avbrytes fristen inntil svar er mottatt. Gjentatte forespørsler om ytterligere opplysninger avbryter ikke fristen.

(4) Begrunnelsen for avslag på søknader om å benytte forholdsmessighetstiltak skal være knyttet til foretakets risikoprofil.

(5) Finanstilsynet kan endre eller tilbakekalle en tillatelse til å benytte forholdsmessighetstiltak dersom foretakets risikoprofil har endret seg.

(6) Forsikringsforetak som ikke lenger vil benytte ett eller flere forholdsmessighetstiltak som det har fått tillatelse til, skal underrette Finanstilsynet.

Kapittel 9 Kapitalkravstillegg

§ 9-1 Kapitalkravstillegg

(1) Hvis forsikringsforetak anvender volatilitets- eller matching-justering eller benytter overgangsbestemmelse for forsikringstekniske avsetninger, kan Finanstilsynet pålegge foretaket å ha høyere ansvarlig kapital dersom foretakets risikoprofil avviker vesentlig fra forutsetningene lagt til grunn for forannevnte justeringer eller overgangsbestemmelse.

(2) Hvis forsikringsforetak benytter overgangsbestemmelsen for forsikringstekniske avsetninger, kan Finanstilsynet pålegge foretaket å ha høyere ansvarlig kapital hvis foretaket ikke oppfyller solvenskapitalkravet uten bruk av overgangsbestemmelsen, og ikke har oppfylt rapporteringskrav i henhold til § 15-3 sjuende ledd.

(*3*) Solvenskapitalkravene som anvendes i beregningen av risikomarginen, skal ikke omfatte kapitalkravstillegg som er pålagt med hjemmel i finansforetaksloven § 14-13 tredje ledd bokstav c.

Kapittel 10 Forsikringsforetak med svekket finansiell stilling

§ 10-1 Plan ved manglende oppfyllelse av kapitalkravene

(1) Gjenopprettingsplanen som nevnt i finansforetaksloven § 14-14 tredje ledd første punktum krever godkjennelse av Finanstilsynet.

(2) Planen skal være realistisk og minst inneholde følgende opplysninger:

a. anslag over administrasjonskostnader, herunder løpende generelle kostnader og provisjoner,

b. anslag over inntekter og utgifter for direkte forsikringsvirksomhet samt mottatt og avgitt gjenforsikring,

c. prognose for balansen,

d. anslag over de økonomiske midlene som skal dekke forsikringstekniske avsetninger, solvenskapitalkrav og minstekapitalkrav, og

e. det samlede gjenforsikringsprogrammet.

§ 10-2 Dispensasjon fra solvenskapitalkravet

(1) Forsikringsforetak kan gis dispensasjon fra solvenskapitalkravet i inntil seks måneder når dette er nødvendig for å gjenopprette solvenssituasjonen. Finanstilsynet kan forlenge dispensasjonen i inntil tre måneder eller i særskilte tilfeller gi lengre frist for å oppfylle solvenskapitalkravet.

Kapittel 11 Informasjon til markedet

§ 11-1 Forsikringsforetakets årlige rapport om solvens og finansiell stilling, systemer og rutiner for offentliggjøring mv.

(1) Forsikringsforetaket kan i sin årlige offentlige rapport om solvens og finansiell stilling henvise til opplysninger som er offentliggjort i henhold til lov eller forskrift.

(2) Foretaket skal ha systemer og rutiner for å sikre etterlevelse av informasjonsplikten etter finansforetaksloven § 14-12. Foretaket skal i tillegg ha retningslinjer som skal bidra til å sikre at informasjon som offentliggjøres er hensiktsmessig.

(3) Rapporten om foretakets solvens og finansielle stilling skal godkjennes av styret før den offentliggjøres.

(4) Forsikringsforetaket skal sørge for at balansen i rapporter om solvens og finansiell stilling blir revidert av en revisor eller et revisjonsselskap i samsvar med revisorloven. Forsikringsforetaket skal sende Finanstilsynet en rapport fra revisoren eller revisjonsselskapet som beskriver arten og omfanget av revisjonen som nevnt i første punktum sammen med rapporten om solvens og finansiell stilling. Revisjonen skal gi betryggende grad av sikkerhet for at balansen er uten vesentlige feil. Første og andre punktum gjelder ikke for foretak som er klassifisert som små og ikke-komplekse eller for egenforsikringsforetak.

(5) Foretakets frist for å offentliggjøre rapporten er senest 18 uker etter utgangen av regnskapsåret.

§ 11-2 Innholdet i rapporter om solvens og finansiell stilling

(1) Rapporter om solvens og finansiell stilling, jf. finansforetaksloven § 14-12, skal bestå av en del som er rettet mot forsikringstakere og begunstigede og en del som er rettet mot profesjonelle markedsaktører.

(2) Egenforsikringsforetak er unntatt fra kravet om å offentliggjøre den delen av rapporten om solvens og finansiell stilling som er rettet mot forsikringstakere og begunstigede og trenger kun å offentliggjøre kvantitative opplysninger i delen som er rettet mot profesjonelle markedsaktører hvis følgende vilkår er oppfylt:

- *a. De forsikrede og begunstigede er juridiske enheter i samme konsern som egenforsikringsforetaket, eller fysiske personer som kan være dekket av konsernets forsikringsavtaler, forutsatt at virksomheten som dekker de fysiske personene utgjør under 5 prosent av de forsikringstekniske avsetningene.*
- *b. Forsikringsforpliktelsene og de underliggende forsikringsavtalene til gjenforsikringsforpliktelsene omfatter ikke obligatoriske ansvarsforsikringer.*
- *c. Hvis egenforsikringsforetaket er et gjenforsikringsforetak, skal lån til foretak i gruppen, inkludert konsernkontoordninger ikke overstige 20 prosent av egenforsikringsforetakets samlede eiendeler.*
- *d. Hvis egenforsikringsforetaket er et gjenforsikringsforetak, skal maksimalt tap fra brutto forsikringstekniske avsetninger kunne fastsettes deterministisk uten bruk av stokastiske metoder.*

(3) Gjenforsikringsforetak kan velge å ikke offentliggjøre den delen av rapporten om solvens og finansiell stilling som er rettet mot profesjonelle markedsaktører.

(4) Foretak som er klassifisert som små og ikke-komplekse trenger kun å offentliggjøre kvantitative opplysninger i den delen av rapporten om solvens og finansiell stilling som er rettet mot profesjonelle markedsaktører, forutsatt at de offentliggjør en full rapport hvert tredje år.

§ 11-3 Unntak fra kravet til offentliggjøring av informasjon

(1) Finanstilsynet kan gjøre unntak fra kravet i finansforetaksloven § 14-12 om offentliggjøring av informasjon for enkelte opplysninger hvis

a. offentliggjøring vil gi foretakets konkurrenter betydelige og urimelige konkurransefortrinn, eller

b. opplysningene er underlagt taushetsplikt.

(2) Hvis foretaket gis tillatelse til ikke å offentliggjøre visse opplysninger, skal foretaket avgi en begrunnet erklæring om dette i sin rapport om solvens og finansiell stilling.

(3) Første ledd gjelder ikke for opplysninger om foretakets *kapitalstyring eller foretakets risikoprofil*. *Første ledd gjelder heller ikke opplysninger som nevnt i solvens II-forordningen artikkel 297a nr. 3, jf. § 14-1 første ledd, om klimarisiko og tiltak som er iverksatt for å imøtegå slik risiko.*

Kapittel 12 Rapportering til Finanstilsynet

§ 12-1 Systemer og rutiner for rapportering til Finanstilsynet

(1) Forsikringsforetaket skal ha systemer og rutiner for å sikre etterlevelse av foretakets rapporteringsforpliktelser til Finanstilsynet. Foretaket skal i tillegg ha styregodkjente retningslinjer som skal bidra til å sikre at informasjon som oversendes Finanstilsynet til enhver tid er hensiktsmessig.

§ 12-2 *Rapporteringsfrister mv.*

(1) Foretakenes frist for å sende årlig kvantitativ tilsynsrapportering er senest 16 uker etter regnskapsårets avslutning.

(2) Foretakenes frist for å sende kvartalsvis kvantitativ tilsynsrapportering er senest fem uker etter kvartalets slutt.

(3) Foretakenes frist for å sende regelmessig rapport til tilsynsmyndighetene og offentlig rapport om solvens og finansiell stilling er senest 18 uker etter regnskapsårets avslutning.

(4) Finanstilsynet kan gjøre unntak fra kravet om kvartalsvis rapportering for forsikringsforetak hvis

a. innrapporteringen av opplysningene vil være uforholdsmessig sett i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten av de risikoer som knytter seg *til foretakets virksomhet*, og

b. opplysningene oversendes Finanstilsynet minst årlig.

§ 12-3 Unntak fra rapporteringskrav

(1) Finanstilsynet kan gjøre unntak fra kravene i den regelmessige tilsynsrapporteringen eller gjøre helt unntak fra krav om å sende inn detaljerte oppgaver (post-for-post-rapportering) hvis

a. rapporteringen av opplysningene vil være uforholdsmessig sett i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten av de risikoer som knytter seg til virksomheten,

b. rapporteringen av de aktuelle opplysningene ikke er nødvendig for et effektivt tilsyn med foretaket,

c. unntaket ikke undergraver stabiliteten av de berørte finansielle systemer i EØS, og

d. foretaket kan fremlegge opplysningene på forespørsel.

(2) Krav om å sende inn detaljerte oppgaver (post-for-post-rapportering) gjelder ikke for egenforsikringsforetak hvis

a. de forsikrede og begunstigede er juridiske enheter i samme konsern som egenforsikringsforetaket, eller fysiske personer som kan være dekket av konsernets forsikringsavtaler, forutsatt at virksomheten som dekker de fysiske personene utgjør under 5 prosent av de forsikringstekniske avsetningene, og

b. de underliggende forsikringsforpliktelsene og -avtalene til gjenforsikringsavtalene ikke består av obligatoriske ansvarsforsikringer.

§ 12-4 Regelmessig rapport til tilsynsmyndighetene

(1) Forsikringsforetak skal hvert tredje år sende inn en rapport til Finanstilsynet med informasjon om foretakets virksomhet og resultat, system for risikostyring og internkontroll, risikoprofil, verdivurdering for solvensformål og kapitalstyring.

(2) Små og ikke-komplekse foretak kan etter tillatelse fra Finanstilsynet sende inn rapporten hvert femte år.

(3) Finanstilsynet kan ved behov kreve at foretak sender inn rapporten hyppigere enn angitt i første ledd.

Kapittel 13 Forsikringsgrupper

§ 13-1 Definisjoner

(1) Som "gruppe" i dette kapittelet regnes en gruppe av foretak som

a. består av et deltakende foretak, dets datterforetak og de foretak som det deltakende foretaket eller dets datterforetak har en deltakerinteresse i, og foretak som ledes samlet av det deltakende foretaket eller dets datterforetak i fellesskap med ett eller flere foretak som ikke er en del av gruppen, samt foretak som har tilknytning til hverandre gjennom et forhold som omhandlet i artikkel 22 nr. 7 i direktiv 2013/34/EU og deres tilknyttede foretak, eller

b. er basert på opprettelsen, ved avtale eller på annen måte, av solide og levedyktige økonomiske forbindelser mellom disse foretakene, og som kan omfatte gjensidige forsikringsforetak eller selskaper av gjensidig art, forutsatt at

- *et av disse foretakene, gjennom sentralisert samordning, faktisk utøver dominerende innflytelse over beslutningene, herunder finansielle beslutninger, i de andre foretakene som inngår i gruppen, og*
- *etableringen og oppløsningen av slike forbindelser, i relasjon til gruppetilsynsreglene i dette kapittelet, er underlagt forhåndsgodkjenning av gruppetilsynsmyndigheten,*

når det foretaket som utøver sentralisert samordning, skal anses som morselskap, og de andre foretakene skal anses som datterforetak, eller

c. består av en kombinasjon av bokstav a og b.

(2) Som "deltakende foretak" regnes et foretak som enten er et morforetak eller et annet foretak som har en deltakerinteresse, eller et foretak som har en tilknytning til et annet foretak gjennom et forhold som omhandlet i artikkel 22 nr. 7 i direktiv 2013/34/EU.

(3) Som deltakerinteresser regnes foretak som har direkte eller indirekte eierandel på 20 prosent eller mer av stemmene eller kapitalen i et annet foretak.

§ 13-2 Virkeområde

(1) Bestemmelsene i dette kapittel gjelder *grupper som omfatter*

a. forsikringsforetak som er morselskap til eller har deltakerinteresser i eller er underlagt felles ledelse med minst ett annet forsikringsforetak
b. forsikringsforetak der morselskapet er et holdingforetak i finanskonsern i EØS

(2) Finanstilsynet kan bestemme at regler i dette kapittelet også skal gjelde *grupper som omfatter* forsikringsforetak der morselskapet er et holdingforetak i finanskonsern eller et forsikringsforetak utenfor EØS og for morselskap som nevnt i finansforetaksloven § 17-6 annet ledd bokstav c.

(3) Finanstilsynet kan beslutte at foretak som gjennom stemmeretter eller kapital anses å utøve vesentlig innflytelse over et annet foretak, skal anses å ha deltakerinteresser selv om eierandelen er lavere enn 20 prosent.

(4) Finanstilsynet kan beslutte at foretak som anses å utøve dominerende innflytelse over et annet foretak på annen måte enn gjennom eierandeler, *herunder gjennom sentralisert koordinering av det andre foretakets beslutninger,* skal anses som morselskap.

(5) Finanstilsynet kan beslutte at to eller flere foretak som ledes samlet, skal utgjøre en gruppe. Hvis et morselskap eller et datterforetak i en slik gruppe også er det øverste deltakende foretaket i en annen gruppe, anses denne andre gruppen som en del av gruppen.

(6) I vurderingen av om et foretak skal anses som et morselskap som nevnt i fjerde ledd, eller om to eller flere foretak skal anses som en gruppe i henhold til femte ledd, skal Finanstilsynet ta hensyn til følgende forhold:

> *a. en fysisk persons eller et foretaks kontroll over eller evne til å påvirke et foretaks beslutninger, herunder finansielle beslutninger, særlig som følge av innehav av kapital eller stemmerettigheter, representasjon i styret eller som følge av at personen rent faktisk leder foretaket eller har annen sentral, kritisk eller viktig funksjon*
>
> *b. et foretaks sterke avhengighet av et annet foretak eller annen juridisk eller fysisk person, som følge av vesentlige finansielle eller ikke finansielle transaksjoner eller virksomhet, herunder avtaler om utkontraktering eller bruk av felles personale*
>
> *c. tegn på at finansielle beslutninger eller investeringsbeslutninger, herunder investeringer i tilknyttede foretak, er koordinerte mellom to eller flere av foretakene*
>
> *d. tegn på koordinerte og overensstemmende strategier, virksomhet eller prosesser, herunder når det gjelder forsikringsdistribusjonskanaler, forsikringsprodukter eller -varemerker, kommunikasjon eller markedsføring.*

(7) Foretak som er underlagt reglene i dette kapittelet fordi de ledes samlet, skal utpeke et av foretakene som skal anses som morselskap. Morselskapet skal ha ansvar for at reglene om forsikringsgrupper overholdes. De andre foretakene i gruppen skal anses som datterforetak.

(8) Dersom utpekingen av morselskap etter sjuende ledd kan medføre betydelige hindringer for utøvelsen av gruppetilsynet, særlig dersom morselskapets hovedkontor er utenfor Norge, eller at gruppen ikke blir i stand til å overholde bestemmelsene i dette kapittelet, kan Finanstilsynet beslutte at et annet foretak i gruppen skal anses som morselskap.

(9) Hvis gruppen ikke utpeker et morselskap etter sjuende ledd, kan Finanstilsynet beslutte at et av foretakene i gruppen skal anses som morselskap.

(10) Finanstilsynet skal i avgjørelser etter åttende og niende ledd ta hensyn til:

> *a. størrelsen på de tekniske avsetningene for hvert av foretakene*
>
> *b. årlige brutto premieinntekter for hvert av foretakene*
>
> *c. hvor mange tilknyttede forsikringsforetak hvert av foretakene har.*

(11) Finanstilsynet skal minst årlig vurdere om avgjørelser etter åttende og niende ledd fortsatt er hensiktsmessig, og om nødvendig utpeke et annet foretak som skal anses som morselskap.

(12) Hvis den organisatoriske strukturen i en gruppe som nevnt i første ledd består av foretak med felles ledelse og deres tilknyttede foretak, eller av foretak som Finanstilsynet har

besluttet at utgjør en gruppe i henhold til femte ledd, og gruppestrukturen er til hinder for at gruppen oppfyller reglene i dette kapittelet, kan Finanstilsynet pålegge gruppen å etablere et holdingforetak i finanskonsern som nevnt i første ledd bokstav b i en EØS-stat, eller annet foretak i EØS-stat som gjennom sentralisert koordinering faktisk utøver dominerende innflytelse over forsikringsforetakene som inngår i gruppen. Et slikt foretak skal ha ansvar for å oppfylle kravene i dette kapittelet.

§ 13-3 Unntak fra virkeområdet

(1) Bestemmelsene i dette kapittelet gjelder ikke foretak som nevnt i *§ 13-2* første ledd som selv er datterforetak til et annet forsikringsforetak eller annet holdingforetak i finanskonsern med hovedkontor i en EØS-stat.

(2) Bestemmelsene i dette kapittelet gjelder ikke holdingforetak i finanskonsern som i tillegg til å eie forsikringsforetak også eier annet finansforetak, hvis kredittinstitusjonsvirksomheten og verdipapirforetaksvirksomheten til sammen utgjør hoveddelen av konsernets virksomhet og holdingforetaket er underlagt konsolideringsreglene i *CRR/CRD-forskriften*. Summen av kredittinstitusjonsvirksomheten og verdipapirforetaksvirksomheten skal anses å utgjøre hoveddelen av et konserns virksomhet når minst 60 prosent av konsernets konsoliderte forvaltningskapital og kapitalkrav kommer fra andre finansforetak i konsernet enn forsikringsforetak. Finanstilsynet kan ved enkeltvedtak bestemme at bestemmelsene i dette kapittelet helt eller delvis likevel skal gjelde for holdingforetak som nevnt i første punktum når vesentlige tilsynsmessige eller soliditetsmessige hensyn taler for det.

(3) Bestemmelsene i dette kapittelet gjelder ikke holdingforetak i finanskonsern som i tillegg til å eie forsikringsforetak også eier annet finansforetak, hvis

a. forsikringsvirksomheten og

b. summen av kredittinstitusjonsvirksomheten og verdipapirforetaksvirksomheten

hver for seg står for minst 40 prosent av konsernets konsoliderte forvaltningskapital og kapitalkrav, og holdingforetaket er underlagt reglene i forskrift 18. desember 2005 nr. 1764 om konsolidering mv. i tverrsektorielle grupper. Finanstilsynet kan ved enkeltvedtak bestemme at bestemmelsene i dette kapittelet helt eller delvis likevel skal gjelde for holdingforetak som nevnt i første punktum når vesentlige tilsynsmessige eller soliditetsmessige hensyn taler for det.

(4) Finanstilsynet kan bestemme at bestemmelsene i dette kapittelet ikke skal gjelde for holdingforetak i finanskonsern som i tillegg til å eie forsikringsforetak også eier annet finansforetak, hvis holdingforetaket er underlagt konsolideringsreglene i *CRR/CRD-forskriften* eller reglene i forskrift om konsolidering mv. i tverrsektorielle grupper og disse reglene gir et tilfredsstillende bilde av soliditeten i gruppen.

(5) Finanstilsynet kan bestemme at et foretak ikke skal omfattes av gruppetilsynet når

a. foretaket har forretningskontor i en tredjestat der det foreligger rettslige hindringer for overføring av nødvendige opplysninger,

b. foretaket har ubetydelig interesse med hensyn til formålene med gruppetilsynet, eller

c. innlemmingen av foretaket ville være uhensiktsmessig eller villedende med hensyn til formålene for gruppetilsyn.

(6) Ubetydelig interesse etter femte ledd bokstav b foreligger dersom følgende vilkår er oppfylt:

a. foretakets størrelse, målt i totale eiendeler og forsikringstekniske avsetninger, er liten i forhold til de andre foretakene i gruppen og gruppen som helhet,

b. utelatelse av foretaket fra gruppetilsynet vil ikke ha vesentlig innvirkning på gruppesolvensen og

c. de kvalitative og kvantitative risikoene, herunder risikoer som følger av transaksjoner innad i gruppen, som foretaket utgjør eller kan komme til å utgjøre for gruppen som helhet, er uvesentlige.

§ 13-4 Tilsyn med undergruppe

(1) Finanstilsynet kan beslutte at bestemmelsene om

a. gruppesolvens,

b. risikokonsentrasjon og gruppeinterne transaksjoner og

c. risikostyring og internkontroll

helt eller delvis også skal få anvendelse for forsikringsforetak som selv er datterforetak til et annet forsikringsforetak eller annet holdingforetak i finanskonsern med hovedkontor i annen stat i EØS.

(2) Finanstilsynet kan bestemme at beregning av gruppesolvens skal foretas etter en metode og ved bruk av en intern modell som er godkjent i annen EØS-stat.

§ 13-5 Krav til ledelsen

(1) Holdingforetak i grupper som omfattes av § 13-2 første ledd bokstav b og som ikke har tillatelse som holdingforetak i finanskonsern etter finansforetaksloven § 17-5, skal påse at foretakets styremedlemmer, varamedlemmer, daglig leder eller andre personer i den faktiske ledelsen av virksomheten, og ledere av nøkkelfunksjoner der dette er relevant, til enhver tid oppfyller kravene i finansforetaksloven § 3-5 første ledd og har tilstrekkelig tid til å ivareta vervet eller stillingen. Styremedlemmene skal samlet ha bred erfaring og nødvendig kompetanse til å forstå foretakets virksomhet, og ha nødvendige kvalifikasjoner til å vurdere, utfordre og føre tilsyn med foretakets daglige ledelse.

(2) Endringer i styret, daglig ledelse eller av ledere av nøkkelfunksjoner skal meldes til Finanstilsynet. Finansforetaksloven § 8-9 andre og tredje ledd og denne forskriften § 7-5, gjelder tilsvarende.

§ 13-6 Risikostyring og internkontroll på gruppenivå

(1) Bestemmelser gitt i eller i medhold av finansforetaksloven § 13-5 til § 13-8 skal oppfylles på gruppenivå.

(2) Holdingforetak som nevnt i § 13-2 første ledd bokstav b skal påse at organiseringen av gruppen ikke forvansker eller på annen måte er til hinder for effektivt tilsyn med gruppen og datterforetakene, og skal særlig ta hensyn til

i. holdingforetakets plassering i en gruppe med flere nivåer

ii. aksjeeierstrukturen

iii. den rolle holdingforetaket har innenfor gruppen.

§ 13-7 Egenvurdering av risiko og solvens

(1) Finanstilsynet kan tillate at egenvurderingen av risiko og solvens på gruppenivå samordnes med vurderingen i et datterforetak i gruppen og rapporteres i ett felles dokument som inneholder alle vurderinger. Tillatelse til å sende en felles egenvurdering medfører ingen lempinger i det enkelte forsikringsforetaks plikt til å sikre at kravene til egenvurdering er oppfylt.

§ 13-8 Gruppesolvens

(1) Ved beregningen av gruppesolvens skal holdingforetak som omtalt i § *13-2* første ledd bokstav b, anses som et forsikringsforetak.

(2) Bestemmelsene gitt i eller i medhold av finansforetaksloven § 14-8 første ledd og § 14-9, § 14-10 og § 14-14 første *til tredje* ledd skal oppfylles på gruppenivå.

§ 13-9 Konsolideringsregler mv.

(1) Gruppesolvensen skal *beregnes ved regnskapsmessig konsolidering etter prinsippet om full konsolidering for datterforetak og forholdsmessig konsolidering for tilknyttede foretak, med mindre annet følger av regler i dette kapittel og utfyllende regler i forordning (EU) 2015/35*. Hvis regnskapsmessig konsolidering ikke anses hensiktsmessig, kan Finanstilsynet bestemme at gruppesolvensen helt eller delvis skal beregnes etter en alternativ metode.

(2) Finanstilsynet kan fastsette prosentandelen som skal inngå ved konsolidering for foretak med felles ledelse og for foretak som er omfattet av gruppetilsyn etter § *13-2 tredje* og *fjerde* ledd.

(3) Finanstilsynet kan tillate at solvensunderskudd i et datterforetak konsolideres inn på forholdsmessig basis hvis ansvaret til det deltakende foretaket er strengt begrenset til eierandelen.

§ 13-10 Eliminering av intern finansiering av ansvarlig kapital

(1) Verdien av eiendeler i et foretak innenfor en gruppe som representerer finansiering av tellende ansvarlig kapital i et forsikringsforetak i gruppen, skal trekkes fra ved beregning av gruppesolvens.

§ 13-11 Overførbarhet av ansvarlig kapital

(1) Ansvarlig kapital i et tilknyttet foretak som etter Finanstilsynets vurdering ikke kan gjøres tilgjengelig for å dekke solvenskapitalkravet på gruppenivå, kan bare inngå i beregningen av gruppesolvens i den utstrekning kapitalen kan dekke solvenskapitalkravet i det tilknyttede forsikringsforetaket.

(2) Tegnede, men ikke innbetalte, kapitalandeler som dekker solvenskapitalkravet i et tilknyttet forsikringsforetak, kan inngå i beregningen av gruppesolvens med mindre de utgjør mulige forpliktelser for et annet forsikringsforetak i gruppen.

(3) Summen av kapitalposter nevnt i første og andre ledd skal ikke overstige det tilknyttede foretakets bidrag til gruppens solvenskapitalkrav.

(4) Ansvarlig kapital utstedt av et deltakende foretak skal ikke anses å være fri for heftelser hvis tilbakebetaling ikke kan nektes når et datterforsikringsforetak avvikles.

§ 13-12 Bruk av beregningsmetoder

(1) Gruppesolvensen skal omfatte alle foretak som inngår i en gruppe. Mellomliggende holdingforetak skal i denne sammenheng anses som forsikringsforetak slik at reglene gitt i

eller i medhold av finansforetaksloven § 14-8 første ledd, § 14-9 og § 14-10 får tilsvarende anvendelse for det mellomliggende holdingforetaket.

(2) Hvis et tilknyttet forsikringsforetak har sitt hovedkontor i annen EØS-stat, skal beregningen ta hensyn til solvenskapitalkravet og den tellende ansvarlige kapitalen som er fastsatt i denne staten med mindre annet er fastsatt av Finanstilsynet.

(3) Hvis et tilknyttet forsikringsforetak har sitt hovedkontor i stat utenfor EØS, skal reglene i første ledd gjelde med mindre annet er fastsatt av Finanstilsynet.

(4) Hvis et tilknyttet foretak *er et* foretak som nevnt i § 13-13, *skal den forholdsmessige andelen som benyttes i beregningen av gruppesolvens bety andelen av den tegnede kapitalen som holdes, direkte eller indirekte, av det deltakende foretaket, med* mindre Finanstilsynet beslutter at det skal gjøres fradrag for verdien av deltakerinteressen i den ansvarlige kapitalen for gruppen.

(5) *Hvis Finanstilsynet ikke har tilstrekkelig* informasjon om foretak som skal inkluderes i beregningen av gruppesolvens, skal den balanseførte verdien av investeringen trekkes fra i den ansvarlige kapitalen som kan inngå i *gruppesolvensen, med mindre dette bedrer gruppens solvens. Urealiserte* gevinster tilknyttet slik investering skal ikke inngå i ansvarlig kapital.

§ 13-13. Beregningsmetode for kredittinstitusjoner og verdipapirforetak mv.

(1) Tilknyttede foretak nevnt i denne paragraf skal inkluderes i beregningen av gruppesoldens ved å medregne bidragene til den ansvarlige kapitalen og solvenskapitalkravet på gruppenivå i samsvar med andre til femte ledd.

(2) Bidraget til den ansvarlige kapitalen på gruppenivå beregnes som summen av den forholdsmessige andelen av den ansvarlige kapitalen i hvert enkelt foretak, hvor denne ansvarlige kapitalen skal beregnes som følgende:

a. *For kredittinstitusjoner og verdipapirforetak beregnes den ansvarlige kapitalen i samsvar med relevante sektorregler som definert i direktiv 2002/87/EF artikkel 2 punkt 7.*

b. *For forvaltningsselskaper for verdipapirfond, samt investeringsselskaper med tillatelse iht. direktiv 2009/65/EF artikkel 27 som ikke har utpekt et forvaltningsselskap, beregnes den ansvarlige kapitalen i samsvar med direktiv 2009/65/EF artikkel 2 nr. 1 bokstav l.*

c. *For forvaltere av alternative investeringsfond beregnes den ansvarlige kapitalen i samsvar med direktiv 2011/61/EU artikkel 4 nr. 1 bokstav ad.*

d. *For uregulerte foretak som yter en eller flere av tjenestene som er nevnt i vedlegg 1 til direktiv 2013/36/EU) der tjenestene utgjør en vesentlig del av foretakets totale virksomhet, beregnes den ansvarlige kapitalen i samsvar med relevante sektorregler som definert i direktiv 2002/87/EF artikkel 2 punkt 7 som hadde vært gjeldende hvis de var regulerte foretak i samsvar med artikkel 2 punkt 4 i samme direktiv*

e. *For pensjonsforetak beregnes den ansvarlige kapitalen som den tilgjengelige solvensmarginkapitalen i samsvar forskrift om pensjonsforetak §§ 8 og 9. For pensjonskasser som ikke driver livsforsikringsvirksomhet samt innskuddspensjonsforetak beregnes den ansvarlige kapitalen i samsvar med forskrift om pensjonsforetak § 4.*

(3) Bidraget til solvenskapitalkravet på gruppenivå skal beregnes som summen av den forholdsmessige andelen av kapitalkravet eller det hypotetiske kapitalkravet i hvert enkelt foretak, hvor disse kapitalkravene skal beregnes som følgende:

a. *For verdipapirforetak som er underlagt kapitalkrav i samsvar med forordning (EU) 2019/2033 beregnes kapitalkravet som summen av kravet fastsatt i artikkel 11 i denne forordningen, kravene vist til i direktiv 2019/2034/EU artikkel 39 nr. 2 bokstav a eller lokale kapitalkrav i tredjestater.*

b. *For kredittinstitusjoner beregnes kapitalkravet som det høyeste av følgende:*

    i. *Summen av kravet i henhold til forordning (EU) nr. 575/2013 artikkel 92 nr. 1 bokstav c, inkludert tiltak i henhold til artikkel 458 og 459, foretaksspesifikt vektet kapitalkrav i henhold til CRR/CRD-forskriften § 46 og det kombinerte bufferkravet i henhold til direktiv 2013/36/EU artikkel 128 punkt 6, eller lokale kapitalkrav i tredjestater.*

    ii. *Summen av kravet i henhold til forordning (EU) nr. 575/2013 artikkel 92 nr. 1 bokstav d, inkludert tiltak i henhold til artikkel 458 og 459, foretaksspesifikt krav til uvektet kjernekapitalandel i henhold til CRR/CRD-forskriften § 46 og kravet i henhold til forordning (EU) nr. 575/2013 artikkel 92 nr. 1a, eller lokale kapitalkrav i tredjestater i den grad de skal dekkes av kjernekapital.*

c. *For forvaltningsselskaper for verdipapirfond, samt investeringsselskaper med tillatelse i henhold til direktiv 2009/65/EF artikkel 27 som ikke har utpekt et forvaltningsselskap, beregnes kapitalkravet i samsvar med direktiv 2009/65/EF artikkel 7 nr. 1 bokstav a.*

d. *For forvaltere av alternative investeringsfond beregnes kapitalkravet i samsvar med direktiv 2011/61/EU artikkel 9.*

e. *For uregulerte foretak som yter en eller flere av tjenestene som er nevnt i vedlegg 1 til direktiv 2013/36/EU der tjenestene utgjør en vesentlig del av foretakets totale virksomhet, beregnes kapitalkravet i samsvar med relevante sektorregler som definert i direktiv 2002/87/EF artikkel 2 punkt 7 som hadde vært gjeldende hvis de var regulerte foretak i samsvar med artikkel 2 punkt 4 i samme direktiv.*

f. *For pensjonsforetak beregnes kapitalkravet som det høyeste av solvensmarginkravet i henhold til forskrift om pensjonsforetak § 4 og det forenklede solvenskapitalkravet i henhold til forskrift om pensjonsforetak § 12. For pensjonskasser som ikke driver livsforsikringsvirksomhet samt innskuddspensjonsforetak beregnes kapitalkravet i samsvar med finansforetaksloven § 14-16 tredje ledd.*

(4) Når flere tilknyttede foretak nevnt i denne paragraf danner en undergruppe som er underlagt kapitalkrav på konsolidert basis, kan Finanstilsynet bestemme at bidragene til den ansvarlige kapitalen og solvenskapitalkravet på gruppenivå beregnes som de forholdsmessige andelene av undergruppens ansvarlige kapital og kapitalkrav.

§ 13-14 Metode for beregning av gruppesolvens

(1) Den ansvarlige kapitalen til dekning av solvenskapitalkravet på gruppenivå skal være summen av ansvarlig kapital til dekning av solvenskapitalkravet basert på konsoliderte data og bidraget til gruppens ansvarlige kapital fra tilknyttede foretak i samsvar med § 13-13 andre og fjerde ledd.

(2) Solvenskapitalkravet på gruppenivå skal være summen av solvenskapitalkravet basert på konsoliderte data og bidraget til gruppens solvenskapitalkrav fra tilknyttede foretak i samsvar med § 13-13 tredje og fjerde ledd.

(3) *Solvenskapitalkravet basert* på konsoliderte data skal beregnes etter standardmetoden eller en godkjent intern modell for gruppen.

(4) Gruppens konsoliderte solvenskapitalkrav skal minst beløpe seg til summen av den forholdsmessige andelen av minstekapitalkravet for foretak som inngår i *gruppen, samt eventuelle tilsvarende minstekrav etter lokale regler for tilknyttede forsikringsforetak med hovedkontor i land utenfor EØS.*

(3) Minstekravet i henhold *til fjerde ledd* skal dekkes av ansvarlig kapital fra kapitalgruppe 1 og 2. Prinsippene i § *13-9* til § *13-12* får tilsvarende anvendelse. Reglene i finansforetaksloven § 14-14 første ledd gjelder tilsvarende.

§ 13-15. Forenklede beregninger av gruppesolvens

(1) Finanstilsynet kan tillate at forsikringsforetaket i beregningen av gruppesolvens benytter en forenklet beregning for tilknyttede foretak som er uvesentlige. Bruk av forenklet beregning for ett eller flere tilknyttede foretak skal være begrunnet og stå i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten av de tilknyttede foretakenes risiko. Forsikringsforetaket skal årlig vurdere om bruk av den forenklede beregningen fortsatt er begrunnet.

(2) Tilknyttede foretak skal anses som uvesentlige når den bokførte verdien av hvert enkelt foretak representerer mindre enn 0,2 prosent av gruppens eiendeler på konsolidert basis og summen av bokførte verdier for alle slike foretak representerer mindre enn 0,5 prosent av gruppens eiendeler på konsolidert basis

(3) Forsikringsforetaket skal godtgjøre at bruken av den forenklede tilnærmingen for en eller flere tilknyttede foretak er tilstrekkelig forsiktig for å unngå en undervurdering av risikoer knyttet til disse foretakene ved beregningen av gruppesolvensen. Ved bruk av forenklet beregning for et forsikringsforetak med hovedkontor i stat utenfor EØS som ikke har en solvensordning som er likeverdig med reglene i EØS, skal den forenklede beregningen ikke resultere i et bidrag til solvenskapitalkravet på gruppenivå som er mindre enn kapitalkravet for det tilknyttede foretaket som er fastsatt i den aktuelle tredjestaten. Den forenklede beregningen skal ikke brukes for et tilknyttet forsikringsforetak i en tredjestat når det deltakende forsikringsforetaket ikke har pålitelig informasjon om kapitalkravet fastsatt i den aktuelle tredjestaten.

(4) Rapporten om gruppens solvens og finansielle stilling skal inneholde opplysninger om hvilke tilknyttede foretak som medregnes i gruppesolvens ved bruk av forenklet beregning, samt størrelsen på disse foretakene.

§ 13-16 Kapitalkravstillegg på gruppenivå

(1) Hvis gruppens konsoliderte solvenskapitalkrav ikke gir et tilfredsstillende bilde av gruppens risikoprofil, kan Finanstilsynet pålegge kapitalkravstillegg i samsvar med bestemmelser gitt i eller i medhold av finansforetaksloven § 14-13 tredje ledd.

§ 13-17 Tilsyn med grupper som har sentralisert risikostyring

(1) Forsikringsforetak som er datterforetak av et annet forsikringsforetak, kan underlegges særskilt gruppetilsyn etter EØS-regler som svarer til artikkel 238 og 239 i direktiv 2009/138/EF hvis følgende vilkår er oppfylt:

a. Systemet for risikostyring og internkontroll i morselskapet dekker virksomheten i datterforetaket og morselskapet anses å utøve forsvarlig virksomhetsstyring i datterforetaket.

b. Morselskapet har fått tillatelse til å rapportere egenvurderingen av risiko og solvens samlet.

c. Morselskapet har fått tillatelse til å utferdige én rapport om solvens og finansiell stilling.

(2) Søknad skal sendes tilsynsmyndigheten for datterforetaket. Finanstilsynet skal behandle søknader fra morselskap med datterforetak som er hjemmehørende i Norge og fremlegge denne for Finansdepartementet for endelig avgjørelse.

§ 13-18 Rapportering om risikokonsentrasjon og transaksjoner innenfor en gruppe

(1) Forsikringsforetak som nevnt i § *13-2* første ledd skal minst årlig avgi en rapport til Finanstilsynet om enhver signifikant risikokonsentrasjon på gruppenivå samt alle signifikante transaksjoner mellom forsikringsforetak i gruppen og transaksjoner som er gjennomført med en fysisk person med nære forbindelser til gruppen. Særlig signifikante transaksjoner skal meldes uten ugrunnet opphold.

(2) Finanstilsynet kan bestemme hvilke typer risikoer og hvilke typer transaksjoner en bestemt gruppe under enhver omstendighet skal rapportere, herunder unnta foretak fra rapporteringsplikt etter første ledd.

§ 13-19 Regelmessig rapport til tilsynsmyndighetene

(1) Deltakende foretak skal hvert år sende inn en rapport til Finanstilsynet på gruppenivå med informasjon om gruppens virksomhet og resultat, system for risikostyring og internkontroll, risikoprofil, verdivurdering for solvensformål og kapitalstyring.

(2) Små og ikke-komplekse foretak skal sende inn rapporten hvert tredje år, eller etter tillatelse fra Finanstilsynet hvert femte år.

(3) Finanstilsynet kan tillate at det utarbeides en samlet rapport som skal inneholde opplysninger om gruppen samt opplysninger om ethvert datterforetak i gruppen, som skal identifiseres individuelt og skal omfatte all informasjon som skal foreligge i rapporten på foretaksnivå.

(4) Hvis en samlet rapport som nevnt i annet ledd ikke inneholder tilstrekkelige opplysninger om et datterforetak og utelatelsen anses som vesentlig, kan Finanstilsynet kreve at datterforetaket offentliggjør de nødvendige tilleggsopplysninger.

§ 13-20 Rapporteringsfrister

(1) Foretakenes frist for å sende årlig kvantitativ tilsynsrapportering på gruppenivå er senest 22 uker etter regnskapsårets avslutning.

(2) Foretakenes frist for å sende kvartalsvis kvantitativ tilsynsrapportering på gruppenivå er senest fem uker etter kvartalets slutt.

(3) Foretakenes frist for å sende regelmessig rapport til tilsynsmyndighetene på gruppenivå og offentlig rapport om solvens og finansiell stilling på gruppenivå er senest 24 uker etter regnskapsårets avslutning. Den samme fristen gjelder for samlede rapporter med opplysninger på gruppenivå og for ethvert datterforetak i gruppen.

§ 13-21 Rapportering til markedet

(1) Bestemmelsene gitt i eller i medhold av finansforetaksloven § 14-12 skal oppfylles på *gruppenivå. Rapporten på gruppenivå skal bestå av delen som er rettet mot profesjonelle markedsaktører.*

(2) Finanstilsynet kan tillate at det utarbeides en samlet rapport som skal inneholde opplysninger om gruppens solvens og finansielle stilling samt opplysninger om ethvert datterforetak i gruppen, som skal identifiseres *individuelt. Opplysninger om datterforetak skal omfatte all informasjon som skal foreligge i rapporten på foretaksnivå, herunder delen av rapporten som er rettet mot forsikringstakere og begunstigede.*

(3) Hvis en samlet rapport som nevnt i annet ledd ikke inneholder tilstrekkelige opplysninger om et datterforetak og utelatelsen anses som vesentlig, kan Finanstilsynet kreve at datterforetaket offentliggjør de nødvendige tilleggsopplysninger.

(4) Dersom Finanstilsynet har gitt tillatelse til at det utarbeides en samlet rapport etter andre ledd, skal kravene til revisjon som gjelder for tilknyttede forsikringsforetak likevel overholdes, og morforsikringsforetaket eller holdingforetaket i finanskonsernet skal sørge for at den særskilte rapporten fra revisoren eller revisjonsselskapet som beskriver arten og omfanget av revisjonen i det tilknyttede forsikringsforetaket oversendes dette foretakets tilsynsmyndighet.

(5) Fristen for å offentliggjøre rapporten i første eller andre ledd er senest 24 uker etter utgangen av regnskapsåret.

§ 13-22 Offentliggjøring av gruppestruktur

(1) Foretak som nevnt i § *13-2* første ledd skal årlig offentliggjøre den juridiske foretaksstrukturen samt ledelses- og organisasjonsstrukturen, herunder en beskrivelse av alle datterforetak, vesentlige tilknyttede virksomheter og betydelige underavdelinger i gruppen.

§ 13-23 Forholdsmessighetstiltak for forsikringsgrupper

(1) En forsikringsgruppe som nevnt i § 13-2 første ledd må oppfylle følgende krav for å bli klassifisert som liten og ikke-kompleks gruppe:

a. Hvis minst ett forsikringsforetak i gruppen ikke er et skadeforsikringsforetak, må:

i. solvenskapitalkravet for undermodulen for renterisiko beregnet på gruppenivå ikke være høyere enn 5 prosent av de konsoliderte forsikringstekniske avsetningene uten fradrag for beløp som kan kreves tilbakebetalt i henhold til gjenforsikringsavtaler og fra spesialforetak for verdipapirisering, bortsett fra foretak som benytter metode 2

ii. gruppens totale konsoliderte forsikringstekniske avsetninger fra livsforsikringsvirksomhet uten fradrag for beløp som kan kreves tilbakebetalt i henhold til gjenforsikringsavtaler og fra spesialforetak for verdipapirisering utgjøre et beløp i norske kroner tilsvarende maksimalt 1 000 000 000 euro

b. Hvis minst et forsikringsforetak i gruppen ikke er et livsforsikringsforetak, må

ii. gjennomsnittlig kombinertprosent for skadeforsikringsvirksomheten for egen regning de siste tre regnskapsårene være under 100 prosent

iii. *den årlige brutto premieinntekten for gruppen ikke overstige et beløp i norske kroner tilsvarende 100 000 000 euro*

iv. *summen av de årlige brutto premieinntektene i forsikringsklasse 5-7, 11, 12, 14 og 15 i gruppen ikke overstige 30 prosent av de samlede årlige premieinntektene fra gruppens skadeforsikringsvirksomhet*

c. *den samlede årlige brutto premieinntekten fra virksomhet i forsikringsforetak som inngår i gruppen, men som har hovedkontor i en annen EØS-stat er mindre enn et beløp i norske kroner tilsvarende 20 000 000 euro, eller mindre enn 10 prosent av gruppens totale brutto premieinntekter*

d. *den samlede årlige brutto premieinntekten fra gruppens virksomhet i andre EØS-stater enn Norge er mindre enn et beløp i norske kroner tilsvarende 20 000 000 euro, eller mindre enn 10 prosent av foretakets totale brutto premieinntekter*

e. *summen av følgende overstiger ikke 20 prosent av gruppens samlede investeringer:*

i. *solvenskapitalkravet for markedsrisikomodulen*

ii. *solvenskapitalkravet for den delen av motpartsrisikomodulen som tilsvarer eksponeringer i verdipapirisering, derivater, fordringer mot mellommenn og investeringer som ikke er omfattet av undermodulen for kredittmarginrisiko*

iii. *ethvert kapitalkrav som gjelder investeringer i immaterielle eiendeler som ikke er dekket av markedsrisikomodulen eller motpartsrisikomodulen*

f. *gruppens mottatte gjenforsikring overstiger ikke 50 prosent av gruppens samlede årlige brutto premieinntekter*

g. *solvensen på gruppenivå skal være positiv uansett om metode 1, metode 2 eller en kombinasjon av disse metodene benyttes*

h. *hvis metode 2 eller en kombinasjon av metode 1 og 2 benyttes, må alle foretakene som benytter metode 2 være små og ikke-komplekse.*

(2) Kravene i første ledd bokstav a underpunkt i og bokstav e gjelder ikke for grupper der bare metode 2 benyttes.

(3) Følgende grupper kan ikke klassifiseres som små og ikke-komplekse selv om de oppfyller kravene i paragrafen her:

a. *grupper som er finansielle konglomerater som nevnt i EØS-regler som tilsvarer direktiv 2002/87/EF artikkel 2 nr. 14*

b. *grupper der minst ett datterforetak er en kredittinstitusjon, et verdipapirforetak som må ha tillatelse som kredittinstitusjon, et forvaltningsselskap for verdipapirfond, en forvalter av alternativt investeringsfond, et tjenestepensjonsforetak eller et uregulert foretak som yter tjenester som nevnt i EØS-regler som tilsvarer vedlegg I til direktiv 2013/36/EU dersom tjenestene utgjør en vesentlig del av foretakets samlede virksomhet*

c. *grupper som benytter hel eller partiell intern modell til å beregne solvenskapitalkravet*

(4) Kravene i denne paragrafen må være oppfylt de siste to regnskapsårene for at gruppen skal kunne klassifiseres som liten og ikke-kompleks. Grupper som har vært underlagt tilsyn på gruppenivå i mindre enn to år, må oppfylle kravene i denne paragrafen det siste regnskapsåret før klassifisering.

(5) Reglene i § 8-3, § 8-4, § 8-6 og § 15-10 gjelder tilsvarende for morforsikringsforetaket og holdingforetak i finanskonsern i grupper som nevnt i § 13-2 første ledd.

(6) Reglene i § 8-1, § 8-2, § 8-5 og § 8-7 gjelder tilsvarende på gruppenivå for foretak som nevnt i første ledd.

§ 13-24 Virkemidler overfor holdingforetak i finanskonsern

(1) Dersom et holdingforetak i et finanskonsern som nevnt i § 13-2 første ledd bokstav b ikke oppfyller kravene i dette kapittelet, eller den finansielle situasjonen til forsikringsforetakene i gruppen er svekket, eller gruppeinterne transaksjoner eller risikokonsentrasjon truer forsikringsforetakenes finansielle stilling, kan Finanstilsynet

- *a. pålegge foretaket å ikke utøve stemmerett til aksjer i datterforsikringsforetak som innehas av holdingforetaket*
- *b. pålegge foretaket å overføre aksjene i datterforetak til sine aksjeeiere*
- *c. midlertid utpeke et annet holdingforetak eller forsikringsforetak innenfor gruppen som ansvarlig for å sikre oppfyllelse av kravene i dette kapittelet*
- *d. begrense eller forby utdeling av utbytte til aksjeeiere eller renteutbetalinger*
- *e. kreve at foretaket avhender eller reduserer eierandeler i forsikringsforetak eller andre tilknyttede foretak*
- *f. kreve at foretaket straks fremlegger en plan for etterlevelse av kravene.*

(2) Hvis kravene i § 13-6 andre ledd ikke anses oppfylt kan Finanstilsynet i ekstraordinære tilfeller pålegge endringer i organiseringen av gruppen på en måte som er egnet til å sikre Finanstilsynet et effektivt tilsyn med gruppen.

(3) Finanstilsynet skal ved pålegg overfor et blandet finansielt holdingforetak, ta særlig hensyn til virkningene for det finansielle konglomeratet som helhet og tilknyttede regulerte foretak.

(4) Reglene i finanstilsynsloven § 1-2 andre ledd om konsern gjelder tilsvarende for grupper som nevnt i § 13-2.

§ 13-25 Tilsynsmessige virkemidler under ekstraordinære omstendigheter

(1) Reglene i finansforetaksloven § 14-14A og § 14-14B gjelder tilsvarende på gruppenivå.

§ 13-26 Forsikringsforetak som har morselskap i en tredjestat dersom ekvivalens ikke foreligger

(1) Dersom forsikringsforetak som nevnt i § 13-2 andre ledd ikke er underlagt tilsyn i en tredjestat som er vurdert som likeverdig (ekvivalent) med tilsynet i dette kapittelet, kan Finanstilsynet i stedet for å fatte beslutning som nevnt i § 13-2 andre ledd, bestemme at andre metoder for tilsyn med forsikringsforetak og holdingforetak i finanskonsern som inngår i gruppen, skal gjelde, herunder krav om:

- *a. utpeking av et forsikringsforetak som skal ha ansvar for å oppfylle kravene i dette kapittelet dersom forsikringsforetakene i gruppen ikke har et felles morselskap i EØS*

b. etablering av et forsikringsholdingforetak eller et blandet finansielt holdingforetak med hovedsete i EØS dersom forsikringsforetakene i gruppen ikke har et felles morselskap i EØS, samt at reglene i dette kapittelet skal gjelde for forsikringsforetakene i gruppen

c. hvis flere forsikringsforetak i en gruppe utgjør en undergruppe der morselskap har hovedsete i EU; beslutte at reglene i dette kapittelet skal gjelde for undergruppen samt stille andre krav, herunder om styrket tilsyn med risikokonsentrasjon og gruppeinterne transaksjoner og krav som nevnt i bokstav d og e

d. at medlemmene i ledelsesorganet i det øverste morselskapet i EØS skal være uavhengige av det øverste morselskapet utenfor EØS

e. forbud, begrensning, overvåkning eller forhåndsvarsling av transaksjoner, inkludert utdeling av utbytte og betaling av renter på ansvarlige lån, hvis slike transaksjoner kan utgjøre en trussel mot soliditeten eller den finansielle stillingen til et forsikringsforetak i gruppen.

Kapittel 14 Gjennomføring av forordninger

§ 14-1 Gjennomføring av forordning (EU) 2015/35 om utfylling av solvens II-direktivet

(1) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 1b (delegert kommisjonsforordning (EU) 2015/35 om utfylling av europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF om adgang til å starte og utøve virksomhet innen forsikring og gjenforsikring), som endret ved

a. delegert kommisjonsforordning (EU) 2016/467,

b. delegert kommisjonsforordning (EU) 2016/2283,

c. delegert kommisjonsforordning (EU) 2017/669,

d. delegert kommisjonsforordning (EU) 2017/1542,

e. delegert kommisjonsforordning (EU) 2019/981,

f. delegert kommisjonsforordning (EU) 2019/1865,

g. delegert kommisjonsforordning (EU) 2020/442,

h. delegert kommisjonsforordning (EU) 2020/988,

i. delegert kommisjonsforordning (EU) 2021/526,

j. delegert kommisjonsforordning (EU) 2021/1256, og

k. delegert kommisjonsforordning (EU) 2018/1221

gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(2) I beregningen av tap ved mislighold (LGD) for pantelån i henhold til delegert kommisjonsforordning (EU) 2015/35 artikkel 192 nr. 4, skal LGD ikke settes lavere enn 20 prosent av verdien av lånet.

§ 14-2 Gjennomføring av beslutninger om ekvivalens

(1) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 1aa (delegert kommisjonsbeslutning (EU) 2015/1602 om likeverdighet for den solvens- og tilsynsordningen for forsikrings- og gjenforsikringsforetak

som gjelder i Sveits, på grunnlag av artikkel 172 nr. 2, artikkel 227 nr. 4 og artikkel 260 nr. 3 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF) gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(2) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 1ab (delegert kommisjonsbeslutning (EU) 2015/2290 om midlertidig likeverdighet for de solvensordningene som gjelder i Australia, på Bermuda, i Brasil, Canada, Mexico og De forente stater, og som får anvendelse på forsikrings- og gjenforsikringsforetak med hovedkontor i disse landene), som endret ved delegert kommisjonsbeslutning (EU) 2016/309, gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(3) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 1ac (delegert kommisjonsbeslutning (EU) 2016/309 om likeverdighet mellom den tilsynsordningen for forsikrings- og gjenforsikringsforetak som gjelder på Bermuda, og ordningen fastsatt i europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF, og om endring av delegert kommisjonsbeslutning (EU) 2015/2290) gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(4) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 1ad (delegert kommisjonsbeslutning (EU) 2016/310 om likeverdighet mellom den solvensordningen for forsikrings- og gjenforsikringsforetak som gjelder i Japan, og ordningen fastsatt i europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF) gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(5) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 1ae (delegert kommisjonsbeslutning (EU) 2024/1763 om forlengelse av bestemmelsen om at den solvensordningen som gjelder i De forente stater for foretak som har sitt hovedkontor i det tredjelandet, er midlertidig ekvivalent med den ordningen som er fastsatt i avdeling I kapittel VI i europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF) gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

§ 14-3 Gjennomføring av forordninger om tekniske opplysninger til bruk ved beregning av forsikringstekniske avsetninger og basiskapital

Finanstilsynet kan fastsette forskrift om gjennomføring av gjennomføringsforordninger om fastsettelse av tekniske opplysninger til bruk ved beregning av forsikringstekniske avsetninger og basiskapital.

§ 14-4 Gjennomføring av andre forordninger

(1) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 1c (Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2015/460 om fastsettelse av tekniske gjennomføringsstandarder for framgangsmåten for godkjenning av en intern modell i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF) gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(2) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 1d (Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2015/461 om fastsettelse av tekniske gjennomføringsstandarder for prosessen for å komme fram til en felles beslutning om søknaden om å benytte en gruppeintern modell i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF) gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(3) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 1e (Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2015/462 om fastsettelse av tekniske gjennomføringsstandarder for framgangsmåtene for tilsynsmyndighetens godkjenning av etablering av spesialforetak, for samarbeid og utveksling av opplysninger mellom tilsynsmyndigheter når det gjelder spesialforetak, samt for fastsettelse av formater og maler for opplysningene som spesialforetakene skal rapportere i

samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF) gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(4) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 1f (Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2015/498 om fastsettelse av tekniske gjennomføringsstandarder for framgangsmåten for tilsynsmyndighetenes godkjenning av bruk av foretaksspesifikke parametere i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF) gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(5) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 1g (Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2015/499 om fastsettelse av tekniske gjennomføringsstandarder for framgangsmåtene for tilsynsmyndighetenes godkjenning av bruk av poster i den supplerende kapitalen i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF) gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(6) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 1h (Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2015/500 om fastsettelse av tekniske gjennomføringsstandarder for framgangsmåtene for tilsynsmyndighetenes godkjenning av anvendelsen av en matching-justering i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF) gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(7) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 1i (Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2015/2011 om fastsettelse av tekniske gjennomføringsstandarder for listene over regionale og lokale myndigheter med eksponeringer som skal behandles som eksponeringer mot sentralmyndigheter i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF) gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(8) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 1j (Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2015/2012 om fastsettelse av tekniske gjennomføringsstandarder for framgangsmåtene for beslutninger om å fastsette, beregne og oppheve kapitalkravtillegg i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF) gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(9) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 1k (Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2015/2013 om fastsettelse av tekniske gjennomføringsstandarder for standardavvik i forbindelse med utjevningsordninger for helserisiko i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF) gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(10) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 1l (Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2015/2014 om fastsettelse av tekniske gjennomføringsstandarder for framgangsmåtene og malene for innsending av opplysninger til gruppetilsynsmyndigheten og for utveksling av opplysninger mellom tilsynsmyndighetene i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF) gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(11) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 1m (Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2015/2015 om fastsettelse av tekniske gjennomføringsstandarder for framgangsmåtene for vurdering av eksterne kredittvurderinger i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF) gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(12) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 1n (Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2015/2016 om fastsettelse av tekniske gjennomføringsstandarder for aksjeindeksen for den symmetriske justeringen av standardkapitalkravet for aksjerisiko i samsvar med

europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF) gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(13) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 1o (Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2015/2017 om fastsettelse av tekniske gjennomføringsstandarder for justerte faktorer for beregning av kapitalkravet for valutarisiko for valutaer som er knyttet til euro i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF) gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(14) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 1p (Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2023/894 om fastsettelse av tekniske gjennomføringsstandarder for anvendelsen av europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF med hensyn til malene for forsikrings- og gjenforsikringsforetakenes framlegging for tilsynsmyndighetene av opplysninger som er nødvendige for tilsynet, og om oppheving av gjennomføringsforordning (EU) 2015/2450) gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(15) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 1q (Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2015/2451 om fastsettelse av tekniske gjennomføringsstandarder for malene for og strukturen på offentliggjøringen av bestemte opplysninger fra tilsynsmyndigheter i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF) gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(16) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 1r (Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2023/895 om fastsettelse av tekniske gjennomføringsstandarder for anvendelsen av europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF med hensyn til framgangsmåtene for, formatene på og malene for forsikrings- og gjenforsikringsforetakenes offentliggjøring av rapporten om deres solvens og finansielle stilling, og om oppheving av gjennomføringsforordning (EU) 2015/2452) gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(17) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 1v (Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2016/1630 om fastsettelse av tekniske gjennomføringsstandarder for framgangsmåtene for anvendelse av overgangstiltaket for undermodulen for aksjerisiko i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF) gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(18) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 1w (Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2016/1800 om fastsettelse av tekniske gjennomføringsstandarder for plasseringen av eksterne kredittvurderingsinstitusjoners kredittvurderinger på en objektiv skala for risikoklasser i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF), som endret ved Kommisjonens gjennomføringsforordninger (EU) 2018/633, (EU) 2020/744, (EU) 2021/2006 og (EU) 2024/1820, gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

Kapittel 15 Ikrafttreden, overgangsbestemmelser mv.

§ 15-1 Ikrafttreden

(1) Forskriften trer i kraft 1. januar 2016.

(2) Finanstilsynet kan fra dato for fastsettelsen av forskriften her fatte vedtak om godkjenning av

a. supplerende kapital, jf. finansforetaksloven § 14-9 annet ledd og nærmere regler i forskrift fastsatt av Finanstilsynet,

b. klassifisering av kapitalposter etter § *3-2* sjette ledd,

c. bruk av foretaksspesifikke parametere etter § *4-2* tredje ledd,

d. bruk av full eller partiell intern modell etter § *4-5* første ledd og § *4-6* første ledd,

e. spesialforetak som har til formål å overta forsikringsrisiko, jf. finansforetaksloven § 2-12 fjerde ledd og nærmere regler i forskrift fastsatt av Finanstilsynet, og

f. bruk av overgangsbestemmelsen for forsikringstekniske avsetninger i § *15-3*.

(3) Finanstilsynet kan fra dato for fastsettelse av forskriften her fatte vedtak om anvendelsen av reglene om forsikringsgrupper, jf. § *13-2* og § *13-3*.

§ 15-2 Unntak for forsikringsforetak under avvikling

(1) Finanstilsynet kan unnta forsikringsforetak som ikke inngår nye forsikringsavtaler etter 1. januar 2016, fra reglene gitt i eller i medhold av finansforetaksloven § 13-5 annet ledd, § 13-6 sjette ledd, § 13-8 og § 14-7 til § 14-12.

(2) Unntak kan ikke gis til foretak som er del av en gruppe, med mindre alle foretak i gruppen er under avvikling.

§ 15-3 Forsikringstekniske avsetninger

(1) Finanstilsynet kan godkjenne at livsforsikringsforetak frem til og med 31. desember 2031 reduserer verdien av forsikringstekniske avsetninger etter finansforetaksloven § 14-8. Reduksjonen skal tilsvare en andel av differansen mellom

a. forsikringstekniske avsetninger for livsforsikringsvirksomheten beregnet etter reglene i finansforetaksloven § 14-8 med forskrifter, etter fradrag for beløp som kan innkreves i henhold til gjenforsikringsavtaler og fra spesialforetak som har til formål å overta forsikringsrisiko, og

b. summen av premiereserve, bufferfond, premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond beregnet etter reglene i forsikringsvirksomhetsloven kapittel 3 med forskrifter, for de tilfeller der beløpet nevnt i bokstav a er større enn beløpet nevnt i bokstav b.

(2) Differansen i første ledd kan beregnes for likeartede risikogrupper.

(3) Den maksimale reduksjonen etter første ledd skal avtrappes lineært ved begynnelsen av hvert år, fra 100 prosent 1. januar 2016 til 0 prosent 1. januar 2032.

(4) Reduksjonen i første ledd skal ikke være større enn at livsforsikringsforetakets forsikringstekniske avsetninger minst tilsvarer det laveste av beløpet nevnt i første ledd bokstav a og beløpet nevnt i første ledd bokstav b.

(5) Beløpet i første ledd bokstav a skal beregnes med en volatilitetsjustering, hvis forsikringsforetaket benytter en slik justering.

(6) Differansen i første ledd skal beregnes på nytt ved utgangen av hvert år. Finanstilsynet kan etter søknad eller ved pålegg fastsette hyppigere beregning.

(7) Hvis forsikringsforetaket ikke oppfyller solvenskapitalkravet uten bruk av overgangsbestemmelsen, skal det umiddelbart informere Finanstilsynet om dette og oversende en plan over tiltak for å sikre at solvenskapitalkravet oppfylles innen 1. januar 2032. Foretaket skal årlig oversende en rapport til Finanstilsynet med beskrivelse av

gjennomførte tiltak og fremdrift med hensyn til å oppfylle solvenskapitalkravet innen 1. januar 2032.

(8) Finanstilsynet skal trekke tilbake tillatelsen til å benytte overgangsbestemmelsen hvis den fremlagte rapporten viser at det er urealistisk at foretaket vil oppfylle solvenskapitalkravet ved utgangen av overgangsperioden.

§ 15-4 Endret metode for ekstrapolering av rentekurven

(1) Finanstilsynet kan godkjenne at forsikringsforetak frem til og med 31. desember 2031 benytter overgangsordning for innfasing av endret metode for ekstrapolering av rentekurven.

(2) Kravene til opplysninger om overgangsordningen i foretakets rapport om solvens og finansiell stilling gjelder ikke for valutaer hvor ett av følgende vilkår er oppfylt:

a. Andelen av alle fremtidige kontantstrømmer knyttet til forsikringsforpliktelsene som gjelder kontantstrømmer i den aktuelle valutaen overstiger ikke 5 prosent.

b. Andelen av kontantstrømmen knyttet til forsikringsforpliktelsene i den aktuelle valutaen som gjelder løpetider hvor den risikofrie løpetiden beregnes med ekstrapolering overstiger ikke 10 prosent.

(3) Hvis forsikringsforetaket ikke oppfyller solvenskapitalkravet uten bruk av overgangsbestemmelsen, skal det umiddelbart informere Finanstilsynet om dette.

§ 15-5 Ansvarlig kapital

(1) Ansvarlige lån uten fastsatt løpetid skal inngå i kapitalgruppe 1 frem til og med 31. desember 2025, hvis de er godkjent som tilleggskapital til dekning av inntil 50 prosent av det laveste av solvensmarginkravet og solvensmarginkapitalen ved utgangen av 2015.

(2) Ansvarlige lån med fastsatt løpetid skal inngå i kapitalgruppe 2 frem til og med 31. desember 2025, hvis de er godkjent som tilleggskapital til dekning av inntil 25 prosent av det laveste av solvensmarginkravet og solvensmarginkapitalen ved utgangen av 2015.

§ 15-6 Solvenskapitalkravet etter standardmetoden

(1) Det skal ikke beregnes solvenskapitalkrav etter standardmetoden for kredittmarginrisiko og konsentrasjonsrisiko for eksponeringer mot stater eller sentralbanker i EØS, hvis disse er denominert i valutaen til en annen EØS-stat og eksponeringene er inngått før 1. januar 2023.

(2) Forsikringsforetak kan i en overgangsperiode på inntil syv år beregne solvenskapitalkravet for aksjerisiko slik at det for aksjer ervervet den 1. januar 2016 eller tidligere benyttes et vektet gjennomsnitt av

a. standardparameteren for den durasjonsbaserte undermodulen for aksjerisiko og

b. standardparameteren for aksjerisiko uten bruk av denne undermodulen.

Vekten for parameteren nevnt i bokstav b skal øke minst lineært ved begynnelsen av hvert år, fra 0 prosent 1. januar 2016 til 100 prosent 1. januar 2023.

§ 15-7 Forsikringsforetak med svekket finansiell stilling

(1) Finanstilsynet kan gi tillatelse til at forsikringsforetak som oppfylte solvensmarginkravet pr. 31. desember 2015, men som ikke oppfyller solvenskapitalkravet i 2016, skal oppfylle solvenskapitalkravet innen 31. desember 2017.

(2) Foretaket skal hver tredje måned oversende en rapport til Finanstilsynet med beskrivelse av gjennomførte tiltak og fremdrift med hensyn til å oppfylle solvenskapitalkravet ved utgangen av overgangsperioden.

(3) Dersom den fremlagte rapporten viser at det ikke har vært signifikant fremgang med hensyn til å oppfylle solvenskapitalkravet, skal Finanstilsynet trekke tilbake tillatelsen gitt etter første ledd.

(4) Forsikringsforetak som oppfylte solvensmarginkravet pr. 31. desember 2015, men som ikke oppfyller minstekapitalkravet, skal oppfylle minstekapitalkravet innen 31. desember 2016.

§ 15-8 Anvendelse av overgangsbestemmelsene på gruppenivå

(1) Bestemmelsene i § 15-3, § 15-4, § *15-5 og* § 15-7 første til tredje ledd gjelder tilsvarende for grupper.

(2) Når en gruppe i vesentlig grad er avhengig av bruk av overgangsbestemmelsen i § 15-3 og dette gir et misvisende bilde av gruppens solvens, kan Finanstilsynet iverksette tiltak, herunder redusere den ansvarlige kapitalen som stammer fra bruk av overgangsbestemmelsen som kan anses tilgjengelig for å dekke solvenskapitalkravet på gruppenivå.

§ 15-9 Oppheving av forskrifter

(1) Følgende forskrifter oppheves fra 1. januar 2016:

a. Forskrift 10. mai 1991 nr. 301 om minstekrav til forsikringstekniske avsetninger og utarbeiding av risikostatistikk i skadeforsikring og gjenforsikring.

b. Forskrift 18. november 1992 nr. 1242 om minstekrav til forsikringstekniske avsetninger og utarbeiding av risikostatistikk i skadeforsikring og gjenforsikring (utfyllende).

c. Forskrift 19. mai 1995 nr. 482 om beregning av solvensmarginkrav og solvensmarginkapital for norske skadeforsikringsselskaper og gjenforsikringsselskaper.

d. Forskrift 19. desember 1996 nr. 1320 om forsikringstekniske avsetninger ved koassuranse i skadeforsikring innen EØS.

e. Forskrift 22. desember 2006 nr. 1616 om minstekrav til kapitaldekning i forsikringsselskaper, pensjonskasser, innskuddspensjonsforetak og holdingsselskap i forsikringskonsern.

f. Forskrift 17. desember 2007 nr. 1456 om skadeforsikringsselskapers kapitalforvaltning.

§ 15-10 Overgangsregler om forholdsmessighetstiltak

(1) Forsikringsforetak som per 28. januar 2025 benyttet forholdsmessighetstiltak som tilsvarer eksisterende tiltak i direktiv 2009/138/EF, kan fortsette å benytte disse i inntil fire regnskapsår, men ikke lenger enn til og med 29. januar 2031, uten at kravene i kapittel 8 får anvendelse.

(2) For meldinger om klassifisering som lite og ikke-komplekst foretak som Finanstilsynet mottar i løpet av de første seks månedene etter at denne forskriften trer i kraft, er fristen i § 8-4 første ledd fire måneder.

(3) For søknader fra andre enn små og ikke-komplekse foretak om å benytte forholdsmessighetstiltak, som Finanstilsynet mottar i løpet av de første seks månedene etter at denne forskriften trer i kraft, er fristen i § 8-7 tredje ledd fire måneder.

II

I forskrift 9. desember 2016 nr. 1502 om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksforskriften) gjøres følgende endringer:

[Hjemmel: finansforetaksloven §§ [forslag til ny] 1-9, 2-6 nytt femte ledd, 21-7 tredje ledd]

Ny § 1-11 skal lyde:

§ 1-11 Unntak for assistansevirksomhet (veihjelp)

Finansforetaksloven gjelder ikke for organisasjon eller foretak som ikke er et forsikringsforetak, som yter assistanse som omfattet av § 2-12 nr. 18, hvis følgende vilkår er oppfylt:

- *a. Assistansen ytes i forbindelse med ulykke eller skade som involverer et veigående kjøretøy der ulykken eller skaden skjer her i landet, Sverige eller Finland.*
- *b. Assistansen er begrenset til følgende tjenester:*
  - *i. Reparasjon av kjøretøyet må skje på stedet, og må i hovedsak utføres ved bruk av foretakets eget personell og materiell.*
  - *ii. Transportering av kjøretøyet skal skje til nærmeste eller mest hensiktsmessige sted der reparasjon kan utføres. Eventuell transport av fører og passasjerer skal normalt skje med samme bergingskjøretøy, og skal skje til nærmeste sted der de kan fortsette reisen på annen måte.*
  - *iii. Transportering av kjøretøyet, eventuelt også fører og passasjerer, kan skje til deres bopel, utgangspunktet for reisen eller bestemmelsessted.*

Vilkåret i første ledd bokstav a gjelder ikke hvis den sikrede er medlem av organisasjonen som tilbyr assistansen, og såfremt reparasjon eller transport av kjøretøyet foretas kun på grunnlag av fremvisning av medlemskort og uten betaling av tilleggspremie av en tilsvarende organisasjon i utlandet og i henhold til en avtale om gjensidighet.

§ 4-3 nytt ellevte ledd skal lyde:

Forsikringsforetak som tilbyr grensekryssende tjenester etter finansforetaksloven § 4-3 i en annen EØS-stat, skal straks gi melding til Finanstilsynet ved endringer i virksomheten som i vesentlig grad påvirker foretakets risikoprofil eller tjenestene i en vertsstat.

§ 15-10 skal lyde:

§ 15-10. Godtgjørelsesordninger i forsikringsforetak

Forsikringsforetak skal ha godtgjørelsesordninger som oppfyller kravene i forordning (EU) 2015/35 om utfylling av *s*olvens II-direktivet artikkel 258 nr. 1 bokstav l og artikkel 275, jf. forskrift 25. august 2015 nr. 999 til finansforetaksloven om gjennomføring av *s*olvens II-direktivet § *14-1* første ledd.

§ 21a-1 nytt tredje ledd skal lyde:

Dette kapittelet, med unntak av § 21a-4, gjelder også ved iverksettelse av krisetiltak etter regler som gjennomfører direktiv (EU) 2025/1 (IRRD) artikkel 26 nr. 3 eller ved utøvelse av krisehåndteringsfullmakter etter regler som gjennomfører IRRDs avdeling III, kapittel IV, på gjenforsikringsforetak og foretak som nevnt i finansforetaksloven § 20A-1 første ledd bokstav b.

III

I forskrift 9. desember 2016 nr. 1503 om pensjonsforetak gjøres følgende endringer:

§ 13 fjerde ledd skal lyde:

Den ansvarlige kapitalen skal inndeles i tre kapitalgrupper etter *s*olvens II-forskriften § *3-2.*

21.3. Forslag til ny forskrift om fastsetting av rentekurver

Forskrift om fastsetting av rentekurver skal lyde:

I

Forskrift om fastsetting av rentekurver til bruk ved beregning av forsikringstekniske avsetninger og basiskapital (rentekurveforskriften)

Fastsatt av Finanstilsynet
Hjemmel: Finansforetaksloven ny § 1-9 og § 14-8, jf. vedtak 29. mars 2022 nr. 484 om delegering av myndighet fra Finansdepartementet til Finanstilsynet § 2 første ledd nr. 1, jf. solvens II-forskriften § 14-2

§ 1 Virkeområde
Forskriften gjelder gjennomføring av forordninger om tekniske opplysninger til bruk ved beregning av forsikringstekniske avsetninger og basiskapital fastsatt av EU-kommisjonen i medhold av direktiv 2009/138/EF (solvens II) artikkel 77e nr. 2, i norsk rett.

II

Forskriften trer i kraft fra det tidspunkt Finanstilsynet bestemmer.

Vedlegg

Gjeldende solvens II-forskrift	Forslag til solvens II-forskrift etter høringsnotatet	Merknader
	Nytt kapittel 1 Virkeområde	
-	§ 1-1	Ny
-	§ 1-2	Ny
Kapittel 1 Forsikringstekniske avsetninger	**Kapittel 2-2**	
§ 1. Prinsipper for beregning av forsikringstekniske avsetninger	§ 2-1	
§ 2. Unntak fra separat verdivurdering av forsikringsforpliktelser	§ 2-2	
-	Ny § 2-3 Forsiktig deterministisk verdivurdering	Ny
§ 3. Rentekurve	§ 2-4	Endringer
§ 4. Sammenligning med foretakets erfaringer	§ 2-5	
Kapittel 2 Ansvarlig kapital	**Kapittel 3**	
§ 5. Deltakerinteresser i andre finansforetak mv.	§ 3-1	Endringer
§ 6. Inndeling av foretakets ansvarlige kapital	§ 3-2	Språklig endring av sjette ledd.
Kapittel 3 Solvenskapitalkrav	**Kapittel 4**	
§ 7. Beregningshyppighet	§ 4-1	
§ 8. Standardmetode for beregning av solvenskapitalkravet	§ 4-2	
-	§ 4-3 Langsiktige aksjeinvesteringer	Ny

§ 9. Forenklede beregninger av solvenskapitalkravet etter standardmetoden	§ 4-4	Endringer
	§ 4-5 Meldeplikt ved avhengighet av gulv i beregningen av renterisiko	Ny
§ 10. Interne modeller for beregning av solvenskapitalkravet	§ 4-6	Endret
§ 11. Tilleggskrav for bruk av en partiell intern modell	§ 4-7	
§ 12. Styrets ansvar	§ 4-8	
§ 13. Endringer i en intern modell	§ 4-9	
§ 14. Manglende oppfyllelse av krav til en intern modell	§ 4-10	
§ 15. Bruk av en intern modell (anvendelseskrav)	§ 4-11	
§ 16. Utformingen av en intern modell	§ 4-12	Endringer
§ 17. Kalibrering av en intern modell	§ 4-13	
§ 18. Resultatanalyse ved bruk av en intern modell	§ 4-14	
§ 19. Etterprøving (validering) av en intern modell	§ 4-15	
§ 20. Dokumentasjon av en intern modell	§ 4-16	
Kapittel 4 Minstekapitalkrav	**Kapittel 5**	
§ 21. Beregning av minstekapitalkravet	§ 5-1	
§ 22. Beregning av minstekapitalkrav for livsforsikringsforetak som tilbyr skadeforsikring	§ 5-2	
§ 22a. Minstekrav til startkapital og minstekapitalkrav	§ 5-3	
Kapittel 5 Kapitalforvaltning	**Kapittel 6**	

§ 23. Derivater	§ 6-1	
-	§ 6-2 Hensyn til makroøkonomiske forhold og bærekraftrisiko i kapitalforvaltningen	Ny
Kapittel 6. Systemet for risikostyring og internkontroll	**Kapittel 7**	
§ 24. Systemet for risikostyring	§ 7-1	Endringer
§ 25. Risikostyring ved bruk av justeringer i rentekurven	§ 7-2	Endringer
-	§ 7-3 Styring av bærekraftsrisiko	Ny
-	§ 7-4 Styring av likviditetsrisiko	Ny
§ 26. Egenvurdering av risiko og solvens	§ 7-5	Endringer
-	§ 7-6 Egenvurdering av makroøkonomiske forhold	Ny
	§ 7-7 Egenvurdering av klimarisiko	Ny
§ 27. Risikostyringsfunksjonen	§ 7-8	
§ 28. Aktuarfunksjonen	§ 7-9	
-	§ 7-10 Uavhengige kontrollfunksjoner	Ny
§ 29. Melding om brudd på kravene til egnethet	§ 7-11	Endringer
	Kapittel 8 Forholdsmessighetstiltak	**Hele kapittelet er nytt**
	§ 8-1 Forholdsmessighetstiltak – definisjon mv. § 8-2 Krav for å bli klassifisert som lite og ikke-komplekst forsikringsforetak	
	§ 8-3 Krav til melding om klassifisering som lite og ikke-komplekst foretak	

	§ 8-4 Finanstilsynets behandling av melding om klassifisering som lite og ikke-komplekst foretak mv.	
	§ 8-5 Forbud mot at små og ikke-komplekse foretak benytter forholdsmessighetstiltak	
	§ 8-6 Rapportering, opphør av klassifisering som lite og ikke-komplekst foretak mv.	
	§ 8-7 Adgang til å anvende forholdsmessighetstiltak for foretak som ikke er klassifisert som små og ikke-komplekse	
Kapittel 7. Kapitalkravstillegg	**Kapittel 9**	
§ 30. Kapitalkravstillegg	§ 9-1	Endret
Kapittel 8. Forsikringsforetak med svekket finansiell stilling	**Kapittel 10**	
§ 31. Plan ved manglende oppfyllelse av kapitalkravene	§ 10-1	Endret
§ 32. Dispensasjon fra solvenskapitalkravet	§ 10-2	
Kapittel 9. Informasjon til markedet	**Kapittel 11**	
§ 33. Forsikringsforetakets årlige rapport om solvens og finansiell stilling, systemer og rutiner for offentliggjøring mv.	§ 11-1	Endret
-	§ 11-2 Innholdet i rapporter om solvens og finansiell stilling	Ny
§ 34. Unntak fra kravet til offentliggjøring av informasjon	§ 11-3	Endret
Kapittel 10. Rapportering til Finanstilsynet	**Kapittel 12**	

§ 35. Systemer og rutiner for rapportering til Finanstilsynet	§ 12-1	
§ 36. Begrensninger i rapporteringsfrekvens	§ 12-2	Endret
§ 37. Unntak fra rapporteringskrav	§ 12-3	Endret
-	§ 12-4 Regelmessig rapport til tilsynsmyndighetene	Ny
Kapittel 11. Forsikringsgrupper	**Kapittel 13**	
	§ 13-1 Definisjoner	Ny – enkelte definisjoner er flyttet fra nåværende § 38
§ 38. Virkeområde	§ 13-2	Endret
§ 39. Unntak fra virkeområdet	§ 13-3	Endret
§ 40. Tilsyn med undergruppe	§ 13-4	
	§ 13-5 Krav til ledelsen	Ny
	§ 13-6 Risikostyring og internkontroll	Første ledd viderefører nåværende § 50 første ledd. Andre ledd er nytt.
	§ 13-7 Egenvurdering av risiko og solvens	Viderefører § 50 andre ledd.
§ 41. Gruppesolvens	§ 13-8	
§ 42. Konsolideringsregler mv.	§ 13-9	Endret
§ 43. Eliminering av intern finansiering av ansvarlig kapital	§ 13-10	
§ 44. Overførbarhet av ansvarlig kapital	§ 13-11	Endret
§ 45. Bruk av beregningsmetoder	§ 13-12	Endret
	§ 13-13 Beregningsmetode for kredittinstitusjoner og verdipapirforetak mv.	Ny
§ 46. Metode for beregning av gruppesolvens	§ 13-14	Endret

	§ 13-15 Forenklede beregninger av gruppesolvens	Ny
§ 47. Kapitalkravstillegg på gruppenivå	§ 13-16	
§ 48. Tilsyn med grupper som har sentralisert risikostyring	§ 13-17	
§ 49. Rapportering om risikokonsentrasjon og transaksjoner innenfor en gruppe	§ 13-18	
	§ 13-19 Regelmessig rapport til tilsynsmyndighetene	Ny
	§ 13-20 Rapporteringsfrister	Ny
§ 50. Risikostyring og internkontroll på gruppenivå	§§ 13-6 (1) og 13-7	
§ 51. Rapportering til markedet	§ 13-21	Endret
§ 52. Offentliggjøring av gruppestruktur	§ 13-22	
	§ 13-23 Forholdsmessighetstiltak for forsikringsgrupper	Ny
	§ 13-24 Virkemidler overfor holdingforetak i finanskonsern mv.	Ny
	§ 13-25 Tilsynsmessige virkemidler under ekstraordinære omstendigheter	Ny
	§ 13-26 Forsikringsforetak som har morselskap i en tredjestat dersom ekvivalens ikke foreligger	Ny
Kapittel 12. Gjennomføring av forordninger	**Kapittel 14**	
§ 53. Gjennomføring av forordning (EU) 2015/35 om utfylling av Solvens II-direktivet	§ 14-1	Endret

§ 53a. Gjennomføring av beslutninger om ekvivalens	§ 14-2	
§ 53b. Gjennomføring av forordninger om tekniske opplysninger til bruk ved beregning av forsikringstekniske avsetninger og basiskapital	§ 14-3	Endret
§ 53c. Gjennomføring av andre forordninger	§ 14-14	
Kapittel 13. Ikrafttreden, overgangsbestemmelser mv.	**Kapittel 15**	
§ 54. Ikrafttreden	§ 15-1	
§ 55. Unntak for forsikringsforetak under avvikling	§ 15-2	
§ 56. Forsikringstekniske avsetninger	§ 15-3	
	§ 15-4 Endret metode for ekstrapolering av rentekurven	Ny
§ 57. Ansvarlig kapital	§ 15-5	
§ 58. Solvenskapitalkravet etter standardmetoden	§ 15-6	Endret
§ 59. Investeringer i verdipapiriserte lån	Opphevet	
§ 60. Forsikringsforetak med svekket finansiell stilling	§ 15-7	
§ 61. Rapporteringsfrister	Opphevet	
§ 62. Anvendelse av overgangsbestemmelsene på gruppenivå	§ 15-8	Endret
§ 63. Oppheving av forskrifter	§ 15-9	
	§ 15-10 Overgangsregler om forholdsmessighetstiltak	Ny

Finanstilsynet
Revierstredet 3
P.O. Box 1187 Sentrum
NO-0107 Oslo

Tel. +47 22 93 98 00
post@finanstilsynet.no
finanstilsynet.no